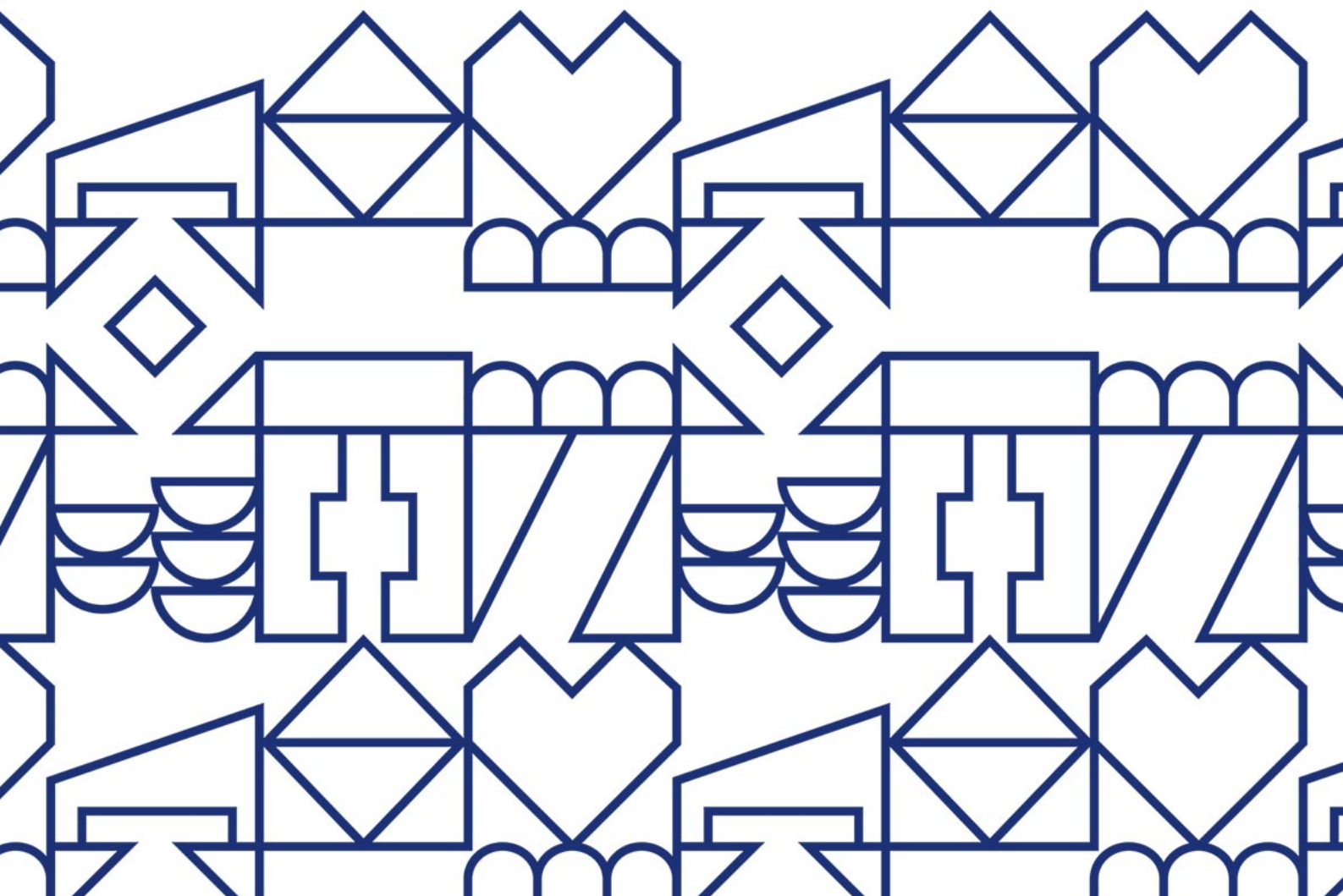

Tilinpäätös 2019

Hyväksytty valtuustossa 15.6.2020 § 48

TILINPÄÄTÖS 2019

I	TOIMINTAKERTOMUS	1
1.	Olennot tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	1
1.1	Kaupunginjohtajan katsaus	1
1.2	Kaupungin hallinto	4
1.3	Yleinen taloudellinen kehitys	10
1.4	Kaupungin toiminnan ja talouden kehitys sekä muut olennaiset tapahtumat	12
1.5	Ympäristö osana kaupungin toimintaa	18
1.6	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	19
2.	Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	21
2.1	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	23
3.	Tilikauden tulos ja toiminnan rahoitus.....	25
3.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	25
3.2	Toiminnan rahoitus	31
4.	Rahoitusasema ja sen muutokset	33
5.	Kokonaistulot ja -menot.....	38
6.	Kaupunkikonsernin toiminta ja talous	39
6.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	39
6.2	Kaupunkikonsernin toiminnan ohjaus.....	41
6.3	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	41
7.	Tilikauden tuloksen käsittely.....	48
II	TOTEUTUMISVERTAILU.....	49
8.	Käyttötalous, investoinnit ja rahoitus	49
8.1	Käyttötalouden ja tavoitteiden toteutumisesta.....	49
8.2	Tuloslaskelmaosan toteutumisesta	136
8.3	Investointien toteutuminen.....	139
8.4	Rahoitusosan toteutuminen.....	142
8.5	Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta...	143
III	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	145
9.	Tuloslaskelma	145
10.	Rahoituslaskelma	146
11.	Tase.....	147
12.	Konsernilaskelmat.....	149
IV	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT.....	153
V	ERIYTETTY TILINPÄÄTÖS	174
13.	Liikelaitoksen tilinpäätös	174
14.	Liikelaitoksen vaikutus	194
VI	ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	196
VII	LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA	197

I TOIMINTAKERTOMUS

TILINPÄÄTÖS

I TOIMINTAKERTOMUS

1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Maailmantaloudessa nopeamman kasvun vaihe on ohi. Näkymät ovat heikentyneet. Euroaluetta varjostaa etenkin Saksan teollisuuden heikentynyt tilanne. Euroalueen talouskasvu on hidastunut vuonna 2019 yhden prosentin tuntumaan. Riski teollisuustuotannon laskua seuraavasta taantumasta Euroopassa on merkittävä. Yksityisen kulutuksen hyvää kehitystä on sen sijaan tukenut työllisyystilanteen paraneminen, matala korkotaso sekä elvyttävä finanssipolitiikka.

Yhdysvalloissa työttömyys on vähäistä, mutta kovin kasvu jo takana. Kiinan talouden riskit varjostavat myös maailman ja Euroalueen kasvunäkymiä. Talousennusteiden mukaan yleinen talouden kasvu on kääntymässä yhä enemmän taantumaa kohti. Riskiä taantumasta kasvukehityksen sijasta on merkittävästi lisännyt vuoden 2020 alkupuolella Kiinasta alkanut maailmanlaajuinen, vakava koronavirusepidemia, joka on vaikuttanut poikkeuksellisen merkittävästi myös markkinoihin ja laajasti koko yhteiskuntaan. Talouden kasvu uhkaa kääntyä taantumaksi ja se näkyy myös kuntien taloudessa vuonna 2020.

Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2019 tilinpäätösarviot osoittavat kuntatalouden heikentyneen edelleen. Kuntatalous näyttää vuoden 2019 tilinpäätöksen tunnuslukujen valossa historiallisen heikolta. Useimmat kunnat tekivät vuonna 2019 alijäämäisen tuloksen. Aikaisempien vuosien valtion rahoitusosuuden pienentymisen seurauksena peruspalveluiden rahoitus on jäänyt yhä enemmän kuntien vastuulle. Kuntien verotulot kasvoivat koko maan tasolla yhteensä 2,6 prosenttia eli noin 590 miljoonaa euroa. Verotulojen rytmihäiriöt tuovat lisähaasteita kuntatalouden pitkäjänteiseen suunnitelmallisuuteen ja kuntatalouden tasapainottamiseen.

Kuntien ja kuntayhtymien toimintakulut kasvoivat viime vuonna 3,9 prosenttiyksiköä. Kuntien asukasta kohti laskettu toimintakate on tilinpäätösennusteiden mukaan -5.520 euroa, vuosikate 327 euroa ja lainakanta 3 360 euroa asukasta kohti. Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate heikkeni voimakkaasti. Investoinnit kasvoivat 8,7 prosenttia ja lainakanta kasvoi vuonna 2019 lähes 2,4 miljardilla eurolla. Kuntien toiminta on sopeutettava supistuvaan tulopohjaan, sillä kuntatalous ei ole tasapainossa. Tämä näkyy myös kasvukaupunki Seinäjoen talouskehityksessä.

Vuoden 2019 tilinpäätös osoittaa, että Seinäjoen kaupungin talous kääntyi merkittävästi huonompaan suuntaan. Tilinpäätöksen mukainen vuosikate heikkeni merkittävästi vuoden takaisesta ja on heikko -249 000 euroa ja tilikauden alijäämä -22,4 milj. euroa (v. 2018: -7,5 milj. euroa). Menojen kasvukehitys vuonna 2019 verrattuna tulojen kehitykseen on ollut liian nopeaa (menot kasvussa +5,2 %, toimintakate -5.698 euroa/ asukas, kasvua + 8,2 %). Eritoten menot kasvoivat sosiaali- ja terveystalouksissa, jossa erikoissairaanhoidon menojen kasvu oli 11,2 miljoonaa euroa (+13,6 %) verrattuna edelliseen vuoteen. Näin suuri vuotuinen kasvu haastaa omistajakaupungin taloutta merkittävästi. Yhteistyössä on haettava tähän kehitykseen muutosta.

Kunnallisveroissa vuosi 2019 oli poikkeuksellinen. Kuntaliiton arvio on, että noin 400 milj. euroa kuntien kunnallisverotuloista jäi verokorttiuudistuksen ja tulorekisterin valtakunnallisten vaikeuksien vuoksi tilittämättä vuodelle 2019. Tämä näkyi myös Seinäjoen kunnallisverotuloissa isona 4-5 miljoonan euron vajeena. Kokonaisuutena verotulot (kunnallisvero, yhteisöverotuotto, kiinteistöverot) kasvoivat yhteensä silti +3,9%. Valtionosuuksien kasvu oli ainoastaan +2,4 % johtuen valtion tekemistä indeksikorotusten leikkauksista.

Kaupunkikonserni paransi hieman kokonaistulosta, mutta tulos on tilikaudelta alijäämä tilinpäätössiirtojen jälkeen merkittävästi negatiivinen -21,5 milj. euroa (v. 2018: -1,4 milj. euroa). Taseen kumulatiivinen ylijäämä pieneni heikon taloustuloksen myötä 13,5 miljoonaan euroon ja koko kaupunkikonsernissa 93,0 miljoonaan euroon.

Kaupunkikonsernin kokonaisinvestoinnit ovat yhteensä 88 milj. euroa. Kaupungin investointien määrä tästä on 45,1 milj. euroa ja kaupungin tytäryhteisön, Seinäjoen Energia konsernin valmistuneet ja vuoden lopussa keskeneräiset investoinnit yhteensä 39,2 milj. euroa. Tulevaisuuden investoinneista asemanseutu on keskeinen, samoin perhekeskus Aallokon rakentuminen. Seinäjoen Energia Oy investoi lähivuosina merkittävästi uusiutuvaan energiatuotantoon.

Vuosikate ei riittänyt investointien rahoittamiseen. Tämä merkitsi velkaantumiskehityksen jatkumista. Kaupungin lainamäärä on 311,7 milj. euroa ja asukasta kohti laskettuna 5119 €. Vuotta aikaisemmin asukasta kohti laskettu lainamäärä oli 4 635 euroa. Lainamäärä ylittää selvästi kuntien keskiarvon. Konsernin lainakanta kasvoi myös merkittävästi. Lainamäärä on 633 milj. euroa ja 9230 euroa asukasta kohti. Kaupungin taakausvastuiden määrä on 227 milj. euroa. Kaupunkikonsernin sisällä annettujen antolainojen määrä on tilinpäätöksessä 108,9 milj. euroa eli 1 707 euroa/asukas. Edellä olevista laskettu nettolainojen määrä on 222,8 milj. euroa ja 3 492 euroa/asukas.

Kaupungin kehittyminen on jatkunut taloutta lukuun ottamatta edelleen myönteisenä ja kaupungin asema muiden keskuskaupunkien ja kasvukeskusten joukossa on vahvistunut. Kaupunki on saanut paljon myönteistä julkisuutta erilaisissa kuntien välisissä vertailututkimuksissa niin yrittäjyyteen, työllisyystilanteeseen että asumisen edullisuuteenkin liittyen.

Taloustutkimuksen yritysjohtajille tehdyssä kuntien imago tutkimuksessa Seinäjoen kaupunki sai kuntien parhaan arvosanan edellisen vuoden tapaan. Lisäksi Elinkeinoelämän Keskusliiton kuntaranking-tutkimus yrittäjien keskuudessa antoi parhaan mahdollisen tuloksen, Seinäjoen seutukunta oli jälleen kyselyn ykkönen, jo neljättä kertaa. Yritysjohtajien antama positiivinen viesti kaupungin kehittämisestä, kasvusta ja yritysmyönteisyydestä auttaa Seinäjokea viemään eteenpäin elinkeinoelämän kehittämiseen liittyviä investointeja. Seinäjoki voitti vuonna 2019 myös kuntamarkkinoinnin Suomen mestaruuden.

Kaupunkirakenteen kehittäminen on jatkunut voimakkaana, muun muassa uusi keskustori valmistui. Uuden torialueen valmistuminen vuoden 2019 aikana mahdollistaa kaupunkikeskustan toiminnallisuuden parantamisen. Viime vuonna myös uusi kauppakeskus Ideapark avattiin Seinäjoella sopivasti joulumarkkinoille. Kauppakeskuksella on myönteistä vaikutusta myös matkailuvirtoihin ja työllistämiseen.

Seinäjoen kaupunkistrategian tavoitteena korostuu kasvu ja tahto kehittyä yhtenä Suomen kasvukeskuksista. Kasvun perustana on asukkaiden ja yritysten luottamus rakentaa omaa tulevaisuuttaan Seinäjoelle. Visiona on olla tekemisen ja onnistumisen kaupunki. Toimintaa ohjaavina arvoina ovat tahto, rohkeus ja vastuullisuus.

Vuoden 2019 lopussa kaupungin asukasluku on 63 806 henkilöä, jossa kasvua edelliseen vuoteen verrattuna on 518 asukasta eli 0,8 %. Työttömyystilanne oli merkittävästi valtakunnan tasoa parempi (Työvoimahallinnon tilastot: Seinäjoki 8,5 %, koko maa 9,8%), työmarkkinatuen kuntaosuudet laskussa ja työpaikkoja hyvin tarjolla.

Vuosi 2019 oli kaupungille monella tavalla menestyksenkäs ja onnistunut. Talouden kehitykseen ei kuitenkaan voi olla tyytyväinen. Kyseessä on toinen alijäämäinen tulos peräkkäin sitä edeltäneen kahden hyvän vuoden jälkeen. Vielä kun kaupungilla on taseessa kumulatiivista ylijäämää, tärkeää olisi, että tällaisiin negatiivisiin muutoksiin pystyttäisiin reagoimaan ja sopeuttamaan kaupungin ja kuntayhtymien toimintaa ja taloutta vastaamaan muuttuneita olosuhteita mahdollisimman ajoissa.

Kaupungin talouden tervehdyttämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Vuoden 2020 talousarvio on laadittu tasapainottavaksi tavoitteena vähintään 0-tulos. Se on hyvä lähtökohta, mutta se edellyttää myös rakenteellisia uudistuksia ja toisaalta sitä, että kaupungin vetovoima jatkuu vahvana. Tasapainotustyö tulee saattaa valmiiksi vuoden 2020 ensimmäisen puoliskon aikana. Mitä aikaisemmin tämä tehdään, sen parempi lopputulos.

Kaupungin päättäjille, luottamushenkilöille ja koko henkilöstölle kuuluu kiitos monella tapaa menestyksekkästä vuodesta 2019. Kaupunkilaisille tuotetut laajat ja monipuoliset palvelut ovat hyvällä tasolla ja kaupungin myönteinen kasvukehitys jatkuu.

Jorma Rasinmäki
kaupunginjohtaja

1.2 Kaupungin hallinto

Vuonna 2019 nykyisen **valtuuston** 3. toimikausi. Valtuusto aloitti toimintansa kunnallisvaalien jälkeen kesäkuussa 2017. Vuoden 2019 aikana pidettiin 9 kokousta.

Valtuuston kokoonpano on ohessa.

Valtuuston puheenjohtajisto

Kimmo Heinonen, valtuuston puheenjohtaja, Kok (31.5.2019 saakka)

Kimmo Heinonen, valtuuston puheenjohtaja, Kok (1.6.2019)

Kati Ojaniemi, valtuuston 1. Puheenjohtaja, Kesk (31.5.2019 saakka)

Esa Nuottivaara, valtuuston 1. puheenjohtaja, Kesk (1.6.2019)

Aarne Heikkilä, valtuuston 2. varapuheenjohtaja, SDP (31.5.2019 saakka)

Harry Wallin, valtuuston 2. varapuheenjohtaja, SDP (1.6.2019)

Valtuuston kokoonpano

Suomen Keskusta (18)

Aittoniemi Pirjo, Eloniemi Paavo, Flinkkilä Anne, Hokkanen Kari, Homi Kari, Kivisaari Pasi, Korpela Jouni, Lahtinen Markku, Lehtimäki Suvi, Luotola Mikael, Mäenpää Mervi, Nuottivaara Esa, Ojaniemi Kati, Pelttonen Jouko, Sihto Paula, Turenus Irene, Västi Ritva, Ylinen Aki

Kansallinen Kokoomus (15)

Ahokas Noora, Aila Mikko, Heinonen Kimmo, Karvonen Jani, Karvonen Maarit, Keskinen Heikki, Koivisto Veikko, Kuisla Reima, Luhtala Jesse, Mäki-Hakola Pertti, Mäkinen Jyrki, Risikko Paula, Ristilä Raimo, Särkö Kati, Välimäki Voitto

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (8)

Heikkilä Aarne, Koivusaari Helena, Lehtola Markku, Penttilä Sirkka, Perkiö Seppo, Silver Joanna, Tenkula Tarja, Wallin Harry

Suomen Kristillisdemokraatit (2)

Nummensalo Kati, Rantanen Kimmo

Perussuomalaiset (3)

Haapasalmi Hannu, Kärki Jarkko 26.8.2019 saakka, Valtamäki Erkki

Sininen tulevaisuus r.p.

Manninen Anneli 26.8.2019 alkaen

Vihreä liitto (3)

Muilu Mikko, Ojajärvi Tuomas, Rantasaari Henna

Vasemmistoliitto (1)

Knuuttila Antti

Kansalaispuolue (1)

Kattelus Piia (päättynyt 21.11.2019)

Sitoutumaton (1)

Kattelus Piia (17.12.2019 alkaen)

Kaupunginhallituksen kokoonpano on ohessa. Kaupunginhallitus piti vuoden 2019 aikana 27 kokousta.

Kaupunginhallituksen kokoonpano

Kaupunginhallituksen puheenjohtajisto

Pasi Kivisaari, kaupunginhallituksen puheenjohtaja (Kesk) (31.5.2019 saakka)

Kati Ojaniemi, kaupunginhallituksen puheenjohtaja (Kesk) (1.6.2019 alkaen)

Raimo Ristilä kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja (Kok) (31.5.2019 saakka)

Kati Särmö kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja (Kok) (1.6.2019 alkaen)

Piia Kattelus, kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja (KP) (31.5.2019 saakka)

Aki Ylinen, kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja (Kesk) (1.6.2019 saakka)

Kaupunginhallituksen kokoonpano

Suomen Keskusta

Kivisaari Pasi (31.5.2019 saakka), Ojaniemi Kati (1.6.2019 alkaen), Luotola Mikael, Sihto Paula, Turenus Irene (31.5.2019 saakka), Flinkkilä Anne (1.6.2019 alkaen), Ylinen Aki

Kansallinen Kokoomus

Mikkanen Maarit, Kuisla Reima, Ristilä Raimo, Särmö Kati

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue

Perkiö Seppo (31.5.2019 saakka), Tenkula Tarja (31.5.2019 saakka)

Sirkka Penttilä (1.6.2019 alkaen), Markku Lehtola (1.6.2019 alkaen)

Vihreät

Rantasaari Henna

Kansalaispuolue

Kattelus Piia (31.5.2019 saakka)

Perussuomalaiset

Valtamäki Erkki (1.6.2019 alkaen)

Eri lautakunnista ja jaostoista on ohessa selvitetty asianomaisen toimielimen puheenjohtajisto ja kokouskerrat:

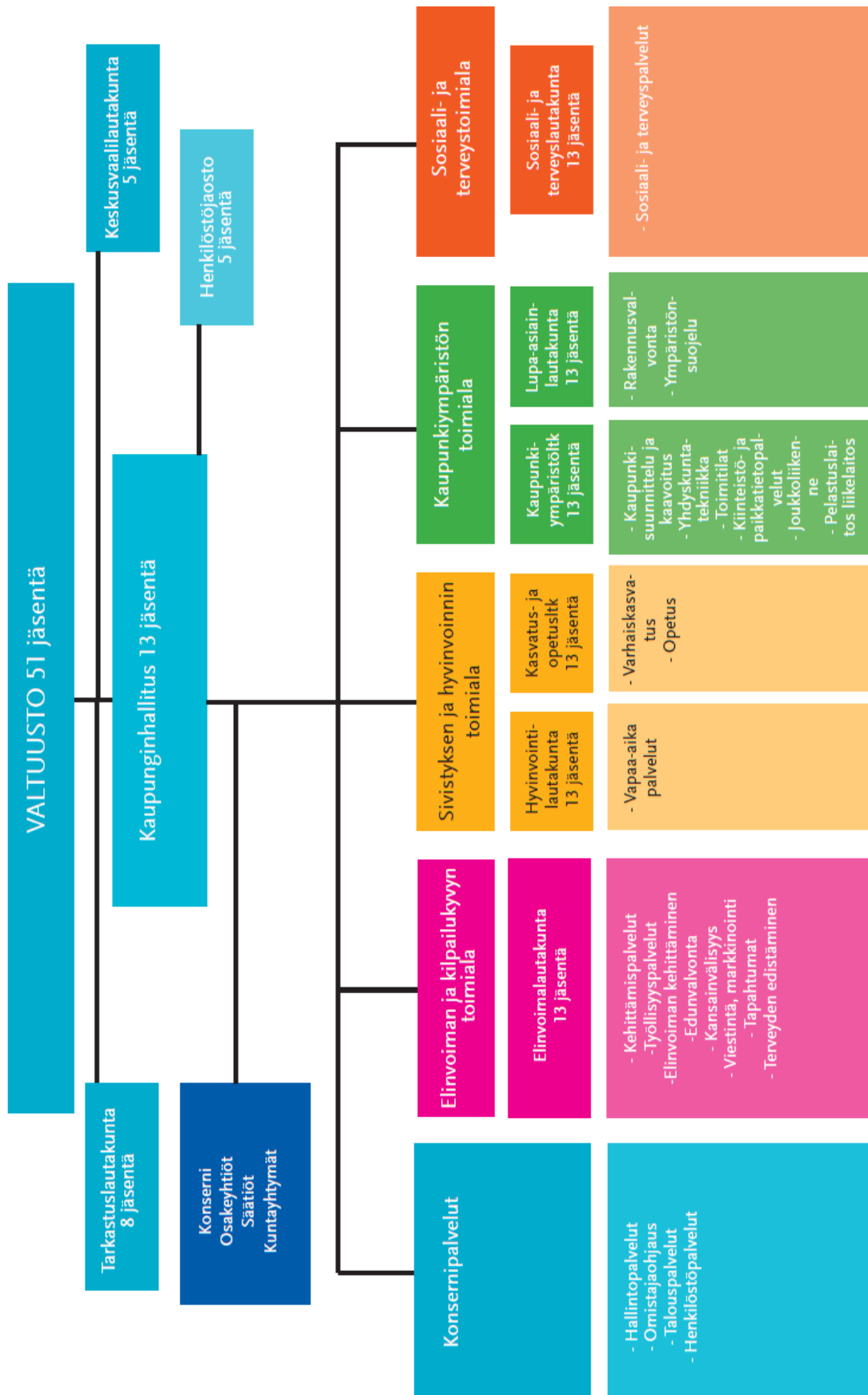
Jaostot ja lautakunnat	Kokouskerrat
Henkilöstöjaosto puheenjohtaja Raimo Ristilä varapuheenjohtaja Paavo Eloniemi	11
Elinvoimalautakunta puheenjohtaja Veikko Koivisto varapuheenjohtaja Karri Kallio	6
Hyvinvointilautakunta puheenjohtaja Jesse Luhtala varapuheenjohtaja Pirjo Aittoniemi	8
Kasvatus- ja opetuslautakunta puheenjohtaja Mervi Mäenpää varapuheenjohtaja Tomi Järvinen	11
Kaupunkiympäristölautakunta puheenjohtaja Kari Homi varapuheenjohtaja Heikki Keskinen	12

Keskusvaalilautakunta puheenjohtaja Liisa Talvitie varapuheenjohtaja Ritva Latvala	4
Lupa-asiainlautakunta puheenjohtaja Markku Lahtinen varapuheenjohtaja Mikko Aila	11
Sosiaali- ja terveyslautakunta puheenjohtaja Sirkka Penttilä 6/2019 saakka puheenjohtaja Tarja Tenkula 6/2019 alkaen varapuheenjohtaja Matti Kuvaja	11
Tarkastuslautakunta puheenjohtaja Aarne Heikkilä varapuheenjohtaja Jesse Luhtala	11

Kaupungin hallinto-organisaatio on oheisen organisaatiokaavion mukainen.

Viranhaltijaorganisaatio

Kaupunginjohtaja
Jorma Rasimäki

TARKASTUSTOIMI

tarkastuspäällikkö Kati Keskinen
vs. Margit Tammelin (8.4.2019 alkaen)

KONSERNIYHTEISÖT

hallintojohtaja Jari Jokinen

KONSERNIPALVELUT

- **Hallintopalvelut**
hallintojohtaja Jari Jokinen
- **Henkilöstöpalvelut**
henkilöstöjohtaja—sosiaali- ja terveysjohtaja Raija Ranta
- **Talouspalvelut**
rahoitusjohtaja Aaro Honkola
31.10.2019 saakka
rahoitusjohtaja Mika Itänen
1.11.2019 alkaen (vs. 14.8.–31.10.2020)

SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN TOIMIALA

sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Heikki Vierula

- Hallinto (Heikki Vierula)
 - ▲ talouspäällikkö (Satu Lammi)
- Varhaiskasvatus (Aija-Marita Näsänen)
- Perusopetus (Jari Jaskari)
- Erityispalvelut (Ville Järvi)
- Lukiokoulutus (Heikki Vierula)
- Kansalaisopisto (Maija-Liisa Gröhn)
- Kulttuuritoimi (Leena Kråknäs)
- Kirjastotoimi (Mervi Heikkilä)
- Museotoimi (Susanna Tyrväinen)
- Liikuntatoimi (Anne Kotila)
- Nuorisotoimi (Pekka Hautamäki)
- Ruokapalvelut (Eli Åback)

ELINVOIMAN JA KILPAILUKYVYN TOIMIALA

elinvoimajohtaja Erkki Välimäki

- Kehittämispalvelut (Erkki Välimäki)
- Työllisyyspalvelut (Anne Suvisalmi)
- Elinvoiman kehittäminen (Erkki Välimäki)
- Edunvalvonta (Erkki Välimäki)
- Kansainvälisyys (Jaana Hurme)
- Viestintä (Krista Rintala)
- Markkinointi (Anu Männikkö)
- Tapahtumat (Kirsi Kivisaari)
- Terveiden edistäminen (Ulla Frantti-Mäkelä)

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMIALA

henkilöstöjohtaja—sosiaali- ja terveysjohtaja Raija Ranta

- Hallinto (Raija Ranta)
 - ▲ hallinto- ja talouspäällikkö (Mika Sillanpää)
- Sosiaalityö (Harri Lintala)
- Vanhustyö (Riitta Kulmala)
- Terveysterveystoimi (Tiina Perä)
- Ympäristöterveydenhuolto (Seppo Kangas)

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

kaupunkiympäristöjohtaja
Juha Takamaa

- Hallinto (Juha Takamaa)
 - ▲ hallintopäällikkö (Juha Ahonen)
 - ▲ talouspäällikkö (Tarja Lehtinen)
- Yhdyskuntatekniikka (Kari Havunen)
- Kaupunkisuunnittelu ja -kaavoitus (Martti Norja)
- Kiinteistö- ja paikkatietopalvelut (Taru-Maaria Herttua-Suokko)
- Toimitilat (Jussi Aittoniemi)
- Rakennusvalvonta (Arto Kruuti)
- Ympäristönsuojelu (Hanna Latva-Kiskola)
- Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitos -liikelaitos (pelastusjohtaja Harri Setälä)

Kaupungin henkilöstön osalta valmistellaan erillinen henkilöstötilinpäätös.

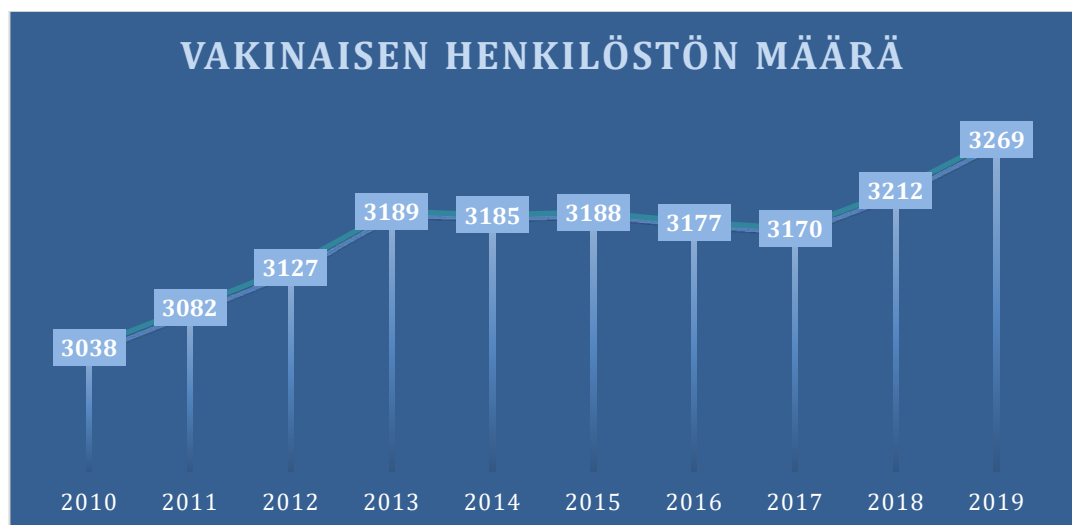
Taulukko. Henkilöstömäärät palvelukeskuksittain vuoden 2019 lopussa ja henkilöstömäärän kehitys 2010-2019:

Palvelukeskus 31.12.2019	Vakinaiset	Sijaiset	Määrä- aikaiset	Työllistetyt	Yhteensä	Yht. ilman työllistettyjä
Palvelukeskus	Yhteensä					
KONSERNIPALVELUT yht.	101	7	10	1	119	118
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMIALA yht.	1082	398	64		1544	1544
SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN TOIMIALA yht.	1642	212	310	3	2167	2164
KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA yht.	307	27	36		370	370
ELINVOIMAN JA KILPAILUKYVYN TOIMIALA yht.	26	3	7	39	75	36
E-P:N PELASTUSLAITOS-LIIKELAITOS yht.	111	17	13		141	141
Yhteensä 2019	3269	664	440	43	4416	4373
Yhteensä 2018	3 212	638	465	56	4 371	4 315
Yhteensä 2017	3 170	540	454	47	4 211	4 164
Yhteensä 2016	3 177	529	397	48	4 151	4 103
Yhteensä 2015	3 188	529	349	17	4 083	4 066
Yhteensä 2014	3 185	578	350	36	4 149	4 113
Yhteensä 2013	3 189	505	363	47	4 104	4 057
Yhteensä 2012	3 127	460	364	28	3 979	3 951
Yhteensä 2011	3 082	516	349	31	3 978	3 947
Yhteensä 2010	3 038	413	277	20	3 748	3 728

Vakinaisen henkilöstön kokonaismäärä on vuoden lopussa 3 269 henkilöä ja se lisäytyi 57 työntekijällä.

Ilman vakinaisen henkilöstön sijaisia ja ilman työllistettyjä vakinaisen ja määräaikaisen henkilöstön kokonaismäärä on vuoden 2019 lopussa on 3709 henkilöä. Kun kokonaishenkilöstömäärään lasketaan myös sijaiset ja määräaikaiset työntekijät on henkilöstömäärä vuoden 2019 lopussa 4 373 ja siinä on lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna 58 henkilöä. Kasvu on +1,3 %.

Kuvio. Vakinaisen henkilöstön määrän kehitys vuosina 2009–2019:

Henkilöstökulut sivukuluineen vuonna 2019 ovat yhteensä 190,9 milj. euroa, jossa lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 7,9 milj. euroa eli +4,3 %. Palkat ja palkkiot kasvoivat +5,3 % ja henkilöstösivukulut +0,2 %.

1.3 Yleinen taloudellinen kehitys

Maailmantaloudessa nopeamman kasvun vaihe on ohi. Näkymät ovat heikentyneet. Euroaluetta varjostaa etenkin Saksan teollisuuden heikentynyt tilanne. Euroalueen talouskasvu on hidastunut vuonna 2019 yhden prosentin tuntumaan. Riski teollisuustuotannon laskua seuraavasta taantumasta Euroopassa on merkittävä. Yksityisen kulutuksen hyvää kehitystä on sen sijaan tukenut työllisyystilanteen paraneminen, matala korkotaso sekä elvyttävä finanssipolitiikka.

Yhdysvalloissa työttömyys on vähäistä, mutta kovin kasvu jo takana. Kiinan talouden riskit varjostavat myös maailman ja Euroalueen kasvunäkymiä. Keskeisiä talouskasvua hidastavia rakenteellisia tekijöitä ovat Kiinan talouden muuttuminen palveluvaltaisemmaksi sekä väestön ikääntyminen kehittyneissä maissa. Kauppajännitteiden syveneminen on edelleen yksi keskeisimpiä maailmantalouden näkymiä varjostava riski ja välilliset vaikutukset Suomenkin vientiin saattavat olla ennakoitua suurempia. Yhdysvaltojen ja Kiinan kauppajännitteiden odotettua nopeampi laantuminen olisi merkittävin myönteinen riski maailmantalouden perusnäkökielelle.

Valtiovarainministeriön mukaan viennin kasvu on hidastunut vuonna 2019. Suomen vientikysynnän kasvu on myös hidastunut. BKT:n kasvu 2019 on laskenut 1,0 prosenttiin.

Bruttokansantuotteen kehitys viimeisen viiden vuoden aikana 2015- 2019:

2015	0,1 %
2016	2,5 %
2017	3,1 %
2018	1,7 %
2019	1,0 %

Vuonna 2020 ja lähivuosina talouskasvun arvioidaan edelleen hidastuvan talouden rakenteellisten tekijöiden vuoksi. Uusimpien talousennusteiden mukaan yleinen talouden kasvu on kääntymässä yhä enemmän taantumaa kohti. Riskiä taantumasta kasvukehityksen sijasta on merkittävästi lisännyt vuoden 2020 alkupuolella Kiinasta alkanut maailmanlaajuinen, vakava koronavirusepidemia, joka on vaikuttanut poikkeuksellisen merkittävästi myös markkinoihin ja laajasti koko yhteiskuntaan.

Suomessa julkisen talouden alijäämä kasvaa 2020, kun hallitusohjelman mukaiset menolisäykset astuvat voimaan. Ilman työllisyyttä ja tuottavuutta kohentavia toimia julkisen talous pysyy myös tulevana vuosina alijäämäisenä.

Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2019 tilinpäätösarviot osoittavat kuntatalouden heikentyneen edelleen. Kuntatalous näyttää vuoden 2019 tilinpäätöksen tunnusluku-
jen valossa heikolta. Useimmat kunnat tekivät vuonna 2019 alijäämäisen tuloksen. Kuntien ja kuntayhtymien toimintakulut kasvoivat viime vuonna 3,9 prosenttiyksikköä muun muassa palkkaratkaisujen sekä ikärakenteen tuomien paineiden vuoksi. Valtaosa menojen kasvusta tulee henkilöstökulujen ja materiaalien sekä palvelujen ostoista. Palkat ja palkkiot nousivat 2,9 prosenttia ja materiaalien ja palvelujen ostot yhteensä 4,5 prosenttia. Toimintakulujen kasvua hillitsi kuntien omat henkilöstösäästöt, noin 190 miljoonaa euroa. Toimintakulut kasvoivat samanaikaisesti ainoastaan 1,9 prosenttia. Kuntien asukasta kohti laskettu toimintakate on tilinpäätösten mukaan -5 520 euroa, vuosikate 327 euroa ja lainakanta 3 360 euroa asukasta kohti.

Kuntien verotulot kasvoivat koko maan tasolla yhteensä 2,6 prosenttia eli noin 590 miljoonaa euroa ja samanaikaisesti myös valtionosuudet kasvoivat 2,1 prosenttia eli 180 miljoonaa euroa. Kunnallisveroihin liittyi koko vuoden ajan epävarmuutta, jotka johtuivat verotuksen joustavan valmistumisen, verokorttiuudistuksen ja tulorekisterin käyttöönottoon liittyneiden ongelmien ja verojen kertymistä lykkäneiden tekijöiden vuoksi. Kuntaliiton arvion mukaan verouudistusten arvioidaan lykkäneen kunnallisverokertymiä vuoden 2020 puolelle noin 400 miljoonaa euroa. Valtionosuuksien kasvun taustalla on kilpailukyky sopimuksen kompensoimiseen liittyvä valtionosuuden aikais-taminen vuodelta 2020 vuodelle 2019. Aikaisempien vuosien valtio rahoitusosuuden pienentymisen seurauksena peruspalveluiden rahoitus on jäänyt yhä enemmän kun-tien vastuulle. Kuntien ja kuntayhtymien vuosikate heikkeni voimakkaasti peräti 13,94 prosenttia. Investoinnit kasvoivat 8,7 prosenttia ja lainakanta kasvoi vuonna 2019 lähes 2,4 miljardilla eurolla.

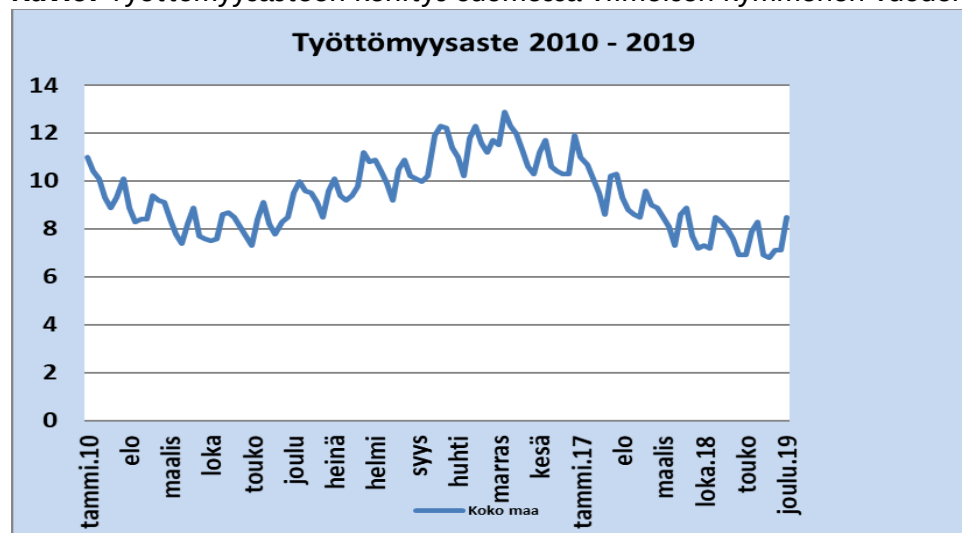
Vuoden 2019 tilinpäätösarvioiden valossa kunnat ovat ajautuneet heikkoon taloudelli-seen asemaan. Vuodelle 2020 on valtionosuuksia lisätty ja arvioitu myös kasvavia ve-rotuloja, mutta myös palkkaratkaisujen myötä toimintamenot ovat kasvussa. Lisäksi poikkeuksellisen suuri odottamaton, ja vaikeasti ennustettava riski on Kiinasta vuo-den 2020 alkupuolella alkanut koronavirusepidemia, joka on vaikuttanut merkittä-västi koko maailman rahoitusmarkkinoihin ja sitä myöten epävarmuus yleisessä ta-loustilanteessa on merkittävässä kasvuissa vuonna 2020. Talouden kasvu uhkaa kään-tyä taantumaksi ja se näkyy myös kuntien taloudessa vuonna 2020.

Kuntien toiminta on sopeutettava supistuvaan tulopohjaan, sillä kuntatalous ei ole tasapainossa. Verotulojen rytmihäiriöt tuovat lisähaasteita kuntatalouden pitkäjän-teiseen suunnitelmallisuuteen ja kuntatalouden tasapainottamiseen.

Taloukskasvun hidastuminen vaikuttaa myös työmarkkinoihin. Suomen Pankki ennus-taa, että vuonna 2020 työllisyys ei olennaisesti kasva, mutta työttömyys pysyy kuiten-kin pienempänä kuin viime vuosina. Valtiovarainministeriön mukaan koko maan työt-tömyysaste vuonna 2019 on 6,7 % ja laskee 6,5 %:iin.

Työllisyystilanne on parantunut merkittävästi vuoden 2019 aikana. Työttömyysaste oli vuonna 2019 tilastokeskuksen lukujen mukaan 6,7 % eli 0,7 %-yksikköä alhaisempi kuin vuotta aikaisemmin. Työllisyysaste eli työllisten osuus 15-64 -vuotiaista oli viime vuonna 73,0 %, kun se vuotta aiemmin oli 72,1 %.

Kuvio. Työttömyysasteen kehitys Suomessa viimeisen kymmenen vuoden ajalta:

Vuoden 2019 lopussa koko maan työllisyysaste (15-64 -vuotiaat) oli 73,0 %. Vuotta aiemmin lukema oli 72,1 %. Valtionvarainministeriössä työllisten määrän vuonna 2020 arvioidaan kasvavan 0,5 %. Työllisyysasteen nousu pysähtyy 73,6 prosenttiin vuoteen 2022 mennessä samalla kun työikäinen väestö edelleen vähentyy.

Työttömyysasteen laskiessa ja työvoimakapeikkojen lisääntyessä ansiotason nousun vuoden 2019 kasvutasosta 2,5 % arvioidaan lähestyvän noin 3 % vuosittaista kasvua, minkä odotetaan vähitellen heijastuvan inflaatioon. Vuonna 2019 inflaatio on Valtiovarainministeriön tilastojen mukaan sama kuin vuonna 2018 eli 1,1 % ja nousee seuraavana vuonna 1,3 %:iin.

Hyvän työllisyyskehityksen myötä työn tuottavuuskehitys oli viime vuonna Suomessa heikkoa. Koko kansantalouden työn tuottavuus vuonna 2019 työtuntia kohti supistui 0,3 prosenttia, kun rakentamisen ja palvelutuotannon tuottavuus laski.

Korkokehitys on ollut erittäin maltillista ja korot ovat olleet pitkään ennätyskellisen alhaalla. Matalan korkotason ennustetaan jatkuvan myös lähivuosina. 1 kk:n euribor - korko on vuoden 2019 lopussa -0,452 %, 6 kk:n euribor on -0,394 % ja 12 kk:n euribor on -0,261 % (lähde: Suomen Pankki).

Talouden epävarmuus markkinoilla on lisääntynyt merkittävästi, millä voi olla isoja vaikutuksia myös rahoituksen kentällä, etenkin sijoittajien käyttäytymiseen.

1.4 Kaupungin toiminnan ja talouden kehitys sekä muut olennaiset tapahtumat

Kaupungin strategia

Kaupunginvaltuusto on 19.2.2018 hyväksynyt Seinäjoen kaupunkistrategian vuosille 2018-2025.

Strategian mukaan kaupungin visio on
Seinäjoki on tekemisen ja onnistumisen kaupunki.

Kaupungin arvot ovat
Tahto, rohkeus ja vastuullisuus.

Strategiset valinnat ovat
Yrittäjyys
Kaupunkiympäristö
Palvelut
Elämäni Seinäjoki
Hyvän johtamisen Seinäjoki.

Kaupungin talouden tavoitteet on kirjattu seuraavasti:

Kaupungin tavoitteena on talouden tasapaino, joka saavutetaan tulopohjaa vahvistamalla, toimintamenojen kasvua hallitsemalla, palvelujen tuottavuutta parantamalla ja investointitaso tulo-rahoituksen mukaiseksi mitoittamalla.

*Talouden tasapainon kehitystä seurataan seuraavilla mittareilla:
Vuosikate nettoinvestointien tasolle, vuosikatteen ollessa vähintään 30 miljoonaa euroa.*

- **Lainamäärän kasvun pysäyttäminen ja kaupungin lainamäärän jääminen alle 4 000 euroa/asukas ja kaupunkikonsernin osalta alle 8 000 euroa/asukas.**
- **Veroasteen, toimintakatteen ja palvelujen tuottamiskustannusten vertailu verrokkikaupunkeihin ja suhteellisen aseman parantaminen vertailussa.**
- **Kaupungin taseen hallinta ja erityisesti kaupungin omistamien tilojen käyttöaste.**

Hyväksytty strategia on ohjannut toimialojen budjetointiprosessia. Haastavimmaksi toteuttamisen osalta on osoittautunut taloutta koskevat strategiset tavoitteet. Erityisesti tämä koskee vuosikatetasoa ja velkakehitystä. Talouden tasapainottamiseen ja on kiinnitetty erityistä huomiota vuoden 2020 talousarviota laadittaessa. Tasapainotamistoimet jatkuvat myös talouden suunnitelmakaudella.

Talouden mittareiden toteutumisen osalta voidaan todeta seuraavaa:

1. Vuosikatetavoite

Strategian mukaista vuosikatetavoite ei toteutunut. Syynä tähän on toimintamenojen selvästi nopeampi kasvu verrattuna keskeisten tuloerien kasvuun. Vuosikate oli negatiivinen, mikä kertoo käyttötalouden haasteista ja liian nopeasta kustannusten noususta suhteessa tuloihin.

2. Lainamäärätavoite

Asetettua tavoitetta ei saavutettu vuonna 2019. Vuosikatetason mataluus ja korkea investointitaso merkitsevät sitä, että kaupungin velkamäärä jatkaa kasvuaan ja kummatkaan tavoitetasot, emokaupungin ja konsernin, eivät toteutuneet.

3. Verrokkikaupunkitavoite

Tilinpäätösennakkotietojen perusteella Seinäjoen kaupungin suhteellinen sijoittuminen on heikentynyt verrokkikaupunkeihin nähden asukaskohtaisessa toimintakatekehityksessä. Toimintakatteen heikentyminen merkitsee liian suurta toimintamenojen kasvua suhteessa toimintatuottoihin. Sen sijaan verotulokehityksessä Seinäjoen kaupunki on parantanut asemiaan verrokkikaupunkivertailussa. Seinäjoen verrokkikaupunkeja ovat Hämeenlinna, Joensuu, Jyväskylä, Kouvoa, Kuopio, Lahti, Pori, Rovaniemi ja Vaasa

4. Tasehallintatavoite

Konsernijohtamisessa on tehty työtä tasehallinnan parantamiseksi.

Kaupungin toiminnan ja talouden kehitys

Vuoden 2019 talousarvio ja vuosien 2020-2022 taloussuunnitelma valmisteltiin haastavassa kuntatalouden tilanteessa. Vuoden 2018 tilinpäätös oli alijäämäinen - 7,538 miljoonaa euroa. Lähtökohdat uuden talousarvion valmistelulle on talouden kääntäminen kestävämmälle pohjalle, mikä tarkoitti valmistelussa sekä käyttötalouteen että investointitasoon liittyviä ratkaisuja.

Kaupungin taloudessa keskeisenä tavoitteena oli edelleen vuosikatetason nostaminen lähemmäksi nettoinvestointien määrää ja toisaalta investointien määrän alentaminen. Vuosikatetavoitteen saavuttaminen kaupungin nykyisessä kasvuvauhdissa ja nykyisellä tulopohjalla ei kuitenkaan ole mahdollista. Tunnusomaista kaupungin taloudelle on edelleen se, että poistotaso ei kuvasta investointitarvetta, nettoinvestointien määrä on jatkuvasti poistotaso suurempi. Tämä johtaa siihen, että vuosikatteen tulisi olla selvästi poistotasoa korkeampi, jotta velkakehitys saataisiin kuriin.

Vuoden 2019 talousarvion valmistelua ohjattiin luottamushenkilökeskustelun avulla. Kaupunginhallitus piti ensimmäisen talousarvioon ja kehykseen liittyvän talousseminaarin toukokuussa 2018. Talousarvioehdotuksen viranhaltijavalmistelun jälkeen pidettiin kaupunginhallitukselle ja valtuustolle vielä syyskaudella omat talousseminaarit. Hallituksen seminaari oli 10.9.2018 ja valtuuston talousseminaari pidettiin 17.9.2018.

Vuoden 2019 tilinpäätös osoittaa, että Seinäjoen kaupungin talous kääntyi merkittävästi huonompaan suuntaan. Menojen kasvukehitys vuonna 2019 verrattuna tulojen kehitykseen on ollut liian nopeaa.

Kaupungin vuoden 2019 tilinpäätöksessä toimintakate kasvoi +8,2 %, toimintatuottojen määrä vähentyi -3,3 % ja toimintakulut lisääntyivät +5,2 %. Toimintakate vuonna 2019 on -5 698 euroa/ asukas. Eritoten menot kasvoivat sosiaali- ja terveyspalveluissa, jossa erikoissairaanhoidon menojen kasvu oli 11,2 miljoonaa euroa verrattuna edelliseen vuoteen. Näin suuri vuotuinen kasvu haastaa omistajakaupungin taloutta merkittävästi. Sairaanhoidopiiriin vuoden 2019 alijäämä on omistussuhde huomioituna - 798 853 euroa. Yhteistyössä on haettava tähän kehitykseen myönteistä muutosta.

Kunnallisveroissa vuosi 2019 oli poikkeuksellinen. Kuntaliiton arvio on, että noin 400 milj. euroa kuntien kunnallisverotuloista jäi verokorttiuudistuksen ja tulorekisterin valtakunnallisten vaikeuksien vuoksi tilittämättä vuodelle 2019. Tämä näkyi myös Seinäjoen kunnallisverotuloissa isona noin 4-5 miljoonan euron vajeena. Yhteisöverot jäivät myös hieman alle budjetoidusta. Kiinteistöverot ovat toteutumassa hyvin ja talousarvion mukaisesti.

Kokonaisuudessaan verotulokertymät kasvoivat ja olivat kohtuullisen hyvät: **kunnallisverotulot** kasvoivat +3,9 %, **yhteisöverotulot** +3,1 % ja **kiinteistöverotulot** +4,3 %.

Valtionosuustulojen kasvu oli niihin kohdistuneiden indeksikorotusleikkausten vuoksi jäi +2,4 %:iin. Marraskuussa kunnille maksettiin kertaluontoinen 237 miljoonan euron valtionosuus kilpailukykysovimuksesta johtuvien menetysten kompensatioina. Seinäjoelle tämä teki noin 2,7 miljoonaa euroa kertaluontoista valtionosuuspalautusta vuodelle 2019.

Vuosikate heikkeni merkittävästi vuoden takaisesta ja on heikko -249 000 euroa, kun se vuotta aikaisemmin oli 14,5 milj. euroa.

Kaupungin **nettoinvestointien määrä** on 45,1 milj. € (v. 2018: 40,9 milj. euroa).

Tilikauden alijäämä on -22,4 milj. euroa (v. 2018: -7,5 milj. euroa).

Vuosikate ei riittänyt investointien rahoittamiseen. Tämä merkitsi velkaantumiskehityksen jatkumista.

Kaupungin lainamäärä on 311,7 milj. euroa ja asukasta kohti laskettuna 5 119 euroa. Vuotta aikaisemmin asukasta kohti laskettu lainamäärä oli 4 635 euroa. Lainamäärä ylittää selvästi kuntien keskiarvon. **Kaupungin takausvastuiden määrä** on 227 milj. euroa. Kaupunkikonsernin sisällä annettujen antolainojen määrä on tilinpäätöksessä 108,9 milj. euroa eli 1 707 euroa/asukas. Edellä olevista laskettu nettolainojen määrä on 222,8 milj. euroa ja 3 492 euroa/asukas.

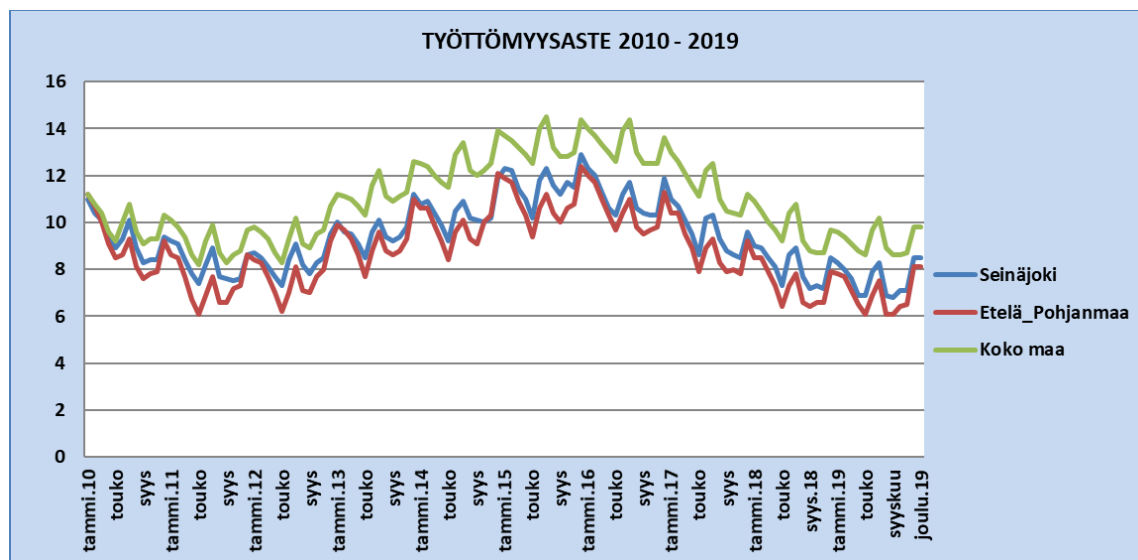
Taseen kumulatiivinen ylijäämä pieneni +13,5 milj. euroon (vuonna 2018: +35,9 milj. euroa).

Työttömyysilanteen kohtuullisen hyvä kehitys on jatkunut ja tämä näkyi eritoten työmarkkinatuen kuntaosuuskustannuksissa merkittävänä alenemana.

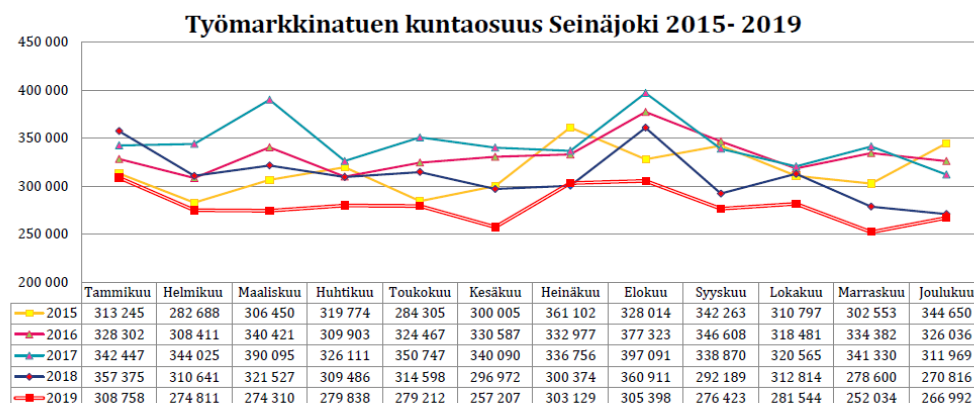
Kun koko maan työttömyysaste oli vuoden 2019 lopussa työvoimahallinnon lukujen mukaan 9,8 %, oli vastaava luku Etelä-Pohjanmaalla 8,1 % ja Seinäjoen kaupungissa 8,5 %. Edellisenä vuonna Seinäjoen kaupungin työttömyysaste oli vastaavana ajankohdalla samalla tasolla 8,5 %.

Kuvio. Työttömyysaste työvoimahallinnon lukujen mukaan kehitys Seinäjoella, Etelä-Pohjanmaalla ja koko maassa vuosina 2010-2019:

Pitkäaikaistyöttömien ja yli 300 päivää työmarkkinatukea saavien määrä on laskenut Seinäjoella, mikä vaikutti siihen, että työmarkkinatuen kuntaosuudet laskivat merkittävästi myös vuonna 2019 aiempiin vuosiin nähden. Seinäjoen kaupungin vuoden 2019 työmarkkinatuen kuntaosuus oli 3,4 miljoonaa euroa, kun se edellisenä vuonna oli 3,7 miljoonaa euroa.

Kuvio. Seinäjoen kaupungin työmarkkinatuen kuntaosuudet viimeisen viiden vuoden aikana:

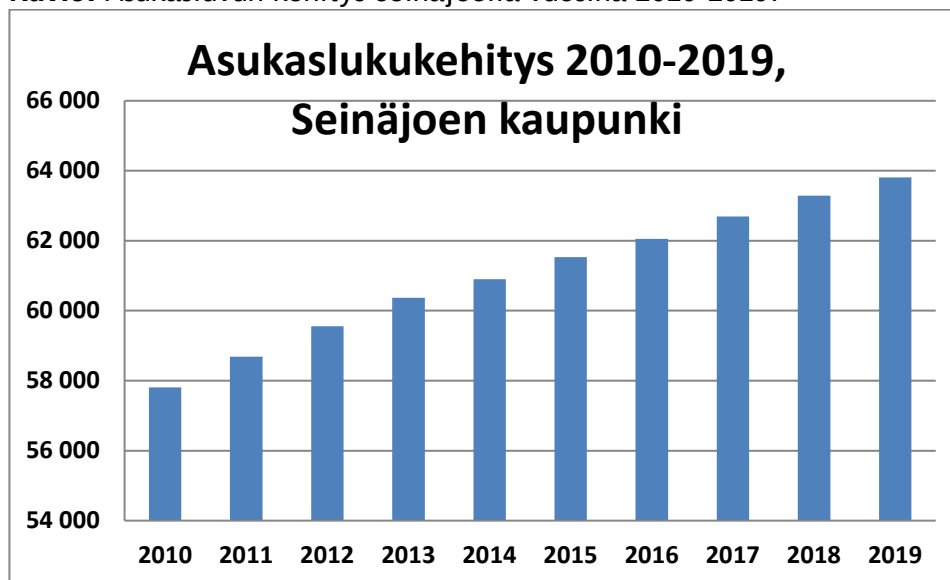
2015	3 795 846,00 €
2016	3 977 899,00 €
2017	4 140 096,00 €
2018	3 726 303,00 €
2019	3 359 656,00 €

Kaupungin asukasluku on kehittynyt edelleen myönteisesti. Vuoden 2019 lopussa asukasluku on 63 806 ja asukasluku kasvoi vuoden aikana 518 henkilöä ja 0,8 %.

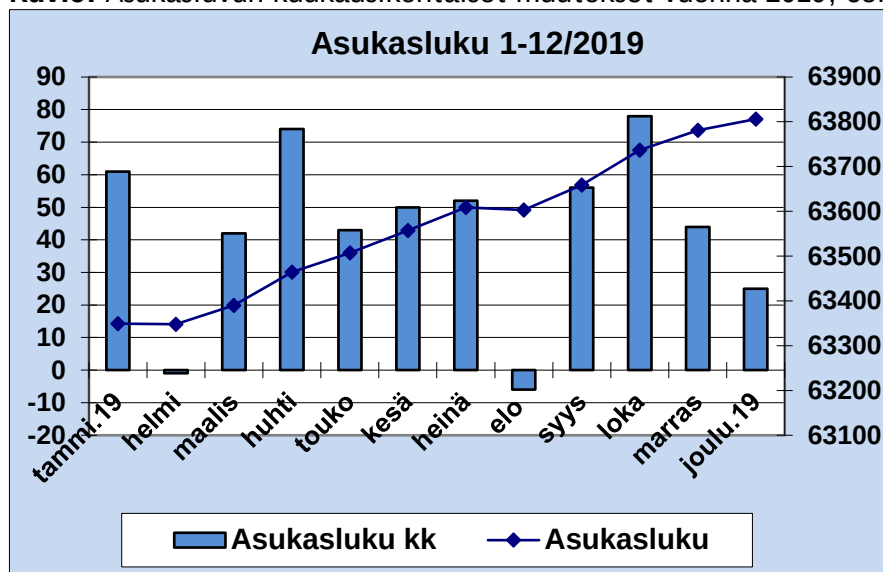
Taulukko. Asukasluvun kehitys Seinäjoella vuosina 2010-2019:

Asukasluku		Muutos	Muutos-%
31.12.2010	57 811	792	1,4
31.12.2011	58 703	892	1,5
31.12.2012	59 556	853	1,5
31.12.2013	60 354	798	1,4
31.12.2014	60 880	526	0,9
31.12.2015	61 530	650	1,0
31.12.2016	62 052	522	0,8
31.12.2017	62 676	624	1,0
31.12.2018	63 288	612	1,0
31.12.2019	63 806	518	0,8

Kuvio. Asukasluvun kehitys Seinäjoella vuosina 2010-2019:

Kuvio. Asukasluvun kuukausikohtaiset muutokset vuonna 2019, Seinäjoen kaupunki:

Viime vuoden talousarvio hyväksyttiin valtuuston kokouksessa 13.11.2018 ja tämän lisäksi valtuusto hyväksyi muutoksia talousarvioon kokouksissaan 22.5.2019 ja 16.12.2019. Valtuusto on myös talousarviovuoden aikana tehnyt muita yksittäisiä määrärahojen korotuspäätöksiä. Tilinpäätökseen liittyen määrärahaylitykset on käsitelty valtuuston kokouksessa 23.3.2019.

Alkuperäisen talousarvion mukainen vuosikate oli 21,1 milj. euroa ja talousarviovuoden aikana tehtyjen muutosten jälkeen 10,3 milj. euroa. Talousarviomuutoksissa ei ole tilikauden aikana huomioitu kaikkia lisätuloja ja menosäästöjä. Tilinpäätöksen mukainen vuosikate on -249 000 euroa, eli merkittävästi alkuperäistä ja muutettuaakin budjettia heikompi.

Viime vuoden Seinäjoen kaupungin verotulojen kehitys oli kohtuullisen hyvä, mutta merkittävä osa kunnallisverotuotoista jäi kertymättä vuonna 2019 johtuen valtakunnallisista tulorekisteri- ja verokorttiuudistuksista. Verotulojen kehitys maan keskiarvolukuihin käy ilmi oheisesta taulukosta

kasvu-%	Koko maa	Seinäjoki
Kunnallisvero	2,0	3,9
Yhteisövero	2,4	3,1
Kiinteistövero	3,1	4,3

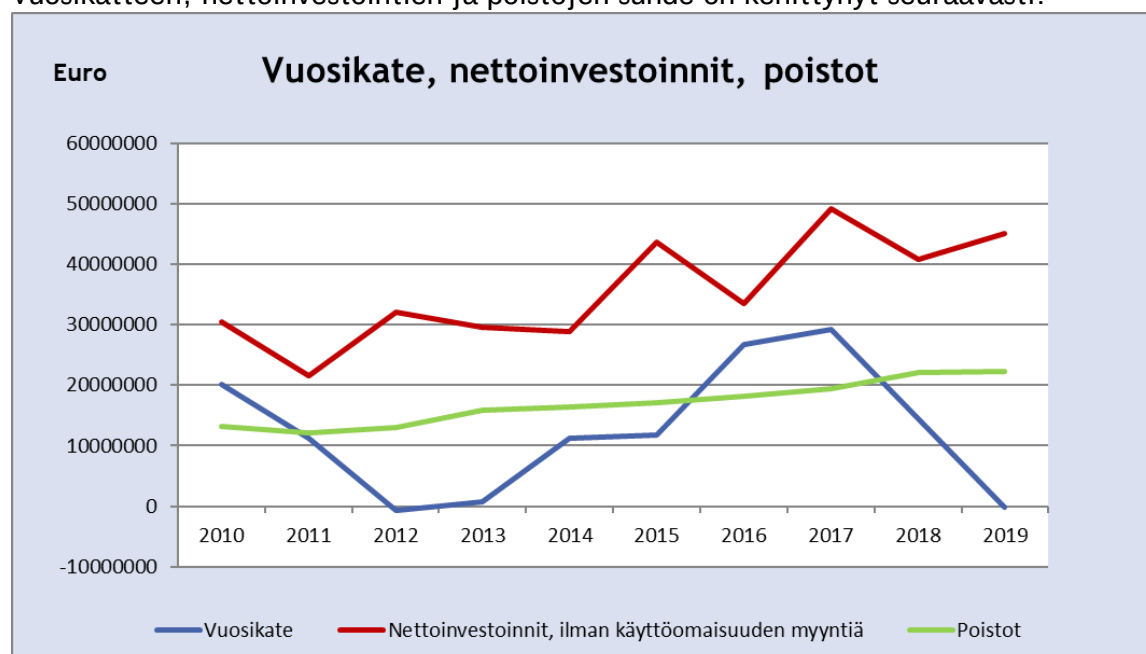
Kaupungin kokonaisinvestointien määrä pysyi erittäin korkealla tasolla, kaupunki ja sen liikelaitos huomioituna bruttoinvestoinnit olivat 45,5 milj. euroa ja nettoinvestointien määrä 45,1 milj. euroa. Vuonna 2018 kokonaisinvestoinnit olivat 41,4 milj. euroa ja nettoinvestoinnit 40,9 milj. euroa.

Kaupungin investointimenot ovat 44,7 milj. € ja Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitos-liikelaitoksen investoinnit 0,8 milj. €.

Kaupungin tilinpäätöksen mukainen vuosikate on -249 000 €.

Kaupungin suunnitelman mukaisten poistojen ja arvonalentumisten kokonaismäärä on 22,2 milj. €.

Vuosikatteen, nettoinvestointien ja poistojen suhde on kehittynyt seuraavasti:

Suunnitelmapoistojen jälkeen tilikauden tulos on alijäämäinen -22,45 milj. €. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poistoero- ja rahastojen muutoseriä ja niiden jälkeen tilikauden alijäämä on -22,40 milj. €.

Muut olennaiset tapahtumat

Kaupunkikonsernissa on käynnissä ja valmistunut merkittäviä investointeja:

- Teatteritekniikan peruskorjaus
- Keskuskatu 32 muutostyöt
- Virastotalon peruskorjaus
- Kaupungintalon peruskorjaus
- Pohjan nuorisotalon peruskorjaus
- Nurmotalon peruskorjaus
- Sedu ammattikoulu: Kaupungin ja koulutuskuntayhtymän maanvaihtosopimusten myötä kaupungille siirtyneen kauppaoppilaitoksen rakennusten tasearvo
- Keskustorin valmistuminen
- Ideaparkin eritasoliittymä ja kauppajouppiin liittyvät katujärjestelyt
- Karhuvuoren katujärjestelyt
- Hulevesiviemärit-investointi
- Seinäjoen Energia -konsernin investoinnit
- Keskuskeittiö Alvariinan valmistuminen (Kiinteistö Oy Seinäjoen Ruokatalo)
- Tähti-päiväkodin suunnittelu ja urakkalaskenta (Kiinteistö Oy Seinäjoen Palvelutalot)
- Koulukatu 35:n saneeraus (Sevas Kodit Oy)
- Seinäjoen Yrityskiinteistöt Oy:n investoinnit (Into Seinäjoki Oy)

Lisäksi kuntayhtymät ovat olleet viime vuonna merkittäviä investoijia.

1.5 Ympäristö osana kaupungin toimintaa

Seinäjoen kaupunkistrategiassa 2018–2025 Seinäjoki on linjattu kestävän kehityksen kaupungiksi. Se sisältyy kaupungin arvoihin. Vuoteen 2025 mennessä sen on näyttävä konkreettisesti myös toiminnassamme ja päätöksenteossamme. Seinäjoen kaupunki on sitoutunut kuntien energiatehokkuussopimuksen uudelle sopimuskaudelle. Siinä on asetettu määrällinen energiansäästötavoite kaudelle 2017–2025. Energiansäästön välitavoite vuodelle 2020 on 4 % ja vuodelle 2025 se on 7,5 % vuoden 2015 energiankulutuksesta, joka on ollut 80 204 MWh.

Seinäjoen kestävän kehityksen työryhmä panosti 2019 kaupungin strategian mukaisesti kestävän kaupungin kehittämiseen ja ympäristöviestintään. Syksyllä työryhmä teki kaupunginhallitukseen ja sitä kautta kaupunginvaltuustoon esityksen Seinäjoen liittämistä HINKU (kohti hiilineutraalia kuntaa) verkostoon. Seinäjoki liitettiin kaupunginvaltuuston päätöksellä HINKU-verkostoon joulukuussa 2019. HINKU-verkosto tuo yhteen kunnat, ilmastoystävällisiä tuotteita ja palveluita tarjoavat yritykset sekä energia- ja ilmastoalan asiantuntijat. HINKU-kunnat vähentävät ilmastopäästöjään muun muassa lisäämällä uusiutuvan energian käyttöä ja parantamalla energiatehokkuutta. Tavoitteena on vähentää ilmastopäästöjä 80 prosenttia vuoteen 2030 vuoden 2007 tasosta. Kunnat kannustavat myös paikallisia yrityksiä ja asukkaita ilmastotekoihin. Verkostossa oli kuntia vuoden 2019 lopussa yli 70.

Vuoden 2019 aikana selvitettiin myös henkilöstön näkemyksiä kestävästä kehityksestä ja sen toteutumisesta Seinäjoen kaupunkiorganisaatiossa. Kyselyyn vastauksia saatiin lähes 900. Kestävän kehityksen nykytilaa selvitettiin myös opinnäytetyön avulla ja

kaupungin johtavia henkilöitä sekä muita avainasemassa olevia henkilöitä haastatettiin siihen.

Vuosi 2019 oli ensimmäinen vuosi, kun Seinäjoen kaupungin paikallisliikenteen polttoaineena käytettiin vain uusiutuvaa dieseliä. Lisäksi sähköautojen rahoitusleasingasiasa valmisteltiin vuonna 2019.

Kaupungin virallisissa muistamisissa siirryttiin aineettomiin lahjoihin.

Erilaisia toimenpiteitä on tehty myös kaupungin kiinteistöissä:

- Wallsportille on asennettu kaupungin kustannuksella automaatiojärjestelmä säättämään lämmitystä. Lämpötila on nyt säädetty tarkasti sopimuksen mukaan käyttöaikana. Käyttöajan ulkopuolella lämmitys on pois käytöstä. Vaikutus kaukolämmön kulutukseen -55%. (-2100 MWh = 126 000 euroa). Automaatiojärjestelmän takaisinmaksuaika on alle vuosi.
- Peräseinäjoen kirjastoon otettiin käyttöön lämpötilan pudotus käyttöajan ulkopuolella sekä lämpötilan rajoitus 21°C käyttöaikana (OptiWatti). Vaikutus sähkölämmitteisessä kiinteistössä jouluihelmikuussa -38%. Takaisinmaksuaika on 3-5 vuotta.
- Vakiovirtaussuuttimet asennettiin viiden kiinteistön käsienpesualtaisiin. Veden säästö on ollut keskimäärin -11%. Takaisinmaksuaika alle vuosi.
- Seinäjoen ruokatalo Oy, Alvariinaan, asennettiin aurinkosähköjärjestelmä, jonka tuotto on noin 63 MWh vuodessa. Takaisinmaksuaika 12 vuotta, jonka jälkeen aurinkopaneeli tuottaa ainakin seuraavat 13 vuotta (takuu aika 25 vuotta).
- Muutamissa kouluissa ja päiväkodeissa on otettu käyttöön lämpötilan pudotus käyttöajan ulkopuolella. Vaikutus kaukolämmön kulutukseen keskimäärin -23%.
- Alakylän koulun vesipatterien termostaatit rajoitettiin 21°C:een ja tämän vaikutus kaukolämmön kulutukseen oli -21%. Muutos oli mahdollista tehdä automaatiosta.
- Lämmityskäyristä poistettiin sivuttaissiirrot sekä ajastettiin IV-koneet toimimaan käyttöajan ulkopuolella minimillä. Vaikutus kulutukseen oli -11%. Tämä tehtiin suurimmille kiinteistöille.

Yhteenvetona voidaan todeta, että nollainvestoinnit on tehty ja säästöjä syntyy keskimäärin parikymmentä prosenttia. Uudistuksia jatketaan vuonna 2020.

Seinäjoen kaupunki ei laadi vuosittain ympäristötilinpäätöstä. Ympäristömenojen ja -tulojen esittäminen numeerisesti on koettu liian työlääksi ja edellyttäisi resursointia. Tilinpäätökseen on kaivattu kuitenkin konkreettisia tekoja, joita Seinäjoen kaupungissa on ympäristöasioiden huomioimiseksi tehty.

1.6 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Talousennusteiden mukaan yleinen talouden kasvu on kääntymässä yhä enemmän taantumaa kohti. Riskiä taantumasta kasvukehityksen sijasta on merkittävästi lisännyt vuoden 2020 alkupuolella Kiinasta alkanut maailmanlaajuinen, vakava koronavirusepidemia, joka on vaikuttanut poikkeuksellisen merkittävästi myös markkinoihin ja laajasti koko yhteiskuntaan. Talouden kasvu uhkaa kääntyä taantumaksi ja se näkyy myös kuntien taloudessa vuonna 2020.

Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2019 tilinpäätösarvot osoittavat kuntatalouden heikentyneen edelleen. Kuntatalous näyttää vuoden 2019 tilinpäätöksen tunnuslukujen valossa historiallisen heikolta. Useimmat kunnat tekivät vuonna 2019 alijäämäisen tuloksen. Investoinnit kasvoivat 8,7 prosenttia ja lainakanta kasvoi vuonna 2019 lähes 2,4 miljardilla eurolla.

Kuntien toimintaa on sopeutettava supistuvaan tulopohjaan, sillä kuntatalous ei ole tasapainossa. Eritoten väestön ikääntyminen lisää odotuksia palvelujen uudistamiseen ja rakenteellisiin uudistuksiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa. Suomessa uuden sosiaali- ja terveystalouden käyttöönotto on siirtynyt eteenpäin. Uusimpana tavoiteaikatauluna soteuudistukselle on vuosi 2023. Kaupunki joutuu miettimään omia toimenpiteitään ja ratkaisujaan sosiaali- ja terveystoimen palvelujen järjestämisen suhteen. Uudistuksella on toteutuessaan erittäin merkittävä vaikutus myös kunnan rahoitukseen.

Kaupungin taloustilanne heikentyi merkittävästi vuonna 2019. Kyseessä on toinen alijäämäinen tulos peräkkäin sitä edeltäneen kahden hyvän vuoden jälkeen. Investointitaso on edelleen korkealla tasolla. Kaupungin velkaantuminen lisääntyi vuonna 2019. Strategiaan kirjattu taloustavoitteita ei saavutettu.

Kaupungin kumulatiivisen ylijäämän määrä taseessa alentui 13,5 milj. euroon. Vielä kun kaupungilla on taseessa kumulatiivista ylijäämää, on tärkeää, että kyetään sopeuttamaan kaupungin ja kuntayhtymien toimintaa ja taloutta vastaamaan muuttuneita olosuhteita mahdollisimman ajoissa. Yhteistyötä tullaan myös tiivistämään Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kanssa myös talouden tasapainottamisessa ja yhteisten prosessien kehittämisessä.

Vuoden 2020 talousarvio on laadittu tasapainottavaksi tavoitteena vähintään 0-tulos. Se on hyvä lähtökohta, mutta se edellyttää myös rakenteellisia uudistuksia ja toisaalta sitä, että kaupungin vetovoima jatkuu vahvana. Tasapainotustyö jatkuu vuonna 2020 ja myös talousarvion suunnitelmavuosina 2021-2023, tavoitteena positiiviset tilikauden tulokset ja talouskehityksen kääntämiseksi kestävämmälle pohjalle.

On todennäköistä, että kaupungin investointien taso pysyy lähivuosina korkeana ja tämä puolestaan edellyttää vuosikatetason selvää nostamista, jotta velkakehitys saadaa kääntymään. Tulevaisuuden investoinneista asemanseutu on keskeinen, samoin perhekeskus Aallokon rakentuminen. Seinäjoen Energia Oy investoi lähivuosina merkittävästi uusiutuvaan energiatuotantoon.

Samalla kun taloutta tasapainotetaan, kaupungin hyvästä pito- ja vetovoimasta halutaan pitää kiinni, ja päinvastoin vahvistaa sitä. Sen tähden tervehdyttämistoimien ohella kaupunkistrategian mukaisesti on tärkeää, että myös vaikuttavuuteen, kehittämiseen ja uudella tavalla tekemiseenkin panostetaan.

Myönteisenä arviona tulevasta kehityksestä voidaan pitää kaupungin tasaisena jatkuvaa kasvua, kaupungin tunnettavuuden lisääntymistä ja hyvää menestystä erilaisissa, erityisesti yrittäjyyteen liittyvissä valtakunnallisissa tutkimuksissa. Asukasluvun kasvu on vuosittain noin 600-700 henkilöä, joka on noin 1 % vuodessa. Kaupunki on väestöennusteiden mukaan eniten kasvavien joukossa. Kaupungistuminen ja mm. Seinäjoen hyvä sijainti pääradan varrella tulee tätä kehitystä. Uudenlaisista osaajista, etenkin kansainvälisistä osaajista odotetaan olevan pulaa jo lähitulevaisuudessa, minkä tähden Seinäjoella on tärkeää panostaa myös osaamisen vahvistamiseen.

Seinäjoen kaupungilla on edellytykset olla menestyjien joukossa myös tulevaisuudessa. Tähän kaupunki voi itse omilla toimillaan vaikuttaa.

2. Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskienhallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia.

Riskienhallinta kuuluu sisäiseen valvontaan. Riskienhallinnan tarkoituksena on tunnistaa organisaatioon vaikuttavia potentiaalisia tapahtumia ja pitää riskit riskinottohalukkuuden rajoissa, jotta voidaan olla kohtuullisen varmoja organisaation tavoitteiden toteutumisesta. Riskienhallintaan kuuluu myös sopimushallinnan asianmukainen järjestäminen. Omistajaohjauksella ja sopimuksilla on varmistettava, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat kunnossa myös niissä yhteisöissä, jotka tuottavat kunnan palveluja sopimukseen perustuen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Seinäjoen kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet on määritelty valtuuston hyväksymässä 1.6.2017 voimaan tulleen hallintosäännön luvussa 10 sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Seinäjoen kaupungin hallintosäännössä todetaan, että kaupunginhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Lautakunta ja johtokunta vastaavat toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoivat kaupunginhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Kaupunginjohtaja, liikelaitoksen johtaja, sekä toimialojen ja tulosalueiden johtavat viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialallaan ja tulosalueellaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Tulosyksiköiden esimiehet vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuuden valvonnasta.

Seinäjoen kaupunginhallitus on hyväksynyt 10.6.2019 Sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ohjeen, joka tuli voimaan 1.7.2019 alkaen. Ohjeen avulla varmistetaan ja tuetaan sitä, että riskienhallinta otetaan osaksi ohjaus- ja johtamisjärjestelmää, se kattaa koko toiminnan ja toimintamalli on yhtenäinen läpi koko organisaation. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee kattaa kaikki Seinäjoen kaupungin toiminnot – sekä oma toiminta, että toiminta, josta Seinäjoen kaupunki vastaa lainsäädännön, omistuksen, sopimusten, ohjaus- ja valvontavastuun tai muiden velvoitteiden nojalla. Riskienhallinnan ohjeissa on määritelty riskienhallintaprosessi, joka sisältää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelman, riskien ja mahdollisuuksien arvioinnin, riskienhallintatoimenpiteiden määrittelyn, seurannan ja raportoinnin.

Omaisuuuden hallinnointi

Merkittävä hankintatoimea säätelevä laki on laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista. Materiaalihallintoa koskevat erilliset ohjeistukset ovat hankintasääntö, hankintaohje sekä ympäristöystävällisten hankintojen ohjeet.

Toimialat ovat velvollisia huolehtimaan siitä, että kaupungin omistama ja kaupungin hoidossa oleva omaisuus pidetään kunnossa ja että sitä käytetään taloudellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Omaisuuteen kohdistuvia riskejä on arvioitava säännöllisesti riskiarviointien yhteydessä. Seinäjoen kaupungin hallintosäännön mukaan kaupunkiympäristölautakunta vastaa Seinäjoen kaupungin maa- ja rakennusomaisuudesta. Saman hallintosäännön mukaan lautakunta on voinut delegoida tehtäviä ja toimivaltaa alaisilleen virkamiehille.

Seinäjoen kaupungin vakuutukset kilpailutetaan muutaman vuoden välein. Kaupunginhallitus on hyväksynyt vakuutusten kilpailuttamisen periaatteet sekä kilpailutuksen jälkeen eri vakuutuslajeille hyväksytyt vakuutusyhtiöt/-yhtiön. Toiminnan ja omaisuuden riskiarviointi on jatkuvaa toimintaa ja tarvittaessa vakuutuksiin tehdään tarvittavat laajennukset tai muutokset.

Sopimukset ja niiden hallinnointi

Kaupunginhallitus vastaa sopimusten hallinnasta ja sopimusvalvonnan järjestämisestä, antaa tarkemmat ohjeet sopimushallinnasta sekä määrää sopimusten vastuuhenkilöt toimialallaan. Lautakuntien toimialalla sopimusten vastuuhenkilöinä toimivat tulosaluejohtajat, ellei lautakunta toisin päättä. Sopimusten laatiminen edellyttää yleensä joko viranhaltija- tai toimielinpäätösten tekemistä. Suurin osa sopimuksista liittyy hankintapäätöksiin, jolloin sopimusten hyväksyminen on osa hankintaprosessia. Seinäjoen kaupungilla on käytössä sopimus pohja ja sopimusehtoina käytetään julkisten hankintojen yleisiä sopimusehtoja. Kaupungissa on käytössä asianhallintajärjestelmä, jonne pääosa sopimuksista on tallennettu.

Sisäisen tarkastuksen järjestäminen

Sisäisestä tarkastuksesta vastaa kaupunginhallituksen valitsema tarkastuspäällikkö, joka toimii kaupunginhallituksen alaisena erillään muusta organisaatiosta. Sisäinen tarkastus arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoi arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. Sisäinen tarkastus raportoi kaupunginhallitukselle ja kaupunginjohtajalle. Sisäisen tarkastuksen tulokset on raportoitu myös tarkastuskohteen johdolle, jotka ovat käsitelleet tarkastusten havaintoja ja suosituksia asianmukaisesti sekä suunnitelleet tai ryhtyneet tarvittaviin toimenpiteisiin.

Sisäisen tarkastuksen toiminnon tarkoitus, tehtävät ja vastuut määritellään kaupunginhallituksen hyväksymässä sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa. Tarkastuspäällikkö toimii myös tarkastuslautakunnan valmistelijana ja esittelijänä sekä tekee erikseen sovittavaa yhteistyötä tilintarkastajan kanssa.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta 2019 - keskeiset johtopäätökset

Vuoden 2019 osalta riskienhallintasuunnitelmat on laadittu ja hyväksytty tilinpäätöksen 2018 laatimisen yhteydessä hyvinvointilautakunnassa, kasvatus- ja opetuslautakunnassa, kaupunkiympäristölautakunnassa, sosiaali- ja terveystalautakunnassa ja kaupunginhallituksessa konsernivalveluiden osalta sekä Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitosliikelaitoksen johtokunnassa.

Marraskuussa 2018 asetettu riskienhallinnan työryhmä on uudistanut keväällä Seinäjoen kaupungin sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ohjeet. Huh-
tikuussa tulosaluejohtajille on järjestetty infotilaisuus edellä mainitusta ohjeesta ja
käyttöön otetusta digitaalisesta riskienhallintajärjestelmästä Granite ERM. Elokuussa
on laadittu toimiala-/liikelaitoskohtaiset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suun-
nitelmat. Syyskuussa on pidetty ohjattu riskiarviointityöpaja talousarviovuoden 2020
ja taloussuunnitelmakauden 2021-2023 riskien arvioimiseksi, riskienhallintatoimenpi-
teiden määrittelemiseksi ja dokumentoimiseksi järjestelmään. Vuoden lopussa on
tehty riskiraportointi lautakunta-/johtokuntatasolta edelleen kaupunginhallitukselle.
Jatkossa Seinäjoen kaupungin riskienhallintaprosessi (sisäisen valvonnan ja riskienhal-
linnan suunnitelma, merkittävimpien riskien ja riskienhallintatoimenpiteiden rapor-
tointi) kytkeytyy talousarvion vuosikelloon.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vaikuttavuutta arvioidaan vuosittain. Tulos-
aluejohtajat (tulosalueet n=32) ovat laatineet toimintakertomuksessa esitettävän si-
säisen valvonnan selonteon tueksi itsearviointin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan
kyselylomakkeella, joka kattaa seuraavat osa-alueet: ohjausympäristö, riskien arvi-
ointi, valvontatoimenpiteet, tieto ja viestintä sekä seurantatoimenpiteet.

Itsearviointin vastausprosentti oli 91 % ja kyselyn perusteella todetaan, että viimeksi
päättäneelle tilikaudelle painottunut kehitystyö on vastannut vuonna 2018 nousseisiin
toimenpiteitä vaativiin havaintoihin riskien arvioinnista. Itsearviointin mukaan tulos-
alueiden riskiarviointi ja analysointi on tehty, merkittävimmille riskeille on päätetty
riskienhallintatoimenpiteet ja riskienhallinnan raportointi on säännöllistä ja on vas-
tuutettu. Väärinkäytösriskiarviointi puuttuu vielä osalta tulosalueista. Ohjausympäris-
tön, valvontatoimenpiteiden, tiedon ja viestinnän sekä seurantatoimenpiteiden näh-
dään toimivan hyvin kaikilla tulosalueilla. Sisäisessä valvonnassa ei ole havaittu mer-
kittäviä puutteita tai epäkohtia vuoden 2019 aikana.

2.1 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonnalla tarkoitetaan konsernijohtoon vastuulla olevaa tytäryhteisöjen toi-
minnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointia ja raportoin-
tia. Konsernivalvonnalla tarkoitetaan myös konserniohjeen sekä sisäisen valvonnan ja
riskienhallinnan toteutumisen seuranta. Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmis-
taa, että kaupunkikonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten pe-
rusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa sekä lain säännöksiä, viranomaisoh-
jeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan.

Toimivalta ja vastuu konsernivalvonnan järjestämisestä

Kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus sekä kaupunginjohtaja, rahoi-
tusjohtaja, hallintojohtaja ja henkilöstöjohtaja. Kaupungin johtoryhmä osallistuu
konsernin ohjaamiseen siten kuin kaupunginjohtaja siitä erikseen määrää. Kaupungin-
valtuusto määrittelee omistajapolitiikan linjaukset, hyväksyy kuntalain mukaan vuo-
sittaisissa talousarvioissa tai muutoin strategiset, toiminnalliset ja taloudelliset ta-
voitteet sekä valvoo osaltaan niiden toteutumista.

Kaupunginhallitus vastaa omistajaohjauksen toteutumisesta ja organisoii konsernijoht-
tamisen ja konsernivalvonnan. Lisäksi kaupunginhallitus seuraa ja arvioi yhtiöiden ta-
voitteiden toteutumisen ja taloudellisen aseman kehitystä ja tekee niiden perusteella
tarvittaessa esityksiä valtuustolle.

Seinäjoen kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 19.2.2018 Seinäjoen kaupungin yhtiöiden, yhteisöjen ja säätiöiden omistajapolitiikka, omistajapoliittiset linjaukset, Seinäjoen kaupungin konserniohjeen ja hyvä hallintotapa Seinäjoen kaupunkikonsernissa (Corporate Governance) ohjeen. Seinäjoen kaupunginhallitus on hyväksynyt 5.6.2018 Seinäjoen kaupungin tytäryhtiöiden, yhteisöjen ja säätiöiden sekä eräiden muiden yhtiöiden salkutuksen.

Kaupunginhallitus päättää hallitusjäsen ehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisöjen hallituksiin. Tytäryhteisön hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Kaupunginhallitus antaa yhtiö- ja vuosikokousedustajille tarvittavat ohjeet. Konserniohjeessa todettuja merkittäviä päätöksiä tehtäessä yhteisöjen tulee jo valmisteluvaiheessa hankkia omistajan ennakkokäsitys valmisteltavana olevasta asiasta.

Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Kaupunginvaltuusto päättää tytäryhteisöjen ja -säätiöiden vuotuisista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista kaupungin talousarviossa. Kaupungin tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kaupunginhallitukselle kaupunkikonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot. Keskeisten tytäryhteisöjen kanssa käydään tulosneuvottelut vuosittain. Neuvotteluissa käydään läpi mm. edellisen neuvottelun päätösten seuranta, yhtiön taloudellinen ja toiminnallinen tilanne sekä tulostavoitteet. Tulosneuvotteluissa käsitellyt asiat hyväksytään kaupunginhallituksessa. Vuonna 2019 konserniraportointia ja -seurantaa on uudistettu, mitä on selvitetty omistajaohjauksen toteutumisessa. Into Seinäjoki Oy:n kanssa laaditaan vuosittain tavoite- ja palvelusopimus, joka hyväksytään kaupunginvaltuustossa. Lisäksi vuosittain kaupunginvaltuustossa käsitellään tavoitteiden toteutuminen ja määritellään korvaus elinkeinojen ja yritystoiminnan kehittämispalveluista.

Tytäryhteisöllä tulee olla riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoitava viipymättä konsernijohtolle. Kaupunkikonsernin yhteisöillä on mahdollisuus hyödyntää konsernin palveluja sovitussa laajuudessa.

Omistajaohjauksen toteutuminen

Tytäryhteisöjen tavoitteiden asettaminen on ollut tarkoituksenmukaista. Toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi ovat olleet toimivia. Konserniohjeita on noudatettu asianmukaisesti ja tiedonkulku on järjestetty asianmukaisella tavalla. Kaupunkikonsernin merkittävimmissä investoinneissa kaupunki on mukana rahoitus- ja vakuusjärjestelyissä.

Vuonna 2019 kaupunki on ohjeistanut kuntayhtymiä ja strategisia tytäryhtiöitä raportimaan neljännesvuosittain konserniraportointi -lomakkeella. Strategiset tytäryhtiöt ovat raportoineet ensimmäisestä kvartaalista ja kuntayhtymät toisesta kvartaalista alkaen kaupungin johtoryhmälle sekä kaupunginhallitukselle. Raportti sisältää olennaiset tunnusluvut sekä sanallisen selvityksen merkittävimmistä tapahtumista raportointikaudella, arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä sekä arvion kuluvalle vuodelle asetettujen tavoitteiden toteutumisesta. Valtuustolle raportit toimitetaan puolivuosittain hallintosäännön 21 §:n mukaisesti

3. Tilikauden tulos ja toiminnan rahoitus

3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

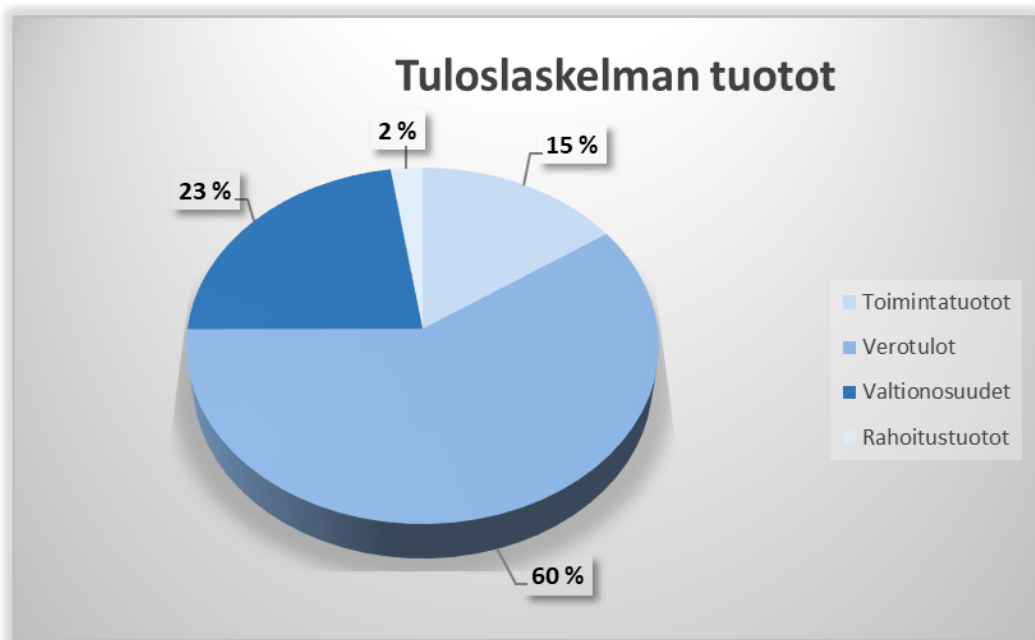
Tilikauden tuloksen muodostuminen kuvataan tuloslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Alla oleva vuotta 2019 koskeva tuloslaskelma on laadittu niin, että se sisältää vain ulkoiset tuotot ja kulut. Liikelaitoksena toimivan Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitoksen tuotot ja kulut sisältyvät tuloslaskelmaan.

Tuloslaskelmassa selvitetään tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyyttä tilikaudelle jaksotettuihin menoihin. Tulorahoituksen riittävyyttä arvioidaan toimintakateen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla.

TULOSLASKELMA Sisältää liikelaitoksen Ulkoinen			
	2019 1 000 €	2018 1 000 €	Muutos-%
Toimintatuotot	66 619	71 360	-6,6
Toimintakulut	-430 172	-407 387	5,6
Toimintakate	-363 553	-336 027	8,2
Verotulot	257 100	247 554	3,9
Valtionosuudet	97 793	95 527	2,4
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	5 515	5 640	-2,2
Muut rahoitustuotot	4 795	3 777	27,0
Korkokulut	-1 581	-1 693	-6,6
Muut rahoituskulut	-318	-303	5,0
Vuosikate	-249	14 475	-101,7
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-22 175	-20 949	5,9
Arvonalentumiset	-22	-1 106	
Satunnaiset erät			
Tilikauden tulos	-22 447	-7 580	196,1
Poistoeron muutos	35	35	0,0
Varausten muutos			
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	15	7	114,3
Tilikauden ylijäämä (+) tai alijäämä (-)	-22 397	-7 538	197,1
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	15,5	17,5	
Vuosikate/Poistot, %	-1	65,6	
Vuosikate, €/asukas	-4	229	
Asukasmäärä, 31.12.	63 806	63 296	

Tuloslaskelman tuotot jakaantuivat seuraavasti:

	1 000 €	%
Toimintatuotot	66 619	15 %
Verotulot	257 100	60 %
Valtionosuudet	97 793	23 %
Rahoitustuotot	10 310	2 %
Yhteensä	431 822	100 %

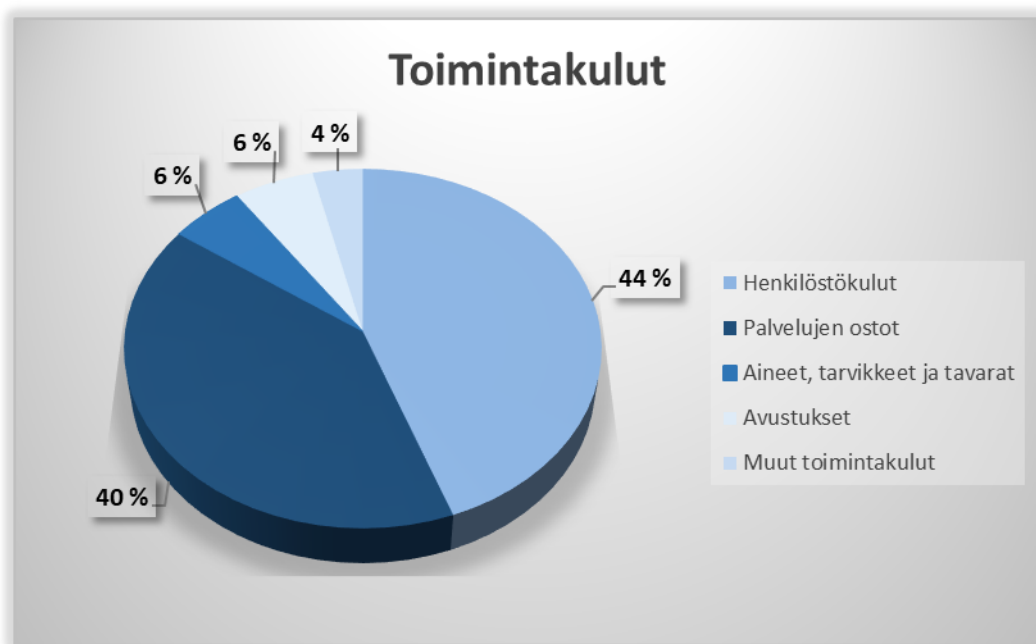

Toimintakulujen määrä tilinpäätöksessä on 430,2 milj. €.

Toimintakulut jakaantuvat seuraavasti:

	1 000 €	%
Henkilöstökulut	190 891	44 %
Palvelujen ostot	173 847	40 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	23 727	6 %
Avustukset	25 725	6 %
Muut toimintakulut	15 983	4 %
Yhteensä	430 173	100 %

Toimintakate ilmoittaa kuinka paljon toimintamenoista jää katettavaksi verorahoituksella ja valtionosuuksilla. Toimintakate on tilinpäätöksessä alijäämäinen -363,6 milj. euroa. Toimintakate on kasvanut 27,5 milj. euroa ja +8,2 %. Toimintatuotot ovat vähentyneet 3,8 milj. euroa ja -3,3 % ja toimintakulut kasvaneet 23,7 milj. euroa ja +5,2 %.

Verotulojen ja valtionosuuksien kehityksestä on laadittu oheinen selvitys:

Verotulojen erittely	Kaupunki			
	2019	2018	€	%
Kunnan tulovero	216 331 970,65	208 304 352,80	8 027 617,85	3,9
Osuus yhteisöveron tuotosta	14 991 271,07	14 536 849,31	454 421,76	3,1
Kiinteistövero	25 776 585,43	24 712 871,34	1 063 714,09	4,3
Yhteensä	257 099 827,15	247 554 073,45	9 545 753,70	3,9
Valtionosuuksien erittely	Kaupunki			
	2019	2018	€	%
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	100 707 379,00	98 307 188,00	2 400 191,00	2,4
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseus	16 256 700,00	15 394 488,00	862 212,00	5,6
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-2 914 010,00	-2 780 184,00	-133 826,00	4,8
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus				
Yhteensä	97 793 369,00	95 527 004,00	2 266 365,00	2,4
YHTEENSÄ	354 893 196,15	343 081 077,45	11 812 118,70	3,4

Edellä olevasta taulukosta nähdään, että verotulojen kokonaismäärä on kasvanut +3,9 %. Todetaan, että osa vuoden 2019 kunnallisverotuloista jäi kertymättä valtakunnallisten tulorekisterihaasteiden ja verokorttiuudistuksen vuoksi. Kuntaliiton arvion mukaan kunnilta jäi vuonna 2019 noin 400 000 milj. euroa kunnallisverotuloja saamatta edellä mainittujen uudistusten. Näistä osa jaksottuu vuodelle 2020. Vuoden 2019 ja 2018 verotulot eivät ole keskenään verrannolliset kunnallisverotuottojen osalta.

Valtionosuudet kasvoivat leikkauksista huolimatta asukasmäärän kasvun myötä 2,4 %. Marraskuussa kunnille maksettiin kertaluontoinen 237 miljoonan euron valtionosuus kilpailukyky sopimuksesta johtuvien menetysten kompensatioina. Valtionosuus tältä osin aikaistettiin vuodelta 2020. Seinäjoelle tämä teki noin 2,7 miljoonaa euroa kertaluontoista valtionosuuspalautusta vuodelle 2019.

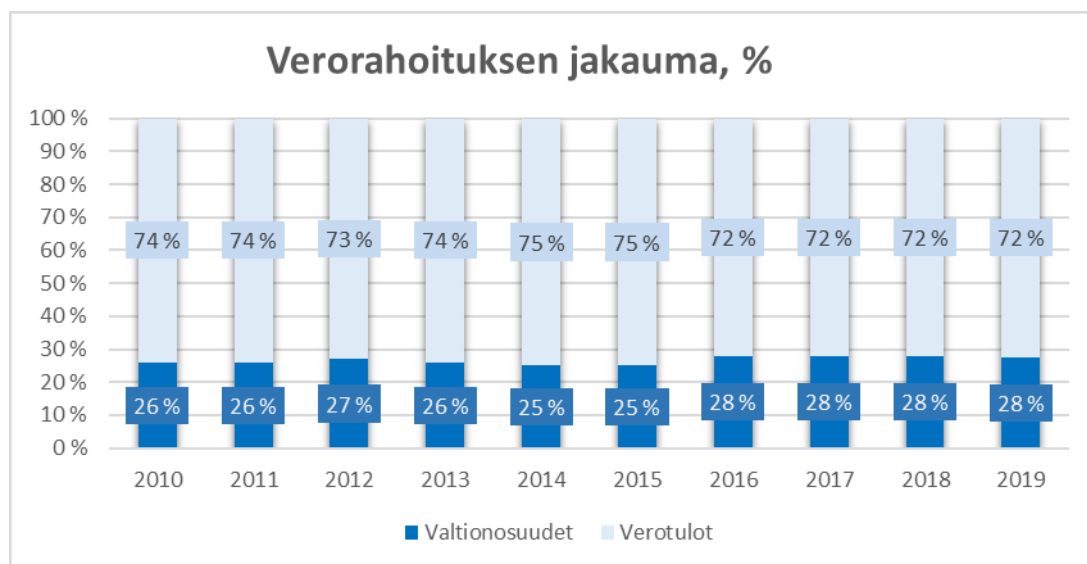
Verotulojen ja valtionosuuksien yhteismäärä on viime vuonna 354,9 milj. euroa, jossa kasvua edelliseen vuoteen verrattuna on 11,8 milj. euroa eli +3,4 %. Kasvu oli kuitenkin kohtuullinen ottaen huomioon verohaasteet ja valtionosuusleikkaukset.

Verotulojen tasauksen määrä on vuonna 2019 yhteensä 16,3 milj. euroa. Verotulojen tasauksen määrä kaupungin valtionosuuksissa on korostunut viimeisen neljän vuoden aikana. Valtionosuusjärjestelmää uudistettiin vuonna 2015.

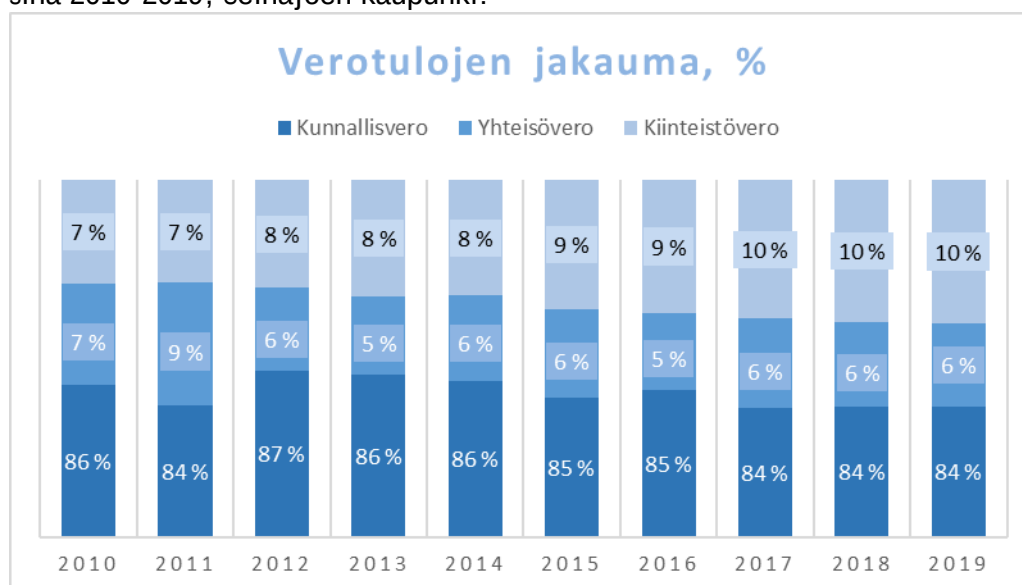
Taulukko. Verotulojen tasauksen kehitys vuosina 2016-2019:

Verotulojen taseaus valtionosuuksissa Seinäjoen kaupunki		
1 000 000 €		
Vuosi		€
	2 016	10,0
	2 017	12,7
	2 018	15,4
	2 019	16,3

Kuvio. Verorahoitus jakaantuu verotulojen ja valtionosuuksien kesken vuosina 2010-2019:

Vuonna 2019 verotulojen osuus on 72 % ja valtionosuuksien 28 % verorahoituksesta. Niiden keskinäinen suhde on pysynyt samana viimeiset neljä vuotta.

Kuvio. Verotulojen kehitys vuosina 2010-2019, Seinäjoen kaupunki:**Kuvio.** Verotulojen jakauma kunnallisveron, yhteisöveron ja kiinteisveron kesken vuosina 2010-2019, Seinäjoen kaupunki:

Verotuloissa kunnallisveron osuus kaikista verotuloista vuonna 2019 oli 84 %, yhteisöveron 6 % ja kiinteistöveron 10 %.

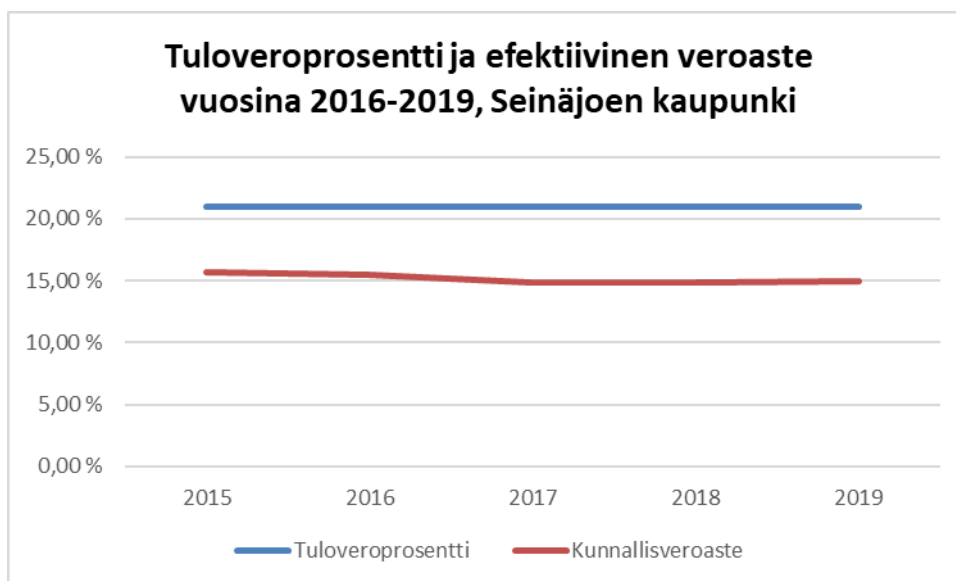
Seinäjoen kunnallisveroprosentti oli 21,00 % vuonna 2019, kun koko maassa painotettu veroprosentti oli 19,88 %.

Seinäjoen efektiivinen kunnallisveroaste vuonna 2019 on 14,99 % eli ero vahvistettuun veroprosenttiin on 6,01 %-yksikköä.

Taulukko. Tuloveroprosentti verrattuna efektiiviseen veroasteeseen vuosina 2016-2019:

Tuloveroprosentti ja efektiivinen kunnallisveroaste Seinäjoki					
Vuodet	2015	2016	2017	2018	2019
Tuloveroprosentti	21,00 %	21,00 %	21,00 %	21,00 %	21,00 %
Kunnallisveroaste	15,66 %	15,43 %	14,89 %	14,87 %	14,99 %
Ero	5,34 %	5,57 %	6,11 %	6,13 %	6,01 %

Kuvio. Tuloveroprosentti ja efektiivinen veroaste vuosina 2016-2019:

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen määrän, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin.

Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus on riittävä.

Seinäjoen kaupungin taloudessa on pitkään ollut rakenteellisena perusongelmana se, että vuosikate ei ole riittänyt investointien rahoittamiseen. Tämä on luonnollisesti tyypillistäkin kasvavalle kaupungille, joka joutuu investoimaan merkittävästi uusiin palveluihin. Nyt laaditussa tilinpäätöksessä kaupungin talous on nopeasti heikentynyt. Tilinpäätöksen mukainen vuosikate on -249 000 euroa ja -4 euroa/asukas, kun se vuotta aikaisemmin oli +229 euroa/asukas. Poistojen ja arvonalentumisten määrä on 22,1 milj. euroa ja vuosikate negatiivinen.

Tämä tarkoittaa, että vuosikate on heikko, koska se ei ole riittänyt suunnitelmapoistojen, siis käyttöomaisuuden kulumisen, kattamiseen, ja kokonaan se ei myöskään riittänyt käyttötalousmenojen kattamiseen.

Nettoinvestointien taso on tilinpäätöksessä merkittävästi vuosikatetta korkeampi.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kaupungin omaa pääomaa. Tilikauden tulos on alijäämäinen -22,4 milj. euroa.

Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat tuloksen käsittelyeriä. Tilinpäätökseen on kirjattu poistoeron muutos ja rahastojen vähennys.

Tuloksen käsittelyerien jälkeen **tilikauden alijäämäksi** muodostuu 22,4 milj. euroa.

Taulukko. Tuloslaskelmasta 2019 lasketut tunnusluvut verrattuna vuoteen 2018:

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2019	2018
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	15,5	17,5
Vuosikate/Poistot, %	-1	65,6
Vuosikate, €/asukas	-4	229
Asukasmäärä, 31.12.	63 806	63 296

3.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana voidaan tarkastella rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen toiminnan ja investointien rahavirta ja rahoituksen rahavirta eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden rahavirran yhteismäärä osoittaa rahavarojen muutoksen tilikaudella.

RAHOITUSLASKELMA		
Sisältää liikelaitoksen		
Ulkoisen		
	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-249	14 475
Tulorahoituksen korjauserät	-4 289	-8 807
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-45 482	-41 386
Rahoitusosuudet investointimenoihin	381	524
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	7 339	9 779
Toiminnan ja investointien rahavirta	-42 300	-25 415
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		-10 335
Antolainasaamisten vähennykset	3 638	3 224
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	40 804	38 823
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-30 085	-30 247
Lyhytaikaisten lainojen muutos	27 671	18 263
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 904	6 016
Rahoituksen rahavirta	45 932	25 744
Rahavarojen muutos	3 632	329
Rahavarat 31.12. 1 000 €	6 020	2 388
Rahavarat 1.1. 1 000 €	2 388	2 059
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-120 796	-94 339
Investointien tulorahoitus, %	0,55	34,5
Laskennallinen lainanhoitokate	0,15	1,2
Lainanhoitokate	0,13	1,2
Kassan riittävyys, pv	4	2
Asukasmäärä	63 806	63 296

Toiminnan ja investointien rahavirta on negatiivinen -120,8 milj. euroa. Rahoituksen rahavirta on positiivinen 45,9 milj. euroa ja rahavarojen lisäys oli viime vuonna 3,6 milj. euroa.

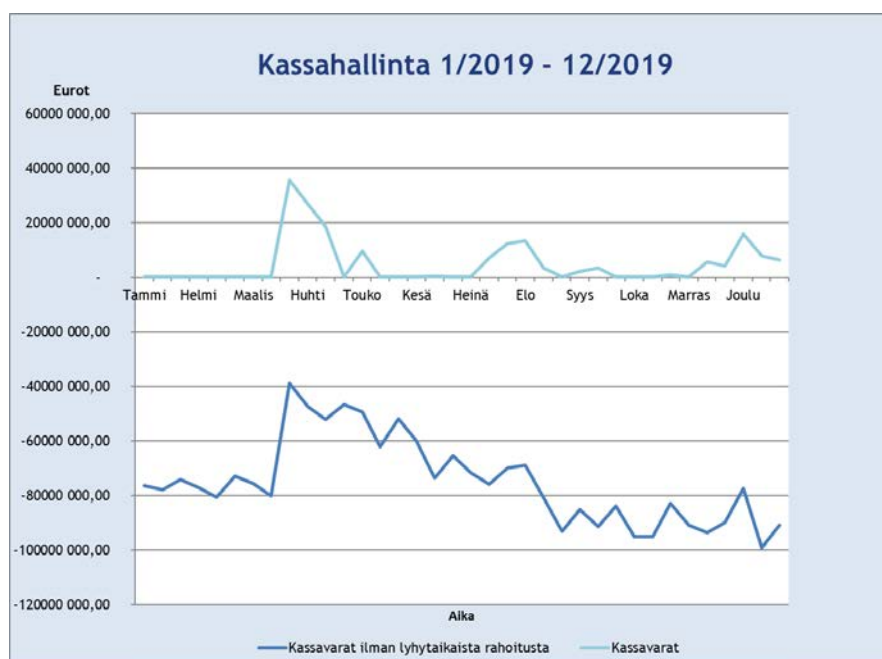
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Kaupungin kohdalla tunnusluku on merkittävän negatiivinen -42,3 milj. euroa.

Investointien tulorahoitus -tunnusluku osoittaa, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Investointien tulorahoitusprosentti on 40,2 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 35,4 %.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1:n, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja. Kaupungin lainanhoitokate vuonna 2019 on ainoastaan 0,13.

Kaupungin rahoitusasema ja kassan riittävyys on pysynyt kireänä johtuen matalasta vuosikatteesta, korkeasta investointiasteesta ja antolainojen suuresta määrästä, tilinpäätöshetkellä kassavarat olivat vain 6,0 milj. euroa. Kassan riittävyys oli 4 päivää.

Kuvio. Kassavarannon kehitys vuodelta 2019, Seinäjoen kaupunki:

4. Rahoitusasema ja sen muutokset

Tase 31.12.2019

Kaupungin taloudellista asemaa ja rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Taseessa on mukana kaupungin liikelaitos.

VASTAAVAA		31.12.2019	31.12.2018
		1 000 €	1 000 €
A	PYSYVÄT VASTAAVAT		
I	Aineettomat hyödykkeet		
1.	Aineettomat oikeudet	1 090	1 405
2.	Muut pitkävaikutteiset menot		1 405
II	Aineelliset hyödykkeet		
1.	Maa- ja vesialueet	121 503	119 838
2.	Rakennukset	153 785	147 259
3.	Kiinteät rakenteet ja laitteet	93 878	80 693
4.	Koneet ja kalusto	12 353	12 334
5.	Muut aineelliset hyödykkeet	667	667
6.	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	16 469	20 782
		398 655	381 573
III	Sijoitukset		
1.	Osakkeet ja osuudet	89 621	86 533
2.	Muut lainasaamiset	108 894	112 533
3.	Muut saamiset	45	45
		198 560	199 111
B	TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
1.	Valtion toimeksiannot	771	640
2.	Lahjoitusrahast. Erityiskatteet	888	941
		1 659	1 581
C	VAIHTUVAT VASTAATAT		
I	Vaihto-omaisuus		
1.	Aineet ja tarvikkeet	350	295
2.	Ennakkomaksut	75	186
		425	481
II	Saamiset		
	Pitkäaikaiset saamiset		
1.	Myyntisaamiset	101	126
2.	Lainasaamiset		
3.	Muut saamiset	93	93
		194	219
	Lyhytaikaiset saamiset		
1.	Myyntisaamiset	7 695	8 400
2.	Lainasaamiset	490	330
3.	Muut saamiset	3 146	4 531
4.	Siirtosaamiset	3 945	3 016
		15 276	16 277
III	Rahoitusarvopaperit		
1.	Sijoitukset rahamarkkinainstr.	37	37
IV	Rahat ja pankkisaamiset	5 983	2 351
VASTAAVAA YHTEENSÄ		621 879	603 035

VASTATTAVAA		31.12.2019	31.12.2018
		1 000 €	1 000 €
A OMA PÄÄOMA			
I Peruspääoma	215 636	215 637	
II Muut omat rahastot	351	366	
III Edellisten tilikausien ylijäämä	35 938	43 476	
IV Tilikauden ylijäämä	-22 397	229 528	-7 538 251 941
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET			
1. Poistoero		743	777
C PAKOLLISET VARAUKSET			
1. Eläkevaraukset			
2. Muut pakolliset varaukset		294	294
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			
1. Valtion toimeksiannot	771	640	
2. Lahjoitusrahastojen pääoma	888	1 659	941 1 581
E VIERAS PÄÄOMA			
I Pitkäaikainen			
1. Lainat rahoitus- ja vakuutusl.	165 507	195 943	
2. Lainat julkisyhteisöiltä			
3. Lainat muilta luotonantajilta		31	
4. Saadut ennakot	326	334	
5. Muut velat	26	22	196 330
II Lyhytaikainen			
1. Joukkovelkakirjalainat	97 000	66300	
2. Lainat rahoitus- ja vakuutusl.	69 200	31 043	
3. Lainat julkisyhteisöiltä		0	
4. Lainat muilta luotonantajilta	31	31	
5. Saadut ennakot	99	50	
6. Ostovelat	24 713	22 988	
7. Muut velat	3 531	3 179	
8. Siirtovelat	29 222	223 796	28 521 152 112
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	621 879	603 035	
TASEEN TUNNUSLUVUT			
Omavaraisuusaste, %	37,1	41,9	
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	92,3	84	
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	13 541	35 938	
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	212	568	
Lainakanta 31.12., 1 000 €	331 738	293 348	
Lainakanta 31.12., €/asukas	5 199	4 635	
Lainat ja vastuut 31.12. 1000€	332 089	295 622	
Lainat ja vastuut, €/asukas	5205	4670	
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	108 895	112 533	
Asukasmäärä	63 806	63 296	

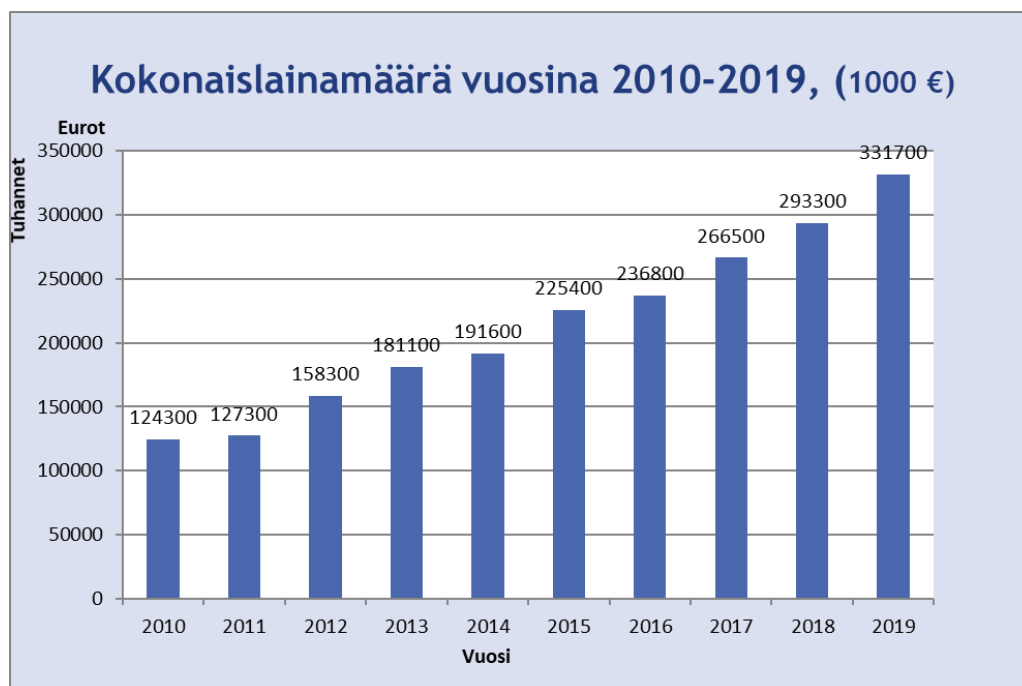

Kaupungin taseen loppusumma on 621 878 642,44 euroa. Lisäystä edelliseen tilinpäätökseen verrattuna on +3,1 %.

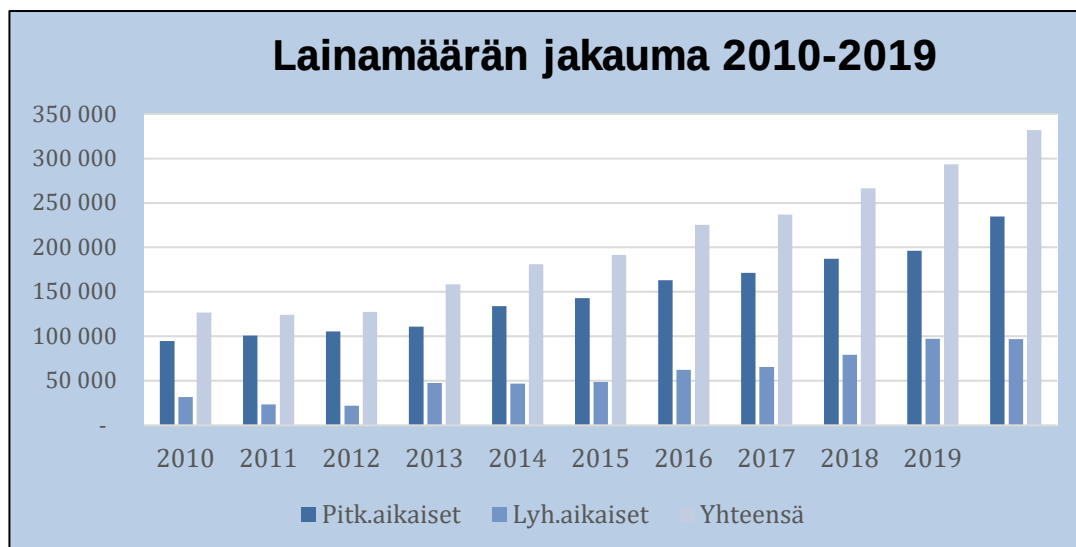
Taseesta laskettujen tunnuslukujen osalta voidaan todeta seuraavaa:

- **Omavaraisuusaste** mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta, 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Kaupungin omavaraisuusaste on tässä tilinpäätöksessä 37,1 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 41,9 %. Omavaraisuusaste on siis edelleen alentunut.
- **Suhteellinen velkaantuneisuusprosentti** kertoo, kuinka paljon käyttötuloista tarvitaan vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kaupungilla on selviytyä velan takaisinmaksusta omalla tulorahoituksella. Kaupungin kohdalla suhteellinen velkaantuneisuus on 92,3 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 84,0 %.
- **Kertynyt ylijäämä** on tilinpäätöksessä 13,5 milj. € ja 212 € asukasta kohti.
- **Kaupungin lainakanta** on vuoden 2019 tilinpäätöksessä 331,7 milj. euroa, kun se vuotta aikaisemmin oli 293,3 milj. euroa. Lainakanta on lisääntynyt 38,4 milj. euroa. Pitkäaikaisten lainojen määrä on lisääntynyt 8,8 milj. euroa ja lyhytaikaisten lainojen määrä 18,0 milj. euroa.
- Kokonaislainamäärän lisäys merkitsee sitä, että **asukasta kohti laskettu lainakanta** nousi 4 635 eurosta 5 199 euroon. Koko maan velkaantumistaso vuonna 2019 on käytettävissä olevien ennakkotietojen mukaan 3 492 euroa/asukas.
- **Lainasaamisten määrä** on 108,9 milj. euroa.

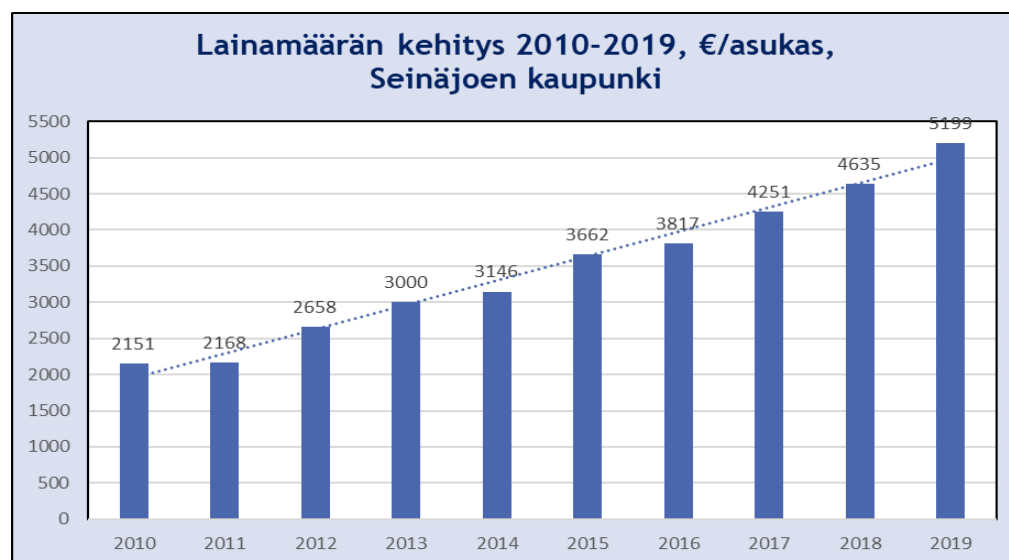
Kuvio. Kaupungin lainamäärän kehitys vuosina 2010-2019, Seinäjoen kaupunki:

Kuvio. Lainamäärän jakautuminen pitkäaikaiseen ja lyhytaikaiseen lainoitukseen, Seinäjoen kaupunki:

Kuvio. Asukasta kohti laskettu Seinäjoen kaupungin lainamäärän kehitys:

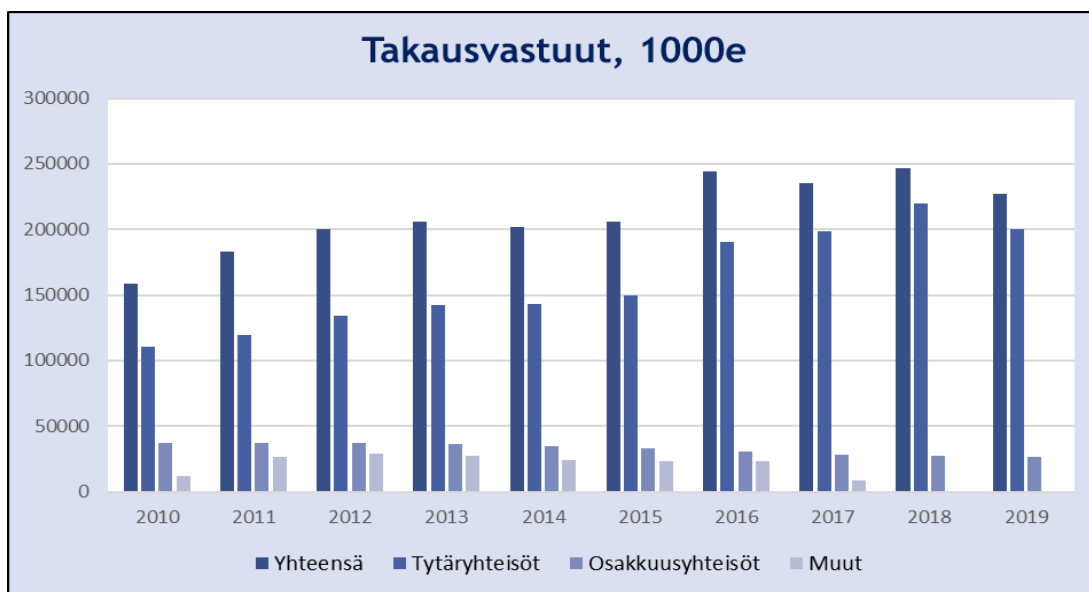
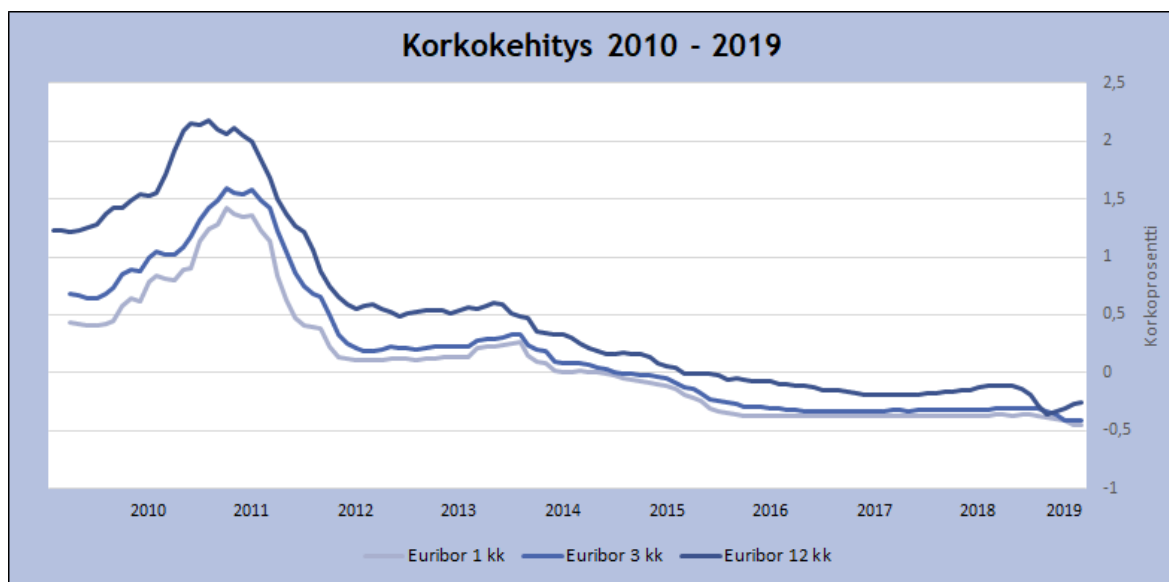
Kaupungin velkaantumiskehitystä ei saatu pysäytettyä, päinvastoin velkaantumiskehitys on kiihtynyt. Kaupungin investointitaso on erittäin korkea ja selvästi korkeampi kuin alentunut vuosikate.

Kaupungin myöntämien takausten määrä vuonna 2019 on vähentynyt 19,6 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Kaupungin takausvastuut ovat tilinpäätöksessä yhteensä 227,3 milj. euroa jakaantuen seuraavasti (1 000 €):

Tytäryhteisöt	199 961
Osakkuusyhteisöt	26 933
Muut	441
YHTEENSÄ	227 335

Kuvio. Takausvastuut vuosina 2010–2019, Seinäjoen kaupunki:**Kuvio.** Euribor-korkojen kehitys Suomessa. Lähde: Suomen Pankki.

Historiallisen matalalla oleva korkotaso on edelleen auttanut pitämään korkorasituksen kurissa. Lainamäärän kasvusta huolimatta korkokustannukset alentuivat 0,1 milj. euroa.

Kaupungin korkokulujen määrä vuonna 2019 on 1,6 milj. euroa, kun se vuonna 2018 oli 1,7 milj. euroa. Lainasalkun keskiporko oli vuoden viimeisenä päivänä 0,26 %. Koko lainasalkusta on suojattu 49 % kuntatodistukset huomioiden.

Taulukko. Kaupungin lainasalkun rakenne 31.12.2019:

Kaupungin lainasalkun rakenne 31.12.2019				Painotettu keskiporko	
Kiinteä korko	137,8 milj. euroa	58,70 %	0,544		Tämän lisäksi johdannaissopimuksilla suojataan lainasalkusta tasesuojina kiinteäkorkoisena 25 166 667 euroa.
Vaihtuva korko	96,9 milj. euroa	41,30 %	0,329		
Pitkäaikaiset lainat yhteensä	234,7 milj. euroa	100 %	0,464		Pitkäaikaisista lainoista on suojattu 69,5 %.
Kuntatodistukset	97,0 milj. euroa		-0,2		Koko lainasalkusta on suojattu 49 % kuntatodistukset huomioiden.
Koko lainasalkku yhteensä	331,7 milj. euroa		0,26		

5. Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa liikelaitos on yhdistetty rivi riviltä. Kokonaistulo- ja menokäsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

Kaupungin taloutta kuvaavat kokonaistulot ja -menot vuodelta 2019 ovat oheisen taulukon mukaiset:

KOKONAISTULOT JA -MENOT		
	1 000	
Sisältää liikelaitoksen, ulkoinen	€	%
TULOT		
Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	66 619	13,1
Verotulot	257 100	50,7
Valtionosuudet	97 793	19,3
Korkotuotot	5 515	1,1
Muut rahoitustuotot	4 795	0,9
Tulorahoituksen korjauserät	-4 289	-0,8
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	381	0,1
Pysyvien vastavien hyödykkeiden luovutustulot	7 340	1,4
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	3 638	0,7
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	40 804	8,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	27 670	5,5
Kokonaistulot yhteensä	507 366	100,0
MENOT		
Varsinainen toiminta		
Toimintakulut	430 172	84,7
Korkokulut	1 581	0,3
Muut rahoituskulut	318	0,1
Satunnaiset kulut	0	0,0
Investoinnit		
Investointimenot	45 482	9,0
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	30 085	5,9
Kokonaismenot yhteensä	507 638	100,0
Kokonaistulot	507 366	
Kokonaismenot	507 638	
Erotus	-272	
Täsmäytys		
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 904	
Kassavarojen muutos	3 632	
Yhteensä	-272	

6. Kaupunkikonsernin toiminta ja talous

6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Kuntalain 114 §:n mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös.

Kaupungin konsernitaseeseen on yhdistelty alla todetut tytäryhteisöt, osakkuusyhteisöt ja kuntayhtymät. Tytäryhteisöjä on yhteensä 25 kpl, osakkuusyhteisöjä 15 kpl ja kuntayhtymiä 4 kpl.

Tytäryhteisöt	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %
Eelan Laajennus Oy	100,0	100,0
Etelä-Pohjanmaan korkeakoulusäätiö		100,0
Etelä-Pohjanmaan Musiikkiopiston kansatus Oy	66,3	66,3
Etelä-Pohjanmaan Ravikatsomo Oy	54,4	54,4
Into Seinäjoki Oy	89,2	96,3
Kiinteistöyhtiö Frami E		96,3
Kiinteistöyhtiö Frami D		96,3
Rytmikorjaamo Oy	43,4	93,8
Seinäjoen Yrityskiinteistöt Oy		96,3
Seinäjoki Congress		96,3
Katajalaakson Palvelutalo Oy	78,5	78,5
Ki Oy Itikanmäen Teollisuustalo	84,0	84,0
Ki Oy Myllypuistokoti	100,0	100,0
Ki Oy Seinäjoen Animwest	100,0	100,0
Ki Oy Seinäjoen Paloasema	100,0	100,0
Ki Oy Seinäjoen Palvelutalot	95,8	95,8
Ki Oy Seinäjoen Ruokatalo	100,0	100,0
Ki Oy Seinäjoen Tenavakoti	50,3	50,3
Lakeuden Vesi Oy	62,7	62,7
Rengonharju-säätiö		100,0
SeiLab Oy	100,0	100,0
Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy	65,5	65,5
Ki Oy Seinäjoen Kampus		65,5
Seinäjoen Energia Oy	100,0	100,0
Seiverkot Oy		100,0
Seinäjoen Kaupunginteatteri Oy	100,0	100,0
Seinäjoen Orkesteriyhdistys ry	66,7	66,7
Seinäjoen Työterveys Oy	60,6	63,6
Seinäjoki Areena Oy	94,5	97,3
Seipark Oy	100,0	100,0
Ki Oy Rauniontorin Pysäköinti		100,0
Sevas Kodit Oy	100,0	100,0

Kuntayhtymät ja osakkuusyh- teisöt		
	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %
Kuntayhtymät		
Eskoon Sosiaalipalvelujen ky	17,21	17,21
Etelä-Pohjanmaan liitto	29,47	29,47
Etelä-Pohjanmaan sairaanhoito- piirin ky	23,68	23,68
Seinäjoen Koulutuskuntayhtymä	48,70	48,70
Osakkuusyh- teisöt		
As Oy Soidinvatro	31,00	31,00
Visit Lakeus Oy	36,00	57,66
Huhtalan Palvelutalo Oy	48,03	48,03
Hyllykallion Palvelutalo Oy	28,00	28,00
Ki Oy Seinäjoen Kipusiskot	30,00	30,00
Ki Oy Seinäjoen Kirkonkranni (työterveys)	41,04	41,04
Ki Oy Seinäjoen Sairaalanrinne	49,00	49,00
Ki Oy Seinäjoen Y-talo	49,00	49,00
Ki Oy Vuorenrinne	36,40	36,40
Ki Oy Ylistaron Virastotalo	36,51	36,51
Lakea Oy	21,74	21,74
Lakeuden Etappi Oy	39,84	39,84
Lappavesi Oy	20,00	20,00
Lapuan Jätevesi Oy	35,00	35,00
Seinäjoen Tangomarkkinat Oy	6,49	33,95

Konsernirakenteen muutokset tilikaudella:

Seinäjoen Linja-autoasema Oy on siirtynyt tilikauden 2019 aikana osakkuusyhtiöstä tytäryhtiöksi. Lisäksi Ki Oy Ylistaron Päivölä on fuusioitunut Ki Oy Seinäjoen Palvelutaloon.

Kaupunkikonsernin rakenteesta ja hallinnosta on tarkempi selvitys tilinpäätöksen liitetiedoissa.

6.2 Kaupunkikonsernin toiminnan ohjaus

Valtuusto on hyväksynyt kokouksessaan 19.2.2018 Seinäjoen kaupungin yhtiöiden, yhteisöjen ja säätiöiden Konserniohjeen, Omistajapoliittiset linjaukset -ohjeen ja Hyvä hallinto- ja johtamistapa -ohjeen. Ko. ohjeet tulivat voimaan 1.3.2018.

Konserniohjeiden keskeinen sisältö:

- Yleisosa
- Talousosa
- Kaupunkikonsernin tarkastus
- Velvollisuus hankkia kaupungin kanta asiaan ennen päätöksentekoa
- Konsernin sisäiset palvelut
- Tiedottaminen
- Kaupungin luottamushenkilöiden tietojen saantioikeus
- Kaupungin tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa
- Ohjeiden voimaantulo

6.3 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Kaupungin konsernitilinpäätös 31.12.2019 on oheisena. Konsernitilinpäätöksen yhdistelystä on laadittu erilliskirjanpito.

Yhdistelyssä on noudatettu seuraavia periaatteita:

- Konserniyhteisöjen keskinäiset toimintatuotot, toimintakulut sekä saamiset ja velat on eliminoitu toisiaan vastaan.
- Konserniyhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu nimellisarvomenetelmällä.
- Ulkopuolisten omistus tytäryhteisöissä on erotettu konsernin omasta pääomasta ja merkitty taseeseen omana eränään vähemmistöosuutena.
- Konserniyhteisön taseeseen aktivoidut olennaiset sisäiset katteet on eliminoitu konsernitasetta laadittaessa.
- Kuntayhtymät on yhdistelty konsernitilinpäätökseen peruspääomaosuuden mukaisessa suhteessa.
- Säätiöt ovat yhdistelty konsernitilinpäätökseen tytäryhteisöinä.
- Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.
- Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on olennaisilta osilta noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kaupungin tilinpäätöksessä niin, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	249 485	253 812
Toimintakulut	-612 583	-591 639
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-369	2327
Toimintakate	-363 467	-335 500
Verotulot	257 100	247 554
Valtionosuudet	144 615	142 302
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1897	1112
Muut rahoitustuotot	2 259	2 245
Korkokulut	-5 083	-4 797
Muut rahoituskulut	-545	-671
VUOSIKATE	36 776	52 245
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-56 406	-50 659
Arvonalentumiset	-22	-1107
TILIKAUDEN TULOS	-19 652	479
Tilinpäätössiirrot	15	21
Tilikauden verot	-1 287	-979
Laskennalliset verot	-521	-726
Vähemmistöosuudet	-140	-223
Varausten ja rahastojen muutos	0	35
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	<u>-21 585</u>	<u>-1 393</u>
 KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	40,7	42,7
Vuosikate/Poistot, %	65	101
Vuosikate, €/asukas	576	823
Asukasmäärä	63 806	63 296

Konsernin toimintatuottojen määrä on 249,5 milj. euroa ja toimintakulujen määrä 612,6 milj. euroa. Vuosikate on 36,8 milj. euroa ja tilikauden tulos -19,7 milj. euroa.

Tilinpäätössiirtojen jälkeen konsernin alijäämä on -21,6 milj. euroa. (v. 2018: -1,4 milj. euroa).

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut:

	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	36 777	52 245
Tilikauden verot	-1 286	-979
Tulorahoituksen korjauserät	-4 047	-11 072
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-88 270	-105 907
Rahoitusosuudet investointimenoihin	462	645
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	9 487	10 472
Toiminnan ja investointien rahavirta	-46 877	-54 596
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-303	-130
Antolainasaamisten vähennykset	15	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	58 629	83 170
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-51 829	-60 675
Lyhytaikaisten lainojen muutos	43 785	21 631
Oman pääoman muutokset	-1386	-1718
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-488	993
Vaihto-omaisuuden muutos	184	156
Saamisten muutokset	4 868	-70
Korottomien velkojen muutokset	4 556	7 692
Rahoituksen rahavirta	58 031	51 049
Rahavarojen muutos	11 154	-3 547
Rahavarat		
31.12.	74 992	63 763
Rahavarat 1.1.	63 838	67 310
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta,		
milj. €	-375	-318
Investointien tulorahoitus, %	-52,34	-56,59
Laskennallinen lainanhoitokate	0,58	0,73
Lainahoito-		
kate	4,12	2,8
Kassan riittävyys pv	36	33
Asukasmäärä	63 806	63296

Konsernin rahoituslaskelmasta nähdään, että konsernin kokonaisinvestoinnit ovat erittäin korkeat, 88,3 milj. €. Pitkäaikaisten lainojen lisäys on 58,6 milj. € ja lyhen-
nysten määrä 51,8 milj. €. Tilinpäätöshetkellä konsernin rahavarat ovat 75,0 milj. €.

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2019 1 000 €	2018 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	7 104	6 920
Muut pitkävaikutteiset menot	4 981	4 026
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	136 733	132 503
Rakennukset	517 150	503 517
Kiinteät rakenteet ja laitteet	186 774	171 693
Koneet ja kalusto	35 604	34 712
Muut aineelliset hyödykkeet	3 943	4 148
Ennakkomaksut ja kesk. hankinnat	45 350	53 028
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	28 379	27 717
Muut osakkeet ja osuudet	58 744	56 873
Muut lainasaamiset	231	274
Muut saamiset	1 763	1 432
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 884	2 122
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	4 440	4 625
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	263	323
Lyhytaikaiset saamiset	40 512	45 330
Rahoitusarvopaperit	11 221	10 611
Rahat ja pankkisaamiset	63 771	53 152
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 149 847	1 113 006

VASTATTAVAA	2019 1 000 €	2018 1 000 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma / osakepääoma	215 636	215 637
Säätiöiden peruspääomat	317	317
Arvonkorotusrahasto	3 530	3 530
Muut omat rahastot	27 440	26 643
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	114 708	113 957
Tilikauden yli-/alijäämä	-21 585	-1 394
VÄHEMMISTÖOSUUDET	15 246	15 422
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset		
Muut pakolliset varaukset	3 228	3 414
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 785	3 511
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	398 596	460 287
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	87 997	55 093
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	199 040	122 277
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	101 909	94 312
	787 542	731 969
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 149 847	1 113 006
KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	31	33,7
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	120,3	113,4
Kertynyt yli-/alijäämä, milj. €	93	113
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 459	1 778
Konsernin lainat €/asukas	9 923	9 204
Konsernin lainakanta 31.12., milj. €	633	583
Lainat ja vuokravastuut, 31.12. milj €	700	643
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	10 972	10 166
Konsernin lainasaamiset 31.12., milj. €	231	274
Asukasmäärä	63 806	63 296

Kaupungin **konsernitaseen** loppusumma on 1 149 847 332,84 euroa. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna on +3,3 %.

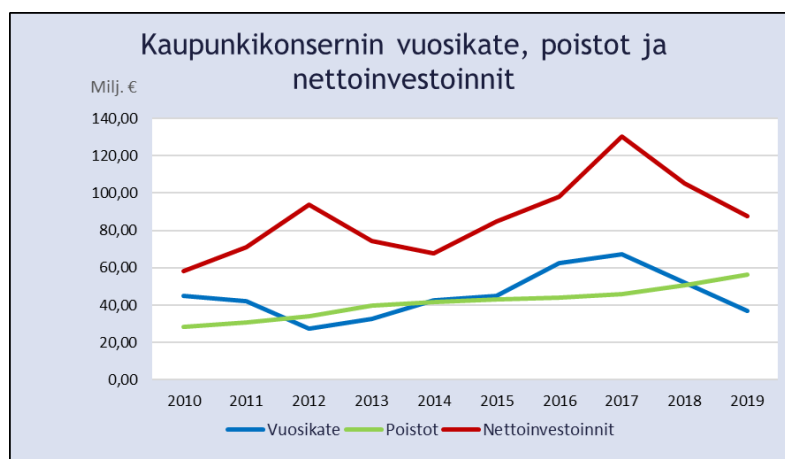
Konsernitaseesta laskettu **omavaraisuusaste** on 31 %.

Kertynyt kumulatiivinen ylijäämä on +93,0 milj. euroa ja 1 459 euroa asukasta kohti.

Konsernin **lainakanta** on **663,0 milj. euroa** ja **asukasta kohti lainat ovat 9 923 euroa**.

Kaupunkikonsernin taloudesta on laadittu oheiset kuviot.

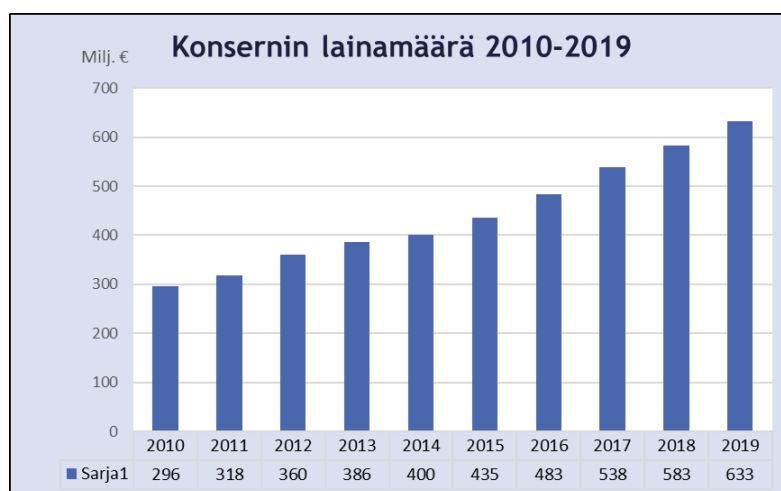
Kuvio. Vuosikatteen, suunnitelmapoistojen ja nettoinvestointien välinen suhde vuosina 2010-2019:

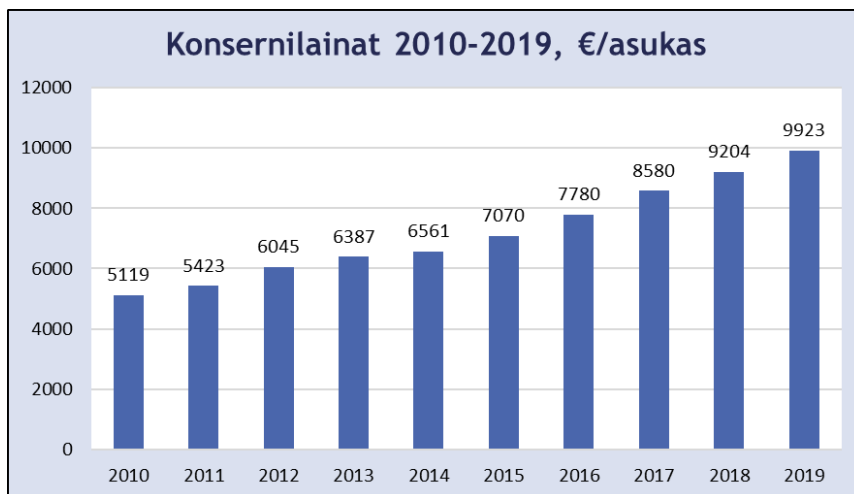
Vuoden 2019 tilinpäätöksessä vuosikate on 36,8 milj. €, poistot ovat 56,4 milj. € ja nettoinvestoinnit (omahankintameno) 87,8 milj. € (v. 2018: 105,3 milj. euroa). Kaupungin nettoinvestointien määrä tästä on 45,1 milj. € (v. 2018: 40,9 milj. euroa) ja kaupungin tytäryhteisön, Seinäjoen Energia -konsernin valmistuneet ja vuoden lopussa keskeneräiset investoinnit yhteensä 39,2 milj. euroa.

Vuosikate ei kata kokonaan nettoinvestointeja ja on nyt laaditussa tilinpäätöksessä myös poistoja pienempi.

Kuvio. Kaupunkikonsernin lainakannan kehitys vuosina 2010-2019, miljoonaa euroa, Seinäjoen kaupunki:

Kuvio. Konsernilainat vuosina 2010-2019, euroa/ asukas, Seinäjoen kaupunki:

Taulukko. Lainamäärän kehitys vuodesta 2010, Seinäjoen kaupunkikonserni:

Lainamäärän kehitys vuosina 2010-2019		
	1 000 €	€/as
2010	295 907	5 119
2011	318 245	5 423
2012	360 022	6 045
2013	385 565	6 387
2014	399 602	6 561
2015	435 059	7 070
2016	482 770	7 780
2017	537 916	8 580
2018	582 564	9 204
2019	633 143	9 923
Muutos	8,7 %	7,80 %

7. Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallituksen on kuntalain 115 §:n mukaan tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tuloista ennen varauksia ja rahastosiirtoja.

Tilikauden tulos on 22 446 664,84 € alijäämäinen.

Kaupunginhallitus esittää tuloksen käsittelyn osalta seuraavaa:

Poistoeron muutos

Poistoeron vähennys	34 526,43 €
---------------------	-------------

Rahastojen muutos

Rahastojen vähennys	15 114,83 €
---------------------	-------------

Tilikauden alijäämä 22 397 023,58 € siirretään taseen omaan pääomaan tilikauden yli-/alijäämä -tilille.

II TOTEUTUMISVERTAILU

II TOTEUTUMISVERTAILU

8. Käyttötalous, investoinnit ja rahoitus

8.1 Käyttötalouden ja tavoitteiden toteutumiset

Palvelukeskus KONSERNIPALVELUT

Tulosalue 100 Vaalit

Talous	Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen 319 500 Yhteensä 319 500	217 140,00	102 360,00
Toimintamenot	Alkuperäinen 367 900 Yhteensä 367 900	300 666,00	67 234,00
Netto (Toimintakate)	-48 400	-83 526,00	35 126,00

Toiminta-ajatus

Eduskuntavaalit, EU-vaalit ja maakuntavaalit hoidetaan vaalilainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Toteutuminen

Eduskuntavaalit ja EU-vaalit on toteutettu vaalilainsäädännön edellyttämällä tavalla. Valtion maksamat laskennalliset korvaukset eivät kata vaaleista toiminnallisesti aiheutuvia kustannuksia.

Maakuntavaaleja ei ole järjestetty.

Tulosalue 120 Tarkastustoimi

Talous	Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen 200 Yhteensä 200	229,00	-29,00
Toimintamenot	Alkuperäinen 147 800 Yhteensä 147 800	134 036,00	13 764,00
Netto (Toimintakate)	-147 600	-133 807,00	-13 793,00

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunnan toiminta perustuu kuntalakiin ja Seinäjoen kaupungin hallintosääntöön. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Seinäjoen kaupungin ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Tarkastuslautakunta huolehtii tarkastuksen yhteen sovittamisesta. Tarkastuslauta-

kunta antaa vuosittain suorittamastaan arvioinnista arviointikertomuksen. Tarkastuspäällikkö valmistelee ja esittelee asiat tarkastuslautakunnalle, suorittaa sisäistä tarkastusta sekä suorittaa muut kaupunginjohtajan määräämät erityistehtävät.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Arviointikertomuksen vaikuttavuus.	70 % arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista johtavat toimenpiteisiin vuoden sisällä arviointikertomuksen käsittelystä kaupunginvaltuustossa.	88 % arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista ovat johtaneet toimenpiteisiin vuoden sisällä Arviointikertomuksen 2018 käsittelystä kaupunginvaltuustossa 18.6.2018.
Sisäisen tarkastuksen vaikuttavuus.	100 % sisäisen tarkastuksen raportoinnissa esitetyistä merkittävistä havainnoista johtavat toimenpiteisiin vuoden sisällä raportoinnista.	100 % sisäisen tarkastuksen raportoinnissa esitetyistä merkittävistä havainnoista ovat johtaneet toimenpiteisiin vuoden sisällä raportoinnista.

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Tarkastuslautakunnan työohjelma noudattaa arviointisuunnitelmaa.	Arviointisuunnitelman mukaiset arviointikohteet raportoidaan arviointikertomuksessa.	Arviointikertomuksessa 2018 on raportoitu arviointisuunnitelman mukaiset arviointikohteet.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Tarkastustoimi noudattaa tulosalueelle määriteltyä talousarviota.	Talousarvion mukaiset nettomenot eivät ylitä.	Talousarvion mukaiset nettomenot eivät ole ylittyneet.

Tulosalue 130 Yleishallinto

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	1 692 400	789 860,00	902 540,00
	Yhteensä	1 692 400		
Toimintamenot	Alkuperäinen	5 552 500	10 110 933,00	293 267,00
Kv 29.4.2019 § 30	Muutos	-250 000		
Kv 11.11.2019 § 104	Muutos	1 437 300		
Kv 11.11.2019 § 104	Muutos	35 000		
Kv 16.12.2019 § 119	Muutos	566 700		
Kv 16.12.2019 § 115	Muutos	3 062 700		
	Yhteensä	10 404 200		
Netto (Toimintakate)		-8 711 800	-9 321 073,00	609 273,00

Toiminta-ajatus

Tulosalue sisältää valtuuston ja kaupunginhallituksen määrärahat sekä toimikuntien ja muun yleishallinnon määrärahat.

Valtuuston kustannuspaikka sisältää avustustoimikunnan esityksen pohjalta seuraavat avustusmäärärahat:

AVUSTUKSET YHTEISÖILLE

Alfred Kordelinin säätiö	500
Etelä-Pohjanmaan hevosjalostusliitto ry	5 000
Etelä-Pohjanmaan korkeakouluyhdistys ry	60 000
Etelä-Pohjanmaan musiikkiopiston kannatusosakeyhtiö	550 000
Kansan Sivistysrahasto/ Matti Lepistön rahasto	500
KRIS Etelä-Pohjanmaa ry	5 000
Lakeuden mielenterveysseura ry/ Kriisikeskus Mobile	10 000
Nurmoo-Seura ry	7 500
Peräseinäjoen Vanhustenkotiyhdistys ry	40 000
Pohjanmaan liikunta ja urheilu ry	8 000
Rytmi-instituutin kannattajayhdistys ry	20 000
Seinäjoen 4H-yhdistys ry	45 000
Seinäjoen elävän musiikin yhdistys Selmu ry	15 000
Seinäjoen kaupunginteatteri Oy	1 830 000
Seinäjoen Omakotiyhdistys ry	5 000
Seinäjoen Oppaat ry	300
Seinäjoen Orkesteriyhdistys	425 000
Suomen kulttuurirahaston Etelä-Pohjanmaan rahasto	500
Suomen Siirtolaisuusmuseon Tuki ry	60 000
Svenska Föreningen i Östermyra	20 000
Taito Etelä-Pohjanmaa ry	50 000
TUL:n Pohjanmaan Piiri ry	1 000
Uloskutsutut ry	1 000
Yhteisöjen Yhdistys ry	20 000

Yhteensä 3 179 300

Toteutuminen

Avustusten budjetointi talousarvioon on toteutettu Avustustoimikunnan valmistelun mukaan ja avustukset on maksettu talousarvion sisältämien määrärahojen mukaisesti.

Tulosalue 140 Hallintopalvelut

Talous	Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen 666 000 Yhteensä 666 000	601 810,00	64 190,00
Toimintamenot	Alkuperäinen 1 578 500 Yhteensä 1 578 500	1 381 957,00	196 543,00
Netto (Toimintakate)	-912 500	-780 147,00	-132 353,00

Toiminta-ajatus

Tulosalueen tehtävänä on valtuuston ja kaupunginhallituksen asioiden valmistelu sekä päätösten laillisuusvalvonta ja täytäntöönpano. Tulosalue tarjoaa kaupunkikonsernille yleishallinnon ja lakiasian palveluja sekä toimistopalveluja. Lisäksi tulosalue huolehtii omistajapolitiikan- ja ohjauksen tehtävistä.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Päätösvalmistelun tavoitteena ovat laadukkaat palvelut ja asianhallinnan korkea taso.	Asianhallinnalla parannetaan valmistelun ja päätöksenteon tasoa sekä kuntalaisten tiedonsaantia.	Asianhallintajärjestelmän ominaisuuksia käytetään paremmin.
Lakiasioden hoitamisessa tavoitteena on huolellinen valmistelu.	Vältetään turhia muutoshakua ja varmistetaan oikeudenkäynneissä pärjääminen. Sähköisellä sopimushallinnalla parannetaan sopimusten valvontaa.	Sopimukset on viety sähköiseen sopimushallintajärjestelmään (LAARI). Kullekin sopimukselle on nimetty vastuuhenkilö valvonnan parantamiseksi. Valituksia on tehty vähän, mutta niiden käsittelyajat Vaasan hallinto-oikeudessa ovat kohtuuttoman pitkät.
Postitus ja monistuskeskus laadukkaat ja monipuoliset palvelut.	Tehtävät suoritetaan saman päivän kuluessa ja suurempien tehtävien osalta viikon kuluessa.	Aikatauluja on noudatettu.
Puhelinpalvelut tuotetaan kaupungin eri toimipisteissä yhteisen vaihteen alla. Puhelinpalveluja tuotetaan sopimusperusteisesti myös Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy:lle ja Seinäjoen koulutuskuntayhtymälle.	Puhelut ohjataan tehokkaasti ja viivytyksettä eteenpäin oikeille tahoille.	Puhelinpalvelut on hoidettu tavoitteen mukaisesti, vaikka henkilöstöä on vähennetty. Mobiilivaihe on otettu käyttöön v. 2019 lopussa. Seinäjoen koulutuskuntayhtymä on irtisanonut ostosopimuksen puhelinpalveluista.

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Tulosalueen yhteisenä ja yleisenä tavoitteena on laadukkaat palvelut.	Sisäinen ja ulkoinen asiakastyytyväisyys hyvä.	Saatu palaute on ollut hyvää.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Taloudellinen ja tehokas.	Henkilöstömäärä ei lisäännä.	Henkilöstömäärä on vähentynyt.

Tulosalue 150 Henkilöstöpalvelut

Talous	Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot Kv 11.11.2019 § 104	Alkuperäinen 71 800 Muutos 90 000 Yhteensä 161 800	229 847,00	-68 047,00
Toimintamenot Kv 29.4.2019 § 30 Kv 11.11.2019 § 104	Alkuperäinen 4 469 300 Muutos -1 000 000 Muutos -20 000 Yhteensä 3 449 300	2 517 581,00	931 719,00
Netto (Toimintakate)	-3 287 500	-2 287 734,00	-999 766,00

Toiminta-ajatus

Henkilöstöpalvelut -tulosalueen tehtävänä on henkilöstöjaoston asioiden valmistelu ja päätösten täytäntöönpano. Tulosalue tarjoaa kaupunkikonsernille keskitettyjä palveluja henkilöstöhallinnon palvelujen muodossa. Lisäksi tulosalue huolehtii kaupungin ja tulosalueiden sisäisten hankkeiden kehittämisestä ja koordinoinnista.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Henkilöstöjaoston päätösten oikeellisuus.	Oikaisuvaatimusten vähäinen määrä.	Henkilöstöjaoston päätöksistä ei ole tehty oikaisuvaatimuksia
Kunta-alan sopimusten oikeanlainen tulkinta, paikallisen sopimisen kehittäminen.	Yksimieliset neuvottelutulokset, ei asioita keskusneuvotteluihin.	Ei asioita keskusneuvotteluissa, pari erimielistä neuvottelupöytäkirjaa
Palkanmaksu on ajantasaista.	Takautuvien palkkaerien määrä, enintään 5 kpl / kk.	Palkanmaksu on ollut ajantasaista
Asioiden käsittelyajat.	Henkilöstöjohtaja 1-3 päivää, henkilöstöjaosto 1-4 viikkoa.	Asioiden käsittelyaikoja on noudatettu
Sairauspoissaolojen hallinta: varhainen ja tehostettu tuki ja mukautettu työ hillitsevät sairauslomien kasvua.	Sairauspoissaolot / työntekijä alle 13 päivää, henkilöstötilinpäätös.	Sairauspoissaolot / työntekijä 13,83 Päivää, vähennystä sairauspoissaoloissa 3 125 kalenteripäivää edelliseen vuoteen verrattuna
Työhyvinvoinnin, työssä jatkamisen ja jaksamisen edistäminen.	Työkyvyttömyyseläkkeiden osuus pysyvistä eläkkeistä alle 5 %.	Työkyvyttömyyseläkkeiden osuus 6,0 %

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Palvelut tuotetaan laadukkaasti.	Työhyvinvointikyselyssä ka yli 3 (asteikko 1-5).	Työhyvinvointikyselyn ka 2,7 (asteikko 0-4)

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Sairauspoissaolojen hallinta ja työkyvyttömyyseläkkeiden vähäisyys.	Sairauspoissaolojen kustannukset ja varhemaksut alle kunta-alan keskiarvon.	Toteutunut

Tulosalue 160 Talouspalvelut

Talous	Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot Kv 11.11.2019 § 104	Alkuperäinen 1 111 800 Muutos 10 000 Yhteensä 1 121 800	1 386 011,00	-264 211,00
Toimintamenot Kv 20.5.2019 § 46 Kv 11.11.2019 § 104	Alkuperäinen 7 552 800 Muutos 305 500 Muutos -70 000 Yhteensä 7 788 300	6 907 420,00	880 880,00
Netto (Toimintakate)	-6 666 500	-5 521 409,00	-1 145 091,00

Toiminta-ajatus

Talouspalvelujen **taloushallinnon** kustannuspaikan toiminnan pääpaino on kaupungin taloushallintopalvelujen tuottamisessa. Keskeisimmät toiminta-alueet ovat yleisen talouskehityksen seuraaminen, kaupungin taloussuunnittelujärjestelmän kehittäminen, talousarvion ja taloussuunnitelman valmisteluprosessi, kirjanpito, tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen valmistelu, maksuliikenne, kaupungin rahoitus, omistajapolitiikka ja riskien hallinta sekä kaupunkikonsernin kokonaistalous ja talousohjaus.

Talouspalvelujen **tietohallinnon** tehtäviä ovat kehittämis-, koordinointi-, järjestämis-, seurantatehtävät sekä palvelu- ja laatutasoon liittyvien tekijöiden määrityestehtävät koskien tietohallintoa, tietotekniikkaa, tietoliikennettä, teletekniikkaa ja tietoturvaa. Kunnalta edellytetyt tietohallinnon viranomaistehtävät riittävin henkilöresurssein. Kaupungin ja kaupunkikonsernin tietohallintoon liittyvä yhteistyö muiden kuntien, kuntayhteisöjen ja julkishallinnon yksiköiden kanssa.

Kaupungin strategiseen suunnitteluun osallistuminen tietohallinnon toimialaan liittyen ja siihen liittyvien ratkaisujen valmistelu.

Tulosalueiden opastaminen ja ohjaus tietojenkäsittelyyn liittyvissä kysymyksissä sekä tuettujen järjestelmien käyttökoulutuksen organisoiminen.

Kaupungin tietokonekeskuksen toiminta.

Tietohallinnon toimialaan liittyvien taloussuunnitelman, talousarvion, muun talouden liittyvän suunnittelun, tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen valmistelu. Toimialaan liittyvien hankkeiden ohjaus ja valmistelu.

Kaupunginjohtaja nimittää kaupunkikonsernin tietohallinnon ohjausryhmän, jonka tehtävänä on osaltaan ohjata tietohallinnon työtä kaupunkikonsernin tasolla sekä määritellä kaupunkikonsernin tietohallinnon keskeisimmät tavoitteet budjettia varten.

Tulosyksikön päällikkönä toimii tietohallintojohtaja, varahenkilönä tietohallintojohtajan nimeämä henkilö.

Talouspalvelujen **materiaalihallinnon** tehtävänä on korkeatasoisten ja kustannustehokkaiden hankinta- ja varastopalvelujen tuottaminen kaupunkikonsernille, sidosryhmille sekä muille asiakkaille. Hankinnoissa huomioidaan tuotteiden ja palveluiden koko elinkaari ja sen aikaiset vaikutukset.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Taloushallinto Toiminnan ja talouden arviointia kehitetään osana johtamista ja talousarvio- ja taloussuunnitteluprosessia.	Talouskehityksen arviointi koko maan tasolla, verrokki-kaupunkeihin verrattuna ja kaupungin strategian toteutumiseen nähden.	On toteutunut osittain. Konsernitasolla seuranta on kehitetty selkeämmäksi ja mitattavammaksi. Talousarviotavoitteita 2020 on uudistettu siten, että strategialähtöisyyttä ja vaikuttavuutta on otettu mukaan enemmän tavoiteasetantaan. Toimintakate verrattuna verrokkikaupunkeihin on heikentynyt v. 2019.
Talousarvion ja taloussuunnitelman valmistuminen	Talousarvion ja taloussuunnitelman käsittely valtuuston marraskuun kokouksessa	On toteutunut määräajassa.
Tilinpäätöksen ja konserniti-linpäätöksen valmistuminen	Tilinpäätöksen käsittely kaupunginhallituksessa maaliskuussa ja valtuustossa kesäkuussa	On toteutunut määräajassa.
Kirjanpidon ajantasaisuus	Kirjanpidon valmistuminen aina seuraavan kuukauden 14. päivään mennessä	On toteutunut määräajassa.
Tehdään kaupungin lainasalkun rakenneselvitys	Lainasalkun rakenneselvitys toteutetaan syyskuun 2019 loppuun mennessä	On tehty. Koko lainasalkun suojausaste on 49%. Koko lainakanta oli 331,7 milj. €.
Kaupungin rahoitus	Rahoituksen hoito niin, että likviditeettiongelmia ei ole ja vieraan pääoman hinta on enintään viitekorko + 1,00 %	On toteutunut. Viitekorko oli keskim. -0,2 %, ja limiitin rajaa on nostettu 120 milj. €:oon. Kuntatodistusten määrä on kasvussa, vuodenvaihteessa määrä oli n. 97 milj. €.
Kassavarojen sijoittaminen	Tavoitteena vähintään 0-1 %:n tuotto	On toteutunut. Keskimäärin tuottoprosentti sijoitusosakeissa oli n. 8,6 %.
Jatketaan Taloustoimikunnan työtä tavoitteena palvelujen tuottamisen tehokkuuden nostaminen ja kaupungin talouden tervehdyttäminen.	Taloustoimikunnan kokoukset	On toteutunut.

Tietohallinto Toimialueeseen kuuluvien talousarviovalmistelun mukaisten tehtävien suorittaminen asetetun määrärahan puitteissa.	Toteumaraportointi.	Toimialueeseen kuuluvien talousarviovalmistelun mukaiset ja digitaalisaatiota edistävät tehtävät ja digitalisaatiota tukevat pilotit, huomioiden yhteistyössä hallintokuntien kanssa sovitut mahdolliset poikkeavat laajuudet ja aikataulut, on kauden aikana toteutuneet.
Materiaalihallinto Kaupungin hankinnat kiinnostavat yrityksiä.	Tarjousten määrä / tarjouspyyntö.	Tarjouksia kansallisen kynnysarvon ylittäviin tarjouspyyntöihin saatiin keskimäärin 4,3/tarjouspyyntö. Vaihteluväli oli 1-34 tarjousta/tarjouspyyntö.

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Taloushallinto Tuotetaan palvelut laadukkaasti.	Lainsäädännön ja taloutta koskevan ohjeistuksen noudattaminen ja organisaation sisäinen palaute.	On toteutunut. Palaute on ollut hyvää omistajaohjauksessa.
Tietohallinto Keskeisten järjestelmien saatavuus.	Toteumaraportointi.	Järjestelmäkokonaisuutta on kehitetty yhdessä käyttäjien sekä laitteisto- ja ohjelmistotoimittajien kanssa huomioiden aikataululliset ja sisällölliset lainsäädännölliset tarpeet, organisaatioyksiköiden omat toimintaprosessit ja niiden muutokset. Tietohallintoyksikkö on ollut osaltaan turvaamassa tietojärjestelmien mahdollisimman jatkuvaa ja häiriötöntä toimintaa ja tuottanut laadukkaita ja saatavilla olevia palveluita.
Materiaalihallinto Hankinnat toteutetaan ammattitaitoisesti ja tarkoituksenmukaisella tavalla.	Asiakkaiden tyytyväisyys hankintojen toteutukseen ja lopputulokseen.	Hankinnat toteutuivat pääosin tarkoituksenmukaisina ja asiakkaiden tarpeita vastaavina. Erillistä asiakastyytyväisyyskyselyä ei toteutettu.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Taloushallinto Tavoitteet pyritään saavuttamaan nykyisellä henkilöstöllä ja talousarviossa osoituilla määrärahoilla.	Henkilöstömäärä ja talousarvion toteutuminen.	Henkilöstömäärä on kasvanut hieman ed. vuoteen verrattuna, koska kaupunki on ottanut v. 2019 hoitaakseen Etelä-Pohjanmaan Liiton ja tytäryhtiöiden (10) kirjanpidot. Tämä palvelu on laskutettu yhteistyökumppaneilta. Talousarvio on jonkin verran ylittynyt taloushallinnossa, ja alittunut tietohallinnossa ja materiaalihallinnossa. Koko talouspalvelujen tulosalueen yhteinen talousarvion määräraha on alittunut v. 2019.
Tietohallinto Määrärahojen riittävyys määrä- ja laatutavoitteiden mukaisen toiminnan toteuttamiseen.	Toteumaraportointi.	Toiminta on toteutunut käytävissä olleiden määrärahojen puitteissa huolimatta esim. lainsäädännöllisten muutosten vaikutuksesta tietojärjestelmäkonaisuuteen.
Materiaalihallinto Varaston toiminta on kustannustehokasta.	Varaston nettokustannukset.	Varaston toiminta oli kustannustehokasta ja tulos positiivinen merkittävästi kohonneista tilakustannuksista huolimatta.

Palvelukeskus SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMIALA

Tulosalue 200 Soten hallinto

Talous	Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen 229 200 Yhteensä 229 200	229 874,00	-674,00
Toimintamenot Kv 11.11.2019 § 104	Alkuperäinen 1 658 600 Muutos -4 600 Yhteensä 1 654 000	1 557 019,00	96 981,00
Netto (Toimintakate)	-1 424 800	-1 327 145,00	-97 655,00

Toiminta-ajatus

Hallinnon tulosalue muodostuu hallinto- ja talouspalveluista, lakipalveluista, rikos- ja riita-asioiden sovittelutoiminnasta.

Hallinnon toimintatavat, tehtävien organisointi ja resurssit tukevat taloudellisesti ja tehokkaasti toimialan tulosalueita ja niiden tehtäviä sekä kaupungin asukkaita.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Sovittelutoiminta Rikos- ja riita-asioiden aloitteita 300 kappaletta. Tänä vuonna ei kouluteta uusia sovittelijoita.	Rikos- ja riita-asioiden aloitteiden lukumäärä	278 aloitetta, 20% kasvu edelliseen vuoteen verrattuna
Uusien lähisuhdeväkivaltasovittelijoiden koulutus aloitetaan.	6 uutta lsvv-sovittelijaa	5 uutta lsvv-sovittelijaa, 1 lopputyötä vaille

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Hallintopalvelut Hallintopalveluiden tiimiorganisaatorakenteen tavoitteena on tehostaa tehtävien hoitamista, sijaishallintoyhtymä, resurssien käyttöä sekä varautua tulevia muutoksia (SOTEMAKU, eläköityminen, järjestelmien käyttöönotot) varten.	Kehityskeskustelut: tehtävien tasapuolinen jakautuminen	Kehityskeskustelut käytiin hallintopalveluissa kesä-lokakuun aikana.
Lakipalvelut Tavoitteena on palvella viranhaltijoita heidän asiakaspauksissaan ja avustaa eri viranomaisille laadittavissa valituksissa ja lausumissa.		Tavoitteet toteutuneet hyvin, myös monet valitusviranomaisten päätökset olleet kaupungille myönteisiä.
Sovittelutoiminta Sovittelutoiminnan henkilö-		Toteutuneet suunnitelman mukaisesti.

kunta ottaa huolehtiakseen sovittelutapaukset viivytyksettä ja sovittelee tapaukset asiantuntevasti. Sovittelutoiminnan laatua varmistetaan järjestämällä täydennyskoulusta nyt mukana oleville sovittelijoille (40 kpl). Täydennyskoulutuspäiviä on suunnitteilla 10 kpl. Toimiston henkilökunnan aktiivinen osallistuminen THL:n sovittelu-toiminnan kehittämis-työhön valtakunnallisesti.		
--	--	--

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Hallintopalvelut Toimialan ja sen tulosityksiköiden toimintaa tukevien toimistopalvelujen (yleis-, henkilöstöhallinto- ja taloushallinto) tuottaminen taloudellisesti ja tehokkaasti. Sovittelutoiminta Sovittelutoiminnan kustannusten pitäminen valtion korvausten raameissa.	Talousarvio/henkilöstökulut: Henkilöstöressurssin optimointi kustannustehokkaasti huomioiden eläköityminen, tehtäväsiirrot, järjestelmien käyttöönotot ym. muutokset. Aktiivinen taloussuunnittelu ja -seuranta.	Henkilöstökulujen toteumaprosentti oli 96,1 % talousarvion 2019 määrärahavarouksesta. Kustannukset pysyneet valtion korvauksen raameissa. Palautus valtiolle 8454,09 €.

Tulosalue **210 Sosiaalityö**

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot Kv 29.4.2019 § 30	Alkuperäinen	3 694 700		
	Muutos	633 800		
	Yhteensä	4 328 500	4 729 350,00	-400 850,00
Toimintamenot Kv 29.4.2019 § 30 Kv 20.5.2019 § 46 Kv 11.11.2019 § 104 Kv 16.12.2019 § 115	Alkuperäinen	47 549 800		
	Muutos	-610 000		
	Muutos	32 700		
	Muutos	-57 900		
	Muutos	2 168 300		
	Yhteensä	49 082 900	53 162 054,00	-4 079 154,00
Netto (Toimintakate)		-44 754 400	-48 432 704,00	3 678 304,00

Toiminta-ajatus

Päihdetyön eri palveluiden toiminta-ajatus on vastata päihderiippuvuuksista sekä toiminnallisista riippuvuuksista kärsivien ihmisten palveluiden kartoittamiseen, hoitamiseen ja kuntouttamiseen. Toiminta-ajatuksena on myös asiakkaan psyykkisen,

fyysisen ja sosiaalisen tilan koheneminen. Asiakasta tuetaan palveluiden avulla niin, että kotona asuminen mahdollistuu. Lakisääteisten palveluiden ja psykososiaalisen työn kohentaminen ja palvelujen laadun ylläpitäminen on osa päihdetyön toiminta-ajatusta.

Lapsiperheiden sosiaalipalvelujen tavoitteena on vastata sille esitettyyn tarpeeseen, olla mukana monitoimijaisessa yhteistyössä vaikuttamassa ennalta ehkäisevästi lapsiperheiden hyvinvointiin ja toisaalta olla valmiina reagoimaan tarvittaessa nopeasti ja laadukkaasti todettuun tarpeeseen.

Vammaispalveluissa tuotetaan vaikeavammaisille ja kehitysvammaisille henkilöille, neuropsykiatrisille asiakkaille ja alle 65-vuotiaille omaishoidon tuen saajille vammaispalvelu- ja erityishuoltolain sekä/tai sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja ja vastataan kunnassa esiintyvään sosiaalihuollon tarpeeseen. Asiakkaan tuen tarve arvioidaan yhteistyössä asiakkaan ja muiden tarvittavien yhteistyötahojen kanssa palvelutarpeen yksilöllisessä arvioinnissa ja palvelusuunnitelmassa.

Aikuissosiaalityön eri palvelujen toiminta-ajatus on vastata toimeentulon, työllistymisen edistämisen, kotona asumisen ja sosiaalihuollon yleisiin palvelutehtäviin, jotka koskevat työikäistä väestöä.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Päihdetyö Palvelujen tarjoaminen matalalla kynnyksellä toteutuu. Palvelut tavoittavat asiakkaat. Korvaushoidon toteuttaminen opiaattiriippuvaisille. Lastensuojelu Vammaispalvelut Vammaispalveluun tulevien hakemusten käsittely määräajassa. Laaditaan palvelusuunnitelmat ajoissa ja tarkistetaan suunnitelmat ajallaan. Tehostetaan asiakkaan toimintakyvyn arviointia. Tehdyt päätökset ovat perus-	Hoitotakuun toteutuminen. Asiakasmäärän seuranta. Korvaushoitoon hakeutuvien jonon pitäminen lyhyenä tai jonoa ei muodostu. Lainsäädännön asettamat määräajat, hoitovuorokausien määrä ja perhehoidon ja perhekotihoidon suhteellinen kasvu. Oman laitostuotannon suhteellisen osuuden kasvattaminen. Noudatetaan palveluiden myöntämisessä vammaispalvelulain säädöksiä subjektiivisten oikeuksien osalta ja harkinnanvaraisten palveluiden osalta käytetään yksilöllistä harkintaa asiakkaan kokonaistilanne huomioiden. Palvelutarpeen arvioinnissa ja päätöksenteon tukena otetaan käyttöön ICF-toimintakykyarvio	Perheiden ja omaisten huomiointi hoidossa ja terapiassa on toteutunut matalalla kynnyksellä. Perheiden ja pariskuntien osuus asiakkaina on kasvanut. Kokemusasiantuntijoiden ja tukihenkilöiden myötä osallisuus on kasvanut. Määräaikaseurannan osalta tavoitettiin lain vaatima taso. Laitosten käyttö aste Pajurinteiden osalta 90 prosenttia ja Törnävänpuisto 73 prosenttia. Törnävä jäi hieman tavoitteesta, mutta kolmas osasto aloitti kesken toimintakauden. Hakemukset käsitelty määräajassa. Palvelusuunnitelmien tarkistusta tehostettu. Samaten omaishoidontuen tarkistuksia. Harkinnan varaisten palveluiden osalta käytetty yksilökohtaista harkintaa. Toimintakykyä arvioitu mutta ICF-mittaristoa ei ole kyetty ottamaan käyttöön. Haastavissa asiakastilanteissa

teltuja ja asiakkaan kokonaistilanne on kartoitettu ammattitaitoisesti.		palvelutarpeen arviointi tehty parityönä. Vaikeimmat päätökset käsitelty vammaispalvelun asiakastiimissä.
Aikuissosiaalityö Toimeentulotukihakemusten käsittely määräajassa.	Lain mukaiset määräajat raportti/kk	Toimeentulotukihakemusten määrä on vähentynyt mutta määräajassa ei pysytä. Myöhästyneitä hakemuksia v. 2019 88kpl eli 3,5% hakemuksista.
SHL ilmoitusten ja palveluhakemusten käsittely määräajassa.	Lain mukaiset määräajat raportti/kk	SHL ilmoitusten ja palveluhakemusten käsittely määräajassa. Määräaika sitoo vain erityisen tuen tarpeessa olevia hakijoita. Yleisesti ilmoitusten määrä on kasvussa ja ilmoitukset on käsitelty 1-3 viikon aikana.
Käyntien määrä yhteensä 3 000.	Raportti/kk	Käyntien määrä yhteensä 3000. Tavoitteeseen ei olla päästy, koska käyntejä jää tilastoimatta. Toteutuma 1828.
Asiakasmäärät palveluissa.	Raportti/kk	Asiakasmäärät palveluissa. Toimeentulotuen asiakasmäärä on hiukan laskussa (toteuma 1172). Mielenterveyskuntoutuksen (416), pakolais työn (96) ja jälkihuollon (117) määrät ovat nousseet.

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Päihdetyö Henkilöstön hyvinvoinnin tukeminen ja itsensä kehittäminen. Asiakkaiden päihderiippuvuuden pahenemisen estäminen. Moniammatillisen konsultaatiotyöryhmän hyödyntäminen. Matalan kynnyksen palveluista huolehtiminen. Verkostoituminen.	Työhyvinvoinnin kartoittaminen koulutukseen hakeutuminen yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Päivystyksen ruuhkautuminen.	Työnohjaus kaikille työryhmille, tiimipalaverit. Täydennyskoulutukset ja kaikille yhteinen recovery-koulutus.

Lastensuojelu	Lainsäädännön asettamat määräajat, hoitovuorokausien määrä ja perhehoidon ja perhekotihoitoon suhteellinen kasvu. Oman laitostuotannon suhteellisen osuuden kasvattaminen.	Perhehoidon vahvistamiseen tehtiin lisäresursointiesitys vuodelle 2020. Maakunnallinen perhehoito ei aloittanut valmistelusta huolimatta. Si- jaishuollon palvelut kilpailutettiin hankintarenkaassa, luvanvaraista perhekotihoitoa lisättiin.
Vammaispalvelut Laadukas vammaispalvelun sosiaalityö.	Säännölliset asiakastiimit ja huolellinen päätöksenteko.	Asiakastiimit 1 krt/vko. Tämän lisäksi omat pikkutiimit vpl ja keva-asiolle. Nepsytiimi nepsyasiakkaille ja siinä mukana myös psykiatri.
Vammaispalvelussa on riittävä määrä päteviä ja ammattitaitoisia työntekijöitä.	Asiakkaiden tilanne kartoitetaan riittävällä laajuudella ja tarpeen mukaan yhteistyössä esim. aikuissosiaalityön, lastensuojelun tai ikääntyvien palveluiden kanssa.	Yhteistä palvelutarpeen arviointia tehty, jos asiakkaalla useita asiakkuuksia eri yksiköihin. Moniasiakkuustilanteissa käsitelty erityisen haastavat asiakastilanteet.
Tietojen päivittäminen lakikoulutuksen avulla.	Huomioidaan ammattitaitoinen kohtaaminen asiakastyössä, kirjataan asiakstapahtumat ajantasaisesti ja perustellaan tehdyt päätökset lain asettamien velvoitteiden mukaisesti asiakasmäärä.	Kirjaamiseen ja asiakkaan kohtaamiseen panostettu. Asiakasta kuultu, jos esim. palvelun lakkauttamisesta on ollut kyse. Pyydetään ja selvitetään asiakkaan oma näkemys asiaan.
Asiakkaan osallisuuden lisääminen.	Neuvotaan ja ohjataan asiakasta palveluissa ja tuen tarpeen selvittelyssä.	Palveluohjausta tehty laajemmin ja ohjattu myös muihin palveluihin hakeutumisessa.
Työajan tehostamisessa hyödynnetään digiä.	Asiakaskyselyt tai palautteet pyydetään sähköisessä muodossa.	Oht-vapaiden kyselyt tehty sähköisenä.
Aikuissosiaalityö Pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen.	KELAn työmarkkinatuen kantaosuus.	Onnistuttu. Työmarkkinatuen kantaosuus laskussa 2019 3 358 844 € (v. 2018 3 726 304 €)
Hyvä elämä Seinäjoella, asunto kaikilla.	Välivuokra-asuntojen määrä, ARAn asunnottomuustilasto, asumispalvelujen käyttö.	Hyvä elämä Seinäjoella, asunto kaikilla. Välivuokra-asuntoja 16, asunnottomia 16, asumisneuvonnan asiakasmää-

Mielenterveysasiakkaiden kotiin annettavan tuen kehittäminen.	Kuntoutusohjaajien asiakasmäärä.	243. As.neuvonnan kysyntä kasvanut, asunnottomuus vähentynyt. Mielenterveysasiakkaiden kotiin annettavan tuen kehittäminen. Kuntoutusohjaajien asiakasmäärä kasvussa (77).
Osallisuuden lisääminen ryhmätoimintojen avulla.	Ryhmätoimintoihin osallistuvien määrä.	Osallisuuden lisääminen ryhmätoimintojen avulla. Toteutetaan erityisesti nuorille olevan ryhmätoimintoja sosiaalityön ulkopuolella mikä on hyvä asia. Muissa ryhmätoiminnoissa kasvua, erityisesti asumisen tuen ja kuntoutusohjauksen ryhmätoiminnoissa. Kotiin annettava tuki ja ryhmämuotoiset palvelut ovat toimiva yhdistelmä tukea osallisuutta.
Suunnitelmallisen sosiaalityön lisääminen.	Asiakassuunnitelmien ja kuntoutumissuunnitelmien määrä.	Suunnitelmallisen sosiaalityön lisääminen. Suunnitelmien määrä palveluissa on vähän lisääntynyt, mutta edelleen parantamisen varaa.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Päihdetyö Avohoidon tehostaminen laitoshoidon sijaan. Haittojen minimointi.	Laitoshoidon kustannukset vähenevät.	Perheterapian tuleminen osaksi työskentelyä tehostaa yksilöasiakkaiden kuntoutumista
Lastensuojelu Kustannusten nousun hillintä.	Oman laitostuotannon suhteellinen kasvu.	Laitoshoidon ulkopuoliset ostopalvelukustannukset ovat laskeneet. Kustannuksia on siirretty suunnitelmallisesti omaan lastensuojelulaitos tuotantoon.
Vammaispalvelut Seurataan ostopalvelujen määrää ja laatua.	Huolehditaan, että sopimukset ostopalveluista ovat voimassa ja ne kilpailutetaan ajallaan.	Aloitettu syksyllä 2019 valmistelutyö asumisen kilpailutuksen suhteen. Työ jatkuu v. 2020.
Kehitetään omia palvelumuittoja, kuten jalkautuvat palvelut, omat asumisyksiköt.	Talousarvio seuranta.	Harkinnanvaraiset palvelut linjattu määrärahojen suhteen tapauskohtaisesti.

Hinnankorotuksista neuvotellaan ja niistä pyydetään tarkat selvitykset.	Palveluiden epäkohtiin puututaan ja käytetään apuna asiakaskyselyjä ym.	Hinnankorotuksista neuvoteltu ja myös tehty kielteisiä päätöksiä hinnankorotusten suhteen mikäli ne eivät ole olleet hyvin perusteltuja.
Aikuissosiaalityö Ostopalvelujen määrän pysyminen talousarviossa.	Talousarvio seuranta 1-3 kk välein.	Ostopalvelujen määrän pysyminen talousarviossa. Mielen-terveyskuntoutuksessa ylitys (104 937 €), joka johtuu epärealistisista säästötavoitteista (karsinnat), asunnottomuuden hoito reilua ylitystä (123 968 €) joka selittyy usealla tekijällä, jälkihuollon tuntiperusteiset ja muu shl ostot ylitys (77 644 €) alibujdetoitu.
Toimeentulotuen menojen kehitys.	Talousarvio seuranta 1-3 kk välein.	Toimeentulotuen menojen kehitys. Ollaan onnistuttu. Täydentävän ttt. menoissa säästöä 72 719 € ja ehkäisevän tuen menoissa 104 474 €.

Tulosalue 260 Ikäihmisten palvelut

Talous	Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot Kv 29.4.2019 § 30	Alkuperäinen 7 346 300 Muutos 320 400 Yhteensä 7 666 700	8 253 823,00	-587 123,00
Toimintamenot Kv 29.4.2019 § 30 Kv 11.11.2019 § 104	Alkuperäinen 39 365 500 Muutos -90 000 Muutos -84 700 Yhteensä 39 190 800	40 034 083,00	-843 283,00
Netto (Toimintakate)	-31 524 100	-31 780 260,00	256 160,00

Toiminta-ajatus

Tarjotaan asiakaslähtöisiä, monipuolisia ja laadukkaita asiakkaiden tarpeista lähteviä palveluja resurssien puitteissa huomioiden kolmas sektori sekä yksityiset palveluntuottajat.

Ikäihmisten palvelujen keskeisenä periaatteena on, että palvelut toteutetaan yksilöllisen hoito- ja kuntoutussuunnitelman mukaisesti tukemalla asiakkaan selviytymistä ja toimintaa oman kodin arjessa.

Asiakkaille mahdollistetaan hyvä elämänlaatu ja tuki toimintakyvyn ylläpitämiseen.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
3 500 puhelua/käyntiä ohjaus- ja neuvontapisteellä.	Tilastot (exel, effica, Rai)	5466
1 000 kotikäyntiä ja ryhmätöitä.		1870
Kuntouttavan päivätoiminnan kehittäminen, 6 400 päivätoimintapäivää.		6705
Palvelutarpeen selvittäminen (arviointi) Rai-screener Oulu toimintakykymittaria käyttäen, 600 asiakasta.		832 (pääosin Rai käytetty)
lääkäiden omaishoidontuen laajentaminen, 450 asiakasparhettä.		438 asiakasta vuoden aikana (kaikki myöntämisperusteet täyttävät ovat saaneet)
Säännöllisen kotihoidon piirissä olevat asiakkaat vuositasona, 900.		1068
Kotihoidon oman tuotannon vahvistamiseksi esitetään 6 lähihoitajan toimen perustamista 1.1.2019 alkaen.		Toimet saatu ja täytetty
Kotihoidon säännöllisille asiakkaille toteutuneet palvelutuntien määrä 110 000 h/vuosi.	Effica tilasto	Toteutunut suunnitellusti ollen 115 425,89. Linja on edelleen se, että käyntien määrä kasvaa reilusti mutta palvelutuntien määrä ei kasva samassa suhteessa. Tämä tarkoittaa sitä, että asiakkaille tehdään yhä useampia lyhyitä käyntejä.
Rai HC:n peittävyys on kotihoidon säännöllisillä asiakkaila 70-75 %.	Rai mittaristo	Tämä ei ole toteutunut koska Rai koulutuksia ei ole ollut. Tämän vuoksi kentällä ei ole ollut riittävästi osaajia. Raita ei voi tehdä, ellei ole riittävää osaamista
Vuoro- ja lyhytaikaishoitopaikkojen tarjoaminen omaishoitajille, 98 % täyttöaste.		Tehostetun palveluasumisen käyttöaste 98,8 % ja lyhytaikaisasumisen 96,4 %
Tehostetun palveluasumisen (ympäri vuorokautinen hoito)		Pitkäiskaispaikkoja omana tuotantona oli 241 (Simunan

nykytilanne on; oma tuotanto 254 paikkaa (57 %) ja ostot 194 paikkaa (43 %). Ympäri-vuorokautisen hoidon huomi-oiminen paikkoja lisäämällä tarpeen mukaan Tarkastuslau-takunnan ohjeistuksen mukai-sesti. Tavoitteena lisätä vä-hintään 20 paikkaa vuonna 2019. Vanhuspalvelulain mukainen 3 kk odotusaika tehostettuun ympärivuorokautiseen palve-luasumiseen ei ylity.		pienkoti on senioriasumista) ja ostopalveluja noin 200 paik-kaa 97 % kriteerit täyttäneistä hakijoista sai asumispaikan alle 3kk:ssa. Osa näistä odotti paikkaa lyhytaikaisessa asumi-ssa, jolloin 3kk aika ylittyi.
--	--	--

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Yleisen ohjauksen ja neuvon-nan, palvelutarpeen selvittä-misen oikea-aikaisuuden te-hostamisella ja hyvinvointia tukevilla ennaltaehkäisevillä palveluilla myöhennetään ko-tihoidon sekä ympärivuoro-kautisen hoidon tarvetta. Toimintakykyä tukevan työt-teen avulla turvataan kotona asuvien asiakkaiden tarvitse-mat kuntoutus-, hoito- ja hoi-vapalvelut. Kotikuntoutuksen toimintata-van sisällyttäminen koko ikääntyvien palvelujen palve-luketjuun. Seurataan asiakaan kotiin tu-levien hoitajien vaihtuvuutta.	Laadun arvioinnin välineenä käytetään asiakas- omais- ja henkilöstökyselyjä, joiden pohjalta toimintoja kehitet-tään jatkuvasti. Hilkka ja Efficia raportit	Asiakasohjausyksikössä on tehty asiakastyytyväisyysky-sely 4/2019. Kokonaistyytyväi-syys palveluun ka 9,23. (mit-tarina kouluarvosana 4-10) Kaikille ikääntyvien palveluis-sa työskentelevillä hoitajilla, sairaanhoitajilla ja fysiotera-peuteilla on kinestetiikan pe-ruskurssi tasalaatuinen osaa-minen. Kaikille ikääntyvien palveluis-sa työskentelevillä hoitajilla, sairaanhoitajilla ja fysiotera-peuteilla on kinestetiikan pe-ruskurssi tasainen osaaminen. Toteutuu. Tehty työjärjestely-jä. Nimetty koko alueen osaa-jia joiden avulla harvempi hoitaja liikkuu, jolloin asia-kaan on helpompi tutustua liikkuvaan hoitajaan. Poolissa nimetty ensisijaiset siirtyjät kullekin alueelle. Ostopalvelu asiakkuuksien työnjakoa sel-kiytetty.

Seurataan asiakkaille suunniteltujen ja toteutuneiden palvelutuntien suhdetta.	Hilkka raportit	
Ikäihmisten tulosalueen tavoitteena on toimia avoimesti, eettisesti ja luottamusta herättäen.		

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Resurssien käyttö on oikeudenmukaista, tasapuolista ja sitä seurataan.	Hoitopäivän hinta, kotihoidon tuntihinta, tukipalveluiden hinta, ostopalvelujen määrä ja niiden hinnat.	Toteutunut tältä osin kotihoitossa: Seurataan ostopalvelun määrää ja muita tekijöitä ostoihin liittyen joilla taloudellisuus näkökulma toteutuu mahdollisimman tehokkaasti. Asumispalvelujapaikkoja ostettu noin 200 paikan verran. Hinnat on kilpailutettu tai asiakkaat valitsevat palvelusetelin.
Arvioidaan asiakkaan käyttämän palvelupaketin todellisia kustannuksia ja taloudellisuutta kokonaistaloudellisuuden näkökulmasta huomioiden myös terveydenhuollon palveluiden käyttö.		

Tulosalue 300 Terveydenhuolto

Talous	Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot Kv 29.4.2019 § 30	Alkuperäinen 8 912 500 Muutos 49 100 Yhteensä 8 961 600	9 692 298,00	-730 698,00
Toimintamenot Kv 20.5.2019 § 46 Kv 11.11.2019 § 104 Kv 16.12.2019 § 115	Alkuperäinen 129 382 100 Muutos 27 600 Muutos -52 800 Muutos 10 000 000 Yhteensä 139 356 900	140 464 222,00	-1 107 322,00
Netto (Toimintakate)	-130 395 300	-130 771 924,00	376 624,00

Toiminta-ajatus

Terveydenhuolto järjestää terveydenhuollon palvelut Seinäjoen kaupungin ja Isonkyrön kunnan asukkaille lakien ja asetusten mukaisesti (terveydenhuoltolaki, mielen-terveyslaki, tartuntalaki, laki rajat ylittävästä terveydenhuollosta, laki potilaan asemasta ja oikeuksista, asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta, sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta jne.). Toiminta käsittää avoterveyden, kaupunginsairaalan palvelut, suun terveydenhuollon ja kuntoutuspalvelut.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Avohoito		
Hoitotakuu toteutuu.		Toteutunut
Seinäjoen: Lääkärikäynnit avoterveydenhuolto	66 400	68 337
Hoitajakäynnit	79 000	60 980, arvioitu väärin toiminnan muuttuessa
Terveystenhoitajakäynnit neuvoloissa	35 000	30 108, lasten määrä laskee, nyk. moniammatillisia tiimejä
Terveystenhoitajakäynnit koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa	21 500	19 208, lasten määrä laskee, nyk. moniammatillisia tiimejä
Käynnit erityistyöntekijöillä	9 000	9 250
Isokyrö: Lääkärikäynnit	3 900	3 383, lääkäreitä väh. alkuvuod.
Hoitajakäynnit	4 000	3 990
Terveystenhoitajakäynnit neuvoloissa	4 200	3 156, lasten määrä laskee, nyk. moniammatillisia tiimejä
Terveystenhoitajakäynnit koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa	2 600	1 847
Kotisairaanhoidon käynnit	3 600	3 958
Käynnit erityistyöntekijöillä	40	252
Kaupunginsairaala		
Osastot:	hoitopäivät ja keskim. hoitoaika	
Y-talon osastot	yht. 26 700	26 002
Kuntoutusosasto (Y1)	14 vrk	11 vrk
Akuuttiosasto (Y2)	5 vrk	5,3
Huhtala: Jatkohoito-osasto (H3)	12 000 / 21 vrk	12 541 / 15,9
Myllypuisto: Psykiatriosasto (M4)	7 700 / 14 vrk	7 861 / 15,2
Kotisairaalan käynnit	5 400	5 105

Suun terveydenhuolto Hoitotakuu toteutuu.		
Päivystyskäynnit virka-ajan ulkopuolella	5 600	3 604
Käynnit Seinäjoen hammashoitoloissa		
- Alle 18-vuotiaat	20 000	22 670
- Yli 18-vuotiaat	37 500	36 047
Käynnit Isonkyrön hammashoitolassa		
- Alle 18-vuotiaat	2 000	2 207
- Yli 18-vuotiaat	2 800	2 618
Kuntoutus, (fysio- ja toiminta-) terapia ja apuvälineet		
Seinäjoki: Yksilö-, ryhmä-, apuväline-, tt- ja kuntoutusohjaajien käynnit	13 400	14 410
Isokyrö: Yksilö-, ryhmä-, apuväline- käynnit	1 200	1 543

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Avohoido Lääkärin henkilötövuosien täyttöaste 100 %.		Toteutunut viikonloppuresursien kanssa.
Lääkärin kiireettömälle vastaanotolle pääsee 2-4 viikossa.		Toteutunut
Hoitajien vastaanotolle pääsee kolmessa vuorokaudessa.		Toteutunut
Asetuksen mukaiset määräaikaistarkastukset toteutuvat neuvoloissa sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa.		Toteutunut
Sähköisten palvelujen käyttö lisääntyy.		Toteutunut
Kaupunginsairaala Hoidon oikea porrastus suhteessa erikoissairaanhoitoon, avohoidon ja ikäihmisten palveluihin toteutuu.		Hoidon porrastuksessa kehitettävää. Osastoille lähetetty esh:sta ja varsinkin päivystyksestä potilaita, joiden hoito vaatii erikoissairaanhoitota-

Kaikki sairaalahoitoa tarvitsevat potilaat pääsevät viivytystä kaupunginsairaalaan hoitoon tarkoituksenmukaiselle osastolle. Sairaalassa ei ole klinikkavalmiita (kaupunginsairaalan hoitoa tarvitsemattomia) potilaita. Suun terveydenhuolto Tervehampaisten 1-6-vuotiaiden osuus ikäluokastaan on vähintään 95 %. Tervehampaisten 7-14-vuotiaiden osuus ikäluokastaan on vähintään 68 %. Jonottavien potilaiden määrä saadaan laskemaan. Kuntoutus, (fysio- ja toiminta-) terapia ja apuvälineet Asiakkaiden / potilaiden kuntoutus- ja terapiapalvelut toteutuvat oikea-aikaisesti.		soista hoitoa, toisaalta osastoilla hoidetaan potilaita, joiden hoito ei vaadi sairaalahoittoa (hoitoon hakeutumisen syynä esim. turvattomuus). Toteutunut osittain em. syistä johtuen. Ei toteutunut. Kaupunginsairaalassa koko ajan km. 10 klinikka- / hoitokoti- valmista potilasta. Toteutunut Toteutunut Vuoden 2019 lopussa oli vähemmän jonopotilaita kuin vuoden alussa. Tavoite toteutuu pääosin.
--	--	---

Tulosalue 370 Ympäristöterveydenhuolto

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot Kv 29.4.2019 § 30	Alkuperäinen	2 216 300		
	Muutos	8 700		
	Yhteensä	2 225 000	2 184 425,00	40 575,00
Toimintamenot	Alkuperäinen	3 064 400		
	Yhteensä	3 064 400	2 696 068,00	368 332,00
Netto (Toimintakate)		-839 400	-511 643,00	-327 757,00

Toiminta-ajatus

Vuoden 2011 alusta on muodostettu nykyinen ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue. Yhteistoiminta-alueen palvelutaso perustuu valtakunnallisissa valvonta-ohjelmissa esitettyihin palvelutasomäärittelyihin tuottaen yleisen terveysvalvonnan, peruseläinlääkinnän ja ympärivuorokautisen kiireellisen eläinlääkäripäivystyksen. Yh-

teistoiminta-alueen nimi on Seinäjoen alueen ympäristöterveydenhuolto, jossa Seinäjoki toimii isäntäkuntana. Yhteistoiminta-alueen kuntien määrä on 12: Seinäjoki, Iso-kyrö, Lapua, Kauhava, Evijärvi, Lappajärvi, Vimpeli, Alajärvi, Kuortane, Soini, Alavus ja Ähtäri. Koko alueen ympäristöterveydenhuollon henkilöstössä on 21 vakituista eläinlääkärinä, joista 1 osa-aikaisena, 13 terveystarkastajaa ja yksi toimistosihiteeri. Hygieenikkoeläinlääkärit (osa-aikaisia) toimivat 2 - 3 päivää viikossa tiettyinä viikonpäivinä, avoinna olevan valvontaeläinlääkäriin virka halutaan täyttää. Muut eläinlääkärit toimivat praktikkoeläinlääkäreinä, joiden tehtäväkuvaan kuuluu myös terveydenhuoltokäyntejä ja eläinsuojelutarkastuksia. Ympäristöterveydenhuollon johtajana toimii johtava hygieenikko.

Terveystarkastajien tehtävät jaetaan siten, että puolet terveystarkastajista toimii elintarvikepuolella ja toinen puoli terveydensuojeluasioissa.

Seinäjoen alueen ympäristöterveydenhuolto toimii Seinäjoen kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnan alaisena. Lautakunnan alainen ympäristöterveydenhuollon yhteistoimintajaosto kokoontuu arviolta 2-3 kertaa vuoden aikana.

Vuonna 2019 eläinlääkäripäivystys hoidetaan siten, että viikonloppuisin samaan aikaan päivystää 4 eläinlääkärinä, joista yksi on keskittynyt pieneläinpäivystykseen.

Pieneläinpäivystys hoidetaan AnimWest-rakennuksen tiloissa Ravitie 8, Seinäjoki, jossa myös ympäristöterveydenhuollon keskustoimipiste sijaitsee. Muita eläinlääkäreiden/terveystarkastajien toimipisteitä yhteistoiminta-alueella on yhteensä 13 kpl.

SOTE-valmisteluissa tullaan olemaan tiiviisti mukana ja ympäristöterveydenhuolto halutaan SOTE-puolelle.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Suunnitelman mukaisia mahdollisia tarkastuksia 1 200. Eläinlääkärikäyntien määrä 19 400.	Tarkastusten määrä. Eläinlääkärikäyntien määrä.	Suunnitelmallisten tarkastusten määrä 1097. Eläinlääkärikäyntien määrä 18 625.

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Koulutuksien määrä keskimäärin 3 pv/henkilö.	Koulutuspäivien määrä.	3,9 pv/henkilö

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Talousarvion raameissa pysyminen.	Numeeriset arvot.	Alitus 368 332,28

Palvelukeskus

SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN TOIMIALA

Tulosalue 400 Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallinto

Talous	Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot Kv 11.11.2019 § 104	Alkuperäinen 11 827 000 Muutos 100 000 Yhteensä 11 927 000	11 070 512,00	856 488,00
Toimintamenot Kv 29.4.2019 § 30	Alkuperäinen 12 264 200 Muutos -408 100 Yhteensä 11 856 100	11 712 483,00	143 617,00
Netto (Toimintakate)	70 900	-641 971,00	712 871,00

Toiminta-ajatus

Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallinnon tehtävänä on toimialan palveluiden kokonaisuudesta huolehtiminen, tavoitteiden saavuttamisen ja talouden seuranta sekä tulosalueiden ja erityisesti opetuspalveluiden yhteisten asioiden hoito.

Hallinnon talousarvio sisältää myös opetuspalveluiden hankkeet ja kaupungin ruokapalvelut.

Ruokapalvelut tuottavat Seinäjoen kaupungin asukkaille ravitsemuksellisesti täysipainoisia

aterioita taloudellisesti, tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Päivittäin aterioitamme

pääsee nauttimaan runsaat 12 000 asiakasta Seinäjoen kaupungin päiväkodeissa, kouluissa, ja palvelukeskuksissa.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Hallinto Saapuneiden asiakirjojen ottaminen käsittelyyn kolmen työpäivän kuluessa.	Seurataan systemaattisesti asiakirjojen käsittelyaikatauluja.	Asiat on saatu käsittelyyn määräajassa, mutta käsittelyaikoja on syytä pyrkiä nopeuttamaan.
Ruokapalvelut 3 milj. suoritetta/ vuosi Koti-palveluaterioiden ja osa soten aterioista siirretään keskussairaalan ravintokeskuksen hoitettavaksi 1.7.2019 alkaen	Lounasateria on yksi suorite, aamu- ja välipala on 0,5 suoritetta/ kpl	Suoritteita 3 182 600 kpl Kotiateriat ja osa soten aterioiden tuottamisesta on siirretty sairaanhoitopiirille suunnitellusti.

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Hallinto Sekä ulkoisten että sisäisten asiakkaiden hyvä ja joustava asiakaspalvelu	Kerätään asiakaspalautetta.	Asiakaspalveluun ollaan varsin tyytyväisiä. Joidenkin asioiden käsittelyaika on ollut liian pitkä.

Ruokapalvelut Ravitsemuksellinen laatu: kunkin ikäryhmän ravitsemussuosituksen mukainen (Terveystta ja iloa ruoasta – varhaiskasvatuksen ruokailusuositus julkaistu 2018, Syödään ja opitaan yhdessä - kouluruokasuositus julkaistu 2017, ravitsemussuositukset ikääntyneille ja ravitsemishoitosuositus). Sydänliiton kriteerien mukainen sydänmerkki on ollut käytössä keväästä 2015 lähtien koulujen ja päiväkotien lounasaterioilla ja on edelleen voimassa. Aromi-tuotannonohjauksen ohjelmiston versionvaihdos Ravintokeskukseen ja kesällä 2019 edelleen Roveksen uuteen keittiöön sekä sen palvelu- ja jakelukeittiöihin erillisen projektisuunnitelman mukaisesti. Uuden Roveksen keskuskeittiön käyttöönotto kesällä 2019. Palvelun laatu - asiakastyytyväisyyskyselyn toteuttaminen.	Kuuden viikon perusruokalistasta lasketaan Aromi-ohjelmalla ravitsemuksellinen sisältö ja verrataan niitä ravitsemussuosituksiin: energia- ravintotoaineet, sekä tärkeimmät vitamiinit ja kivennäisaineet. Sydänmerkkiaterioiden kriteerien täyttyminen; rasvan (määrä ja laatu), suolan ja kuidun määrä. Versionvaihdoilla saadaan toiminnan tarpeita vastaava ja paremmin toimiva tuotannonohjausjärjestelmä. Ohjausjärjestelmä toimii ruokalistan suunnittelusta, tilauksen ja toimituksen kautta asiakkaan laskutukseen asti. Mitataan mm. tietojen oikeellisuus laskuilla/ laskutusvirheet, kustannuslaskennan oikeellisuus ja työmäärää. Ruuan laatu asiakkaan lautasella paranee, kun käytössä ovat uudet valmistusmenetelmät esim. kylmävalmistus (palautekysely). Ruuan laatu; ulkonäkö, maku Asiakaspalvelun laatu.	Kuuden viikon perusruokalistasta, tarjotuista aterioista, laskettiin sekä Aromilla että FoodWestin laskentaohjelmalla energiaravintoaineet ja todettiin ruokalistan vastaavan kouluruokasuosituksia. Sydänmerkkiaterioiden kriteerit täyttyvät. Aromi-tuotannonohjausjärjestelmän versionvaihto ei ole sujunut suunnitellusti. Ohjelma otettiin käyttöön myöhässä loppuvuodesta ja käyttöönottovaiheessa ohjelma ei toiminut niin, että siihen voisi luottaa. Kaikki raportit poimitaan ohjelmasta käsin, joka vie paljon työaika. Myöhästymiseen on monta syytä, jotka alkoivat kerääntä. Syksyllä 2019 tuli paljon hyvää palautetta parantuneesta ruuan laadusta. Valmistusmenetelmiä ja prosesseja keittiö Alvariinassa hiotaan edelleen. Palvelun laadusta, järjestettiin kuusi eri työpajaa Alvarin nykyisille ja tuleville palvelukeittiöiden henkilöstölle.
---	--	---

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Hallinto Toimialan tulosalueiden toiminnan seuranta ja tukeminen niin, että tulosalueet saavuttavat tulostavoitteensa ja pysyvät annetuissa menokehyksissä.	Seurataan tavoitteiden ja talousarvion toteutumista kuukausittain.	Tulostavoitteet toimialalla on saavutettu hyvin. Alkuperäiseen talousarvioon verrattaessa taloudellinen tulos oli hyvä. Keväällä tehty 2,1 M€:n karsinta johti joiltakin osin meno-

Ruokapalvelut Aterian hinta kuntien keskitasoa. Uuden Roveksen keskuskeittiön käyttöönotto kesällä 2019.	Lounasaterian/suoritteen keskihinta 3,10 € (hintaa laskee vähitellen rakennemuutoksen edistytessä). Siirtymävaiheessa on jonkin verran päällekkäistä työtä ja lisäksi uuden keittiön suuret investoinnit nostavat aterian hintaa väliaikaisesti.	jen ylityksiin, mutta koko toimialan menoissa päästiin menokehityksen alapuolelle. Aterian keskiarvohinta 3,24 €. Hintaa nostaa keittiö Alvarin vuokratustannukset. Ruokapalvelujen rakennemuutos on vielä kesken.
---	---	--

Tulosalue 410 Perusopetus

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	1 251 400	1 085 049,00	166 351,00
	Yhteensä	1 251 400		
Toimintamenot	Alkuperäinen	52 684 100	52 679 852,00	-245 752,00
Kv 29.4.2019 § 30	Muutos	-200 000		
Kv 11.11.2019 § 104	Muutos	-50 000		
	Yhteensä	52 434 100		
Netto (Toimintakate)		-51 182 700	-51 594 803,00	412 103,00

Toiminta-ajatus

Huolehtia kasvavien lasten ja nuorten perustietojen ja -taitojen opettamisesta ja henkisen kasvun mahdollisuudesta sekä siitä, että näillä nuorilla on mahdollisuus jatko-opintoihin. Lähtökohtana on laadukas ja turvallinen lähikoulu ja yhtenäinen perusopetus.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Kaikissa kouluissa toteutetaan Seinäjoen perusopetuksen kestävä kehityksen ohjelmaa, tavoitteena vähintään ohjelmassa kuvattu diplomin alin taso.	Perusopetuksen koulujen lukuvuoden arviointiraportti.	Arviointiraportin perusteella tavoite on toteutunut hyvin. Osa kouluista on saanut kestävä kehityksen diplomin.
Kaikissa kouluissa on kerhotoimintaa oppilaiden hyvinvoinnin tukemiseksi.	Perusopetuksen koulujen lukuvuoden arviointiraportti.	Tavoite on toteutunut vuoden 2019 osalta
Alkavilla 1.luokilla ryhmän koko on enintään 24 (yhdysluokat 22) ja 3.luokista eteenpäin enintään 30 oppilasta (yhdysluokat 26).	Perusopetuksen Helmi-hallinto-ohjelma/Koulujen vuosisuunnitelma.	Keväällä 2019 neljä alkuopetuksen luokkaa ylittyi, syksyllä 2019 ylittyi kaksi. Ylemmillä luokka-asteilla ylittyi yhdellä luokalla.

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Lukuvuoden kestävässä opettajan tehtävissä on kelpoiset opettajat.	Rekrytoinnin toteutumisen seuranta.	Tavoite toteutuu, yksittäisiä poikkeuksia on.
Osana oppilaiden laadukasta opetusta ja ohjausta vahvistetaan oppilaiden hyvinvointia.	Yhdessä yhteistyöllä -toimintamallin edistymisen seuranta, Liikkuva koulu -toiminnan seuranta, ohjaussuunnitelman seuranta.	Yhdessä yhteistyöllä -toimintamalli on käytössä ja mallin avulla on saatu hyviä tuloksia. Liikkuva koulu: kaikki koulut ovat laatineet kolmi-vuotisen liikunnallistamissuunnitelman, Ohjaussuunnitelman käyttöön on koulutettu.
Opetus- ja muun henkilöstön täydennyskoulutuksen ja työhyvinvoinnin kehittäminen.	Hyvinvointiin liittyvien henkilöstökoulutusten seuranta, työnohjausten seuranta, Osaaajan seuranta.	Useita hyvinvointia tukevia koulutuksia on järjestetty, työnohjausta järjestetty tarvitseville, myös työyhteisön työnohjausta, Osaaajan kautta hyvinvointijohtamisen koulutusta.
Aktiivinen monialainen yhteistyö koulusaneerauksia ja koulupihojen kehittämistä sekä tietoteknistä kehittämistyötä koskevissa asioissa.	Koulusaneerausten, koulujen lähiliikuntapaikkasuunnitelmien ja EDU-IT yhteistyön edistymisen seuranta.	Mm. Marttilan koulun lähiliikuntapaikka valmistunut. EDU-IT yhteistyötä tehdään, asioissa pitkät prosessit.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Toiminnalliset menot pysyvät talousarvion mukaisina.	Aktiivinen budjetin toteutuman seuranta, toteutumisprosentit.	Toteutumisprosentti 100,5. Ylityksen aiheutti opettajien palkkojen järjestelyerä, jonka määrärahavaraus oli henkilöstöhallinnossa, mutta määrärahaa ei ole siirretty tulosalu-eelle. Lisäksi kotikuntakorvausmenot olivat arvioitua suuremmat. Ilman järjestelyvaraerää toteutuma 99,9.

Tulosalue 420 Erityispalvelut

Talous	Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen 770 800 Yhteensä 770 800	858 431,00	-87 631,00
Toimintamenot	Alkuperäinen 6 282 200 Yhteensä 6 282 200	6 178 662,00	103 538,00
Netto (Toimintakate)	-5 511 400	-5 320 231,00	-191 169,00

Toiminta-ajatus

Erityispalvelujen tavoitteena on järjestää laadukkaasti ja taloudellisesti kaupungissa toteutettava erityisopetus, oppilashuolto, oppilaiden avustajapalvelut, koulukuljetukset ja perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Erityistä tukea tarvitsevat oppilaat saavat tarvitsemansa tuen.	Erityisluokkien täyttöaste.	Erityisluokat ovat pääsääntöisesti täynnä.
Oppilaat saavat tarvitsemansa kuraattoripalvelun lain määräraajojen puitteissa.	Yli seitsemän päivää kuraattorin tapaamisaikaa odottaneet.	Yksittäiset oppilaat ovat joutuneet käytännön aikataulusyistä odottamaan tapaamisaikaa lain määräajan yli.
Avoimen joukkoliikenteen osuutta koulukuljetuksissa lisätään.	Koulukuljetusoppilaiden määrä julkisessa liikenteessä.	Määrä on lisääntynyt edellisvuosista. Tavoite toteutunut.
1.-2. luokan oppilaat saavat iltapäivätoimintapaikan.	Iltapäivätoimintapaikan saaneiden osuus hakijoista.	Kaikki oppilaat ovat saaneet iltapäivätoimintapaikan. Tavoite toteutunut.

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Opiskeluturvallisuus hyvä, jatko-opintoihin pääsy kaikille, aiheettomien poissaolojen vähentäminen, hoitoon pääsy tarpeen vaatiessa.	Vaara- ja uhkatilanneilmoitukset työsuojeluun, vaille 2. asteen opiskelupaikkaa jääneiden oppilaiden osuus 9. luokkalaisista, poissaolojen seuranta, erikoissairaanhoidon ohjautuneiden oppilaiden osuus.	Yksittäisiltä erityisluokilta tulee haastavien oppilastilanteiden seurauksena paljon vaaratilanneilmoituksia, muuten tilanne hallinnassa, jatko-opintoihin päästään hyvin, erikoissairaanhoidon ohjautuvien oppilaiden osuus isossa kasvussa. Poissaoloja vähennetään uudella toimintamallilla ja varhaisemmalla puuttumisella

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Talousarvion toteutuminen.	Tulojen ja menojen toteutusmis%.	Tulosalue pysyi sille asetetussa talousarviossa. Kokonaisuuden sisällä henkilöstömenot ylittivät.
Kotikuntien maksuvelvoitteen selkiyttäminen sijoitettujen lasten opetuksessa.	Aiheuttamisperiaatteen mukainen tulojen lisäys opetuksen järjestäjälle.	Toteutuu osittain, täysimääräisenä voimaan vuonna 2020

Tulosalue 430 Varhaiskasvatus

Talous	Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot Kv 11.11.2019 § 104	Alkuperäinen 3 703 500 Muutos 350 000 Yhteensä 4 053 500	4 018 066,00	35 434,00
Toimintamenot Kv 29.4.2019 § 30 Kv 11.11.2019 § 104	Alkuperäinen 47 995 600 Muutos -1 450 000 Muutos -58 900 Yhteensä 46 486 700	45 163 341,00	1 323 359,00
Netto (Toimintakate)	-42 433 200	-41 145 275,00	-1 287 925,00

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatus tuottaa varhaiskasvatusta kaikissa sen toimintamuodoissa, esiopetusta ja avointa leikkitoimintaa ja mahdollistaa kuntalisän ja kotihoidon tuen turvin myös lapsen kotona hoitamisen.

Palveluohjauksella räätälöidään jokaiselle lapselle/perheelle riittävä määrä varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatus on tärkeä osa kaupungin Healthy Kids palvelukonseptia ja toimii verkostomaisesti tulevien perhekeskuspalveluiden kanssa.

Haasteita kuntataloudelle aiheuttaa palvelun kysynnän kasvu ja jatkuva asiakasmakсутulojen väheneminen.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Varhaiskasvatuksen palveluihin osallistuu ikäluokasta väh. 75 %.	Tilinpäätöksen yhteydessä.	1 v 36 %, 2 v 68 %, 3 v 73 %, 4 v 73 %, 5 v 78 %, 6 v 83 %
Osallistuminen esiopetukseen 100 % ikäluokasta.	Tilinpäätöksen yhteydessä.	100 %
3 000 rakenteellista paikkaa käytössä.	Tilinpäätöksen yhteydessä.	4 270 ml yksityiset

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Lapsi/perhe/asiakasnäkökulma: varhaiskasvatustavoitteet täyttyvät.	Jokaiselle lapselle laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma. Henkilöstön/lapsimäärän suhdelukua seurataan. Saatu asiakaspalaute käsitellään viipymättä.	Kaikille lapsille laadittu omat vasut. Suhdeluvussa ei huomauttamista. Asiakaspalautteet käsitellään välittömästi yksikössä.
Henkilöstönäkökulma: Henkilökunta on ammatillisesti pätevää ja osaavaa	Noudatetaan rekrytoinnissa voimassaolevia ammatillisia koulutusvaatimuksia. Henkilökunnalle rakenteellisissa muutosvaiheissa mm. oppisopimuskoulutusta.	Saatu ammatillisesti pätevää ja osaavaa henkilökuntaa. Ryhmisten lopettamisen viimeiset oppisopimuskoulutukset hoitajiksi.
Toimintatekninen näkökulma: Tilat mahdollistavat varhaiskasvatustavoitteellisen toiminnan.	Vanhoja, pieniä toimintatiloja korvataan uusilla, nykyvaateet täyttävillä tiloilla ja samalla uudistetaan palvelurakennetta.	Suunniteltu Tähti-päiväkotia Eskoon alueelle.
Esiopetussuunnitelma ja varhaiskasvatussuunnitelma ovat lakien velvoittamalla tasolla.	Jatkuva arviointi, seuranta ja päivittäminen.	On ollut mahdollista valtion hankerahoituksella nimenomaan vahvistaa asetettua tavoitetta ja viedä kentälle. arvioinnin valmistelu aloitettu, toteutus 2020.
Verkostomainen toimintatapa muiden palveluiden kanssa ja tulevien perhekeskuspalveluiden kanssa.	Jatkuvaa toimintaa. Osallistuminen perhekeskustoiminnan suunnitteluun.	Perhekeskuksen suunnitteluun osallistuminen. Työ perheiden kanssa.
Asiakasnäkökulma: vk palvelunhakemisen helppous.	Sähköinen hakemus, mobiilisovellukset.	Sähköinen asiointi. Paperisia hakemuksia enää noin 5 %.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Toimintapäivän kustannushinta (ilman asiakasmaksua) - päiväkotia 43 euroa (palvelusetelillä tuotettu toiminta ei saa olla em. kalliimpaa) - perhepäivähoito 56 euroa - ryhmikset 45 euroa	Tilinpäätöksen yhteydessä.	päiväkotia 40 euroa (palveluseteli 35) 67 euroa 42 euroa (jos mukana haapaluoman vaka 55,64)

Tulosalue 480 Lukio koulutus

Talous	Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen 238 000 Yhteensä 238 000	182 789,00	55 211,00
Toimintamenot Kv 11.11.2019 § 104	Alkuperäinen 9 060 600 Muutos -4 900 Yhteensä 9 055 700	9 176 201,00	-120 501,00
Netto (Toimintakate)	-8 817 700	-8 993 412,00	175 712,00

Toiminta-ajatus

Seinäjoen lukiot tarjoavat opiskelijoilleen mahdollisuuden hankkia aineksia persoonallisuuden kasvuun, elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä antavat valmiudet elinikäiseen oppimiseen. Lukiot järjestävät yksilöllisiä opinto-ohjelmia yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa kansainvälisyys huomioiden.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Perusopetuksen päättävistä 50 % siirtyy lukioon.	Tarkistetaan käytettävissä olevista oppilastiedoista.	Lukio-opinnot aloitti n. 57 % ikäluokasta.
Lukio-opinnot keskeyttävät ohjataan toisiin oppilaitoksiin siten, että varsinaisia koulutuksen keskeyttäneitä on alle 2 %.	Tiedot kerätään lukioittain.	Keskeyttäneitä oli 0,7 %.
90 % lukiolaisista suorittaa ylioppilastutkinnon kolmessa vuodessa.	Tiedot kerätään lukioittain.	87 % suoritti yo-tutkinnon kolmessa vuodessa.

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Ylioppilastutkinnon arvosanat ovat vähintään valtakunnallisen keskiarvon tasolla.	Verrataan ylioppilastutkintalautakunnan julkaisemaan valtakunnalliseen yhteenvehtoon.	Yo-tulokset kokonaisuudessaan olivat suunnilleen valtakunnallista keskitasoa. Reaaliaineissa menestys oli keskimääräistä parempaa.
Kaikilla lukioiden opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua kansainväliseen toimintaan.	Kerätään tiedot lukioittain.	Kansainväliseen toimintaan osallistumiseen oli kaikilla lukiolaisilla mahdollisuus.
Arvioinnin monipuolistaminen.	Kerätään tiedot toimintatapojen muutoksista ja kehittämisestä.	Arviointimenetelmiä on kehitetty lukioiden yhteistyönä.
Opiskelijoiden tarvitseman henkilökohtaisen tuen varmistaminen.	Opiskelijakyselyt	Opiskelijat ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä saamaansa opinto-ohjeukseen. Henkilö-

Opiskelijoiden viihtyminen	Opiskelijakyselyt	kohtaisissa ongelmissa avun saamista tulisi nopeuttaa. Viihtyvyys on kaikissa lukioissa hyvällä tasolla.
----------------------------	-------------------	---

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Keskimääräinen opiskelijakoh- tainen kustannus pysyy valta- kunnallisessa keskiarvossa tai sen alapuolella.	Verrataan kustannuksia kunta- liiton ja opetushallituksen julkaisemiin valtakunnallisiin tietoihin.	Kustannukset ovat hieman valatakunnallista keskiarvoa alhaisemmat.

Tulosalue 490 Kansalaisopisto

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	716 100		
	Yhteensä	716 100	650 273,00	65 827,00
Toimintamenot	Alkuperäinen	2 793 800		
Kv 29.4.2019 § 30	Muutos	-50 000		
Kv 11.11.2019 § 104	Muutos	-1 200		
	Yhteensä	2 742 600	2 764 983,00	-22 383,00
Netto (Toimintakate)		-2 026 500	-2 114 710,00	88 210,00

Toiminta-ajatus

Seinäjoen kansalaisopisto on lakisääteistä valtionosuutta saava vapaan sivistystyön oppilaitos, jonka tehtävänä on järjestää ja kehittää yleis- ja ammatillisivistävää aikuiskoulutusta, taiteen perusopetusta sekä koulutusta maksullisena palvelutoimintana paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuen. Kansalaisopisto vahvistaa kaupungin strategisten painopisteiden mukaista kehitystä mm. tarjoamalla mahdollisuuksia kuntalaisten omaehtoiseen elinikäiseen oppimiseen, terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen, monipuoliseen kulttuuriin ja taiteen harrastamiseen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen. Kansalaisopisto on aloitteellinen ja aktiivinen toiminta-alueensa yhteistyöverkostoissa eri-ikäisten kuntalaisten osaamisen vahvistamisessa. Kansalaisopisto on vahva työllistäjä eri alojen taiteilijoille ja asiantuntijoille. Kaupunkikeskustan "Kulttuuritähti" toimii kansalaisopiston tuntiopettajien kehittävänä verkostona, jonka työllistävästä mahdollisuudesta seinäjokelaiset pääsevät nauttimaan.

Seinäjoen kansalaisopiston koulutus perustuu koulutuksellisen tasa-arvon sekä sivistyksellisen ja alueellisen saavutettavuuden arvolähtökohtiin siten, että kaikille alueen ihmisille tarjotaan mahdollisuuksia omien potentiaalien kehittämiseen ja kynnys koulutukseen osallistumiseen on matala.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Seinäjoen kansalaisopisto tukee kaupunkilaisten osallisuutta, aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä järjestämällä sivi-	Kansalaisopiston kursseille osallistujien (netto-opiskelijat) määrä yhteensä 10 000, joista Ylistarossa 650,	Netto-opiskelijat: 10 049, joista Ylistaro 554, Peräseinäjoki 618, Nurmo 908.

tyspalveluja sekä tapahtumia koko kaupungin alueella.	Peräseinäjoella 650 ja Nurmossa 1 100/v. Opetukseen käytetty kokonaistuntimäärä on n. 33 500, josta Ylistaron alueella 2 100, Peräseinäjoella 2 500 ja Nurmossa 3 300/v. Osallisuuden lisäämiseen tähtäävät hankkeet.	Opetuksen kokonaistuntimäärä 34 718, joista Ylistaro 1917, Peräseinäjoki 2190, Nurmo 3047. Osallisuutta lisättiin mm. toteuttamalla vuoden aikana useita maksuttomia luentoja, konsertteja, tapahtumia ja Pop&Up-kiertue eri kaupungin osissa. Tapahtumia ja esityksiä vietiin mm. sairaalaan ja kaupungin kulttuuritapahtumiin.
Seinäjoen kansalaisopiston tavoitteena on järjestää eri aihealueiden opetusta monipuolisesti ja joustavasti asiakaspalautteen sekä paikallisen sivistystarpeen pohjalta.	Opetusta järjestetään 13 eri opetuslallalla taiteen perusopetuksen, avoimen yliopiston, pätevöittävän koulutuksen sekä luentojen ja tapahtumien lisäksi. Uusien ja uudistuvien kurssien määrä.	Opetus-, kurssi- ja tapahtumatoiminta on ollut erittäin monipuolista. Monilla aloilla koulutus toteutettiin verkostoyhteistyössä (esim. varhaiskasvatus, Taiturit, Museo). Uusia ja uudistuvia kursseja oli tarjonnassa vähintään kymmenen prosenttia kokonaismäärästä.
Kansalaisopisto edistää kaupunkilaisten digiosaamista sekä tasa-arvoisia mahdollisuuksia sen hyödyntämiseen elämän eri alueilla antamalla opetusta, ohjausta ja tukea digitaalisen median ja -tekniikan käyttöön.	Vuosittain toteutuu 40 erilaisista tieto- ja viestintätekniikkaan liittyvää kurssia, joilla opiskelijoita yhteensä 450 ja opetustunteja 900/v.	Vuonna 2019 tieto- ja viestintätekniikan kursseja 48 kpl, opiskelijoita 489, tunteja 1030. Lisäksi Opiston vertaisohjaajat ovat antaneet vapaaehtoistyönä opastusta 106 henkilölle n. 160 tuntia.
Kansalaisopiston kieltenopetuksen tavoitteena on kaupunkistrategian mukaisesti lisätä asukkaiden kielitaidon määrää, monipuolistaa ja kehittää sitä, edistäen alueen kansainvälisyyttä ja matkailua. Maahanmuuttajille tarjotaan mahdollisuuksia oppia suomen kieltä ja parantaa suomea jo osaavien kielitaitoa.	Aktiivisten kieltenopiskelijoiden määrä sekä opetettavien kielten määrä.	Vuonna 2019 kielikursseja toteutui 18 eri kielessä ja useimmista voi valita eri tason kursseja. Italian kulttuurista kertovat 5 luentoa olivat suosittuja. Opiskelijoita kielissä oli 1390, joista 450 miehiä ja 940 naisia, ja toteutuneita tunteja 3945. Maahanmuuttajille suunnattuja opetustunteja oli yhteensä 830.

Kansalaisopisto huolehtii omalta osaltaan siitä, että kaupungin lapsilla ja nuorilla on mahdollisuuksia mielekkääseen harrastukseen.	Alle 30-v. opiskelijoiden määrä kansalaisopistossa on noin kolmannes kaikista opiskelijoista.	Alle 30v määrä on kolmannes kaikista opiskelijoista. Nuorten harrastamista on tuettu Harrastussetelin ja Sytykortin avulla. Mielekästä tekemistä tarjotaan taiteen perusopetuksesta lasten ja lapsiperheiden erilaisiin harrastuskursseihin.
Asiakaspalautetta kerätään jatkuvasti ja asiakastyytyväisyyttä arvioidaan sekä toimita kehitetään sen perusteella.	Osallistujien tyytyväisyys kurssin asiasisältöön ja ilmapiiriin on 90 %:lla vähintään hyvä. Asiakaspalautteiden määrä lisääntyy vuosittain.	Asiakaspalautteiden määrä ei kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna. Asiakastyytyväisyys (asiasisältö ja ilmapiiri) 95 prosenttia antoi arvion erinomainen, (55 %) kiitettävä (30 %) tai hyvä (10 %).

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Eri sidosryhmien kanssa tehtävä yhteistyö hyvinvoinnin ja osallisuuden lisäämisessä on laadukasta, aktiivista ja monipuolista.	Kansalaisopistolla on lukuisa määrä aktiivisia sidosryhmiä ja verkostoja, joiden kanssa yhteistyö on säännöllistä.	Sidosryhmäyhteistyö oli erittäin aktiivista esim. Tammi-kampustoimijat, Nuorten Startti, TE-toimisto, seurak, yhdistykset, opetuslakohtaiset yhteistyökumppanit.
Yhteisen keittiön käynnistymisen kansalaishankkeella tarjoo kaupunkilaisille osallisuutta ja kynnysksetöntä kohtaamista kampusalueella.	Kaupunkilaiset tutustuvat ja osallistuvat tarjolla olevaan toimintaan kynnysksetöntä ja uusia ihmisiä aktivoivia toimintamalleja kehitetään. Kävijämäärät yhteisen keittiön osalta.	Yhteisen keittiön toiminta ei edennyt vuonna 2019, mutta opistossa toteutettiin siihen liittyviä pilottikokeiluja.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Kansalaisopisto toteuttaa opintopalvelut taloudellisesti ja tehokkaasti sekä inhimilliset tekijät huomioiden.	Kurssimaksut perustuvat opetustuntimääriin sekä todellisiin järjestämiskustannuksiin.	Vaikeammin tavoitettavien opiskelijoiden kurssimaksuja on avustettu OPH:n opinto-setelirahoituksella (esim. työttömät) sekä yhdistykset (esim. Olkkari ry. ja työllisyyspalvelut) osallistuivat asiakkaidensa kurssimaksuihin. Järjestämiskustannukset on huomioitu hinnoittelussa. Tuntihinta on toteutunut tavoitteen mukaisesti.
Opetuksesta perittävät kurssimaksut pidetään kohtuullisina.	Tuntihinta on ryhmäopetuksessa n. 0,80-2,0 € ja yksilöopetuksessa 2,7-3,5 €. Henkilökohtainen ohjaus 5-20 €.	
Työttömien, senioreiden, maahanmuuttajien sekä har-	Kehittämishankkeiden ja hankerahoituksen määrä. Etujen	Hankerahoitusta haettiin aktiivisesti ja saatiin:

rastamattomien lasten ja nuorten mahdollisuuksia kursseille osallistumiseen tuetaan kurssimaksualennuksilla, harastuseteleillä ja Sytykortilla.	käytön kohdentumista ja määrää seurataan.	- Kokeillaan ja opitaan yhyres! 65 450 €. -Opintosetelirahoitus 12 000 € -lisäksi käytössä ESR - hankerahoitusta.
---	---	---

Tulosalue 500 Ammatillinen koulutus

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintamenot	Alkuperäinen	449 000		
	Yhteensä	449 000	455 046,00	-6 046,00
Netto (Toimintakate)		449 000	455 046,00	-6 046,00

Toiminta-ajatus

Määräraha sisältää ko. oppilaitosten ennen Seinäjoen koulutuskuntayhtymälle siirtymistä Seinäjoen kaupungin ammatillisten oppilaitosten ylläpitäjänä ja Seinäjoen ammattioppilaitoksen kuntayhtymän jäsenkuntana kaupungille siirtyneet eläkemenoperusteiset ja varhaiseläkemenoperusteiset maksut.

Tulosalue 510 Kirjastopalvelut

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	162 100		
Kv 11.11.2019 § 104	Muutos	60 000		
	Yhteensä	222 100	390 321,00	-168 221,00
Toimintamenot	Alkuperäinen	4 572 300		
Kv 11.11.2019 § 104	Muutos	-6 900		
	Yhteensä	4 565 400	4 630 441,00	-65 041,00
Netto (Toimintakate)		-4 343 300	-4 240 120,00	-103 180,00

Toiminta-ajatus

Seinäjoen kaupunginkirjasto tuottaa laadukkaasti ja kattavasti kirjastolain määrittelemät yleisen kirjaston palvelut sekä kehittää toimintaansa aktiivisesti ja asiakaslähtöisesti.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Vähintään 80 % asiakkaista on tyytyväisiä kirjaston palveluihin ja aukioloihin.	Asiakastyytyväisyyskysely kaikissa toimipisteissä ja verkossa.	Asiakaskysely on toteutettu lokakuussa 2019. Kyselyyn vastanneista 97 % ilmoitti olevansa tyytyväisiä kirjaston palveluihin.
Kirjastokäyntejä on vähintään 480 000 vuodessa.	Kävijätilastot toimipisteittäin.	Kirjastokäyntejä 549.843 vuodessa.

Kirjastopalveluja tarjotaan koko kaupungin alueella.	Kiinteiden toimipisteiden sijoittuminen, määrä ja aukiolo, kirjastoautopysäkkien sijoittuminen, määrä ja pysäkkiäika.	Pääkirjasto, 4 lähikirjastoa, 2 kirjastoautoa, 10 muuta palvelupaikkaa. Aukiolotunteja 15 993, 162 kirjastoautopysäkkiä.
--	---	--

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Lukemista ja digitaitoja edistetään kaikissa ikäluokissa.	Seurataan lukemisen edistämiseen liittyvien tapahtumien, vinkkausten sekä digiopastuksen määrää, kohdeyleisöä ja saavutettavuutta sekä kirjojen lainausmäärää/asukas.	Kirjallisuuden ja lukemisen edistämiseen liittyviä tapahtumia 411, joihin osallistui 10.806 hlöä. Vinkkaustapahtumia yms. 159, joihin osallistui 3.432 hlöä. Digiopastuksia yms. 279, joihin osallistui 3.077 henkilöä. 23,9 lainaa / asukas.
Erityisesti lasten ja nuorten, syrjäytymisvaarassa olevien (lukiesteiset) sekä maahanmuuttajien lukutaitoon ja hyvinvointiin vaikutetaan positiivisesti.	Seurataan ko. kohderyhmälle järjestettyjen tapahtumien, kerhojen, kampanjoiden, kokoelmien määrää ja saavutettavuutta sekä tilataan SeAMK-opinnäytetyö aiheesta.	Tapahtumien määrä tilastoitu toimipisteittäin.
Kirjaston aineistokokoelmat ovat laadukkaat, ajantasaiset ja monipuoliset.	Kokoelmista tehdään tai teetetään kokoelma-analyysi.	Kokoelmien laatua ja kysyntää on analysoitu toimipisteittäin. Kokoelmaprosessia on uudistettu ottamalla käyttöön keskitetty valinta ja lasten ja nuorten aineiston kellutus pääkirjaston ja kirjastoautojen kesken.
Kirjastopalveluja kehitetään yhteistyössä asiakkaiden ja muiden yhteistyökumppanien kanssa.	Asiakaspalautteen kerääminen, käsittely ja vaikutus toimintaan arvioidaan, asiakasraateja kutsutaan koolle tarpeen mukaan ja tilastoidaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa järjestetyt tapahtumat ja muu yhteistyö.	Asiakaspalautetta kerätty kyselyllä, palautelomakkeella ja verkkopalvelujen kautta. Kaupungin muiden toimijoiden kanssa järjestettiin 105 yhteistyötapahtumaa, ulkopuolisten toimijoiden kanssa 128 yhteistyötapahtumaa, kirjasto oli mukana 2 muiden järjestämässä tapahtumassa.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Kirjasto toimii valtakunnallisesti arvioiden tehokkaasti ja taloudellisesti.	OKM:n tilastot; taloudellisuuden tunnusluku on vähintään keskitasoa.	Vertailuluku saatavissa huhtikuussa 2020.

Tulosalue 530 Kulttuuripalvelut

Talous	Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen 292 300		
Kv 11.11.2019 § 104	Muutos 20 100		
	Yhteensä 312 400	398 509,00	-86 109,00
Toimintamenot	Alkuperäinen 1 558 500		
Kv 11.11.2019 § 104	Muutos -9 100		
	Yhteensä 1 549 400	1 574 348,00	-24 948,00
Netto (Toimintakate)	-1 237 000	-1 175 839,00	-61 161,00

Toiminta-ajatus

Kulttuuripalvelut on monialaisen yhteistyön mestari, joka vie taiteen ja kulttuurin osaksi ihmisten elinkaarta.

Kulttuuripalvelut on edelläkävijä ja visionääri, joka mahdollistaa ihmisten osallistumisen toimintaan ja edistää kaupunkilaisten hyvinvointia.

Kulttuuripalvelut on avoin uudelle ja muutokselle.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Kokonaisvaltaista hyvinvointia luodaan moniammatillisessa yhteistyössä	Kulttuurikasvatussuunnitelmaan osallistuu n. 11 000 lasta ja nuorta ja n. 1 000 varhaiskasvattajaa.	Kulttuurimatkaan osallistui n. 6000 perusopetuksen oppilasta. Varhaiskasvatuksen Taituria kehitettiin 3 300:lle lapselle.
Taidehallin uudistus houkuttelee entistä enemmän uusia kävijöitä taiteen pariin.	Kokonaiskävijämäärä 15 000.	Muutto uusiin tiloihin siirtyi ja näyttelyt olivat tauolla 7 kk. Kävijämäärä alkuvuonna 6 731.
Louhimo tuottaa harrastusmahdollisuuksia ja kulttuurielämyksiä lapsille ja nuorille sekä kouluttaa lasten parissa toimivia kasvattajia kulttuuri- ja taidelähtöisiin menetelmiin. Louhimon toiminta on alueellisesti laajaa.	Louhimon Omakerhoja toimii 50 kpl/v. Louhimon kävijämäärä vakiintuu 17 000 lapseen ja 4 000 täysi-ikäiseen. Etelä-Pohjanmaan kaikki kahdeksaluokkalaiset (n. 2 300) pääsevät osallistumaan kahteen Louhimon organisoimaan SKR:n Taidetestaajat -hankkeen taidelaitosvierailuun.	Louhimon Omakerhoja toimi keväällä 2019 yhteensä 52 kpl. Syksyllä 2019 Omakerhoja toimi 23 kpl. Louhimon kokonaiskävijämäärä oli 25 333. Näistä lapsia oli 20 793 ja aikuisia 4 552. Louhimo järjesti kaksi taidelaitosvierailua jokaiselle Etelä-Pohjanmaan 2 300 kahdeksaluokkalaiselle.
Kyläkarnevaali-toiminta ja avustukset innostavat asukkaita aktiiviseen ja osallistavaan toimintaan.	Kylä- ja kaupunginosatapahtumia on 6 kpl ja tapahtumiin osallistuu yhteensä n. 1 000 hlöä. Kohdeavustuksia myönnetään 37 kpl.	Kyläkarnevaali-tapahtumia toteutettiin 6 kpl Halkosaaressa, Honkakylässä, Heikkilänmäellä, Kampusrannassa ja Ylistaron Mäki-Pohdossa. Tapahtumiin osallistui yhteensä n. 1 400 hlö. Kohdeavustuksia myönnettiin 45 kpl.

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Panostaminen uusien syvällisten yhteistyömallien syntyyn parantaa taide- ja kulttuuripalveluiden saavutettavuutta ja houkuttelevuutta. Tärkeimpinä Kalevaan Navettaan muodostuva kulttuuritalo sekä taidetoimijoita yhdistävä Taide Seinäjoki -verkosto.	Seinäjoen taide- ja kulttuuritoimijoita yhdistävä Taide Seinäjoki -verkosto sulautuu yhteen kulttuuritähden toimijoiden kanssa toimivaksi vahvaksi verkostoksi. Taide Seinäjoki -julkaisu ilmestyy 2 krt/vuosi.	Kulttuurilehti Ilmiö ilmestyi vuonna 2019 kaksi krt.
	Muutto Kalevan Navettaan toteutuu ja lanseeraamisessa onnistutaan.	Rakennusprojektin viivästymisen vuoksi muutto ei toteutunut vuonna 2019.
	Poikkihallinnollisen taidetyöryhmän toiminta vakiintuu kulttuuripalveluiden luotsaamana.	Taidetyöryhmä kokoontui vuonna 2019 5 krt ja työskentely oli sitoutunutta ja tavoitteellista.
Kulttuuripalvelut on tiiviisti mukana kaupunkikehittämisessä edistämällä etenkin esteettisiä arvoja, julkisen taiteen lisäämistä ja prosessien sujuvuutta.	Kerrosalaneliöihin perustuva rahoitusmalli käynnistyy koko kaupunkia koskevana.	Rahoitusmalli ei mennyt päätöksenteossa läpi, vaan oli vuoden vaihteessa edelleen käsittelyssä.
	Asemanseudun taideohjelma on käytössä suunnittelun työkaluna.	Asemanseudun rakentuminen ei lähtenyt liikkeelle vuonna 2019.
	Näkyvyys mediassa.	Julkinen taide oli näyttävästi esillä Keskustorin avauksessa. Horsma-teos julkistettiin. Yrittäjä-Jussi herätti paljon keskustelua.
Taidehallin maaseudun ja taiteen rajapintoja yhdistelevä toimintamalli ja maaseudusta ammentava profiili nostavat Seinäjoen merkitystä valtakunnallisella ja kansainvälisellä taiteen kentällä. Erityisenä kiinnostuksen kohteena on ruokaketjun tulevaisuus, joka tukee kaupungin profiloitumista ruokakaupungiksi.	Uusien hankkeiden ja kokeilujen syntyminen taiteen ja taiteen (erityisesti ruokaan liittyvä tutkimus) ympärillä.	Toimintamallia kehitettiin osana uusien tilojen ja sinne siirtyvän toiminnan suunnittelua. Kaksi maaseudusta ammentavaa näyttelyprojektia aloitettiin (molemmat näyttelyohjelmassa vuonna 2020).
Louhimo kehittää lasten luovuutta, kriittistä ajattelua ja empatiataitoja monialaisen Utelias Luokka Seinäjoki	Utelias Luokka Seinäjoki -pilotista tulevat havainnot ja johtopäätökset. Mahdolliset jatkotoimenpiteet.	Utelias Luokka Seinäjoki -pilotissa onnistuttiin. Niilo Mäki Instituutti sekä Helsingin ja Turun kognitiivisen aivotut-

-pilotin kautta.		kimuksen tutkijat totesivat oppilaiden uteliaisuuden koulun ulkopuolelle kasvaneen sekä empatiataitojen parantuneen pilotin aikana. Oppilaat tunnistivat hyvin, mikä on luovuutta ja kriittistä ajattelua.
------------------	--	--

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Talousarvion toteutuminen.	Talousarvion toteutusprosentti	Toimintakulut 101,6 %. Toimintakate 95,1 %.

Tulosalue 550 Museopalvelut

Talous	Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen 34 300 Yhteensä 34 300	66 693,00	-32 393,00
Toimintamenot	Alkuperäinen 987 000 Yhteensä 987 000	1 036 634,00	-49 634,00
Netto (Toimintakate)	-952 700	-969 941,00	17 241,00

Toiminta-ajatus

Seinäjoen kaupungin museopalvelut tuottaa ja kehittää Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseon palveluja. Maakuntamuseo on Etelä-Pohjanmaan kulttuurihistoriallinen keskusmuseo ja Seinäjoen kaupunginmuseo. Museoon kuuluvat Törnävän museoalue, Suojeluskunta- ja Lotta Svärd -museo ja Peräseinäjoen riihimuseo. Museotoiminnan tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa yksilöiden ja yhteisöjen ymmärrystä sekä osallisuutta kulttuuristaan, historiastaan ja ympäristöstään. Museo osallistuu myös yhteisöllisyyden, jatkuvuuden ja kulttuurisen moninaisuuden edistämiseen sekä sivistyksen, hyvinvoinnin ja demokratian vahvistamiseen. Museo toimii muistiorganisaationa sekä tutkimus- ja kulttuurilaitoksena. Se muistaa alueen ihmisten puolesta edistämällä kulttuuriperinnön ja siihen liittyvän tiedon säilymistä, tutkimusta ja hyödyntämistä, saatavuutta ja käyttöä. Museon perustoimintoihin kuuluu myös yleisötyö, vuorovaikutus sekä kasvatuksen ja opetuksen edistäminen. Museo asettaa kulttuuriperintöä esille ja tarjoaa sen kautta elämyksiä.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Näyttelyt: Kivinavetta ja SK-museo	3 kpl / vuosi	4 kpl / vuosi
Tapahtumat: Törnävä ja SK-museo Museo-opetustapahtumat, KOPS Tilaus-, kesä- ja koululais- opastukset	6 kpl / vuosi 14 kpl / 84 kontaktikertaa / vuosi 200 opastusta / vuosi	8 kpl / vuosi 13 kpl/ 99 tilaisuutta /vuosi 232 opastusta /vuosi

Kävijät: Törnävä ja SK-museo Kävijöistä koululaisia ja päiväkotilaisia	13 000 kävijää / vuosi 4 000 / vuosi	18 028 kävijää /vuosi 3 110 /vuosi
Esine- ja kuvakokoelmien sähköinen luettelo	800 kpl / vuosi	759 kpl /vuosi
Maakunnallisen museotyön neuvonta ja dokumentointi	19 kohdetta / vuosi	28 kohdetta /vuosi
Kulttuuriympäristönhoidon lausunnot	60 kpl / vuosi	52 kpl /vuosi
Korjausneuvonta	60 kohdetta / vuosi	66 kpl /vuosi

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Museorakennukset: säilyvät hyvässä kunnossa.	Syys- ja keväthuoltotyöt tehty. Konservointisuunnitelma edennyt suunnitelmallisesti. Korjausdokumentoinnit tehty.	Syys- ja keväthuoltotyöt sekä konservointisuunnitelma on tehty käytettävissä olevien resurssien mukaisesti, korjausdokumentoinnit tehty.
Yleisöpalvelu: asiakaslähtöisyys toiminnan perustana.	Palvelumuotoilu suunniteltu. Heterogeeninen yleisö saavutettu. Yhteistyökumppanuudet vahvat. Esteettömyys kautta linjan.	Palvelumuotoilua on pyritty kehittämään. Heterogeeninen yleisö on saavutettu hyvin. Yhteistyökumppanuudet ovat vahvistuneet. Esteettömyyttä on toteutettu mahdollisuuksien mukaan.
Näyttelytoiminta: tieteellisyys, laadukkuus, ajankohtaisuus.	Omat kokoelmat ja tutkimus. Laadukas museopedagogiikka. Näyttelytekniikka kunnossa. Monipuolisuus ja -muotoisuus.	Omia kokoelmia hyödynnetty ja tehty tutkimusta resurssien mukaan. Museopedagogiikka on ollut laadukasta. Näyttelytekniikkaa ei ole uudistettu. Toiminta on ollut monipuolista ja -muotoista.
Museo-opetus, tapahtumat: Elinikäinen oppimisympäristö.	Eri ikäryhmät huomioitu. Eri oppimisen tavat huomioitu. Pitkän tähtäimen suunnitelmat.	Eri ikäryhmät ja oppimistavat on huomioitu hyvin museo-opetuksessa. Pitkän tähtäimen suunnitelmaa kehitetään.
Kokoelmienhoito: tutkimus, suunnitelmallisuus, hallinta.	Kokoelmapoliittinen ohjelma. Digitointi edennyt suunnitelman mukaan TAKO-tallennus käynnistynyt. Asianmukaiset kokoelmatilat.	Kopo on tehty. Digitointi on edennyt myös kuvien osalta. TAKO-tallennusta on tehty. Tiloja on järjestelty, uusia tiloja ei ole saatu.

Paikallismuseotoiminta: luotamukselliset suhteet kaikkiin museoihin, kokonaisvaltaisuus, demokraattisuus, suunnitelmallisuus ja tarveperusta.	Aktiivinen yhteydenpito. Palvelu kaikille museoille kaikkiin museotoiminnan osa-alueisiin. Työkirjat osana museotyötä. Paikallismuseoselvitys, kokoelmaohjelma, dokumentoinnit.	Yhteydenotot lisääntyneet, palvelua erityisesti rakennuksiin ja kokoelmiin liittyen. Työkirjoja on otettu käyttöön. Paikallismuseoselvitystä osittain päivitetty. KOPOkartoitusta tehty. Dokumentoinnit valokuvaamalla.
Kulttuuriympäristönhoito: museon roolin vahvistuminen, rakennusperinnön säilyminen, tarvittavat selvitykset, kulttuuriympäristökasvatus.	Aktiivinen toiminta. Lausunnot kaikkiin pyydettyihin, määräaikaan mennessä. Korjausneuvonta saavutettava. Malliselvitykset ohjenuorana. Ympäristötietoisuus, positivistien asenteiden lisääntyminen.	Toiminta ollut aktiivista. Lausuntoja annettu. Korjausneuvontaa annettu ja vastattu tiedusteluihin. Kulttuuriympäristöselvityksiä on esitelty. Kulttuuriympäristöarvoja on tuotu esille.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Toiminta sopeutetaan talousarvioon, teho, laatu.	Talousarviossa pysyminen. Panos-tuotos -suhde hyvä.	Talousarvio ylittyi 17 241e. Tuotot toteutuivat 194,4% Menot toteutuivat 105% Panos-tuotos suhde hyvä.

Tulosalue 570 Liikuntapalvelut

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	1 245 800	1 282 352,00	-36 552,00
	Yhteensä	1 245 800		
Toimintamenot	Alkuperäinen	7 737 700	7 803 950,00	-111 150,00
Kv 11.11.2019 § 104	Muutos	-44 900		
	Yhteensä	7 692 800		
Netto (Toimintakate)		-6 447 000	-6 521 598,00	74 598,00

Toiminta-ajatus

Liikuntapalveluiden tulosalueen tavoitteena on luoda edellytyksiä asukkaiden liikuntatoiminnalle. Tehtävänä on luoda olosuhteita, lisätä liikunta-aktiivisuutta ja parantaa hyvinvointia ja vastata hallinnassaan olevien liikunta-alueiden ja -laitosten kunnossapidosta, käytöstä, valvonnasta ja huollosta. Liikuntapalveluita toteutetaan yhteistyössä liikuntaseurojen, järjestöjen ja eri sidosryhmien kanssa.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Liikuntatilojen aktiivinen käyttö.	Käyttäjätilastot eri liikunta-paikoilta (ottelut, tapahtumat).	Liikuntahalleissa kävijämäärä yhteensä 700 000: Uimahalliliikuntatiloja 395 000, Nurmo-

Ikääntyvien ja soveltavan liikunnan ohjaustoiminnan laajuus.	Ohjausryhmien viikkotuntimäärät ja osallistujamäärät.	halli 159 000, Kirmaushalli 69 000 ja Ritolahalli 77 000: Otteluita ulkona 1500, sisällä 1600. mm. y:n Seuracup finaali, pesäpallon Itä-Länsi tapahtuma. Jäähalleissa oli 700 ottelua, isolla tekojällä 48 000 kävijää.
Lapsille ja nuorille suunnatun liikuntatoiminnan laajuus.	Lukumäärä ja osallistujamäärät.	Ohjatuissa liikuntaryhmissä 1 680 henkilö /31 vko/vuosi, lasten uimakouluissa 635 lasta, varhaiskasvatuksen yhteishanke "Porukalla liikkeelle"

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Liikuntapaikkojen kunnossapidon hoidon laatutaso vastamaan tarpeita.	Liikuntakäytön ohjaus lajien laatuvaatimuksen mukaisesti.	Liikuntapalvelut on ohjannut käyttäjiä lajivaatimusten mukaan ja jakanut käyttövuorot tiloihin.
Monialainen yhteistyö sidosryhmien kanssa.	Asiakaspalautteet, arviointikyselyt.	Toteutettiin aikuisväestölle suunnattu liikuntaaktiivisuuskysely.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Talousarvion toteutuminen.	Tulojen ja menojen toteutusprosentti.	Käyttämömenojen toteuma 101,2 %.

Tulosalue 590 Nuorisopalvelut

Talous	Talousarvio €		Poikkeama €
Toimintatulot Kv 11.11.2019 § 104	Alkuperäinen 261 800 Muutos 79 000 Yhteensä 340 800	363 529,00	-22 729,00
Toimintamenot Kv 11.11.2019 § 104	Alkuperäinen 2 233 500 Muutos -10 200 Yhteensä 2 223 300	2 271 022,00	-47 722,00
Netto (Toimintakate)	-1 882 500	-1 907 493,00	24 993,00

Toiminta-ajatus

Nuorisopalvelujen tavoitteena on luoda edellytyksiä tuloksekkaalle nuorisotoiminnalle. Nuorten kasvun tukeminen on kaiken toiminnan perusta. Nuorisotyötä ja nuorisopolitiikka toteutetaan yhteistyössä nuorten, järjestöjen ja viranomaisten kanssa.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Nuorisotilojen ja nuorten har- rastustilojen toiminta.	Nuorisotiloissa on kävijöitä 25 000.	Nuorisotiloissa kävijöitä 24624.
	Nuorisotilojen toimintapäiviä on 1 100.	Nuorisotilojen toimintapäiviä yhteensä 974.
Etsivän nuorisotyön ja erityis- nuorisotyön asiakkaiden palve- luohjaus.	Asiakkaita 350, ohjautuminen palveluihin 100 %.	Asiakkaita yhteensä 345, jo- kainen asiakas on ohjautunut vähintään yhteen palveluun.
Nuorisoyhdistyksien ja toimin- taryhmien toiminta.	Toiminta- ja kohdeavustuksin tuetaan 40 yhdistystä tai toi- mintaryhmää.	Myönnetty 17 toiminta- avustusta ja 7 kohdeavustus- ta.
Leiri- ja retkitoiminta.	Järjestetään 7 yleisleiriä (eri ikäryhmille) ja 3 teemaleiriä. Toimintaan osallistuu 400 las- ta tai nuorta.	Järjestettiin 8 lasten yleislei- riä, 2 nuorten remonttileiriä ja Perheleiri. Leiriläisiä yh- teensä 524.

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Monialainen yhteistyö on toi- mivaa.	Suoritettu arviointikysely si- dosryhmille.	Arviointikyselyn tekeminen siirtyi vuodelle 2020.
Nuorisopalvelut tekee laajaa yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa.		Sidosryhmien kanssa tehtävä yhteistyö on ollut toimivaa. Tolkkupaja- hankkeen ja Oh- jaamotoiminta on tuonut uu- sia kumppanuuksia.
Lasten- ja nuorten osallisuus- toiminta on aktiivista.	Arvioidaan nuorisovaltuuston, oppilaskuntien ja muiden vai- kuttajaryhmien toimintaa.	Nuorisovaltuuston ja oppilas- kuntien toiminta on ollut säännöllistä ja tavoitteellista.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Talousarvion toteutuminen.	Tulojen ja menojen toteutu- mis%.	Tulojen lisäyksellä on pystytty paikkaamaan menojen kasvua.
Tilojen käyttöaste on korkea.	Nuorisotilojen toimintapäivien määrä. Leirikeskuksien käyttöaste.	Toimintapäivien määrä on hyvällä tasolla. Kesäsiirtolan käyttöaste on korkea. Isosaa- ren käyttöä voisi tehostaa.

Palvelukeskus

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

Tulosalue 600 Kaupunkiympäristön toimialan hallinto

Talous	Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen 323 700 Yhteensä 323 700	212 502,00	111 198,00
Toimintamenot	Alkuperäinen 1 262 800		
Kv 29.4.2019 § 30	Muutos -26 000		
Kv 11.11.2019 § 104	Muutos -12 000		
	Yhteensä 1 224 800	1 577 938,00	-353 138,00
Netto (Toimintakate)	-901 100	-1 365 436,00	464 336,00

Toiminta-ajatus

Hallinnon tulosalue tuottaa toimisto-, valmistelu- ja täytäntöönpanopalveluita tulosalueille sekä asiakkaille kaupunkiympäristön toimialan yksiköiden toimintaa osaltaan koordinoien ja kehittäen osoitettujen resurssien ja ilmenevien tarpeiden mukaan yhteistyön ja palvelun hengessä.

Hallintoon sisältyvä asuntotoimi järjestää ja kehittää asukkaille muuttuviin asumistarpeisiin liittyviä palveluja viihtyisässä elinympäristössä panostamalla asiantuntevaan ja luotettavaan neuvontaan sekä hoitaa asumista koskevassa lainsäädännössä kunnalle määrätty viranomaistehtävät.

Kaupunkiympäristön hallinnon talousarvioon sisällytetty pysäköinninvalvonta toimii osana kaupunkiympäristön hallintoa.

Tulosalueen talousarvio käsittää myös kaupunkiympäristölautakunnan ja lupa-asiaintautakunnan budjetit.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Hallinnon tulosalueella tuotetaan tarvittavat toimistopalvelut, suoritetaan tarpeelliset valmistelut ja selvitykset, myötävaikutetaan korkotukilaina-, peruskorjaus- ja energia-asioissa sekä tehdään tarvittavat päätökset ilman numerollista vähimmäis- tai enimmäislukemien määrittelyä.	Asiakaspalautteen jatkuva seuraaminen ja teetetään erillinen asiakastyytyväisyyskysely järjestäminen soveltuvin osin hallinnon palveluista.	
Määrätavoitteena kaupunkiympäristölle saapuvien laskujen ohjaaminen sähköiseksi.	Tutkimustulos muodostaa lähtökohtatason tulevaisuuden palvelutyytyväisyystasoa mittaessa. Tavoite sähköisille ostolaskuille 50 %.	Laskuja Kaupunkiympäristölle saapui vuonna 2019 yhteensä noin 30.000 kpl. Tavoite sähköisille ostolaskuille oli 50 % ja tämä täyttyi. Huomionarvoista on se, että runsaasta paikallisten pienyritystien käytöstä huolimatta tämä ta-

		voite on onnistuttu saavuttamaan.
--	--	-----------------------------------

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Hyvä, joustava asiakaspalvelu palvelun nopeus: esim. - kylan otteet jakeluun kokouksesta alle pv 9 - telan otteet jakeluun keskimäärin alle pv 7,4 - johtoryhmämuistiot jakeluun alle pv 6 - johtoryhmämuistiot jakeluun keskimäärin alle pv 3,1	Asiakaspalautteen jatkuva seuraaminen ja teetetään erillinen asiakastytytyväisyyskysely järjestäminen soveltuvien osin hallinnon palveluista. Tutkimustulos muodostaa lähtökohtatason tulevaisuuden palvelutytytyväisyystasoa mittaessa.	Lautakunnan otteiden jakelu on tapahtunut viimeistään 9 päivän kuluessa kokouksesta ja keskimäärin 7,42 päivän kuluessa. Johtoryhmämuistiot jakelu- ja julkaisuaika on ollut keskimäärin 2 pv.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Hallinnon tulosalue tuottaa kaupunkilaisille, kaupungille sekä kaupunkiympäristön toimialalle palvelut tehokkaasti ja kustannuksiltaan edullisesti.	Talousarviotulosalueen nettokustannusten tavoitteena on tuottaa palvelut asukasluvulla laskettuna alle 21,60 €/lla.	Taloudellisuustavoite on jäänyt toteutumatta vuonna 2019. Asukasluvulla laskettu nettokustannus on ollut 22,36 € per asukas. Nettokustannukseen vaikuttavat asemanseudun projektin nettokustannukset 244.070 euroa sekä pysäköinninvalvonnan virhemaksutulon alentuminen budjetoidusta 167.000 eurolla. Asemanseudun projekti on ylimääräisenä sijoitettu hallinnon tulosalueelle. Ilman asemanseudun projektia hallinnon nettokustannus olisi 18,54 € per asukas (63.806 asukasta) täyttäen talousarviovuodelle asetetun taloudellisuustavoitteen. Hallinnon tulosalue on edellisten lisäksi tehostanut toimintaansa, kun kaupunkiympäristön asiakaspalvelupisteen vaatima uusi henkilöresurssi on yhdistetty asuntotoimen sihteerin työhön ja uutta henkilöä ei ole palkattu.

Tulosalue 610 Toimitilat

Talous	Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot Kv 29.4.2019 § 30	Alkuperäinen 32 348 400 Muutos 30 000 Yhteensä 32 378 400	31 246 748,00	1 131 652,00
Toimintamenot Kv 18.3.2019 § 18 Kv 29.4.2019 § 30 Kv 20.5.2019 § 46	Alkuperäinen 17 618 800 Muutos 200 000 Muutos -123 000 Muutos 100 000 Yhteensä 17 795 800	18 623 047,00	-827 247,00
Netto (Toimintakate)	14 582 600	12 623 701,00	1 958 899,00

Toiminta-ajatus

Toimitilat suunnittelee, tuottaa, hallinnoi ja ylläpitää kaupungin palvelurakentee- seen tarvittavia tiloja sekä muuta kaupungin omistukseen kuuluvaa rakennuskantaa. Toiminnan keskeisiä painopisteitä ovat toimitilojen terveellisyys, turvallisuus, toimivuus ja tehokkuus sekä rakennusomaisuuden arvon säilyttävä korjausvelan hallinta. Ylläpito pyritään tuottamaan kestävän kehityksen ja elinkaaritalousellisuuden näkökulmista kaikissa olosuhteissa asiakaslähtöisesti, laadukkaasti, oikea-aikaisesti ja kustannustehokkaasti.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Rakennuttamis- ja suunnittelutehtävät hoidetaan vahvistettujen talousarvio-varausten ja aikataulujen mukaan. Ylläpitoa ja siivousta tuotetaan mitoitusten ja työohjelmien mukaisesti.	Talousarvion toteutumisen seuranta. Toimenpiteiden vuosikellotus ja toteutumisen seuranta.	Käyttötalouden työkohteet, kiinteistönhoito ja siivous saatiin toteutettua tavoitteiden ja ilmenneiden tarpeiden mukaisena. Talonrakennuksen investointiohjelmaa toteutettiin aikataulutetusti.

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Toiminnassa noudatetaan valitsevaa lainsäädäntöä, hyvää rakennustapaa ja alan ohjeistusta. Rakennuskannan tuotannossa suunnittelun ja toteutuksen laatu huomioidaan ratkaisujen valinnassa. Siivouksessa ja ylläpidossa painopistealueena on hyvän sisäilmaston takaaminen.	Käyttäjä- ja asiakaspalautteet ja niihin reagoiminen. Vasteaika max. 1 vko. Toimenpiteiden dokumentointi ja seuranta huoltokirja-järjestelmässä. Standardisoidut mittaus- ja arviointimenetelmät teknisessä laadussa.	Käyttäjäpalautteeseen reagoiminen pysyi pääsääntöisesti tavoiteajoissa. Kaupungin sisäilmaolosuhteen hallinta pysyi ennallaan sisäilmaryhmässä käsiteltävien kohteiden määrällä mitaten. Siivouksessa ja ylläpidossa päätettiin käynnistää mitoitus vaikuttavuuden parantamiseksi.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Toiminta on kustannus- tehokasta verrattuna yksityi- sen palvelusektorin ja verrok- ki-kaupunkien toimintaan. Rakennusomaisuuden korjaus- velka ei kasva.	Siivous- ja ylläpitokustannuk- set €/suorite, €/m² €/asukas Suunnittelu ja rakennuttami- nen %/ investointikustannus, €/m² Energiatehokkuus kWh/m³ Toimitilatehokkuus m²/käyttäjä (kustannukset eivät nouse vuodesta 2018)	Tulosalueen menobudjetti ylittyi 827 t€, johtuen pääosin ulkoisten päätösten vaikutuk- sesta. Energiankulutus (kWh) pieneni, mutta kustannus ylit- tyi toimittajakorotusten myö- tä. Asiantuntijapalvelut toteu- tettiin ostopalvelua edulli- semmin. Korjausvelka ei kas- vanut (kuluma n. 6,2 M€, kor- jausinvestoinnit n. 15 M€.)

Tulosalue 620 Kiinteistö- ja paikkatietopalvelut

Talous	Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen 11 141 200 Yhteensä 11 141 200	8 778 694,00	2 362 506,00
Toimintamenot Kv 29.4.2019 § 30 Kv 11.11.2019 § 104	Alkuperäinen 2 076 700 Muutos -40 000 Muutos -20 000 Yhteensä 2 016 700	1 893 901,00	122 799,00
Netto (Toimintakate)	9 124 500	6 884 793,00	2 239 707,00

Toiminta-ajatus

Tulosalueen tarkoituksena on luoda edellytykset toimivan, terveellisen ja viihtyisän elinympäristön muodostumiselle ja turvata riittävä ja monipuolinen tonttivaranto maanhankinnan painopistealueilla. Tulosalue tuottaa ja ylläpitää ajantasaista paikka-
tietoaineistoa ja hoitaa osaltaan viiveettömän kiinteistönmuodostuksen yrityksille ja asukkaille tonttien myynnin ja rakentamisen tarpeisiin.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Talous Raakamaan hankinta yhdys- kuntarakentamisen tarpeisiin väh. 40 ha	Pinta-ala /ha	74 ha
Maankäyttösopimukset MRL 91 a §	lkm	2 kpl (Valio, Biokaasulaitos)
Tapahtumien suurkaupunki Tapahtumalupasovelluksen käyttöönotto	Kyllä/ Ei	Tapahtumalupasovelluksen käyttöönottoprojekti alkoi syksyllä 2019, jatkuu 2020.

Sujuvat palvelut, digitalisatio KTP Kuntatietopalvelussa kaikki kanta-asiakastiedot julkaistu avoimena datana Asukkaat ja yritykset Tonttien myynti ja vuokraus asumiseen sekä elinkeino- ja liike-elämän tarpeisiin.	Kyllä/ Ei AO: 100 kpl AK/AR: 10 KL+T+TY: 15	Tietosuojan vuoksi tietoja ei voida enää palvelusta julkais- ta avoimena datana. KTP- palvelun kehittäminen on lo- petettu kuntakokouksen pää- töksellä 8.10.2019. AO: - uusien tonttien myynti: 43 - vuokratonttien myynti: 6 - uusia vuokrasopimuksia:14 AK+AKR+AP: 1+3+ 5 K+T+KTY: 1+5+1
--	--	---

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Hyvinvoiva henkilöstö Hyvinvoiva työyhteisö	Työhyvinvointi-indeksi 3,4	V. 2019 ei ole kyselyä tehty. Syksyn 2018 kyselyssä tulos oli 3,3.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Talous Kustannustehokas maastotie- tojen keruu, Dronen käyt- töönoton vakiinnuttaminen Kiinteistöverotietojen tarkis- taminen - projekti	Kyllä / Ei Tietojen tarkistaminen aloi- tettu ja väh. 20% kiinteistöistä käyty läpi.	Dronen käyttöönotto on suju- nut hyvin. Kartoitusslentoja tehty mm. Rekkaväylä, Ideapark, asema. Projekti on edennyt ennakoit- tua paremmin, 61 % rakennuk- sista tarkistettu. Tarkastus etenee rakennus- kohtaisesti, ei kiinteistökoh- taisesti.

Tulosalue 630 Yhdyskuntatekniikka

Talous	Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot Alkuperäinen 2 265 700 Yhteensä 2 265 700		3 547 041,00	-1 281 341,00
Toimintamenot Kv 29.4.2019 § 30 Kv 11.11.2019 § 104 Alkuperäinen 14 925 400 Muutos -200 000 Muutos -110 000 Yhteensä 14 615 400		14 742 425,00	-127 025,00
Netto (Toimintakate)	-12 349 700	-11 195 384,00	-1 154 316,00

Toiminta-ajatus

Yhdyskuntatekniikan tulosalue tuottaa eri tulosyksiköille asetetut tehtävät nykyaikaisia toimintatapoja käyttäen taloudellisesti ja ympäristöystävällisesti yhteistyössä kaupungin muun organisaation sekä vuorovaikutuksessa kaupunkilaisten kanssa.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Suunnittelun, rakentamisen, kunnossapidon, kone- ja kuljetuskeskuksen sekä puistotoimen tehtävien toteutus budjetin määrärahojen puitteissa omana työnä, ulkopuolisia urakoitsijoita käyttäen ja palveluja ostamalla.	Vertailu työohjelmiin ja budjettiin.	Käytetty sekä omaa että ulkoistettua tuotantoa. Työohjelma saatu toteutettua pääpiirteittäin. Lähes kaikki yksiköt pysyivät budjetissa. Ylitystä tuli lähinnä loppuvuoden hankalista kunnossapito-olosuhteista ja budjetoinnin jälkeen nousseesta sähkön hinnasta. Henkilösiirrot yksiköiden välillä ovat vaikuttaneet hienoisesti toteumiin.

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Turvallisen ja viihtyisän kaupunkiympäristön kehittäminen ja ylläpito annettujen standardien ja laatuluokitusten mukaisesti. Kaikki toiminnot mukaan lukien kuljetukset pyritään tekemään sovituissa aikatauluissa.	Asiakastytyytyväisyys / saadut palautteet.	Investointihankkeissa panostettu laatuun ja turvallisuuteen. Saatu varsin vähän reklamaatioita rakentamiskohteista ja suunnitelmista. Vain vähän takuukorjauksia tai vakuuksien käyttöä. Joukkoliikenteen palvelua on saatu parannettua, mikä saatu katettua lippujen hinnoilla.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Palvelujen tuottaminen mahdollisimman tehokkaalla tavalla toimintatapoja kehittämällä omana työnä tai urakoitsijoita käyttäen. Kustannusten toteutumisen tehokas seuranta ja raportointi.	Budjetin toteutuminen / vertailu edelliseen vuoteen.	Koko tulosalue: Käyttötaloustoteuma 91 % budjetoidusta, nousua edellisvuodesta 2 %. Investointitoteuma 92 % budjetoidusta, nousua edellisvuodesta 18 %.

Tulosalue 650 Kaupunkisuunnittelu ja kaavoitus

Talous	Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen 48 800 Yhteensä 48 800	75 921,00	-27 121,00
Toimintamenot Kv 29.4.2019 § 30 Kv 11.11.2019 § 104	Alkuperäinen 847 300 Muutos -16 900 Muutos -8 300 Yhteensä 822 100	825 135,00	-3 035,00
Netto (Toimintakate)	-773 300	-749 214,00	-24 086,00

Toiminta-ajatus

Ohjata kaupungin kehitystä kaupunkistrategian ja kestävän kehityksen mukaisesti sekä mahdollistaa työpaikkojen ja väestön kasvun edellytykset.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Kaavoilla ja muilla toimenpiteillä osoitetaan riittävä määrä tonttimaata.	Hankkeet eivät viivästy ja kaupunki kasvaa tasaisesti.	Isojen hankkeiden, kuten asema-alue, vuoksi joidenkin muiden kaavojen valmistuminen on viivästynyt jopa vuoden. Työllistävät hankkeet on kuitenkin pystytty priorisoidaan.

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Toimiva ja esteettisesti tasokas elinympäristö, joka on rakenteeltaan selkeä ja hahmotettavissa.	Elinympäristön laatu heijastuu tyytyväisinä asukkaina ja elävänä kaupunkiympäristönä.	Mittauksissa asukkaat ja yrittäjät ovat olleet kehitykseen tyytyväisiä. Taloudellinen suhdanne on tuonut hintapainneiden kautta painetta laadun heikentämiseen.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Taloudellinen, ekologinen ja tehokas kaupunkirakenne.	Kilpailukykyinen kaupunki houkuttelee uusia asukkaita ja yrittäjiä.	Väkiluvun kasvu on jatkunut 1% vuodessa. Keskustan kehittäminen on tärkeä osa taloudellista kaupunkirakennetta ja siihen on panostettu.

Tulosalue 660 Rakennusvalvonta

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	672 200	590 477,00	81 723,00
	Yhteensä	672 200		
Toimintamenot	Alkuperäinen	795 000	753 458,00	17 842,00
Kv 29.4.2019 § 30	Muutos	-15 900		
Kv 11.11.2019 § 104	Muutos	-7 800		
	Yhteensä	771 300		
Netto (Toimintakate)		-99 100	-162 981,00	63 881,00

Toiminta-ajatus

Rakennusvalvonta suorittaa rakentamisen valvonta, neuvonta- ja ohjaustyötä sekä huolehtii lupamenettelyn ja työmaa-aikaisen valvonnan avulla, että kulloinkin voimassa olevia lakeja ja määräyksiä noudatetaan.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Rakennuslupien määrä	700 kpl	692 kpl
Rakennustyön aikaiset katselmukset	2 200 kpl	2 451 kpl

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Keskimääräinen lupahakemuksen käsittelyaika	28 pv	24 pv

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Rakennusvalvontamaksu tulot	650 000 €	587 959 €

Tulosalue 670 Ympäristönsuojelu

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	90 800	105 543,00	-14 743,00
	Yhteensä	90 800		
Toimintamenot	Alkuperäinen	406 800	334 194,00	60 506,00
Kv 29.4.2019 § 30	Muutos	-8 100		
Kv 11.11.2019 § 104	Muutos	-4 000		
	Yhteensä	394 700		
Netto (Toimintakate)		-303 900	-228 651,00	-75 249,00

Toiminta-ajatus

Ympäristönsuojelu hoitaa kunnalle laissa erikseen määrättyjä ympäristönsuojelutehtäviä. Tehtävänä on toimia ympäristönsuojelun edistäjänä ja kehittäjänä kunnassa

sekä toimia mm-. ympäristönsuojelulain, jätelain, maastoliikennelain, vesilain ja maa-aineslain lupa- ja valvontaviranomaisena siltä osin, kun tehtävät on kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle laissa määritelty. Ympäristönsuojeluviranomaisena toimii lupa-asiainlautakunta, jolla on myös rakennuslautakunnan tehtävä.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Käsitellä eri lakien mukaiset ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvat päätösaasiat.	Vireille tulevat luvat, ilmoitukset ja rekisteröinnit 70 kpl.	89 kpl
Noudattaa ja ylläpitää lautakunnan hyväksymää valvontasuunnitelmaa.	Lupa-, ilmoitus- ja rekisteröinti- sekä muun lainsäädännön valvontakohteet 150 kpl.	152 kpl
Toimia ympäristönsuojelun edistäjänä ja kehittäjänä.	Osallistuminen kehittämissankkeisiin 5 kpl.	2 kehittämishankkeeseen osallistuminen, rahoitusta ei myönnetty omiin hankehakuihin.
Kertoa ympäristönsuojelun toimialaan merkittävästi vaikuttavista asioista tiedotusvälineiden, kotisivun tai sosiaalisen median kautta.	Ympäristönsuojelun toimialaan liittyvät tiedotteet 12 kpl.	Tiedotteita eri medioissa 11 kpl
Jatkaa ilmanlaadun seurantaa	Ilmanlaadun seuranta mittauksineen ja vuosiraportti yhteistyösopimuksen 2018-2022 mukaisesti paikallisten toiminnanharjoittajien kanssa.	Ilmanlaadun seuranta jatkui.

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Lupien ja ilmoitusten viivytysten käsittely.	Uusien lupien käsittelyaika keskimäärin max 3 kk.	Käsittelyaika ka. 3,4 kk
Ympäristölupa- ja ilmoitusasiat vireille sähköisen asiointin kautta.	50 % vireille sähköisesti.	Sähköistä asiointia ei pystytty ottamaan tavoitellusti käyttöön 2019 aikana.
Ympäristönsuojelumääräykset ja valvontasuunnitelma ajan tasalla.	Päivitysten toteutuminen.	Ympäristönsuojelumääräyksiä ei uudistettu, ympäristönsuojelun taksan uudistaminen nostettiin etusijalle. Se toteutui 2019.
Henkilöstön asiantuntemus ja osaaminen ajan tasalla.	Koulutuspäiviä vähintään 8 /hlö.	Koulutuspäiviä henkilöstöllä ka. 12 /vuosi.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Noudatetaan talousarviota. Tehostetaan työntekoa liikku- van työn mahdollisuuksia hyö- dyntäen. Henkilöstömäärä on toiminta- alueeseen nähden pieni 4 vi- ranhaltijaa, toimistosihteeri ja kesäharjoittelija	Pysyminen talousarviossa. Laitteiden, ohjelmien ja uu- sien toimintatapojen käyt- töönotto.	Talousarviossa pysyttiin. Monitilatyöympäristön ja etä- työmahdollisuuden hyödyntä- minen tulivat osaksi toimin- taa.

Palvelukeskus

ELINVOIMAN JA KILPAILUKYVYN TOIMIALA

Tulosalue 700 Elinvoima ja kilpailukyky

Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	741 000		
Kv 29.4.2019 § 30	Muutos	190 000		
Kv 11.11.2019 § 104	Muutos	50 000		
	Yhteensä	981 000	968 224,00	12 776,00
Toimintamenot	Alkuperäinen	8 878 900		
Kv 11.11.2019 § 104	Muutos	-40 000		
	Yhteensä	8 838 900	9 186 444,00	-347 544,00
Netto (Toimintakate)		-7 857 900	-8 218 220,00	360 320,00

Toiminta-ajatus

Elinvoiman ja kilpailukyvyyn toimiala ja tulosalue toteuttavat kaupunkistrategiaa edistämällä osaamista, kaupungin asukkaiden osallisuutta, työllisyyttä sekä terveyttä ja hyvinvointia. Toimiala vahvistaa elinvoimaa myös toteuttamalla avointa tiedottamista sekä tukemalla kaupungin eri alueiden aktiivista kehittämistyötä. Toimiala tukee kaupungin kilpailukykyä ja vetovoimaa edistämällä kaupungin strategista ja innovatiivista toimintaa, kaupungin edunvalvontaa, kaupunkimarkkinointia, tapahtumakaupunkina kehittymistä sekä kansainvälistymistä.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Toimiala edistää kaupungin elinvoimaa, kilpailukykyä ja vetovoimaisuutta kaupunkistrategian vuosittaisen väestönkasvutavoitteen saavuttamiseksi.	1,5 %:n vuosittainen väestönkasvu.	Asukasluvun kasvu oli n. 1 %. Sen myötä Seinäjoen suhteellinen väestönlisäys 21 suurimman kaupungin joukossa oli 6. paras.
Työllisyyden edistämisen tavoitteena on säilyttää Seinäjoen sijoitus työttömyysasteeltaan alhaisimpana kaupunkikeskuksena Suomessa.	Suurten kaupunkien (C21) alhaisin työttömyys, tavoitteena enintään 7 % työttömyysaste.	Vuoden 2019 aikana Seinäjoen työttömyysaste oli parhaimmillaan alle 7 %. Suurten kaupunkien joukossa vain Espoossa työttömyys on yhtä alhaisella tasolla.
Seinäjoki brändin vahvistaminen toteuttamalla valtakunnallisia ja alueellisia markkinointikampanjoita. Sosiaalisen median seuraajien määrän, tykkäysten ja jakojen sekä Seinäjokea koskevien julkaisujen määrän kasvattaminen.	Kolme valtakunnallista ja kolme alueellista markkinointikampanjaa. Seuraajien määrän jatkuva kasvu sosiaalisen median välineissä.	Markkinointikampanjat ovat toteutuneet suunnitelman mukaan. Sosiaalisen median laadukas sisältö on myös tuonut kaupungin tileille uusia seuraajia.

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Tulosalueen yhteisenä ja yleisenä tavoitteena on Seinäjoen elinvoiman ja kilpailukyvyn ylläpitäminen ja vahvistaminen.	Seinäjoki nostaa sijoitusta suurten kaupunkien elinvoimavertailussa. Strategiakauden tavoitteena on nousta kolmen elinvoimaisimman kaupungin joukkoon. Jatkuva parantaminen elinvoimamittariston osa-alueilla.	Seinäjoki saavutti elinvoimavertailussa neljännen sijan, joka on sama kuin aiemmin. Mittariston osa-alueilla Seinäjoen sijoitus on paras väestönmuutosta, yritysdynamiikkaa, koulutustasoa ja asuntotuotantoa kuvaavilla mittareilla.
Seinäjoen korkeakoulukampuksen vahvistaminen.	Kampuksen opiskelija- ja tutkijamäärän kasvattaminen EPANET järjestelmällä sekä tukemalla tutkijahotellitoimintaa, kansainvälistä rahoitushakua ja uusien maisteriohjelmien käynnistymistä.	EPANET verkostossa oli v. 2019 toiminnassa 18 professoria, joista 2 käynnistyi uutena. Tutkijahotellitoiminta jatkui kaupungin aluekehitysrahoituksen tuella. Epanet-tutkimusryhmät käynnistivät uusia, myös kansainvälisiä projekteja.
Työllisyyden edistäminen työllisyyspalveluiden järjestäjien ja tuottajien yhteistyöllä.	Työllisyyden palveluallianssin toteuttaminen.	Työllisyyden palveluallianssin toiminta käynnistyi kahdessa vaiheessa keväällä ja syksyllä 2019. Saman aikaisesti valmisteltiin työllisyyden kuntakokeilua, joka sai ministeriön kokeiluluvan joulukuussa 2019.
Aluekehitykseen kuuluvana tavoitteena on lisäksi kylien ja kaupunginosien investointitukirahoituksen turvaaminen (ELY-keskus) sekä Seinäjoen kaupungin osallisuusmallin ja -ohjelman valmistuminen.	Osallisuusmallin laadinta. Kasperin Toimintojen Talon toimintamallin toteuttaminen muualla kaupunkialueella.	Osallisuusmalli valmisteltiin elinvoiman ja kilpailukyvyn koordinoimana toimialojen yhteistyönä.
Viestinnän tavoitteena on toteuttaa kaupunkistrategian mukaisia viestinnän linjauksia.	Viestinnän onnistumista mitataan viestien tavoittavuudella sekä viestien läpimenojen, seuraajien ja kanavien määrällä.	Sosiaalisen median seuraajien ja reaktioiden määrä on osin ylittänyt tavoitteet. Keskustorin screenit tulivat kaupungin käyttöön.
Kansainvälistämisen osalta keskeinen tavoite on kansainvälisyyden edistämishjelman laatiminen.	Kansainvälisyysohjelman laadinta.	Ohjelman valmistelu käynnistyi toimialoille tehdyllä kyselyllä. Valmistuminen siirtyi ajankohtaiseksi tulleen kansainvälistymistä edistävän ESR-hankehaun vuoksi.

Vuonna 2019 käynnistetään Healthy Kids of Seinäjoki (HKS) -oppimis- ja kehittämisalusta monialaisena yhteistyönä sekä järjestetään II kansainvälinen Healthy Kids of Seinäjoki konferenssi. Kaupungin asukkaisiin kohdistuvaa hyvinvointiviestintää kehitetään edelleen. Seinäjoen kaupungin Lihavuus laskuun -ohjelma 2017-2020 jatkuu ja laajenee toisen asteen oppilaitoksiin. Seinäjoen Lihavuus laskuun -malli, jota on juurrutettu kuuteen muuhun kuntaan, julkaistaan.	Laajan hyvinvointikertomuksen 2017-2020 tavoitteiden ja indikaattoreiden toteutuminen.	Laajan hyvinvointikertomuksen kaikkia tavoitteita on systemaattisesti edistetty strategian ja toiminnan tasoilla (hyvinvointiraportti 2018). Kaupunki on osatoteuttajana HKS kehitysalusta -hankkeessa ja verkosto jatkuvassa kasvussa. Toinen kansainvälinen konferenssi järjestettiin 12.-14.3.2019. Hyvinvointiviestintää lisätty asukkaiden suuntaan (tapahtumat, some, kampanjat). Lihavuus laskuun -hanke saavutti tavoitteensa, mallia ei ole julkaistu.
Tapahtumakoordinaation osalta tavoitteena on kaupungin ja tapahtumajärjestäjien yhteistyön syventäminen vuonna 2018 kehitetyn yhteistyömallin pohjalta. Tavoitteena on kehittää tapahtumanjärjestäjille suunnattujen palvelujen laatua, yhtenäistää tapahtumien rahallisia ym. tukitoimia ja tiivistää eri organisaatioiden yhteistyötä sujuvan tapahtumatoiminnan takamiseksi.	Tapahtuma-avustusten käyttöä mitataan vaikuttavuuskyselyllä.	Kaikki tapahtuma-avustusta saaneet vastasivat vaikuttavuuskyselyyn, jonka kooste esiteltiin elinvoimalautakunnalle 11.2.2020. Trimblen Tapahtuma-sovelluksen käyttöönotto aloitettiin. Tapahtumien kanssa käytäviin kehityskeskusteluihin osallistui viranomaisia edellisvuosia laajemmin eri toimialoilta ja organisaatioista

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Työmarkkinatuen kuntaosuuden aleneminen noin 3 milj. euroon ja työllisyydenhoidon ulkopuolisen rahoituksen lisääminen.	Työmarkkinatuen kuntaosuus v. 2019 korkeintaan 3 M€. Työllisyyden palveluallianssin tuoma lisärahoitus Seinäjoen kaupungin työllisyyden hoitoon.	Työmarkkinatuen kuntaosuutta maksettiin 3,36 M€. Vaikka tavoite jäi saavuttamatta, pieneni summa edellisvuodesta n. 370 000 €.
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta uutta hankerahoitusta haetaan Lapsiystävällinen ruokailuympäristö -hankkeeseen sekä Healthy Kids of Seinäjoki-kehittämisalustan rakentamista tukevaan Eakr-hankkeeseen.	Ulkopuolisen rahoituksen merkittävä lisääminen.	HKS-kehittämisalustan rakentamiseen on saatu rahoitus, joka on mahdollistanut yhden projektihenkilön sijoittumisen Seinäjoen kaupungin palvelukseen.

LIKELAITOS

Tulosalue **Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitos -liikelaitos**

Toiminta-ajatus

Resurssienhallinta

Henkilöstö- ja taloushallinto

Henkilöstöhallinto

1. Henkilöstöresurssien tehokas käyttö
2. Vakinaisen ja sivutoimisen henkilöstön terveydentila ja toimintakyky
3. Työsuojelun toimintaohjelma
4. Työhyvinvointi

Pelastuslaitoksen talous

1. Talousarvio ja talouden seuranta
2. Taloudellisten resurssien tehokas käyttö

Koulutus- ja turvallisuusviestintä

1. Koulutussuunnitelma
2. Turvallisuusviestintäsuunnitelma

Riskienhallinta

Valvontatoiminta

1. Tarkastus- ja valvontatoiminta toteutetaan hyväksytyn valvontasuunnitelman mukaisesti.
2. Rakennusvalvonnan ja sosiaaliviranomaisten kanssa tehdään tiivistä viranomaisyhteistyötä. Elyn ja Mavin maatalouden rakentamisen asiantuntijoiden kanssa tehdään yhteistyötä
3. Tarkastushenkilöstöä perehdytetään valvontasuunnitelman mukaiseen toimintaan.
4. Tarkastushenkilöstön osaamisen kehittäminen toteutetaan koulutussuunnitelman mukaisesti.
5. Viranomaisten poikkihallinnollista yhteistyötä jatketaan.

Pelastustoiminta

Pelastustoiminta

1. Kaikkiin onnettomuustyyppeihin saadaan alueen riskiluokituksen mukaisessa tavoiteajassa tarvittavat kalusto-, miehistö- ja johtamisresurssit, huomioiden tuleva ERICA-hälytystietojärjestelmä.
2. Tehtäviin hälytetään lähimmät, tarkoituksenmukaisimmat yksiköt ja muodostelmat ERICA.
3. Suunnitelmat ohjaavat laadukkaaseen pelastustoimintaan (OKA-hanke).

Tekninen palvelutoiminta

1. Huoltotoiminta on suunnitelmallinen, tarpeellisilta osin keskitetty ja taloudellinen.
2. Ajoneuvokalusto ja pelastuskalusto ylläpidetään kustannustehokkaasti ja tarkoituksen mukaisilta osin kierrättämällä.

Varautuminen

1. Omatoimisen suojelun koulutus toteutetaan SPEK Pohjanmaan toimesta (yhteistoimintasopimus). Tavoitteena on, että talon, yrityksen ja laitoksen turvallisuusvastaava sekä väestönsuojan hoitajat on koulutettu.
2. Kuntien valmiussuunnitelmien päivitystä ja yhteensovittamista tuetaan.
3. Omatoimisen suojelun lohkojen johtohenkilöstön nimeäminen ja kouluttaminen.
4. Pelastuslaitoksen valmiussuunnitelman ylläpito.
5. Väestöhälytinsuunnitelman ylläpito.
6. Alueelliseen yhteistyöviranomaistyöryhmän työskentelyyn osallistuminen.

Ensihoito

Lääkinnällinen pelastustoiminta

1. Sopimukset
2. Hälytysmäärä
3. Ensivastehenkilöstö
4. Koulutustoiminta

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Resurssienhallinta		
Henkilöstö- ja taloushallinto 1. Henkilöstösuunnitelmassa huomioidaan luonnollisen poistuman yhteydessä virkojen ja toimien tarkoituksenmukainen nimike ja sijoituspaikka.	Henkilöstötilinpäätös	Henkilöstösuunnitelman mukaan.
2. Työtapaturmien lukumäärä ei lisäännä.	Vakuutusyhtiön työtapaturmatilasto	14 työtapaturmaa (v. 2018 15 kpl)
3. Työstä poissaolot eivät lisäännä.	Poissaolotilasto neljännesvuosittain	Työstä poissaolot ovat edellisvuoden tasolla
Koulutus- ja turvallisuusviestintä 1. Jokainen saa työhön suuntautumisensa mukaista koulutusta.	Koulutustilasto	Koulutustilasto vuodelta 2019: vakinaiset yhteensä 480 hlöä, sopimushenkilöstö yhteensä 306.
2. Valistusprosentti saadaan pidettyä yli 20 prosentin.	Valistustilasto	20 % (v. 2018 24 %)
3. Harjoitusalueella koulutetaan vuosittain 250 henkilöä.	Koulutusraportti	544 koulutettu.
Riskienhallinta		
Erityiskohteet jaotellaan A1-A6 kohteiksi käyttötavan mukaan. Vuosittain päivitettävässä valvontasuunnitelmassa näiden kohteiden valvontaväliä muutetaan kohteen edellisessä valvontakäynnissä todetun turvallisuustason perusteella pidemmäksi tai lyhyemmäksi.	Valvontasuunnitelma: Arvio erityiskohteiden (A1-A6) valvontamäärästä on 1 800 kpl.	
	A1: 236	223
	A2: 183	162
	A3: 314	292
	A4: 362	332
	A5: 406	346
	A6: 330	311
Edellä olevaan perustuen vuoden vaihteessa on käytettävissä lista seuraavan vuoden tarkastuskohteista.	Yht: 1 831	Yht. 1 666

Omavalvonta tapahtuu kohteissa 10 vuoden välein alueittain. Omavalvonta kohteet perustuvat VRK:n tietokantaan, jossa ei ole ajantasaista tietoa. Tämän johdosta osa omavalvonta kirjeistä palautuu ilman, että vastaanottajaa tavoitetaan. Lisäksi osa asutuista kohteista jää palauttamatta. Näihin kohteisiin pelastuslaitos tekee laskutettavan palotarkastuksen. Pelastuslain mukaan pelastuslaitoksen tulee antaa asiantuntija-apua mm. rakennusvalvontaviranomaiselle.	Omavalvonta: Arvio omavalvonta kohteiden lukumäärästä on 6 000/vuosi. Postin palauttamattomat omavalvontalomakkeet. Asuttujen kohteiden palauttamatta jääneet omavalvontalomakkeet. Arvio lausunnoista ja lausuntopyynnöistä on 1 900 kpl. Yhteensä valvontatehtäviä arvioidaan olevan yhteensä 9 700 kpl.	7 773 Palautettujen omavalvontalomakkeiden lukumäärä 5804 kpl.
Pelastustoiminta Pelastustoiminta 1. Pelastuslaissa ja palvelutasopäätöksessä määrätty pelastustoimen tehtävät. 2. Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikatavoite 50 prosentissa kiireellisistä pelastustehtävistä: - I-riskialue 6 min. - II-riskialue 10 min. - III-riskialue 20 min.	Pronto-seuranta: kiireelliset ja kiireettömät tehtävät. Pronto-seuranta	1 455 8 104
Ensimmäisen yksikön pelastustoiminnan alkamisaikatavoite 50 prosentissa kiireellisissä pelastustehtävissä: - I-riskialue 11 min. - II-riskialue 14 min. - III-riskialue 22 min. 3. Savusukelluskelpoisten ja hälytyskelpoisten henkilöiden määrätavoitteena on 400 savusukelluskelpoista ja 400 hälytyskelpoista.	Pronto-seuranta Populus henkilöstölomake	50 % 93 % 100 % 59 % 91 % 96 % 392 388
Tekninen palvelutoiminta 1. Huoltoyksikkö vastaa kaluston määrääkaishuollosta ja -tarkastuksesta huoltosuunnitelman mukaisesti.	Huoltokirjanpito	Huoltokirjanpito

2. Ajoneuvokaluston ja pelastuskaluston kustannustehokas ikärakenne mahdollistaa laadukkaan pelastustoiminnan Varautuminen 1. Suojelualueiden henkilöstöllä ja VAPEPA:n sopimuksella turvataan varautumisen henkilö- ja materiaaliresurssit 2. Kuntien valmiussuunnitelmien päivitys ja yhteensovittamisen tukeminen. 3. Järjestetään koulutusta suojelualueiden henkilöstölle, VAPEPA:n henkilöstölle, omalle henkilöstölle. Ensihoito 1. Ensivastetoiminnan sopimukset tehdään yhdessä SHP:n kanssa. 2. Hälytysten määrä on oikeassa suhteessa asukasluukuun ja toimintaympäristöön. Hälytysmäärää ohjataan EPSHP:n hälytysohjeella. 3. Ensivastetoiminnassa olevien perus- ja ylläpitokoulutus pidetään sovitulla tasolla	Kustannusseurantataulukko VAP- henkilöstömäärät Tilaisuuksien lukumäärä Varautumisen koulutusseuranta Sopimustilanne Pronto/hälytysmäärä Koulutusmäärät	Ajoneuvoryhmien keski-ikä: - Sammutusauto 11,17 vuotta - Säiliöautojen keski-ikä 15,75 vuotta Vapepa-sopimus ajantasalla Tilaisuus tulossa syksyllä Varautumiskoulutusta järjestetty v. 2019 yhteensä 92 henkilölle. Ensivastesopimus on tehty SHP:n kanssa 2013 alkaen. 1 643 ensivastehälytystä (vuonna 2018 oli 1 433 hälytystä vastaavana aikana) 2 koulutustilaisuus per paloasema á 2h
--	--	---

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Resurssienhallinta Henkilöstö- ja taloushallinto 1. Toimintaa tehostetaan kehittämällä toiminnan laatua ja mittareita, henkilöstön toimenkuvia ja yhteistyötä (henkilöstösuunnitelma). 2. Terveystarkastukset ja toimintakykytarkastukset tehdään suunnitelman mukaan. 3. Työsuojelun kehittäminen (läheltä piti tilanteiden raportointi ja riskienarviointi).	Koulutussuunnitelma ja koulutusraportti Työterveyshuollon toimintatilasto PERA: tapaturma- ja poikkeamaraportti	Toteutunut koulutussuunnitelman mukaan - Terveystarkastuksen määräraikaistarkastus 365 kpl - Lääkärin määräraikaistarkastus 194 kpl - Fysioterapeutin kuntotestaus 171 kpl Raportointi on käyty läpi työsuojelutoimikunnan kokouksissa (4 kpl)

4. Henkilöstön työuraa tuetaan. Koulutus- ja turvallisuusviestintä 1. Kouluttautuminen tulee yksilön työuraa. 2. Turvallisuusviestinnällä ehkäistään onnettomuuksiin johtavien tilanteiden syntymistä. 3. Harjoitusalue on laadukas ja kehittyvä koulutusympäristö. Riskienhalinta Valvontatoiminta 1. Valvontatoiminta toteutetaan riskienarvioinnin perusteella. 2. Valvontahenkilöstön osaamista kehitetään koulutuksella. 3. Nuohoustoiminnan (toteuttaa sopimusyrittäjät) toteutumista ja laatua valvotaan. Käytännössä valvonta tapahtuu asiakaspalautteen muodossa. Pelastustoiminta Pelastustoiminta 1. Vastesuunnittelulla optimoidaan tarvittavat resurssit sellaiseksi, että tehtävän suorittamisen kyky/laatusuhde on hyväksyttävä eri onnettomuustyyppisiin. 2. Kiireellisiin tehtäviin saadaan toimintakykyinen yksikkö miehistöineen. Tekninen palvelutoiminta 1. Keskitetyllä huoltotoiminnalla saavutetaan hyvä laatu- ja kustannustehokkuus sekä pelastustoiminnan jatkuvuuden hallintaa.	Kehityskeskustelut ja koulutussuunnitelma sekä koulutusraportti Koulutussuunnitelma sekä koulutusraportti Onnettomuustilasto Koulutusraportti Kohteiden valvontaväli -pidentynyt -lyhentynyt Asiakaspalautteiden lukumäärä Pronto-seuranta Pronto-seuranta Laatutavoitetta seurataan tukitoimintojen tuottoselvityksen ja huoltoraporttien kautta.	Toteutunut henkilöstösuunnitelman mukaan Toteutunut koulutussuunnitelman mukaan. Pidetty 521 turvallisuusviestinnän tilaisuutta. Toteutetaan harjoitusalue-suunnitelman mukaan. Sisäistä valvontakoulutusta 1pv. (valvontapäivä) Ei palautetta nuohoojien toiminnasta. Annettu asiakasinfoa lakimuutoksista nuohouksen osalta Uusi ERICA-hälytystietojärjestelmä otettu käyttöön HÄKE:ssä 12.3 Pronto-seuranta Laatutavoitetta seurataan tukitoimintojen tuottoselvityksen ja huoltoraporttien kautta.
---	---	--

2. Laadun varmistamiseksi keskitetyn huollon palveluksessa olevalle henkilöstölle järjestetään jatko- ja täydennyskoulutusta. Varautuminen 1. Varautumisella turvataan jatkuvuuden hallinta paloasemille häiriötilanteissa. Ensihoito 1. Ensivastesopimukset ovat toiminnallisesti ja taloudellisesti tasapainossa. 2. Ensivasteyksiköt hälytetään oikeisiin hälytystehtäviin (korkeariskisiin tilanteisiin). 3. Ensivastehenkilöstön tasotestaus ja täydennyskoulutus vastaavat sairaanhoitopiirin vaatimuksia.	Pätevyyden ylläpito/koulutusseuranta - varavoima - polttoainehuolto Kirjanpidon toimintojen ja kohteiden kautta, jotka ovat laskutusperusteita. Pronto-seuranta/hälytysmäärät Koulutusseuranta ja täydennyskoulutus viikkoharjoituksissa 2 krt/vuosi	Pätevyyden ylläpito/koulutusseuranta - varavoima - polttoainehuolto Kustannukset on pyritty saamaan läpinäkyväksi kirjanpitoon tehtyjen toimintojen ja kohteiden kautta, jotka ovat laskutusperusteita. Laskutus tehdään puolivuositain. Laskutusta verrataan hälytysmäärään (hallinto). Ensihoitokeskus vastaa hälytysvasteiden käytöstä ja suunnittelusta. Ensihoitokeskus on muuttanut hälytysvastetta 1.10.2013 alkaen ja antaa vuosiraportin yhteydessä hälytykseen johtaneet tehtäväkoodit. Ensihoitokeskus vastaa ensivastekoulutuksen suunnittelusta, järjestämisestä ja tarvittavasta tasotestauksesta.
--	---	---

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Resurssienhallinta Henkilöstö- ja taloushallinto 1. Toimintoja tehostetaan henkilöstöresurssien yhteiskäytöllä ja henkilöstön liikkuvuudella. 2. Vakinaisen ja sivutoimisen henkilöstön terveydentila ja toimintakyky pysyy tehtävien vaatimalla tasolla	Sijaisuusmäärärahan seuranta Tuottoselvitys	Määrärahavaraus on riittänyt Tuettu henkilöstön työkykyä suunnitelmien mukaan.

mahdollisimman pitkään ja henkilöstön ikääntymisestä aiheutuvat ongelmat ennakoidaan ja huomioidaan henkilöstösuunnitelmassa. 3. Työsuojelun avulla pyritään vähentämään työtapaturmia ja sairauspoissaoloja. Koulutus- ja turvallisuusviestintä 1. Koulutuksen hinta/osallistuja on mahdollisimman edullinen. 2. Toiminta harjoitusalueella on taloudellista ja tehokasta. Riskienhallinta Valvontatoiminta 1. Valvontatoiminnan tavoitteena on onnettomuusriskien ja onnettomuusuhkien hallinta. 2. Valvontatoiminnan vaikuttavuuteen kiinnitetään huomiota, tavoitteena on onnettomuuksien vähentäminen. 3. Valvontatoiminnalla pyritään vaikuttamaan onnettomuuksista yhteiskunnalle aiheutuviin kustannuksiin. Pelastustoiminta Pelastustoiminta 1. Vastesuunnittelulla ja johtamistoiminnalla mitoitetaan tarvittavat resurssit sellaiseksi, että tehtävän suorittamisen hinta/laatusuhde on hyväksyttävä. 2. Pieniin tehtäviin käytetään työvuorossa tai päivystysvarallaolossa olevaa henkilöstöä. 3. Suunnitellulla valmiuden nostolla häiriötilanteissa hallitaan kustannuksia ja resursseja	Tapaturma- ja poissaolotilasto Tuottoselvitys Tuottoselvitys Pronto-onnettomuustietokanta: Rakennuspalojen määrä: Palovahinkojen määrä: Onnettomuuksien lukumäärä: Pronto-onnettomuustietokanta: Rakennuspalojen määrä: Palovahinkojen määrä: Pronto-seuranta Ruuhkatilanne-toimintamallin käyttö Tukitoimintojen tuottoselvityksen ja huoltoraporttien kautta.	Tapaturmat ovat edellisen vuoden tasolla. Pitkiä sairauspoissaoloja on ollut tilastollisesti enemmän. Koulutustilaisuuksia järjestetty sisäisenä koulutuksena, jolloin hinta on edullisempi Toiminta harjoitusalueella on toteutunut suunnitelmien mukaan. 123 9,8 mlj 268 123 9,8 milj Seuranta vuoronvaihdon yhteydessä 1 krt/viikko. Lopullinen tieto saadaan vuoden lopussa. Ruuhkatilanne-toimintamalli otettu käyttöön 2 krt. 1 010 577,53 €
---	--	---

Tekninen palvelutoiminta 1. Keskitetyllä huoltotoiminnalla saavutetaan kustannustehokkuutta. 2. Toimintakyvyn menettäneiden uudelleen sijoittamisella saavutetaan kustannustehokkuutta. Kalusto sijoitetaan käyttöasteperusteisesti. Kierrätyksellä varmistetaan kaluston mahdollisimman pitkä käyttöikä ja kustannustehokkuus. Varautuminen 1. Pelastuslaitoksen toimintamallilla tuetaan kuntien ja muiden viranomaisten toimintaa häiriö- ja poikkeusoloissa niin, että tilanne saadaan hoidettua mahdollisimman kustannustehokkaasti kaikkina vuorokauden aikoina. Ensihoito 1. Ensivastetoiminnan hälytystoiminnan kustannukset vastaavat syntyneitä kustannuksia. 2. Ensivastetoiminta on osa sairaalan ulkopuolista ensihoitojärjestelmää, jossa toiminnan kustannukset ovat läpinäkyviä.	Tukitoimintojen tuottoarvion ja työterveyshuollon yhteistyön kautta. Kierrätys- ja sijoitussuunnitelmat Varautumisen suunnitelmat Kirjanpidon toimintojen ja kohteiden kautta, jotka ovat laskutusperusteita. Kirjanpidon toimintojen ja kohteiden kautta, jotka ovat laskutusperusteita.	3 henkilöä on siirtynään tuottaviin huollollisiin tehtäviin. 10 ajoneuvoa on kierrätetty Pela osallistunut kuntien tehtäviin, mm laaja vesikatkos. Kustannukset saadaan vuoden lopussa. Ensihoitokeskus vastaa hälytysvasteiden käytöstä ja suunnittelusta. Ensihoitokeskus on muuttanut hälytysvastetta 1.10.2013 alkaen ja antaa vuosiraportin yhteydessä hälytykseen johtaneet tehtäväkoodit.
---	---	---

TYTÄRYHTEISÖT

Tytäryhteisö Etelä-Pohjanmaan musiikkiopiston kannatusosakeyhtiö

Kaupungin omistusosuus 66 %

Yhtiön toimiala

Taiteen perusopetus laaja oppimäärä, musiikki.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Taloustilanteen vuoksi opetustuntimäärä tulee pienene- mään n. 20 viikkotuntia, 700 tuntia vuosi. Arvioitu tunti- määrä 25 300 tuntia/vuosi. Oppilasmäärätavoite 910 oppi- lasta, joista varhaiskasvatuk- sen oppilaita 340.	Opetustuntimäärä, oppilas- määrä.	Oppilasmäärä koko oppilaitok- sessa syksyn 2019 tilastointi- päivänä 20.9.2019 oli 836 op- pilasta (vuonna 2018 894 oppi- lasta) joista musiikin varhais- kasvatuksen (musiikkileikki- koulu ja valmennusopetus) oppilaita on 281 (vuonna 2018 339 oppilasta). Tuntikehys 23 929 tuntia (vuonna 2018 25 222 tuntia).

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Opetuksen korkea laatu ja konserttitoiminta. Konsertteja järjestetään koko oppilaitok- sessa n. 100 konserttia. Yh- teistyö ja verkostoituminen muiden toimijoiden kanssa.	Itsearviointi, konserttien määrä.	Vuoden aikana järjestettiin 128 konserttia ja tapahtumaa. Musiikkiopisto järjesti valta- kunnalliset Musiikkioppilaitos- ten liiton syyspäivät 13.- 15.11. Musiikkiopisto toimii aktiivisessa yhteistyössä paikal- listen ja maakunnallisten ja kansainvälisten opetus- ja kulttuuriorganisaatioiden kanssa. Toimintaa arvioidaan säännöllisesti itsearviointina. Musiikkiopisto on mukana val- takunnallisessa Virvatuli- arviointihankkeessa.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Taloudellisesti tehokkaan ope- tuksen järjestäminen.	Opetuksen hinta/ opetustunti.	Opetuksen hinta n. 60,5 €/tunti.
Osakeyhtiön oma pääoma py- syy plussan puolella.	Osakeyhtiön oma pääoma.	Vapaa oma pääoma 122.605,92 €

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Toteutuminen
Yhtiön oma pääoma ei kestä enää montaa tappiollista vuotta eikä tuntimääriäkään voi laskea, ettei menetetä valtionavustuksia.

Talous	TP-2018	TA-2019	TP-2019
Liikevaihto	1 979 289 sis. valtion ja kuntien avustukset	1 995 889 sis. valtion ja kuntien avustukset	1 998 058 sis. valtion ja kuntien avustukset
Liikevoitto/-tappio	-25 711	-55 868	-26 349
Tilikauden voitto/tappio	-24 841	-55 168	-25 251

Tytäryhteisö **Into Seinäjoki Oy**

Kaupungin omistusosuus 89,15 %

Yhtiön toimiala

Into Seinäjoki Oy:n missiona on toimia yritysten menestystä varten. Visionsa mukaisesti Into haluaa kehittää Suomen parasta liiketoimintaympäristöä ja olla yritysten arvostama kumppani. Inton toiminta-ajatuksena on yritystoiminnan ja sen edellytysten vahvistaminen. Toiminta-ajatustaan yhtiö toteuttaa palveluillaan alkaville, toimiville ja kaupunkiin sijoittuville yrityksille sekä kehittämällä kaupunkia yritysten toimintaympäristöä.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Tavoitteet määritellään Into Seinäjoki Oy:n ja Seinäjoen kaupungin välisessä Tavoite- ja palvelusopimuksessa.	Mittarit ja arviointikriteerit määritellään Tavoite- ja palvelusopimuksessa.	Tavoite- ja palvelusopimuksen toteuma on esitelty ja hyväksytty Seinäjoen kaupunginvaltuuston kokouksessa 16.12.2019 § 119.

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Tavoitteet määritellään Into Seinäjoki Oy:n ja Seinäjoen kaupungin välisessä Tavoite- ja palvelusopimuksessa.	Mittarit ja arviointikriteerit määritellään Tavoite- ja palvelusopimuksessa.	Tavoite- ja palvelusopimuksen toteuma on esitelty ja hyväksytty Seinäjoen kaupunginvaltuuston kokouksessa 16.12.2019 § 119.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Hyvä taloudellinen tilanne.	Tilikauden tulos verojen jälkeen +150.000 euroa.	Tilikauden tulos verojen jälkeen +138.950,11 euroa

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Riskien tunnistaminen ja vaikuttavuuksien arviointi.	Yhtiön riskianalyysin päivitys sekä hallituksen käsittely ja hyväksyntä. Erilliset ja hallituksen hyväksymät korkoriskin hallinnan periaatteet.	Riskianalyysi päivitetty. Yhtiön hallitus käsitellyt ja hyväksynyt riskianalyysin. Korkorisien hallinnan periaatteiden hyväksyntä tilikaudella 2020.

Talous	TP-2018	TA-2019	TP-2019
Liikevaihto	9 046 000	8 750 000	8 996 350
Liikevoitto/-tappio	217 000	195 000	173 326
Tilikauden voitto/tappio	172 000	150 000	138 950

Tytäryhteisö Lakeuden Vesi Oy

Kaupungin omistusosuus 62,7 %

Yhtiön toimiala

Talousveden tuotanto ja jakelu.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Tuotantotavoitteet ja hävikin hallinta.	Toimitetut vesimäärät ja laskuttamaton vesimäärä.	Kaikki asetut määrätavoitteet saavutettiin vuonna 2019.

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Veden laatu ja häiriötön tuotanto ja jakelu.	Talousveden laatuvaatimukset ja toimituskatkokset.	Asetetut laatutavoitteet saavutettiin. 2019 sattui yksi suunnittelematon toimituskatkos Kurikka - Jalasjärvi jakelujohdossa.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Toiminnan pitkäjänteisen kehittämisen varmistaminen ja kohtuulliset vesitaksat.	Investointikyky, taksavertailu.	Vuodelle 2019 asetetut taloudellisuustavoitteet saavutettiin.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Toteutetun riskiarvioinnin kautta varmistettava laadunhallinta. Jatkuvuudenhallinnan kehittäminen osana toimintaa. Sisäinen valvonta varmistaa prosessien toimivuuden.	Poikkeamaraportit ja toimialan vertailulaitosten benchmarking.	Riskien- ja laadunhallinta oli hyvällä tasolla, haastavista sääoloista huolimatta. Poikkeamia ei havaittu ja suoritettua korjaustyötä kyettiin tekemään varautumissuunnitelmien mukaisesti ilman laatuhäiriöitä ja toimituskatkoksia.

Talous	TP-2018	TA-2019	TP-2019
Liikevaihto	2 289 294	2 350 000	2 273 808
Liikevoitto/-tappio	389 040	175 000	227 015
Tilikauden voitto/tappio	255 446	140 000	174 972

Tytäryhteisö SeiLab Oy

Kaupungin omistusosuus 100 %

Yhtiön toimiala

Laboratoriopalvelut: Tuottaa laboratoriopalveluja (näytteidenotto, analysointi) yksityisille henkilöille, yrityksille, kunnille, yhteisöille.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Näytteiden kokonaismäärä 100 000 näytettä. Analyysien määrä 700 000 analyysiä.	Näytteiden ja analyysien määrät.	Näytteiden kokonaismäärä 118330 Analyysien määrä 736378

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Finas-akkreditoinnin ylläpito. Asiakastyytyväisyys.	kyllä/ei 0-5	kyllä 4

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Riittävän tuloksen saavuttaminen siten, että voidaan tehdä tarvittavia investointeja ilman ulkopuolista rahoitusta. Käyttökate yli 15 %.	Käyttökateprosentti.	19 %
Talousarvion toteutuminen.	Talousarvion mukainen voitto.	

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Toteutuminen
kyllä

Talous	TP-2018	TA-2019	TP-2019
Liikevaihto	3 590 697	3 150 000	3 658 503,18
Liikevoitto/-tappio	498 356	129 900	516 117,76
Tilikauden voitto/tappio	385 025	111 400	399 289,12

Tytäryhteisö Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy

Kaupungin omistusosuus 65,5 %

Yhtiön toimiala Koulutus ja tutkimus.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
AMK-tutkinnot	730	814
YAMK-tutkinnot	85	85
55 op suorittaneiden osuus	61 %	57,1 %
TKI-toiminnan ulkopuolinen rahoitus	4,1 milj. €	3,961 milj. €

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Toimitaan opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa sovitun tulossopimuksen 2017–2020 sekä SeAMKin strategian toimenpideohjelman mukaisesti.	Näiden toteutumiselle on oma seuranta.	Sekä OKM:n tulossopimusta että SeAMKin strategian toteuttamisohjelmaa on toteutettu erittäin systemaattisesti. OKM:lle on juuri raportoitu 2017-2020 kehittämistoimenpiteet.
Toteutetaan vetovoimakampanjaa yhdessä Sjoen kaupungin ja Into Seinäjoen kanssa opiskelijavetovoiman parantamiseksi.	Vetovoiman kehittyminen.	SeAMKin hakukampanjoita on suunniteltu ja osin myös toteutettu yhdessä v. 2019 ja 2020. Vetovoima on parantunut jonkin verran (2019: 2,65).
Syvennetään yhteistyötä SAMKin ja TAMKin kanssa riippumatta omistusjärjestelyistä.	Yhteistyön toteutuminen yhteisen tutkimusalueen, yrittäjyyden edistämisen, koulutusviennin sekä tukipalvelujen järjestelmien osalta.	TAMKin ja Tampereen korkeakouluyhteisön kanssa neuvottelut yhteistyön tiivistämisestä ovat vielä kesken. SAMKin kanssa on solmittu strateginen yhteistyösopimus ja sitä toteutetaan. SAMKin ja TAMKin kanssa toteutetaan parhailaan tiivistä yhteistyötä mm. opiskelijayrittäjyydessä. SAMKin kanssa on tiivistä yhteistyötä TKI-työssä ja on perustettu mm. yhteinen tutkimusfoorumi.
Toteutetaan v. 2018 valmistuvaa kansainvälistymissuunnitelmaa ja mm. aloitetaan ulkom. hlöstön rekrytointi.	Näiden lukuisten kv.toimien seurannalle on omat mittarit.	Kansainvälisen kasvun suunnitelmaa ja toimenpiteitä toteutetaan systemaattisesti. On lisätty panostuksia mm.

Kehitetään monialaisuutta sekä opetuksessa että TKI-toiminnassa. Kehitetään prosesseja ja toimintatapoja jatkuvan parantamisen periaatteella. Toteutetaan esimiehille valmennusta.	Monialaisuuden kehittymiseen on 6 eri mittaria. Sisäiset laatuauditoinnit sekä asiakastyytyväisyyskyselyt.	kv.tki-hankkeiden asiantuntijatukeen ja eng.kielisten tutkinto-ohjelmien lisäämiseen. SeAMKissa on 2/2020 aloittanut kaksi uutta ulkomaalais-taustaista työntekijää. Edunationin kanssa tehdään yhteistyötä kv.tutkinto-opiskelijoiden rekrytoimiseksi. Kansainvälinen TKI-rahoitus on kolminkertaistunut viimeisen neljän vuoden aikana. Tätä on kannustettu mm. erillisellä "tulorahoituksella". Yhteinen Framin kampus tarjoaa hyvät puitteet monialaiselle tekemiselle. Monialaisuudessa on menty osin eteenpäin mutta ei vielä riittävässä määrin. Tätä on jatkettu systemaattisesti. Lisäksi lean-periaatteella pyritään sujuvoittamaan arkea entisestään ja vähentämään tarpeetonta byrokratiaa. Valmennuksia on toteutettu monin eri tavoin. Näihin on käytetty mm. henkilöstön kehittämiskorkeakoulun varoja.
---	--	--

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Konsernin tilikauden tulos positiivinen. Liikevaihdon laskusta huolimatta pyritään turvaamaan maksuvalmius, taloudellinen toimintakyky ja itsenäisyys sekä edellytykset toiminnan kehittämiseksi myös tulevaisuudessa. Myös konsernivas- tuista on pystyttävä huolehti- maan liikevaihdon laskusta huolimatta.	Konsernin tilikauden tulos. Liikevaihto, liikevoitto, tilikauden tulos, omavaraisuusaste %, quick ratio -tunnusluku.	Konsernin tilikauden tulosta koskeva tavoite saavutettiin. Konsernin tilikauden tulos toteutui 43 901,12 euroa edellisvuotta pienempänä, ollen 263 443,15 euroa. Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy:n ja Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy – konsernin tilikauden 2019 taloudelliseen tulokseen vaikuttaa merkittävästi opetus ja kulttuuriministeriön Korkeakoulujen taloushallinnon koodiston OKM/2/500/2018) ohjaus rahoitusvarojen arvostamisesta kirjanpitolain 5 luvun 2 a §:n

		nojalla käypään arvoon. Seinäjoen ammattikorkeakoulussa käyvän arvon muutos on kirjattu tulosvaikutteisesti sijoitusrahasto-osuuksien osalta. Konsernissa käyvän arvon muutos on huomioituna tulosvaikutteisesti myös tytäryhtiö Kiinteistö Oy Seinäjoen Kampuksen korkojohdannaisten ja rahoitusyhtiölainojen osalta. OKM:n perusrahoituksen laskusta huolimatta SeAMK:n liikevaihto kasvoi hieman edellisvuodesta, alittaen suunnitellun 48 t€:lla. SeAMK:n liikevoitto ja tilikauden tulos toteutuivat suunniteltua parempina, vaikka liikevoitosta muodostui 143 t€ edellisvuotta pienempi. Tilikauden tulosta paransi 407 t€:n sijoitusrahasto-osuuksien käyvän arvon muutos kirjaus. Tilikauden tulos kasvoi edellisvuodesta 283 t€:lla. Konsernin liikevaihto kasvoi edellisvuodesta 27 t€:lla, alittaen suunnitellun 24 t€:lla. Konsernin liikevoitto pysyi lähes edellisvuoden tasolla, toteutuen 173 t€ suunniteltua parempana. Konsernin tilikauden tulos oli 263 443,15 €. Konsernitulosta heikentävä sijoitusrahasto-osuuksien ja korkojohdannaisten käyvän arvon muutoksen kirjaus yhteensä on 191 033,14 euroa. SeAMK:n ja konsernin rahoitusasema ja maksuvalmius pysyivät hyvällä tasolla ja konsernin toimintaa on pystytty kehittämään suunnitelmien mukaisesti. Omavaraisuusaste: SeAMK 74,34 % ja konserni 53,18 % Quick ratio: SeAMK 3,16 ja konserni 2,80
--	--	---

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Toteutuminen	
Ammattikorkeakoulun merkittävimmät riskit liittyvät toiminnan rahoituksen epävarmuuteen ja ennakoimattomuuteen sekä toiminnan vetovoimaan. Julkisen perusrahoituksen määrän epävarmuus ja väheneminen edellyttävät ammattikorkeakoululta ulkopuolisen rahoituksen lisäämistä. Tätä riskiä hallitaan hankevolyymin määrätietoisella kasvattamisella ja kansainvälistämisellä, panostamalla maksulliseen palvelutoimintaan ja jatkuvaan oppimiseen sekä kansainväliseen opiskelijarekrytointiin. Vetovoimatyötä tehdään mm. yhdessä Seinäjoen kaupungin ja Into Seinäjoki Oy:n kanssa. Panostukset toiminnan kehittämiseen tehdään suunnitelmallisesti ja harkitusti. Taloutta hallitaan lisäksi tiukalla kulukurilla ja kustannustietoisuudella. Toimintaan ja omaisuuteen kohdistuvia riskejä vastaan on suojauduttu vakuutuksin.	

Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy

Talous	TP-2018	TA-2019	TP-2019
Liikevaihto	31 727 624	30 688 015	31 731 857,34
Liikevoitto/-tappio	358 588	-160 000	215 091,20
Tilikauden voitto/tappio	326 451	-200 000	609 506,21

Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy -konserni

Talous	TP-2018	TA-2019	TP-2019
Liikevaihto	31 766 537		31 793 604,95
Liikevoitto/-tappio	565 043		555 065,12
Tilikauden voitto/tappio	307 344		263 443,15

Tytäryhteisö Seinäjoen Energia -konserni

Kaupungin omistusosuus 100 %

Yhtiön toimiala

Sähkön, lämmön ja veden jakelu/ tuotanto.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Sähkön, lämmön ja veden toimintavarmuus ja laatu.	Hankinta ja tuotantoresurssien optimointi.	Sähkön, lämmön ja veden tuotannossa ja hankinnassa päästiin tavoitteisiin sekä toimintavarmuuden että laadun puitteissa

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Häiriötön jakelu.	Sähkön, veden, kaukolämmön jakelukatkot verrattuna valtakunnan tasoon.	Sähkön siirron keskeytysaika oli v. 2019 aikana keskimäärin 18 min/ as. Veden ja kaukolämmön toimituksissa ei ollut merkittäviä jakelukeskeytyksiä. Seinäjoen Veden jakama vesi täytti kaikki talousvedelle asetetut laatuvaatimukset ja -suositukset

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Tuloutus omistajalle ja koh- tuulliset kuluttajahinnat.	Vertailukaupungit.	Lämmön, sähkön, sähkönsiirron ja veden kuluttajahintavertailuissa Seinäjoki sijoittui 11 edullisimman kaupungin joukkoon Kiinteistöliiton vuoden 2019 tutkimuksen mukaan. Tuloutukset/tulonsiirrot kaupungille palveluostoina, vuokrina, lainojen korkoina ja lyhennyksinä, osinkona ja osakassähköinä olivat yhteensä 10,8 Milj. €

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Riskienhallinnassa noudatetaan Seinäjoen kaupungin konserniohjeistusta. Sisäinen valvonnan tavoitteena on varmistaa käyttöönotettavien järjestelmien prosessien toimivuus ja raportoinnin oikeellisuus sekä valvoa konsernin hankintoja.	Tarkastusraportti kerran vuodessa.	Tarkastusta on toteutettu suunnitelman mukaan. Poikkeamia tai isoja puutteita ei ole havaittu. Asiakastietojärjestelmän käyttöönotto ei kuitenkaan sujunut suunnitelmien mukaan, joten sen osalta prosessientarkistus siirtyy seuraavalle vuodelle

Talous	TP-2018	TA-2019	TP-2019
Liikevaihto	90 721 203	80 000 000	90 404 118
Liikevoitto/-tappio	10 929 287	13 000 000	12 228 986
Tilikauden voitto/tappio	5 195 570	5 000 000	6 469 900

Tytäryhteisö Seinäjoen Kaupunginteatteri Oy

Kaupungin omistusosuus 100 %

Yhtiön toimiala

Esittävä taide, teatteri.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
44 000 kpl	Katsojamäärä	46 609 kpl
55 %	Täyttöprosentti	82 %
5-7	Ensi-iltojen määrä	6 kpl

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Laatu Monipuolisuus Innovatiivisuus Merkitys paikallisesti ja valtakunnallisesti	Yleisö- ja lehdistöpalaute. Reflektointi muiden teattereiden ohjelmistoihin. Kantaesitysten määrä.	Palaute valtakunnallista ja kiittävää. Edustettuina teatterin lajit musikaalista draamaan ja komediaan. Seinäjoki erottui positiivisesti teattereiden ohjelmistoista. Valtakunnallinen kiinnostus nousussa. Kantaesityksiä 2 kappaletta.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
1 177 591 € -177 177,69 €	Liikevaihto Tilikauden tulos	946 854€ Tavoitteesta jäätin. -111 519€ Tulos parempi kuin arvioitu

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
RISKIT Henkilökunnan sairastumiset -> esitystoiminnan turvaaminen.	Varamiesjärjestelmä niin tekniikan kuin näyttelijöiden osalta.	Varamiesjärjestelmä kehitettiin ja saatiin toimimaan.
Kesän sää-> myynnin vaarantuminen kesäteatterissa.	Yleisön ja näyttelijöiden suojaus katoksella.	Yleisö suojattu, näyttelijät ym. henkilökunta osittain suojattu. Sää ei vaarantanut myyntiä.

Talous	TP-2018	TA-2019	TP-2019
Liikevaihto	1 040 640	1 177 591,00	946 853,72
Liikevoitto/-tappio	272 656	-177 177,69	-110 018,25
Tilikauden voitto/tappio	271 456	-177 177,69	-111 519,61

Tytäryhteisö Seinäjoen Orkesteriyhdistys ry

Kaupungin omistusosuus 63 %

Yhtiön toimiala

Konserttitoiminta.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
- Neljä sinfoniakonserttia yhdessä Vaasan kaupunginorkesterin kanssa (neljä eri ohjelmaa) - Yhdeksän konserttia kamarimusiikki- tai sinfoniettakoonpanolla. - Yksi kirkkokonsertti, J.S. Bach: Johannes-Passio - Lastenmusiikin konsertteja, laitospöytäkonsertteja, koululaiskonsertteja ja tilauskonsertteja - Vapunpäivän viihdekonsertti. - SKOR-klubi-konsertteja - Festivaaliesiintymiset Korsholman musiikkijuhlilla ja mahdollisesti Tangomarkkinnoilla.	Konserttien määrä.	Kaupunginorkesterilla oli esiintymisiä Suomessa yhteensä 50. 6 sinfonia-, 1 kirkko-, 11 kamarimusiikki-, 2 lasten-, 10 koulu-, 5 laitos/työpaikka-, 5 viihdekonserttia ja 1 julkinen kenraaliharjoitus. Ilmaiskonsertteja oli 7, joiden lisäksi 4 SKOR-klubia. Ei julkisia tilausesiintymisiä oli 3. Esiintyminen Tangomarkkinoiden 35-vuotisjuhlakonsertissa Areenalla.

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Kausikorttilaisten ja muiden kuulijoiden määrä, koulu-työpaikka- ja laitospöytäkonsertit.	Kuulijoiden tavoitettavuus, mediahuomio.	Konserteissa oli yhteensä 14 408 kuulijaa. Kausikorttilaisia oli kevätkaudella 103 ja syyskaudella 95. Kausiohjelman konserteista on julkaistu maakuntalehdessä etukäteisartikkeli tai konserttiarvostelu. Useista konserteista molemmat. Konserteista on tehty radio-puffeja. Konsertit ovat esillä internet-sivulla skor.fi, sekä facebookissa.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Taloudellisesti tehokkaan konserttitoiminnan järjestäminen.	Konserttituotannon hinta.	- Menot/konsertti = 41 671,05 - Menot = tilikauden menot 856 875 vähennettynä tilaus-konserttien kuluilla ja konserttikohtaisilla avustuksilla 65124,97= 726625,02 - Maksullisten (=kausiesitteen) konserttien määrä 2019 19 kpl

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Henkilötyövuosien (valtion-osuus) turvaaminen, oman pääoman säilyminen.	Talousarvion toteutumisen seuranta.	- Henkilötyövuosia 13,9, valti-onapua saadaan 13 henkilötyövuoteen. - Oma pääoma 202 415

Talous	TP-2018	TA-2019	TP-2019
Liikevaihto	878 500	803 547	834 045
Liikevoitto/-tappio	-8 055	-76 829	-21 809
Tilikauden voitto/tappio	-3 435	-74 154	-19 126

Tytäryhteisö Seinäjoen Työterveys Oy

Kaupungin omistusosuus 60,6 %

Yhtiön toimiala

Työterveyshuolto ja työhyvinvointipalvelut.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Käynnit ammattihenkilöillä.	Asiakaskäynnit työterveyslääkäreillä ja -hoitajilla yht. 40 000.	40152
Käynnit asiantuntijoilla.	Asiakaskäynnit työfysioterapeuteilla ja työterveyspsykologilla yht. 3 000 käyntiä.	4602

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Laadukkaiden palveluiden tarjoaminen/In-house aseman turvaaminen:		
1) Lakisääteinen työterveyshuoltopalvelu toteutetaan työpaikkojen kanssa laadittujen sopimusten ja vuosittain tarkistettavien toimintasuunnitelmien mukaisesti.	1) Itsearviointi vuosittain työpaikkojen toimintasuunnitelmien päivittämisen yhteydessä.	Toteutunut.
2) Työterveyshuolto toimii aktiivisesti työikäisen väestön työhyvinvoinnin edistämiseksi ja työurien pidentämiseksi. Kehitetään uusia työtapoja ja toimintamalleja toiminnan vaikuttavuuden lisäämiseksi.	2) Pääpaino toiminnassa pysyy ennaltaehkäisevässä ja lakisääteisessä työterveyshuolto-toiminnassa. Työterveysneuvotteluihin käytetty työaika. Työpaikoilla käytössä varhaisen tuen malli.	Toteutunut. KL1 osuus 58,41% kokonaisy-myynnistä
3) Asiakastyytyväisyys pysyy hyvänä.	3) Asiakastyytyväisyyskysely ja jatkuva palautemahdollisuus.	Asiakastyytyväisyyskysely toteutettu syksyllä 2019, Arvona erittäin hyvä.
4) Kohtuulliset jonotusajat.	4) Ei kiireellisen hoidon jonon odotusaika terveydenhuollon ammattihenkilön hoidontarpeen arviointiin enintään 2 viikkoa. Terveystarkastusjono maksimissaan puolivuotta, arvio perustuu koko vuoden keskiarvoon.	Toteutunut.

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Talouden tasapainottaminen/ tulos kattaa toiminnasta aiheutuvat menot: Positiivinen tulos.	Tilinpäätös/positiivinen tulos.	tilikauden voitto 173.268,32€

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Jotta SeiTT Oy saavuttaa tavoitteensa, sen tulee onnistua rekrytoimaan hyviä ja päteviä työterveyshuollon ammattilaisia ja asiantuntijoita ja palvelutuotanto pitää pystyä sovittamaan asiakkaiden työterveyshuoltotarpeita vastaavaksi. Toiminnan turvaamisen perusedellytyksenä on asiakkaiden pysyminen tyytyväisenä palvelun hinta- laatusuhteeseen ja vaikuttavuuteen. SeiTT Oy:n toiminta tarvitsee onnistuakseen myös hyvän yhteistyön ja sujuvat palveluketjut muun terveydenhuollon ja kuntoutuksen kanssa. SeiTT Oy:n suurimmat taloudelliset ja toiminnalliset riskit liittyvät työterveyshuollon asiakkuuksien/asiakasmäärien säilymiseen, sopimusten sisältöön ja osaavan henkilöstön rekrytointiin, oman henkilöstön työtyytyväisyyteen ja työsuhteiden jatkuvuuteen.	Asiakasmäärää ja sen muutosta sekä yhtiön taloudellista tilannetta seurataan kuukausittain johtoryhmän kokouksissa. Taloudellisesta tilanteesta raportoidaan jokaisessa hallituksen kokouksessa. Myös määrä- ja laatutavoitteiden toteutumista seurataan ja raportoidaan vähintään puolivuositain yhtiön hallitukselle. Asiakastytyväisyyttä ja prosessien sujuvuutta seurataan jatkuvan palautteen ja jono-seurannan perusteella ja keran vuodessa tehtävällä kattavalla asiakastytyväisyyskyselyllä. Asiakastytyväisyydestä raportoidaan henkilöstölle, ja hallitukselle. Potilasvahinkojen, muistutusten ja kanteluiden määrää ja laatua seurataan tarkasti ja niihin reagoidaan välittömästi. Oman henkilöstön työtytyväisyyttä seurataan työtytyväisyyskyselyllä ja kehityskeskusteluissa, joita käydään vuosittain. Varhaisen tuen keskusteluita käydään tarpeen mukaan joko työntekijän tai esimiehen aloitteesta. Henkilöstön työtytyväisyyskyselyn tulokset käsitellään yhdessä koko henkilöstön kanssa ja samalla keskustellaan työtytyväisyyttä parantavista ehdotuksista. Työtytyväisyydestä raportoidaan myös yhtiön hallitukselle. Toimitusjohtajan tulospalk-	Toteutunut Toteutunut Toteutunut, sillä muutoksella että perinteisen työtytyväisyyskyselyn sijaan henkilöstölle tehtiin ParTy kysely jonka tavoitteena on mitata työyhteisön hyvinvointia ja henkilön kuormituksen tilaa.

	kaus perustuu näihin yhtiölle sovittuihin tavoitteisiin joiden toteutuminen arvioidaan heti vuoden päätyttyä.	
--	---	--

Talous	TP-2018	TA-2019	TP-2019
Liikevaihto	4 107 511	4 320 000	4 510 528
Liikevoitto/-tappio	176 248	2 300	213 246
Tilikauden voitto/tappio	139 649		173 268

Tytäryhteisö Seinäjoki Areena Oy

Kaupungin omistusosuus n. 93 %

Yhtiön toimiala

Kiinteistön hallinnointi, vuokraus, myynti ja markkinointi.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Isot tapahtumat	50 kpl	52kpl
Pienet keskiuudet	180 kpl	249 kpl
Liikuntavuorot	2 700 tuntia	B-halli 3771 ja A-halli 1 169

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Palvelu tasolla, että tilat ja toiminta toimii sisäisen markkinoinnin keinona ja lisää käyttöä.	Asiakaspalautteet	Pääsääntöisesti hyvää palautetta tiloista, palvelusta ja Areena kokonaisuudesta
Henkilökunnan työ hyvinvointi, jaksaminen ja viihtyminen työssä.	Henkilökohtaiset keskustelut jokaisen kanssa.	Käyty 2019 ja ei havaittavaa poikkeamaa tavoitteista. Sairauspoissaolot < 5 pv/hlö

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Käyttötalous	Tavoite hankkia tulorahoituksella toiminnan käyttökulut.	Vuoden 2019 osalta ei toteutunut. Uuden kokonaisuuden osalta kiinteistövero vie 25 % (250 400 €) liikevaihdosta ja vaikka liikevaihdon kasvu on ollut hyvä, niin se ei riitä toistaiseksi käyttökattteen saamiseksi +/- nollaan
Lainat ja korot	Tehtyjen päätösten mukaan toteutuminen.	Lainat ja korot toteutui tehtyjen päätösten mukaisesti

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Päivittäinen valvonta ja tavoitteena ennakoida ja välttää merkittävät riskit.	Todetaan mitä toiminta on ollut.	Tavoitteen mukaan pyritty toimimaan

Talous	TP-2018	TA-2019	TP-2019
Liikevaihto	1 399 200	**1 070 000	990 900
Liikevoitto/-tappio	-531 100	*70 000	- 717 100
Tilikauden voitto/tappio	11 800	1 000	-91 200
		** Jäähallin toimintaa ei yhtiöllä v 2019 * Ennen poistoja ja rahoitustuottoja/-kuluja	

Tytäryhteisö Seipark Oy

Kaupungin omistusosuus 100 %

Yhtiön toimiala

Maksullinen pysäköinti.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Kadunvarsipysäköinnin volyymi	2018 tason säilyttäminen	Kadunvarsipysäköinnin liikevaihto laski 1,4 %
Toriparkin käyttäjämäärät; autopaikan käyttö/pv	1,0	0,8

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Pysäköinnin operoiminen asiakaslähtöisesti	Pysäköinnin järjestelmien kehittäminen/päivittäminen	Mahdollistettiin mobiilimaksuminen myös pysäköintitaloissa (Toriparkki ja P-Torikeskus)

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Liikevaihdon määrä	2.150.000,00	2,037 milj. €
Tilikauden tulos	0,00	+ 39 t€

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Ei erillisiä määriteltyjä tavoitteita. Sisäistä valvontaa toteutetaan edellisten vuosien malliin. Vakuutuksien riittävyyttä toiminnan laajuuteen nähden arvioidaan normaalisti.		

Talous	TP-2018	TA-2019	TP-2019
Liikevaihto	1 944 939	2 150 000,00	2 036 942,75
Liikevoitto/-tappio	-45 584	130 000,00	149 935,87
Tilikauden voitto/tappio	-140 851	0,00	38 627,01

Tytäryhteisö Sevas Kodit Oy

Kaupungin omistusosuus 100 %

Yhtiön toimiala

Sevas Kodit Oy omistaa, rakennuttaa, ylläpitää, hallinnoi ja vuokraa asukkaiden tarpeisiin sopivia kohtuuhintaisia arava- ja korkotukilainoitettuja asuntoja Seinäjoen kaupungissa.

Sevas Kodit toimii tehokkaasti ja taloudellisesti voittoa tavoittelemattomana, kaupungin omistamana yhtiönä.

Määrätavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Koulukatu 35 opiskelija-asuntojen muutos- ja korjaustyö. Kahden solun soluasunto- ja muutetaan yhden henkilön asunnoiksi	Vaikeasti vuokrattavien solu- huoneiden määrä vähenee 58:sta 18 huoneeseen ja vastaavasti yhden henkilön erillisiä asuntoja lisääntyy 24:stä asunnosta 64 asuntoon.	Korjaustyöt käynnissä ja ne valmistuvat tavoitteiden mukaisesti kesäkuussa 2020.
Puistokuja 4 asuinkerrostalo puretaan.	Purkamisen toteuttaminen.	Purkaminen toteutettiin tavoitteen mukaisesti.
Rajoituksista vapautunut opiskelija-asuntoalueen Törnäväntie 28 vuokraustoiminta päätetään.	33 opiskelija-asuntoa vähenee vuokrattavien määrästä.	Törnäväntie 28 D-talon vuokraaminen päätettiin tavoitteen mukaisesti ja talo puretaan syksyllä 2020.

Laatutavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Pitkäaikaisten asukkaiden hyvitysmenettelyä jatketaan päätetyn ohjelman mukaisesti.	Hyvitysvuorossa ovat ne asukkaat jotka ovat tehneet vuokrasopimuksen nykyiseen asuntoon vuonna 2004.	Asetettu tavoite toteutettiin.
Toimintavuoden 2018 aikana tehostettiin yhteistyötä Toimintojentalo-yhdistys ry:n kanssa tavoitteena yhteisöllisyyden lisääminen asuntokohteissa mm. "Yhteisen Keittiöhankeen" kautta. Toimintavuoden 2019 aikana jatketaan tätä yhteistyötä ja sitä laajennetaan myös muiden toimijoiden suuntaan kuten Muistiyhdistys ry:n "Kortteleihin kulttuuria" hankkeen kautta. Sevas Kodit Oy:n pääteema vuodelle 2019 on "Turvaverkko" ja niiden luominen eri	Yhteistyömuotojen jatkuminen ja kehittyminen verkostoitumalla eri toimijoiden kanssa yhteisöllisyyden mahdollistamiseksi ja lisäämiseksi. Kortteleihin kulttuuria - hankkeen toteutuminen.	Kortteleihin kulttuuria hanke on toteutunut toimintavuoden 2019 aikana. Toimintojentalo-yhdistys ry:n ja Seinäjoen kaupungin kanssa käynnistettiin suunnittelu kunnallisen senioriasumisen mallin kehittämistä ja pilotoinnista Kototie 26 asuntokohteeseen.

toimijoiden yhteistyön kautta asuntokohteisiin.		
Yleisen asukaskyselyn toteuttaminen kaikkiin asuntoihin vuoden 2019 aikana. Kyselyssä kartoitetaan Sevas Kodit Oy:n asukkaiden tyytyväisyyttä tärkeiksi kokemissaan asioissa.	Toteutettu asukaskysely.	Asukaskysely toteutettiin strategiapäivitysprosessiin liittyen. Asukaspalaute oli hyvää. Jokaisella toiminnan osa-alueella yhtiön toiminta oli asukas palautteen perusteella parantunut.
Kiinteistöhuollon ja siivouksen ohjaukseen otetaan käyttöön laatusopimusmenettely.	Solmitut laatusopimukset, joissa määritelty laatupisteiden raja-arvot ja palkkioperiaatteet.	Kiinteistöhuollon laatusopimukset on otettu käyttöön.
Sevas Kodit Oy jatkaa Seinäjoen kaupungin asumisneuvonta-hankeen rahoitusta omalta osaltaan.	Sevas Kodit Oy:n panostus ja rahoitusosuus on 10 000 € vuodessa henkilöstökulujen kattamiseen	Sevas Kodit Oy on ollut mukana rahoituksessa 10 000 eurola.
OmaSevas-verkkopalvelun käyttöönoton vahvistaminen.	Rekisteröityjen ja palvelua käyttävien asukkaiden nettoliästavoite on 600 asukasta.	Toimintavuoden aikana OmaSevas käyttäjämäärä lisääntyi 617:lla käyttäjällä. Tavoite saavutettiin.
Hallinnon ja johdon raportointijärjestelmän kehityshanke koskien uusia asukas- ja kiinteistötietojärjestelmiä.	Käyttöasteeseen ja asukasvalintaan liittyvät raportit valmiit.	Uusi raportointijärjestelmä vuokraustoimintaan otettiin käyttöön

Taloudellisuustavoitteet

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Luottotappiot: kuluvan vuoden kehityksen perusteella luottotappioiden määräksi vuodelle 2019 arvioidaan 0,5 % kokonaisvuokratuotoista.	Toteutuneiden ja hyväksyttyjen luottotappioiden euromäärä.	Toimintavuoden aikana kirjattujen luottotappioiden kokonaismäärä oli 153.333,25 euroa mikä on 0,75 % liikevaihdosta. Asetettu tavoite ylitettiin.
Perusparannuksien omavastuuosien ja suurien jaksottaisien korjausten rahoittamiseksi yhtiö sisällyttää kaikkiin vuokriin korjausvarauksen 0,30 €/m ² /kk.	Vuokriin sisällytetyn varauksen kokonaismäärä.	Toimintavuoden aikana perittiin korjausrahaa 0,30 €/m ² /kk.
Käyttöaste arvio vuodelle 2019 on 93 %. Vuokrattavissa olevista vuokratiasunnoista vuokraamatta olevien asuntojen aiheuttamat tulojen menetykset arvioidaan olevan noin 1 500 000 € vuodessa. Peruskor-	Toteutunut käyttöaste ja vuokraamatta olleista asunnoista muodostuneet vuokramenetykset. Toteutetun korjaushankeen ajalta syntyneet, kyseisen kohteen vuokramenetykset rakennusajalta	Toteutunut käyttöaste vuokratiasuntojen osalta oli 93,4 ja opiskelijakotiasuntojen osalta 91,0 %. Koko asutuskannan osalta 93,0 %. Vapaiden asuntojen vuokramenetykset oli 1.638.249,92 euroa.

jauksen kohteena olevien asuntojen vuokranmenetykset arvioidaan olevan noin 200 000 € vuodessa, eli yhteensä nämä tekevät 1 700 000 €. Vuoden 2019 talousarviossa vuokrien keskimääräinen tarkistus verrattuna vuoden 2018 vuokraan arvioidaan olevan noin +1 - +2 %. Kustannuspaineet kohdistetaan ensisijaisesti niihin asuntokohteisiin, joissa käyttöaste on ollut kuukausittain keskimäärin yli 97 %. Yhtiö investoi toimintavuoden 2019 aikana suunnitelmalliseen kunnossapito- ja korjaustoimintaan noin 1 600 000 €. Edellä mainittu investointi rahoitetaan toimintavuoden vuokratuloista sekä aikaisempina vuosina kerätyistä korjausvarauksista.	Toteutunut vuokrien tarkistus vuodelle 2019. Toteutuneet investoinnit vuonna 2019.	Koulukatu 35:n korjausajalta 6-12/2019 kertyi 197.960 € vuokratulojen menetys Toimintavuodeksi 2019 vuokria eli asumiskustannuksia tarkistettiin vuokratotiasuntojen osalta keskimäärin 1,10 % ja opiskelijakotiasuntojen osalta keskimäärin 0,91 % verrattuna vuoden 2018 asumiskustannustasoon. Toimintavuoden 2019 talousarvioon sisällytetyistä ja suunnitelluista investoinneista pystyttiin toteuttamaan noin 75%.
--	--	---

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Tavoitteet 2019	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Yhtiö toimii ainoastaan toimialapykälän ja hyväksytyn strategian mukaisessa toiminnassa.	Asuntokanta on ns. rajoituksen alaista tai rajoituksista vapautunutta asuntokantaa. Mahdollisen uuden liiketilan tai ns. markkinaehtoisien asuntokannan toteutus edellyttää myös omistajan uutta riskienarviointiprosessia.	Yhtiö toimi tavoitteen mukaisesti.
Yhtiön virallisen strategian käsittely ja päivitys toimintavuoden 2019 aikana.	Päivitetty strategia.	Hallituksen työstämän strategiapäivitys valmistui tavoitteen mukaisesti ja se hyväksyttiin hallituksessa 22.8.2019.
Vieraan pääoman (lainat) korkosuojaus on hyväksytyn riskienhallintastrategian mukainen	Kaikkien lainojen korkojen suojausaste on > 70 %.	Korkosuojauksen määrä tarkasteltiin toimintavuoden aikana ja sisältöä muutettiin asetettu tavoite huomioiden.
Kiinteistöjen riskienhallinta	Kiinteistöt vakuutettu, meklaripalvelut, seurantakokoukset.	Kiinteistöt olivat vakuutettuna koko toimintavuoden ajan.
Yhtiön sisäisen valvonnan määrittely ja kuvaus laaditaan/päivitetään sekä doku-	Laadittu sisäisen valvonnan ohjeistus kirjallisessa ja hallituksen hyväksymässä muodos-	Valvonnan ohjeistusta ei päivitetty toimintavuoden aika.

mentoidaan toimintavuoden 2019 aikana.	sa.	
---	-----	--

Talous	TP-2018	TA-2019	TP-2019
Liikevaihto	20 769 247	21 388 796	20520313
Liikevoitto/-tappio	7 134 612	7 839 364	6670810
Tilikauden voitto/tappio	-212 790	0	-17240

8.2 Tuloslaskelmaosan toteutumiset

Kaupunki ilman liikelaitosta

Tuloslaskelmaosan toteutumisista on laadittu oheiset

TULOSLASKELMAOSA KAUPUNKI ulkoiset ja sisäiset, ilman liikelaitosta	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot					
Myyntitulot	32 694 500	619 100	33 313 600	33 702 529	388 929
Maksutuotot	18 829 400	842 900	19 672 300	18 942 462	-729 838
Tuet ja avustukset	2 919 900	509 000	3 428 900	4 313 940	885 040
Muut toimintatulot	39 951 800	20 100	39 971 900	36 967 530	-3 004 370
Toimintatulot yhteensä	94 395 600	1 991 100	96 386 700	93 926 461	-2 460 239
Toimintamenot					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-145 828 600	1 290 700	-144 537 900	-145 755 735	-1 217 835
Henkilösivukulut	-33 733 300	227 700	-33 505 600	-33 920 639	-415 039
Palvelujen ostot	-182 445 950	-11 766 000	-194 211 950	-193 919 668	292 282
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22 302 150	443 300	-21 858 850	-22 864 039	-1 005 189
Avustukset	-25 230 400	1 665 000	-23 565 400	-25 734 830	-2 169 430
Muut toimintakulut	-32 489 900	-4 630 300	-37 120 200	-36 063 783	1 056 417
Toimintamenot yhteensä	-442 030 300	-12 769 600	-454 799 900	-458 258 694	-3 458 794
TOIMINTAKATE	-347 634 700	-10 778 500	-358 413 200	-364 332 233	-5 919 033
Verotulot	264 554 000	0	264 554 000	257 099 827	-7 454 173
Valtionosuudet	95 088 600	0	95 088 600	97 793 369	2 704 769
Rahoitustulot- ja menot					
Korkotuotot muilta	5 445 000	0	5 445 000	5 514 810	69 810
Muut rahoitustuotot muilta	4 683 100		4 683 100	4 794 776	111 676
Korvaus peruspääomasta					
liikelaitoksilta	9 100		9 100	9 073	-27
Korkokulut muille	-1 510 000		-1 510 000	-1 580 960	-70 960
Korkokulut liikelaitoksille	-40 000		-40 000	-32 093	7 907
Muut rahoituskulut	-306 000	0	-306 000	-318 241	-12 241
Rahoitustulot ja -menot	8 281 200	0	8 281 200	8 387 365	106 165
VUOSIKATE	20 289 100	-10 778 500	9 510 600	-1 051 672	-10 562 272
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-19 500 000		-19 500 000	-21 394 512	-1 894 512
Arvonalentumiset				-22 111	-22 111
Satunnaiset erät					
TILIKAUDEN TULOS	789 100	-10 778 500	-9 989 400	-22 468 295	-12 478 895
Poistoeron muutos				34 526	34 526
Varausten muutos					0
Rahastojen vähennys+/lisäys -				15 115	15 115
Tilikauden ali/ylijäämä	789 100	-10 778 500	-9 989 400	-22 418 654	-12 429 254

Kaupunki sisältäen liikelaitoksen

TULOSLASKELMAOSA KAUPUNKI, sis. liikelaitoksen ulkoiset ja sisäiset	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot					
Myyntitulot	50 711 100	619 100	51 330 200	51 576 216	246 016
Maksutulot	19 329 400	842 900	20 172 300	19 392 446	-779 854
Tuet ja avustukset	2 979 900	509 000	3 488 900	4 374 378	885 478
Muut toimintatulot	39 992 200	20 100	40 012 300	37 052 996	-2 959 304
Toimintatulot yhteensä	113 012 600	1 991 100	115 003 700	112 396 036	-2 607 664
Toimintamenot					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-155 035 900	1 290 700	-153 745 200	-154 969 189	-1 223 989
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-30 470 400	188 700	-30 281 700	-31 028 134	-746 434
Muut henkilösivukulut	-5 197 200	39 000	-5 158 200	-4 894 259	263 941
Palvelujen ostot	-184 048 650	-11 766 000	-195 814 650	-195 300 171	514 479
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-23 415 350	443 300	-22 972 050	-23 988 863	-1 016 813
Avustukset	-25 230 400	1 665 000	-23 565 400	-25 734 830	-2 169 430
Muut toimintakulut	-36 451 800	-4 630 300	-41 082 100	-40 033 634	1 048 466
Toimintamenot yhteensä	-459 849 700	-12 769 600	-472 619 300	-475 949 080	-3 329 780
TOIMINTAKATE	-346 837 100	-10 778 500	-357 615 600	-363 553 044	-5 937 444
Verotulot					
Kunnan tulovero	222 915 000	0	222 915 000	216 331 971	-6 583 029
Kiinteistövero	25 939 000	0	25 939 000	25 776 585	-162 415
Osuus yhteisöveron tuotosta	15 700 000	0	15 700 000	14 991 271	-708 729
Valtionosuudet	95 088 600		95 088 600	97 793 369	2 704 769
Rahoitustulot- ja menot					
Korkotulot muilta	5 485 000	0	5 485 000	5 546 903	61 903
Muut rahoitustulot muilta	4 683 100	0	4 683 100	4 794 874	111 774
Korvaus peruspääomasta liikelaitokselta	9 100		9 100	9 073	-27
Korkomenot muille	-1 500 000	0	-1 500 000	-1 579 788	-79 788
Korkomenot liikelaitokselle	-40 000		-40 000	-32 092	7 908
Muut rahoitusmenot	-306 000	0	-306 000	-318 350	-12 350
Maksuliikennetilien korot	-10 000	0	-10 000	-1 172	8 828
Liikelaitoksen korvaus peruspääomasta	-9 100		-9 100	-9 073	27
Rahoitustulot ja -menot	8 312 100	0	8 312 100	8 410 375	98 275
VUOSIKATE	21 117 600	-10 778 500	10 339 100	-249 473	-10 588 573
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-20 373 000		-20 373 000	-22 175 080	-1 802 080
Arvonalentumiset				-22 111	-22 111
Satunnaiset erät			0		
TILIKAUDEN TULOS	744 600	-10 778 500	-10 033 900	-22 446 664	-12 412 764
Poistoeron muutos				34 526	34 526
Varausten muutos				15 115	15 115
Rahastojen vähennys+/lisäys -					0
Tilikauden ali-/ylijäämä	744 600	-10 778 500	-10 033 900	-22 397 023	-12 363 123

Talousarvion toteutumisen mukaiset toimintamenot palvelukeskuksittain sisäiset erät huomioituna ovat seuraavat:

milj. €	2019	2018	Kasvu %
Konsernipalvelut	21,4	20,9	2,3
Sosiaali- ja terveystoimiala	237,9	220,1	7,5
Sivistyksen- ja hyvinvoinnin ta	145,4	140,8	3,2
Kaupunkiympäristön toimiala	44,4	43,1	2,9
Elinvoiman ja kilpailukyvyn ta	9,2	10,1	-9,8
E-P:n Pelastuslaitos	18,5	17,9	3,2
Yhteensä	476,8	452,9	5,0

VEROTULOJEN ERITTELY	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama + yli / -alle
Verotulot					
Kunnan tulovero	222 915 000		222 915 000	216 331 971	-6 583 029
Osuus yhteisöveron tuotosta	15 700 000		15 700 000	14 991 271	-708 729
Kiinteistövero	25 939 000		25 939 000	25 776 585	-162 415

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama + yli / -alle
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, ml tasaukset	95 088 600		95 088 600	100 707 379	5 618 779
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet				-2 914 010	-2 914 010
Yhteensä	95 088 600	0	95 088 600	97 793 369	2 704 769

8.3 Investointien toteutuminen

Kaupunki ilman liikelaitosta

INVESTOINTIOSA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama -yli / +alle
MENOT					
KAUPUNKI					
Muut pitkävaikutteiset menot (Tietokoneohjelmistot)	899 300	-240 400	658 900	222 272	436 628
Maa- ja vesialueet	900 000		900 000	2 542 111	-1 642 111
Rakennukset	10 220 000	7 781 000	18 001 000	20 214 969	-2 213 969
Kadunrakentaminen	11 750 000	1 357 000	13 107 000	12 120 461	986 539
Puistorakentaminen	450 000		450 000	447 235	2 765
Liikuntapaikkarakentaminen	440 000	45 400	485 400	347 034	138 366
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	148 400		148 400	41 322	107 078
Hulevesiviemärit	1 721 100	42 000	1 763 100	1 670 559	92 541
Koneet ja kalusto	4 265 500	150 000	4 415 500	3 685 093	730 407
Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset (osakkeet ja osuudet)	2 272 700	1 447 600	3 720 300	3 359 453	360 847
			0		0
Menot yhteensä	33 067 000	10 582 600	43 649 600	44 650 509	-1 000 909

INVESTOINTIOSA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama -yli / +alle
TULOT					
KAUPUNKI					
Myyntitulot					
Maa- ja vesialueet	1 000 000		1 000 000	5 045 837	4 045 837
Sisältää myyntivoittoa				(4 182 478)	
Sisältää myyntitappiota				(14 142)	
Rakennukset				2 164 361	2 164 361
Sisältää myyntivoittoa				(88 108)	
Sisältää myyntitappiota					
Liikuntapaikkarakentaminen	50 000		50 000	0,00	-50 000
Koneet ja kalusto	34 000		34 000	49 897	15 897
Sisältää myyntivoittoa				(49 897)	
Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset (osakeet ja osuudet)	100 000		100 000	384 330	284 330
Sisältää myyntivoittoa				(124 612)	
Sisältää myyntitappiota				(12350)	
Myyntitulot yhteensä	1 184 000	0	1 184 000	7 644 425	6 460 425
Rahoitusosuudet					
Rakennukset			0	351 796	351 796
Liikuntapaikkarakentaminen	50 000		50 000	0	-50 000
Rahoitusosuudet yhteensä	50 000	0	50 000	351 796	301 796
Tulot yhteensä	1 234 000	0	1 234 000	7 996 221	6 762 221

Rakennusten toteutuminen

	Edellisten vuosien käyttö	Talous-arvio 2019	Toteutuma 2019	Poikkeama	Kustannukset yhteensä
6001 Virastotalo	6 816 808	1 900 000	1 902 986	-2 986	8 719 794
6008 Kaupungintalo peruskorj.	6 220 254	1 520 000	1 602 191	-82 191	7 822 445
6009 Ylistaron koulukeskus	6 344 189	0	0	0	6 344 189
6010 Toukolanpuiston koulu	2 644 024	0	0	0	2 644 024
6147 Västinkartano	1 804 886	700 000	588 185	111 815	2 393 071
6156 Jäähallin peruskorjaus	4 418 660	30 000	6 013	23 987	4 424 673
6157 Marttilan koulun piha	484 110	257 000	275 100	-18 100	759 210
6281 Nurmon liikuntahallin peruskorjaus	433 470	44 000	42 825	1 175	476 295
6283 Ylistaron monitoimitalon perusk.	156 244	2 000	490	1 510	156 734
6284 Pohjan nuorisotalon peruskorjaus	539 854	750 000	832 394	-82 394	1 372 248
6369 Toimintojen talo, Kasper	916 167	55 000	57 930	-2 930	974 097
6375 Aseman koulun peruskorjaus	247 622	993 000	745 953	247 047	993 575
6376 Simunan palvelikeskus	402 126	73 000	54 628	18 372	456 754
6379 Teatteritekniikan peruskorjaus	2 237 573	4 404 000	4 901 825	-497 825	7 139 398
6380 Kaupungin varikon C-hallin laajennus	1 003 948	50 000	48 212	1 788	1 052 160
6385 Keskuskatu 32 muutostyöt	521 491	4 317 000	4 375 723	-58 723	4 897 214
6447 Törnävän leirintäalueen kehittäminen	240 809	208 000	212 260	-4 260	453 069
6453 Nurmon hammashoitolan muutokset	231 060	8 000	6 850	1 150	237 910
6456 Pikkalanmäen päiväkot	102 614	0	0	0	102 614
6457 u-kenttä+pesisstadion parkkipaikka	247 340	0	0	0	247 340
6491 Nurmon koulukeskus	45 718	0	0	0	45 718
6495 Lukion YO-luokat	8 438	31 000	19 637	11 363	28 075
6496 Torin kahvilapaviljonki	173 869	190 000	183 464	6 536	357 333
6586 Ki Oy Seinäjoen Kulkuri(posti)	106 654	160 000	163 226	-3 226	269 880
6600 Ilkan kiinteistö	724 988	0	0	0	724 988
6606 Joupin purettavat rakennukset	180 000	0	0	0	180 000
6607 Nurmotalon peruskorjaus	64 684	736 000	742 008	-6 008	806 692
6608 Kärjen koulun peruskorjaus	200	0	-200	200	0
6616 Törnävän saaren rakennukset		40 000	28 140	11 860	
6617 Törnävän koulun peruskorjaus		350 000	316 102	33 898	
6619 Sjoen yhteiskoulun peruskorjaus		50 000	61 731	-11 731	
6620 Kouran koulun tilaratkaisut	13 520	0	0	0	13 520
6622 Tiklaksen muutos, Jaakkolantie		20 000	16 564	3 436	
6623 Koivukaaren iv		13 000	12 587	413	
6624 Pvkoti Onnimanni peruskorjaus		600 000	342 865	257 135	
6685 Lintuviidan koulu+pvkoti		10 000	6 405	3 595	
6773 Korjaamohalli, Alakylä	201 080	0	0	0	201 080
6777 Kertunlaakson koulu		100 000	47 614	52 386	
6778 Niemistön päiväkot		320 000	451 124	-131 124	
6856 Marttilan koulu		70 000	71 280	-1 280	
6858 Sedu amm.koulu 743-3-27-6			2 098 857	-2 098 857	
Menot yhteensä	35 191 426	18 001 000	20 214 969	-2 213 969	54 294 100

Kaupunki ja liikelaitos

INVESTOINTIOSA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama -yli / +alle
MENOT KAUPUNKI					
Muut pitkävaikutteiset menot (Tietokoneohjelmistot)	899 300	-240 400	658 900	222 272	436 628
Maa- ja vesialueet	900 000		900 000	2 542 111	-1 642 111
Rakennukset	10 220 000	7 781 000	18 001 000	20 214 969	-2 213 969
Kadunrakentaminen	11 750 000	1 357 000	13 107 000	12 120 461	986 539
Puistorakentaminen	450 000		450 000	447 235	2 765
Liikuntapaikkarakentaminen	440 000	45 400	485 400	347 034	138 366
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	148 400		148 400	41 322	107 078
Hulevesiviemärit	1 721 100	42 000	1 763 100	1 670 559	92 541
Koneet ja kalusto	4 265 500	150 000	4 415 500	3 685 093	730 407
Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset (osakkeet ja osuudet)	2 272 700	1 447 600	3 720 300	3 359 453	360 847
Menot yhteensä	33 067 000	10 582 600	43 649 600	44 650 509	-1 000 909
Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitos					
Koneet ja kalusto	858 500	0	858 500	831 198	27 302
Menot yhteensä kaupunki+liikelaitos	33 925 500	10 582 600	44 508 100	45 481 707	-973 607

INVESTOINTIOSA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama -yli / +alle
TULOT KAUPUNKI					
Myyntitulot					
Maa- ja vesialueet	1 000 000		1 000 000	5 045 837 (4 182 478)	4 045 837
Sisältää myyntivoittoa				(14 142)	
Sisältää myyntitappiota				2 164 361	2 164 361
Rakennukset				(88 108)	
Sisältää myyntivoittoa				0,00	-50 000
Sisältää myyntitappiota				49 897	15 897
Liikuntapaikkarakentaminen	50 000		50 000	(49897)	
Koneet ja kalusto	34 000		34 000		
Sisältää myyntivoittoa					
Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset (osakeet ja osuudet)	100 000		100 000	384 330 (124 612)	284 330
Sisältää myyntivoittoa				(12 350)	
Sisältää myyntitappiota					
Myyntitulot yhteensä	1 184 000	0	1 184 000	7 644 425	6 460 425
Rahoitusosuudet					
Rakennukset			0	351 796	351 796
Liikuntapaikkarakentaminen	50 000		50 000	0	-50 000
Rahoitusosuudet yhteensä	50 000	0	50 000	351 796	301 796
Tulot yhteensä kaupunki	1 234 000	0	1 234 000	7 996 221	6 762 221
ETELÄ-POHJANMAAN PELASTUSLAITOS					
Myyntitulot					
Koneet ja kalusto	30 000	0	30 000	75 919 (46 919))	45 919
Sisältää myyntivoittoa					
Rahoitusosuudet					
Koneet ja kalusto	30 000		30 000	29 000	-1 000
Tulot yhteensä liikelaitos	60 000	0	60 000	104 919	44 919
Tulot yhteensä kaupunki+liikelaitos	1 294 000	0	1 294 000	8 101 140	6 807 140

8.4 Rahoitusosan toteutuminen

Kaupunki ilman liikelaitosta

RAHOITUSOSA kaupunki ilman liikelaitosta	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	20 289 100	-10 778 500	9 510 600	-1 051 671	10 562 271
Tulorahoituksen korjauserät	-8 399 000		-8 399 000	-4 242 387	-4 156 613
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-33 067 000	-10 582 600	-43 649 600	-44 650 510	1 000 910
Rahoitusosuudet investointimenoihin	50 000	0	50 000	351 796	-301 796
Pysyvien vastaavien luovutustulot	9 533 000	0	9 533 000	7 292 629	2 240 371
Toiminta ja investoinnit, netto	-11 593 900	-21 361 100	-32 955 000	-42 300 143	9 345 143
			0		0
Rahoitustoiminta			0		0
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys		0	0		0
Antolainasaamisten vähennykset	2 776 300	0	2 776 300	3 638 387	-862 087
Lainakannanmuutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	40 803 600	0	40 803 600	40 803 600	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-31 986 000	0	-31 986 000	-30 084 878	-1 901 122
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	27 528 671	-27 528 671
Vaikutus maksuvalmiuteen	0	-21 361 100	-21 361 100	-414 363	-20 946 737

Liikelaitoksen toteutusvertailut ovat tasekirjan lopussa eriytettyssä tilinpäätöksessä.

Kaupunki ja liikelaitos

RAHOITUSOSA kaupunki, sisältää liikelaitoksen	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	21 117 600	-10 778 500	10 339 100	-249 473	10 588 573
Tulorahoituksen korjauserät	-8 409 000		-8 409 000	-4 289 306	-4 119 694
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-33 925 500	-10 582 600	-44 508 100	-45 481 707	973 607
Rahoitusosuudet investointimenoihin	80 000	0	80 000	380 796	-300 796
Pysyvien vastaavien luovutustulot	9 543 000	0	9 543 000	7 339 548	2 203 452
Toiminta ja investoinnit, netto	-11 593 900	-21 361 100	-32 955 000	-42 300 142	9 345 142
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys		0	0		0
Antolainasaamisten vähennykset	2 776 300	0	2 776 300	3 638 387	-862 087
Lainakannanmuutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	40 803 600	0	40 803 600	40 803 600	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-31 986 000	0	-31 986 000	-30 084 878	-1 901 122
Lyhytaikaisten lainojen muutos		0	0	27 528 671	-27 528 671
Vaikutus maksuvalmiuteen	0	-21 361 100	-21 361 100	-414 362	-20 946 738

8.5 Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta Kaupunki ilman liikelaitosta

	*) B	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup. talous- arvio	TA:n muu- tokset	TA muu- tosten jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	Alkup. talous- arvio	TA:n muu- tokset	TA muu- tosten jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama
KÄYTTÖTALOUSOSA											
100 Vaalit	B	368		368	301	67	319	0	319	217	-102
120 Tarkastustoimi	B	148		148	134	14	0	0	0	0	0
130 Yleishallinto	B	5 552	4 852	10 404	10 111	293	1 692	0	1 692	789	-903
140 Hallintopalvelut	B	1 578		1 578	1 382	196	666	0	666	602	-64
150 Henkilöstöpalvelut	B	4 469	-1 020	3 449	2 517	932	71	90	161	229	68
160 Talouspalvelut	B	7 553	235	7 788	6 907	881	1 112	10	1 122	1 386	264
200 Soten hallinto	B	1 659	-5	1 654	1 557	97	229	0	229	230	1
210 Sosiaalityö	B	47 550	1 533	49 083	53 162	-4 079	3 695	634	4 329	4 729	400
260 Ikäihmisten palvelut	B	39 366	-175	39 191	40 034	-843	7 346	320	7 666	8 253	587
300 Terveysenholto	B	129 382	9 975	139 357	140 464	-1 107	8 912	49	8 961	9 692	731
370 Ympäristötöterv.huolto	B	3 064		3 064	2 696	368	2 216	9	2 225	2 184	-41
Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan											
400 hallinto	B	12 264	-408	11 856	11 712	144	11 827	100	11 927	11 071	-856
410 Perusopetus	B	52 684	-250	52 434	52 680	-246	1 251	0	1 251	1 085	-166
420 Erityispalvelut	B	6 282		6 282	6 179	103	771	0	771	858	87
430 Varhaiskasvatus	B	47 996	-1 509	46 487	45 163	1 324	3 703	350	4 053	4 018	-35
480 Lukiokoulutus	B	9 061	-5	9 056	9 176	-120	238	0	238	183	-55
490 Kansalaisopisto	B	2 794	-51	2 743	2 765	-22	716	0	716	650	-66
500 Ammatillinen koulutus	B	449		449	455	-6	0		0		0
510 Kirjastopalvelut	B	4 572	-7	4 565	4 630	-65	162	60	222	390	168
530 Kulttuuripalvelut	B	1 559	-9	1 550	1 574	-24	292	20	312	398	86
550 Museopalvelut	B	987		987	1 037	-50	34	0	34	66	32
570 Liikuntapalvelut	B	7 738	-45	7 693	7 804	-111	1 246	0	1 246	1 282	36
590 Nuorisopalvelut	B	2 233	-10	2 223	2 271	-48	262	79	341	364	23
Kaupunkiympäristön											
600 toimialan hallinto	B	1 263	-38	1 225	1 578	-353	324	0	324	213	-111
610 Toimitilat	B	17 619	177	17 796	18 623	-827	32 348	30	32 378	31 247	-1 131
Kiinteistö- ja											
620 paikkatietopalvelut	B	2 077	-60	2 017	1 894	123	11 141	0	11 141	8 778	-2 363
630 Yhdyskuntateknikka	B	14 925	-310	14 615	14 742	-127	2 266	0	2 266	3 547	1 281
Kaupunkisuunnittelu ja											
650 kaavoitus	B	847	-25	822	825	-3	49	0	49	76	27
660 Rakennusvalvonta	B	795	-24	771	753	18	672	0	672	590	-82
670 Ympäristönsuojelu	B	407	-12	395	334	61	91	0	91	106	15
680 Pelastustoimi	B	5 911		5 911	5 889	22	0		0		0
700 Elinvoima ja kilpailukyky	B	8 879	-40	8 839	9 186	-347	741	240	981	968	-13
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B			0		0	264	0	264	257	-7
Valtionosuudet	B						95 088	0	95 088	97 793	2 705
Korkotulot	B						5 445	0	5 445	5 515	70
Muut rahoitustulot	B						4 692	0	4 692	4 804	112
Korkokulut	B	1 550		1 550	1 613	-63		0	0		0
Muut rahoituskulut	B	306		306	318	-12		0	0		0

INVESTOINTIOSA											
Muut pitkävaik.menot	B	899	-240	659	222	437					0
Maa- ja vesialueet	B	900	0	900	2 542	-1 642	1 000		1 000	878	-122
Rakennukset	B	10 220	7 781	18 001	20 215	-2 214	0		0	2 252	2 252
Kadunrakentaminen	B	11 750	1 357	13 107	12 120	987			0		0
Puistorakentaminen	B	450		450	447	3			0		0
Liikuntapaikkarakent.	B	440	45	485	347	138	50		50	0	-50
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	B	148		148	41	107			0		0
Hulevesiviemärit	B	1 721	42	1 763	1 670	93			0		0
Koneet ja kalusto	B	4 265	150	4 415	3 685	730	34		34	0	-34
Arvopaperit ja muut pitk. sijoitukset	B	2 272	1 448	3 720	3 359	361	100		100	272	172
RAHOITUSOSA											
Tulorahoituksen korjauserät		8 399		8 399	4 242	4 157					
Antolainasaamisten lis	B		0	0	0	0					
Antolainasaamisten väh	B	0		0		0	2 776	0	2 776	3 638	-862
Pitkäaik.lainojen lis	B	0		0		0	40 804	0	40 804	40 804	0
Pitkäaik.lainojen väh	B	31 986	0	31 986	30 085	1 901					
Lyhytaik.lainojen muutos	B			0					0	27 529	27 529
Muut oman pääoman muutok	B			0		0			0		0
Yhteensä		517 337	23 352	540 689	539 441	1 248	244 645	1 991	246 636	277 943	29 583

*) B=sitovuustaso bruttomääräraha / tuloarvio

III TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

III TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Oheisena on esitetty Seinäjoen kaupungin tilinpäätöstä koskevat tuloslaskelma, rahoitus-laskelma, tase ja konsernitase.

9. Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA, kaupunki (sisältää liikelaitoksen)				
TULOSLASKELMA (ULKOINEN)	1.1.-31.12.2019		1.1.-31.12.2018	
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	30 676 936,84		31 256 038,80	
Maksutuotot	18 832 721,93		19 644 128,54	
Tuen ja avustukset	4 374 378,16		3 649 044,79	
Muut toimintatuotot	12 735 367,29	66 619 404,22	16 811 085,15	71 360 297,28
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-154 968 163,50		-147 102 501,44	
Henkilöstösivukulut				
Eläkekulut	-31 028 133,73		-29 960 698,84	
Muut henkilöstösivukulut	-4 894 259,16		-5 889 009,67	
Palvelujen ostot	-173 846 993,20		-161 171 926,23	
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-23 726 765,31		-23 316 868,62	
Avustukset	-25 724 799,59		-24 263 779,36	
Muut toimintakulut	-15 983 348,26	-430 172 462,75	-15 682 831,74	-407 387 615,90
** Toimintakate		-363 553 058,53		-336 027 318,62
Verotulot	257 099 827,15		247 554 073,45	
Valtionosuudet	97 793 369,00		95 527 004,00	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	5 514 810,11		5 639 715,81	
Muut rahoitustuotot	4 794 874,77		3 777 454,39	
Korkokulut	-1 580 959,74		-1 693 789,74	
Muut rahoituskulut	-318 335,88	363 303 585,41	-302 609,01	350 501 848,90
** Vuosikate		-249 473,12		14 474 530,28
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-22 175 080,51		-20 948 872,91
Arvonalentumiset		-22 111,21		-1 106 068,00
Satunnaiset erät				
** Tilikauden tulos		-22 446 664,84		-7 580 410,63
Poistoeron muutos		34 526,43		34 526,43
Varausten vähennys				
Rahastojen lisäys				
Rahastojen vähennys		15 114,83		7 457,51
** Tilikauden ylijäämä		-22 397 023,58		-7 538 426,69

10. Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA, kaupunki (sisältää liikelaitoksen)				
RAHOITUSLASKELMA (ULKOINEN)	1.1.-31.12.2019		1.1.-31.12.2018	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	-249 473,12		14 474 530,28	
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjauserät	-4 289 305,85	-4 538 778,97	-8 807 223,89	5 667 306,39
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-45 481 707,65		-41 385 888,02	
Rahoitusos. investointimenoihin	380 796,00		524 434,04	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	7 339 547,77	-37 761 363,88	9 779 315,53	-31 082 138,45
Toiminnan ja investointien rahavirta		-42 300 142,85		-25 414 832,06
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset			-10 335 887,27	
Antolainasaamisten vähenn.	3 638 387,26	3 638 387,26	3 224 183,35	-7 111 703,92
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	40 803 600,00		38 823 400,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-30 084 878,10		-30 247 261,64	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	27 670 817,13	38 389 539,03	18 262 937,97	26 839 076,33
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	55 930,69		-146 043,76	
Saamisten muutos	1 026 261,02		3 165 699,54	
Korottomien velkojen muutos	2 822 122,95	3 904 314,66	2 996 650,97	6 016 306,75
Rahoituksen rahavirta		45 932 240,95		25 743 679,16
Rahavarojen muutos		3 632 098,10		328 847,10
Rahavarojen muutos				
Rahavara 31.12.	6 020 014			2 387 915,49
Rahavarat 1.1.	2 387 915			2 059 068,39

11. Tase

TASE (ulkoinen), kaupunki (sisältää liikelaitoksen)				
VASTAAVAA		31.12.2019	31.12.2018	
A PYSYVÄT VASTAAVAT				
I	Aineettomat hyödykkeet			
	1. Aineettomat oikeudet	1 090 066,21	1 405 325,58	
	2. Muut pitkävaikutteiset menot	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	1 405 325,58
II	Aineelliset hyödykkeet			
	1. Maa- ja vesialueet	121 502 562,06	119 837 952,29	
	2. Rakennukset	153 784 540,73	147 259 443,23	
	3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	93 877 897,83	80 692 983,31	
	4. Koneet ja kalusto	12 353 346,24	12 334 042,77	
	5. Muut aineelliset hyödykkeet	666 826,52	666 826,52	
	6. Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	<u>16 469 398,21</u>	<u>20 781 971,30</u>	381 573 219,42
III	Sijoitukset			
	1. Osakkeet ja osuudet	89 620 742,86	86 533 357,65	
	2. Muut lainasaamiset	108 894 601,08	112 532 988,34	
	3. Muut saamiset	<u>44 676,46</u>	<u>44 676,46</u>	199 111 022,45
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT				
	1. Valtion toimeksiannot	771 090,63	639 547,04	
	2. Lahjoitusrahastojen varat	<u>888 093,30</u>	<u>941 199,59</u>	1 580 746,63
C VAIHTUVAT VASTAAVAT				
I	Vaihto-omaisuus			
	1. Aineet ja tarvikkeet		349 769,60	294 893,67
	2. Ennakkomaksut		74 869,33	185 675,95
II	Saamiset			
	Pitkäaikaiset saamiset			
	1. Myyntisaamiset	100 610,00	125 762,50	
	2. Lainasaamiset			
	3. Muut saamiset	<u>93 434,44</u>	<u>93 434,44</u>	219 196,94
	Lyhytaikaiset saamiset			
	1. Myyntisaamiset	7 695 514,27	8 400 593,34	
	2. Lainasaamiset	490 000,00	330 000,00	
	3. Muut saamiset	3 145 729,99	4 530 984,73	
	4. Siirtosaamiset	<u>3 944 859,09</u>	<u>3 015 633,80</u>	16 277 211,87
III	Rahoitusarvopaperit			
	1. Sijoitukset rahamarkkinainstr.		36 748,07	36 748,07
IV	Rahat ja pankkisaamiset		5 983 265,52	2 351 167,42
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>621 878 642,44</u>	<u>603 035 208,00</u>	

TASE (ulkoinen), kaupunki (sisältää liikelaitokset)					
VASTATTAVAA		31.12.2019		31.12.2018	
A OMA PÄÄOMA					
I	Peruspääoma	215 636 515,77		215 636 515,77	
II	Muut omat rahastot	350 745,86		365 860,69	
III	Edellisten tilikausien ylijäämä	35 938 259,03		43 476 685,72	
IV	Tilikauden alijäämä	<u>-22 397 023,58</u>	229 528 497,08	<u>-7 538 426,69</u>	251 940 635,49
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET					
1.	Poistoero		742 743,87		777 270,30
C PAKOLLISET VARAUKSET					
1.	Eläkevaraukset				
2.	Muut pakolliset varaukset		293 738,83		293 738,83
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT					
1.	Valtion toimeksiannot	771 090,63		639 547,04	
2.	Lahjoitusrahastojen pääoma	<u>888 093,30</u>	1 659 183,93	<u>941 199,59</u>	1 580 746,63
E VIERAS PÄÄOMA					
I	Pitkäaikainen				
1.	Lainat rahoitus- ja vakuutusl.	165 507 103,30		195 943 203,05	
2.	Lainat julkisyhteisöiltä				
3.	Lainat muilta luotonantajilta	0,00		31 236,22	
4.	Saadut ennakot	325 776,64		334 339,79	
5.	Muut velat	<u>25 711,15</u>	165 858 591,09	<u>21 749,52</u>	196 330 528,58
II	Lyhytaikainen				
1.	Joukkovelkakirjalainat	97 000 000,00		66 300 000,00	
2.	Lainat rahoitus- ja vakuutusl.	69 199 519,75		31 042 644,81	
3.	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00		0,00	
4.	Lainat muilta luotonantajilta	31 236,26		31 236,20	
5.	Saadut ennakot	98 819,10		50 499,30	
6.	Ostovelat	24 712 719,96		22 987 652,74	
7.	Muut velat	3 531 093,96		3 179 138,22	
8.	Siirtovelat	<u>29 222 498,61</u>	223 795 887,64	<u>28 521 116,90</u>	152 112 288,17
VASTATTAVAA YHTEENSÄ			<u>621 878 642,44</u>		<u>603 035 208,00</u>

12. Konsernilaskelmat

Konsernin tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	249 485	253 812
Toimintakulut	-612 583	-591 639
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-369	2 327
Toimintakate	-363 467	-335 500
Verotulot	257 100	247 554
Valtionosuudet	144 615	142 302
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1 897	1 112
Muut rahoitustuotot	2 259	2 245
Korkokulut	-5 083	-4 797
Muut rahoituskulut	-545	-671
VUOSIKATE	36 776	52 245
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-56 406	-50 659
Arvonalentumiset	-22	-1 107
Satunnaiset erät		
TILIKAUDEN TULOS	-19 652	479
Tilinpäätössiirrot	15	21
Tilikauden verot	-1 286	-979
Laskennalliset verot	-521	-726
Vähemmistöosuudet	-141	-223
Varausten ja rahastojen muutos		35
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-21 585	-1 393

Konsernin rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	36 777	52 245
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot	-1 286	-979
Tulorahoituksen korjauserät	-4 047	-11 072
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-88 270	-105 907
Rahoitusosuudet investointimenoihin	462	645
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	9 487	10 472
Toiminnan ja investointien rahavirta	-46 877	-54 596
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-303	-130
Antolainasaamisten vähennykset	15	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	58 629	83 170
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-51 829	-60 675
Lyhytaikaisten lainojen muutos	43 785	21 631
Oman pääoman muutokset	-1 386	-1 718
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimenksiantojen varojen ja pääominen muutokset	-488	993
Vaihto-omaisuuden muutos	184	156
Saamisten muutokset	4868	-70
Korottomien velkojen muutokset	4 556	7 692
Rahoituksen rahavirta	58 031	51 049
Rahavarojen muutos	-11 154	3 547
Rahavarat 31.12.	74 992	63 763
Rahavarat 1.1.	63 838	67 310

Konsernin tase

VASTAAVAA	1.1.-31.12.2019 1 000 €	1.1.-31.12.2018 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	7 104	6 920
Muut pitkävaikutteiset menot	4981	4026
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	136 733	132 503
Rakennukset	517 150	503 517
Kiinteät rakenteet ja laitteet	186 774	171 693
Koneet ja kalusto	35 604	34 712
Muut aineelliset hyödykkeet	3 943	4 148
Ennakkomaksut ja kesk. hankinnat	45 350	53 028
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	28 379	27 717
Muut osakkeet ja osuudet	58 744	56 873
Muut lainasaamiset	231	274
Muut saamiset	1 763	1 432
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 884	2 122
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	4 440	4 625
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	263	323
Lyhytaikaiset saamiset	40 512	45 330
Rahoitusarvopaperit	11 221	10 611
Rahat ja pankkisaamiset	<u>63 771</u>	<u>53 152</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u><u>1 149 847</u></u>	<u><u>1 113 006</u></u>

VASTATTAVAA	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma / osakepääoma	215 637	215 637
Säätiöiden peruspääomat	317	*
Arvonkorotusrahasto	3 530	3 530
Muut omat rahastot	27 440	26 643
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	114 715	113 957
Tilikauden yli-/alijäämä	-21 585	-1 394
VÄHEMMISTÖOSUUDET	15 239	15 422
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset		
Muut pakolliset varaukset	3 228	3 414
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 785	3 511
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	398 595	460 287
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	87 993	55 093
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	199 044	122 277
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	101 909	94 312
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 149 847	1 113 006

* Säätiöiden perus- ja säädepääomat (Rengonharju- ja Korkeakoulusäätiö) on esitetty omalla rivillään peruspääoman jälkeen, vertailutiedoissa ed.tilikausien yli-/alijäämissä

IV TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

IV TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot (sisältää liikelaitoksen)

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintamenoon tai sitä alemman todennäköisen hankintamenoon tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Koronvaihtosopimusten käsittely

Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Sopimusten markkina-arvo on viitteellinen ja laskentahetken markkinatilanteen mukaisesti määräytynyt. Mahdollisessa sopimusten realisointitilanteessa arvo määräytyy kulloisenkin markkinatilanteen mukaisesti. Yhteenveto koronvaihtosopimuksista on liitetiedoissa.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenoa vähennykseksi.

Konsernitilinpäätöstä koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt (23 kpl), sekä Rengonharju-säätiö ja Etelä-Pohjanmaan korkeakoulusäätiö. Kuntayhtymät (4 kpl) on yhdistetty omistussuuden suhteessa.

Into Seinäjoki Oy:llä on omistuksessaan seuraavat yhtiöt:

Kiinteistöyhtiö Frami E 100 %

Kiinteistöyhtiö Frami D 100 %

Rytmikorjaamo Oy 56,6 %

Seinäjoki Congress Oy 100 %

Seinäjoen Yrityskiinteistöt Oy 100 %

Into Seinäjoki Oy on laatinut alakonsernista konsernitilinpäätöksen.

Rytmikorjaamo tuli kaupungin tytäryhteisöksi 2008 Framin 28,3 % omistuksen kautta. Kaupunki omisti $43,4 \% + (86,88 \% \times 28,3 \%) = 67,99 \%$. Frami osti v. 2014 Selmu Oy:n osuuden Rytmikorjaamosta, jolloin Rytmikorjaamosta tuli myös Into Seinäjoki Oy:n tytär. Kaupungin omistussuus $43,4 \% + (89,15 \% \times 56,6 \%) = 93,8 \%$.

Seinäjoen Energia Oy:llä on omistuksessaan Seiverkot Oy 100 %.

Seinäjoen Energia Oy on laatinut alakonsernista konsernitilinpäätöksen.

Seinäjoen ammattikorkeakoulu Oy omistaa kokonaan Kiinteistö Oy Seinäjoen Kampuksen. Seinäjoen ammattikorkeakoulu Oy on laatinut alakonsernista konsernitilinpäätöksen.

SeiPark Oy omistaa Kiinteistö Oy Rauniontorin pysäköinnin. SeiPark Oy on laatinut alakonsernista konsernitilinpäätöksen emon konsernitilinpäätöstä varten.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu pääosin samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kaupungin tilinpäätöksessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty nimellis- eli pariarvomenetelmällä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden käyttöomaisuuden poistot on oikaistu olennaisilta osin suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero aikaisemmalta tilikaudelta on kirjattu pää-oman eriä edellisten tilikausien yli-/alijäämiä vastaan.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistetty pääomaosuusmenettelyllä konsernitilinpäätökseen.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot palvelu-keskuksittain (ulkoiset)	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Konsernipalvelut	2 495 991,96	2 633 217,83	2 495 991,96	2 633 217,83
Sosiaali- ja terveystoimiala	85 051 259,04	84 726 234,43	24 824 221,28	25 393 223,37
Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala	22 103 988,17	21 912 086,08	9 757 551,50	9 058 486,77
Kaupunkiympäristön toimiala	38 785 426,35	43 471 386,01	16 017 813,25	20 827 685,22
Elinvoiman ja kilpailukyvyyn toimiala	6 564 782,97	5 756 379,98	961 085,60	1 188 244,59
E-P:n Pelastuslaitos	12 510 121,54	12 211 374,54	12 562 740,63	12 259 439,49
Muut	81 973 884,75	83 101 016,89		
Yhteensä	249 485 454,78	253 811 695,76	66 619 404,22	71 873 643,97

7) Verotulojen erittely	Kaupunki	
	2019	2018
Kunnan tulovero	216 331 970,65	208 304 352,80
Osuus yhteisöveron tuotosta	14 991 271,07	14 536 849,31
Kiinteistövero	25 776 585,43	24 712 871,34
Yhteensä	257 099 827,15	247 554 073,45

8) Valtionosuuksien erittely	Kaupunki	
	2019	2018
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	100 707 379,00	98 307 188,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	16 256 700,00	15 394 488,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-2 914 010,00	-2 780 184,00
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		
Yhteensä	97 793 369,00	95 527 004,00

9) Palvelujen ostojen erittely ja kulujen erittely	Kaupunki	
	2019	2018
Asiakaspalvelujen ostot	132 611 489,69	121 814 010,73
Muiden palvelujen ostot	45 970 098,88	43 756 527,40
Yhteensä	178 581 588,57	165 570 538,13

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Vuonna 2013 muutettiin poistoaikoja Kuntajaoston antaman yleisohjeen mukaisesti suunnitelman mukaisista poistoista.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Aineettomat hyödykkeet**Tasapoisto**

Kehittämismenot	2 vuotta
Aineettomat oikeudet	5 vuotta
Liikearvo	2 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	
Atk-ohjelmistot	5 vuotta
Muut	5 vuotta

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat	
Hallinto- ja laitosrakennukset	30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta
Talousrakennukset	20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	20 vuotta
Asuinrakennukset	40 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit ja puistot	20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	20 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	20 vuotta
Vedenjakeluverkosto	30 vuotta
Viemäriverkko	30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet	15 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	15 vuotta
Koneet ja kalusto	
Muut kuljetusvälineet	7 vuotta
Muut liikkuvat työkonet	10 vuotta
Muut raskaat koneet	10 vuotta
Muut kevyet koneet	10 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5 vuotta
Atk-laitteet	5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa
---------------------	----------------

Konsernitaseessa hyväksytään tytäryhteisöjen osalta käytettäväksi niiden omien poistosuunnitelmien mukaisia poistoaikoja.

2019 tilinpäätöksessä on poikettu näistä poistoaajoista varovaisuuden periaatteella niiltä osin, kun on katsottu, että hankitun omaisuuden pitoaika on muuttunut olennaisesti yllä olevista poistoaajoista.

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista Konserni

Vuonna 2013 muutettiin poistoaikojä Kuntajaoston antaman yleisohjeen mukaisesti suunnitelman mukaisista poistoista.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Aineettomat hyödykkeet

Tasapoisto

Kehittämismenot	2-10 vuotta
Aineettomat oikeudet	3-10 vuotta
Liikearvo	2-10 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	
Atk-ohjelmistot	3-5 vuotta
Muut	3-20 vuotta

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat	
Hallinto- ja laitosrakennukset	10-50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	10-50 vuotta
Talousrakennukset	10-50 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	10-50 vuotta
Asuinrakennukset	10-50 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit ja puistot	10-20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	20 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	10-20 vuotta
Vedenjakeluverkosto	20-30 vuotta
Viemäriverkko	20-30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	5-40 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	5-40 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet	15-25 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15-25 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	15-25 vuotta
Koneet ja kalusto	
Muut kuljetusvälineet	5-25 vuotta
Muut liikkuvat työkonet	5-25 vuotta
Muut raskaat koneet	5-25 vuotta
Muut kevyet koneet	5--25 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5 vuotta
Atk-laitteet	3-5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	4-30 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa
---------------------	----------------

Konsernitaseessa hyväksytään tytäryhteisöjen osalta käytettäväksi niiden omien poistosuunnitelmien mukaisia poistoaikojä.

2019 tilinpäätöksessä on poikettu näistä poistoaajoista varovaisuuden periaatteella niiltä osin, kun on katsottu, että hankitun omaisuuden pitoaika on muuttunut olennaisesti yllä olevista poistoaajoista.

12) Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Kaatopaikan jälkihoito 1.1. Vähennykset tilikaudella	293 738,83	293 738,83	293 738,83	293 738,83
Kaatopaikan jälkihoito 31.12.	293 738,83	293 738,83	293 738,83	293 738,83
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu 1.1.	2 940 842,64	2 864 680,18		
Lisäykset tilikaudella	321 448,89	444 197,01		
Vähennykset tilikaudella	-348 323,33	-368 034,56		
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu 31.12.	2 913 968,20	2 940 842,63		

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Muut toimintatuotot				
Maa-alueiden myyntivoitot	4 182 477,97	8 217 223,57	4 182 477,97	8 217 223,57
As- ja Ki-osaakeyhtiöitten myyntivoitot	49 093,59	131 575,56	49 093,59	131 575,56
Rakennusten myyntivoitot		343 010,00		343 010,00
Muut myyntivoitot	343 387,90	186 084,60	125 416,42	67 556,48
Myyntivoitot yhteensä	4 574 959,46	8 877 893,73	4 356 987,98	8 759 365,61
Muut toimintakulut				
Muut myyntitappiot	345 169,52	39 269,69	114 600,67	35 767,70
Myyntitappiot yhteensä	345 169,52	39 269,69	114 600,67	35 767,70

15) Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	Kaupunki	
	2019	2018
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	3 250 000,00	2 200 000,00
Osinkotuotot muista yhteisöistä	349 352,49	296 412,58
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	133 189,58	133 189,58
Yhteensä	3 732 542,07	2 629 602,16

Osinkotuottojen määrässä on 3 milj. euroa Seinäjoen Energia Oy:n ja 0,25 milj. Seilab Oy:n osuutta.

16) Erittely poistoeron muutoksista	Kaupunki	
	2019	2018
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	34 526,43	34 526,43
Yhteensä	34 526,43	34 526,43

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

19) Tiedot pysyvistä vastaavista tase-erä kohtaisesti				
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet ulkoiset ja sisäiset, kaupunki ilman liikelaitoksia				
Aineettomat hyödykkeet				
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkä-vaikutteiset menot	Yhteensä	
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 400 655,25	0,00	1 400 655,25	
Lisäykset tilikauden aikana			0,00	
Rahoitusosuudet tilikaudella			0,00	
Vähennykset tilikauden aikana			0,00	
Siirrot erien välillä	222 272,00		222 272,00	
Tilikauden poisto	-536 492,57		-536 492,57	
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 086 434,68	0,00	1 086 434,68	
Aineelliset hyödykkeet				
	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto
Poistamaton hankintameno 1.1.	119 837 952,29	147 259 443,23	80 667 947,02	9 905 912,92
Lisäykset tilikauden aikana	2 542 111,15	2 450 653,89		414 436,16
Rahoitusosuudet tilikaudella		-351 796,00		
Vähennykset tilikauden aikana	-877 501,38	-1 900 673,10		
Siirrot erien välillä		16 929 628,39	20 096 488,36	2 973 153,91
Tilikauden poisto		-10 602 715,68	-6 908 305,29	-3 369 109,96
Poistamaton hankintameno 31.12.	121 502 562,06	153 784 540,73	93 856 130,09	9 924 393,03
	Muut aineelliset hyödykkeet		Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	666 826,52		20 651 973,30	378 990 055,28
Lisäykset tilikauden aikana			35 883 855,76	41 291 056,96
Rahoitusosuudet tilikaudella				-351 796,00
Vähennykset tilikauden aikana				-2 778 174,48
Siirrot erien välillä			-40 221 542,66	-222 272,00
Tilikauden poisto				-20 880 130,93
Poistamaton hankintameno 31.12.	666 826,52		16 314 286,40	396 048 738,83

Pysyvien vastaavien sijoitukset, kaupunki ilman liikelaitoksia						
Osakkeet ja osuudet						
	Osakkeet konserniyh- teisöt	Kuntayhtymä- osuudet	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Liikelaitosten peruspää- omaisuus	Muut osak- keet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	51 835 127,42	25 991 812,58	6 457 842,79	302 440,15	2 248 574,86	86 835 797,80
Lisäykset	3 372 224,66				12 658,00	
Vähennykset			-103 892,64		-193 604,81	
Siirrot erien välillä						
Hankintameno 31.12.	55 207 352,08	25 991 812,58	6 353 950,15	302 440,15	2 067 628,05	89 923 183,01
	Lainasaamiset				Muut saamiset	
	Tytär- yhteisöt	Osakkuus-ja muut omis- tusyhteisöt	Muut yhteisöt	Yhteensä	Muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	112 287 343,18	0,00	245 645,16	112 532 988,34	44 676,46	44 676,46
Lisäykset				0,00		
Vähennykset	-3 623 053,66		-15 333,60	-3 638 387,26		
Hankintameno 31.12.	108 664 289,52	0,00	230 311,56	108 894 601,08	44 676,46	44 676,46

Kuntayhtymien peruspääomaosuudet eivät vastaa kaupungin taseessa olevia kuntayhtymäosuuksia.

Kuntayhtymien peruspääoman alentamisia ei ole kirjattu kaupungin taseeseen.

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

20) Tytäryhteisöt						
Nimi	Kotipaikka	Kaupungin omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kaupunkikonsernin osuus 1 000 €		
				omasta pää- omasta	vieraasta pää- omasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Eelan Laajennus Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	605	225	-1
Etelä-Pohjanmaan korkeakoulusäätiö	Seinäjoki		100,0	3 947	0	153
Etelä-Pohjanmaan Musiikkiopiston kannatus Oy	Seinäjoki	66,3	66,3	88	0	-17
Etelä-Pohjanmaan Ravikatsomo Oy	Seinäjoki	54,4	54,4	645	483	-34
Into Seinäjoki Oy	Seinäjoki	89,2	96,3	7 862	37 114	-268
Kiinteistöyhtiö Frami E	Seinäjoki		96,3			
Kiinteistöyhtiö Frami D	Seinäjoki		96,3			
Rytmikorjaamo Oy	Seinäjoki	43,4	93,8			
Seinäjoen Yrityskiinteistöt Oy	Seinäjoki		96,3			
Seinäjoki Congress	Seinäjoki		96,3			
Katajalaakson Palvelutalo Oy	Seinäjoki	78,5	78,5	23	0	-5
Ki Oy Itkanmäen Teollisuustalo	Seinäjoki	84,0	84,0	2 942	0	-50
Ki Oy Myllypuistokoti	Seinäjoki	100,0	100,0	3 724	2 051	3
Ki Oy Seinäjoen Animwest	Seinäjoki	100,0	100,0	266	2 964	61
Ki Oy Seinäjoen Paloasema	Seinäjoki	100,0	100,0	128	7 111	12
Ki Oy Seinäjoen Palvelutalot	Seinäjoki	95,8	95,8	12 933	11 701	0
Ki Oy Seinäjoen Ruokatalo	Seinäjoki	100,0	100,0	100	9 124	11
Ki Oy Seinäjoen Tenavakoti	Seinäjoki	50,3	50,3	210	11	
Lakeuden Vesi Oy	Seinäjoki	62,7	62,7	3 953	759	110
Rengonharju-säätiö	Ilmajoki		100,0	1 796	1 210	-251
SeiLab Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	1 342	0	399
Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy	Seinäjoki	65,5	65,5	14 665	4 913	297
Seinäjoen Energia Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	70 986	42 286	6 470
Seiverkot Oy	Seinäjoki		100,0			
Seinäjoen Kaupunginteatteri Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	1 004	0	-112
Seinäjoen Linja-autoasema Oy	Seinäjoki	54,3	54,3	107	0	-12
Seinäjoen Orkesteriyhdistys ry	Seinäjoki	66,7	66,7	135	0	-13
Seinäjoen Työterveys Oy	Seinäjoki	60,6	63,6	441	0	110
Seinäjoki Areena Oy	Seinäjoki	94,5	97,3	5 827	9 423	-89
Seipark Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	9 068	9 570	39
Ki Oy Rauniontorin Pysäköinti	Seinäjoki		100,0			
Sevas Kodit Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	19 592	99 432	-129

Seinäjoen Linja-autoasema Oy on siirtynyt tilikauden 2019 aikana osakkuusyhtiöstä tytäryhtiöksi. Ki Oy Ylistaron Päivölä on fuusioitunut Ki Oy Seinäjoen Palvelutaloon.

21-22) Kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt

		Kaupungin omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kaupunkikonsernin osuus 1 000 €		
				omasta pää- omasta	vieraasta pää- omasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Kuntayhtymät						
Eskoon Sosiaalipalvelujen ky	Seinäjoki	17,21	17,21	1 173	5 033	-134
Etelä-Pohjanmaan liitto	Seinäjoki	29,47	29,47	576	172	69
Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ky	Seinäjoki	23,68	23,68	12 831	55 524	-799
Seinäjoen Koulutuskuntayhtymä	Seinäjoki	48,70	48,70	31 583	17 807	-178
Osakkuusyhteisöt						
As Oy Soidinvatro	Seinäjoki	31,00	31,00	47	2	0
Visit Lakeus Oy	Seinäjoki	36,00	57,66	3	21	22
Huhtalan Palvelutalo Oy	Seinäjoki	48,03	48,03	197	2	0
Hyllykallion Palvelutalo Oy	Seinäjoki	28,00	28,00	773	27	11
Ki Oy Seinäjoen Kipusiskot	Seinäjoki	30,00	30,00	29	8	4
Ki Oy Seinäjoen Kirkonkranni	Seinäjoki	41,04	41,04	3 094	2	-16
Ki Oy Seinäjoen Sairaalanrinne	Seinäjoki	49,00	49,00	1 552	2 757	-330
Ki Oy Seinäjoen Y-talo	Seinäjoki	49,00	49,00	1 216	23 224	40
Ki Oy Vuorenrinne	Seinäjoki	36,40	36,40	139	14	0
Ki Oy Ylistaron Virastotalo	Seinäjoki	36,51	36,51	674	2	-3
Lakea Oy	Seinäjoki	21,74	21,74	5 974	53 981	975
Lakeuden Etappi Oy	Ilmajoki	39,84	39,84	7 696	2 906	1 252
Lappavesi Oy	Lapua	20,00	20,00	802	389	-9
Lapuan Jätevesi Oy	Lapua	35,00	35,00	176	933	-1
Seinäjoen Tangomarkkinat Oy	Seinäjoki	6,49	33,95	-10	110	-6

23) Saamisten erittely			
Lyhytaikaiset saamiset Sisältää liikelaitoksen		Kaupunki	
		2019	2018
Saamiset tytäryhteisöiltä			
Myyntisaamiset		1 221 183,37	1 350 583,53
Lainasaamiset		490 000,00	330 000,00
Muut saamiset			
Siirtosaamiset		3 000 000,00	2 000 000,00
Yhteensä		4 711 183,37	3 680 583,53
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä			
Myyntisaamiset		301 896,06	291 226,28
Yhteensä		301 896,06	291 226,28
Saamiset osakkuusyhteisöiltä			
Myyntisaamiset		17 122,89	8 668,23
Yhteensä		17 122,89	8 668,23
Yhteensä		5 030 202,32	3 980 478,04

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
Lyhytaikaiset siirtosaamiset	Konserni		Kaupunki	
Sisältää liikelaitoksen	2019	2018	2019	2018
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	3 843,79	2 204,06		
Kelan korvaus työterveyshuollosta	862 555,25	893 309,25	740 655,35	789 800,08
Projektisaamiset		2 872 420,75		
Muut siirtosaamiset	7 321 265,65	1 402 113,13	3 204 203,74	2 353 891,77
Yhteensä	8 187 664,69	5 170 047,19	3 944 859,09	3 143 691,85

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Peruspääoma 1.1. ja 31.12.	215 636 515,77	215 636 515,77	215 636 515,77	215 636 515,77
Säätiöiden peruspääomat 31.12.	316 650,60	316 650,60		
Arvonkorotusrahasto 31.12.	3 530 000,55	3 530 000,55		
Muut omat rahastot				
Vahinkorahaston pääoma 1.1.	254 123,47	261 195,27	254 123,47	261 195,27
Siirrot rahastoon	2 541,23	2 611,95	2 541,23	2 611,95
Siirrot rahastosta	-17 932,49	-9 683,75	-17 932,49	-9 683,75
Vahinkorahaston pääoma 31.12.	238 732,21	254 123,47	238 732,21	254 123,47
Tiede-, taide- ja kulttuurirahasto 1.1.	27 643,26	27 369,56	27 643,26	27 369,56
Siirrot rahastoon	276,43	273,70	276,43	273,70
Siirrot rahastosta				
Tiede-, taide- ja kulttuurirah. 31.12.	27 919,69	27 643,26	27 919,69	27 643,26
Nurmon koulutus-, tutkimus- ja kehittämisrahasto 1.1.	84 093,96	84 753,37	84 093,96	84 753,37
Siirrot rahastoon		-659,41		-659,41
Siirrot rahastosta				
Pääoma 31.12.	84 093,96	84 093,96	84 093,96	84 093,96
Muut omat rahastot 31.12.	27 089 625,34	26 276 895,59		
Muut omat rahastot yht. 31.12.	27 440 371,20	26 642 756,28	350 745,86	365 860,69
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	114 707 690,20	113 957 114,60	35 938 259,03	43 476 685,72
Tilikauden yli/alijäämä	-21 585 045,65	-1 393 593,19	-22 397 023,58	-7 538 426,69
Yhteensä	340 046 182,67	358 689 444,61	229 528 497,08	251 940 635,49

Edellisen tilikauden voiton muutos johtuu konsernin rakenteen muutoksista sekä muuttuneista tilinpäätöksistä mm. Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirillä.

27) Velat, jotka eräntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Pitkäaikaiset velat				
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	183 374 452,15	196 093 515,09	40 025 712,99	32 727 936,29
Lainat julkisyhteisöiltä	15 889 236,92	19 751 553,90		
Lainat muilta luotonantajilta	0,00			
Yhteensä	199 263 689,07	215 845 068,99	40 025 712,99	32 727 936,29

28) Erittely liikkeeseen lasketuista joukkovelkakirjalainoista	Kaupunki	
	2019	2018
JVK-lainat		
Nordea Bank Ab 3 kk Euribor + 0,20 % eräpäivä 16.6.2022	40 000 000,00	40 000 000,00
Op Yrityspankki Oyj 0,2700 % eräpäivä 13.5.2020	40 000 000,00	40 000 000,00
- vuotuinen lyhennys	0,00	0,00
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistustulolainat		
OP Yrityspankki Oyj -0,26 % eräpäivä 11.2.2020	6 000 000,00	
OP Yrityspankki Oyj -0,26 % eräpäivä 18.3.2020	30 000 000,00	
Kuntarahoitus Oyj 0,00 % eräpäivä 13.1.2020	4 000 000,00	
Danske Bank -0,26 % eräpäivä 30.1.2020	5 000 000,00	
Danske Bank -0,23 % eräpäivä 13.1.2020	3 000 000,00	
Danske Bank -0,26 % eräpäivä 30.1.2020	5 000 000,00	
Nordea Bank Oyj -0,24 % eräpäivä 30.1.2020	11 000 000,00	
Danske Bank -0,24 % eräpäivä 11.2.2020	6 000 000,00	
Danske Bank -0,24 % eräpäivä 28.2.2020	5 000 000,00	
Nordea Bank Oyj -0,10 % eräpäivä 28.2.2020	8 000 000,00	
Nordea Bank Oyj 0,00 % eräpäivä 2.3.2020	4 000 000,00	
Nordea Bank Oyj 0,00 % eräpäivä 2.3.2020	10 000 000,00	
Kuntarahoitus Oyj 0,00 % eräpäivä 11.01.2019		1 800 000,00
Danske Bank - 0,10 % eräpäivä 27.2.2019		23 000 000,00
Danske Bank - 0,15 % eräpäivä 28.1.2019		4 400 000,00
Danske Bank - 0,20 % eräpäivä 28.1.2019		7 100 000,00
Op Yrityspankki Oyj - 0,23 % eräpäivä 18.3.2019		30 000 000,00
Joukkovelkakirjalainat yhteensä	177 000 000,00	146 300 000,00

29) Pakolliset varaukset	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Eläkevaraus				
Kaatopaikan jälkihoito	293 738,83	293 738,83	293 738,83	293 738,83
Potilasvahinkovakuutusmaksu- vastuu	2 913 968,21	2 940 842,64		
Muut pakolliset varaukset	20 151,57	179 495,08		
Pakolliset varaukset yhteensä	3 227 858,61	3 414 076,55	293 738,83	293 738,83

30) Vieras pääoma Sisältää liikelaitoksen	2019		2018	
	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		1 883 759,54		1 793 663,96
Siirtovelat				
Yhteensä	0,00	1 883 759,54	0,00	1 793 663,96
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä				
Ostovelat		8 820 852,37		7 996 025,69
Velat osakkuusyhteisöille				
Ostovelat		40 117,58		36 628,29
Yhteensä	0,00	10 744 729,49	0,00	9 826 317,94

31) Sekkilimiitti	Kaupunki	
	2019	2018
Luotollisen sekkitalin sekkilimiitti 31.12.	5 000 000,00	5 000 000,00

32) Muiden velkojen erittely	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Liittymismaksut, pitkäaikaiset	44 583 417,31	44 364 683,45		
Muut velat				
Pitkäaikaiset muut velat	25 711,15	22 931,95	25 711,15	21 749,52
Lyhytaikaiset muut velat	14 092 264,06	13 011 495,38	3 531 093,96	3 179 138,22
Yhteensä	58 701 392,52	57 399 110,78	3 556 805,11	3 200 887,74

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	5 829,00			
Menojäämät				
Korkojaksotukset	705 460,74	672 943,64	163 661,44	168 763,06
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	28 548 524,37	32 798 664,77	22 096 338,60	21 054 695,17
Valtionosuusennakot	934 476,30	692 828,36	934 476,30	629 435,03
Muut siirtovelat	12 462 407,67	8 464 936,77	6 028 022,27	6 668 223,64
Yhteensä	42 650 869,08	42 629 373,54	29 222 498,61	28 521 116,90

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

35-37) Vakuudet	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset		241 422,57		
Talletusvakuudet	22 000,00	22 000,00	22 000,00	22 000,00
Yhteensä	22 000,00	263 422,57	22 000,00	22 000,00

38) Vuokravastuut*	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Vuokravastuut yhteensä, voimassa 2019-2026 asti seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	5 910 082,31		1 888 227,15	949 090,03
PPP-hankkeet	2 887 134,72		438 758,70	279 801,61
sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet				
Leasingvastuut** yhteensä	4 159 823,39	5 786 242,91	757 162,47	968 989,86
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	1 551 232,09	5 102 909,40	306 618,88	285 656,35
siitä kiinteistöihin liit.rahoitusleasingvastuut				
Yhteensä	10 069 905,70	5 786 242,91	2 645 389,62	1 918 079,89

*) Vuokravastuisiin ei sisällytetä mahdollista palvelumaksun osuutta, joka esitetään sopimusvastuissa

**) Leasingvastuut eivät sisällä arvonnalisäveroä

***) 2018 ei ole konsernin osalta vertailukelpoinen, koska tiedonkeruu järjestelmä on muuttunut

39-40) Vastuusitoumukset Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	304 704 691,11	328 252 643,98	292 693 354,28	293 140 050,78
Jäljellä oleva pääoma	211 972 331,08	223 511 356,92	199 960 994,25	204 084 757,98
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	69 469 526,29	75 837 081,29	69 469 526,29	69 469 526,29
Jäljellä oleva pääoma	27 374 230,44	33 766 832,17	27 374 230,44	27 399 277,17
Sairaanhoitopiiriin alijäämä omistussuhteessa			798 852,58	
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista 31.12.				
Kaupungin osuus takauskeskuksen takausvastuista			381 012 404,00	357 812 683,00
Kaupungin osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista				
Kaupungin mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta			250 681,00	229 878,14

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt * Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Pankkitilit viiranhaltijoiden vastuulla	114 194,44	140 302,35	114 194,44	140 302,35
Sopimusvastuut				
Jouppiskän rinnekeskuksen rakentamisen yhteistoimintakorvaus	693 000,00	792 000,00	693 000,00	792 000,00
Professuurit	326 175,18	435 954,38		
Koronvaihtosopimukset *	292 393 939,66	230 007 490,80	166 826 712,00	114 489 735,00
Sopimusvastuut yhteensä	293 413 114,84	231 235 445,18	167 519 712,00	115 281 735,00
Osuus kuntayhtymän alijäämästä Arvonlisäveron palautusvastuu				
	26 076 943,26	17 822 800,58	1 111 063,94	241 974,26
			8 042 017,89	6 215 801,57

* Liitetiedossa eriteltään olennaisimmat yksittäiset vastuut. Liitetietositteessä annetaan yksityiskohtainen erittely.

Korkosuojaus	Rahalaitos	Alkuperäinen pääoma	Suojattu pääoma	Vastaanotettu korko	Maksettu korko	Markkina-arvo
Kuntarahhoitus Oyj 32088		20 000 000	7 000 000	3 kk Euribor	Kiinteä 1,070 % 8.4.2013 - 8.4.2023	-163 982,66
Pohjola Pankki Seinäjoki 2		39 680 400	39 680 400	3 kk Euribor	Kiinteä 2,450 % 30.5.2024 - 31.5.2049	-17 995 567,51
Osuuspankki 10771872		30 000 000	30 000 000	3 kk Euribor	Kiinteä 2,381 % 16.6.2023 - 16.3.2054	-14 861 314,99
Osuuspankki Seinäjoki4		30 000 000	30 000 000	3 kk Euribor	Kiinteä 0,50 % 17.6.2019-16.6.2023	-472 678,01
Osuuspankki 3283971		25 000 000	24 166 667	6 kk Euribor	Kiinteä 0,898 % 2.1.2019 - 2.1.2034	-1 444 717,09
Osuuspankki 11544556		* 30000000	* 30000000	3 kk Euribor	Kiinteä 0,498 % 13.5.2024 - 13.5.2054	1 650 132,48
Nordea 894640/1106626		22 648 900	1 132 445	1 kk Euribor	6 kk Euribor 19.2.2010 - 19.2.2020	346,00
Nordea 1012894/1275331		25 648 000	3 847 200	SEK 1 kk Stibor	Kiinteä 3,510 % 13.6.2011 - 14.6.2021	-659 507,00
Nordea 1759119/2743447		1 000 000	1 000 000	3 kk Euribor	Kiinteä 1,480 % 7.12.2017 - 7.12.2027	-119 730,00
Yhteensä		193 977 300	166 826 712			-34 067 018,78

* Korkosuojauksen määrä nousee portaittain vuosina 2024-2034

JOHDANNAISSOPIMUSTEN JA KORONVAIHTOSOPIMUSTEN KÄSITTELY

Seinäjoen kaupungin lainakantaa on suojattu sekä pitkäaikaisilla kiinteillä lainakoroilla että koronvaihto- ja valuutanvaihtosopimuksilla. Koronvaihtosopimuksilla suojaudutaan vaihtuvien korkojen muutoksia vastaan. Valuuttamääräiseen lainaan kohdistuva valuuttariski on eliminoitu valuutan- ja koronvaihtosopimuksella.

Kaupunki suojaa koronvaihtosopimuksilla sekä olemassa olevia että tulevia lainoja. Koronvaihtosopimukset kohdistuvat joko tiettyyn lainaan tai lainasalkkuun. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa eikä niillä ole spekulatiivista arvoa tai riskiä. Kaupungilla on lainojen uudelleenrahoitustarve sekä uudelleenrahoitukseen sisältyvä korkoriski, jota koronvaihtosopimuksilla suojataan.

Sopimusten markkina-arvo on viitteellinen ja laskentahetken markkinatilanteen mukaisesti määräytynyt. Mahdollisessa sopimusten realisointitilanteessa arvo määräytyy kulloisenkin markkinatilanteen mukaisesti.

Koronvaihtosopimuksille on markkina-arvon määrittämisen lisäksi tehty korkoherkkyysanalyysit 31.12.2019 tilanteen mukaan.

KORON- JA VALUUTANVAIHTOSOPIMUKSET:

Kuntarahoitus Oyj no 32088

Koronvaihtosopimus on tehty lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi

alkuperäinen pääoma	eur	20.000.000,00
nimellispääoma	eur	7.000.000,00
markkina-arvo 31.12.2019	eur	-163 982,66
maksettu korko		1,070 %
vastaanotettu korko		3 kk:n euribor
lyhennysohjelma	tasalyhenteinen, neljännesvuosittain	
sopimuksen eräpäivä		11.4.2023
sopimuksen purkuehto	sovelletaan Kuntarahoitus Oyj:n johdannaissopimusten yleisiä ehtoja (yleissopimus)	

Osuuspankki SEINAJOKI2

Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua.

Koronvaihtosopimuksella muutetaan tulevien lainojen vaihtuva korko kiinteäksi ajalle 30.5.2024 - 31.5.2049

alkuperäinen pääoma	eur	39.680.400,00
nimellispääoma	eur	39.680.400,00
markkina-arvo 31.12.2019	eur	- 17 995 567,51
maksettu korko	3 kk:n euribor alkaen 30.8.2024 mikäli korkojaksolle määritetty viitekorko alle 5 %, korkojakson korko on 2,450 %, muutoin viitekorko vähennettynä 1.00 prosenttiyksiköllä	
vastaanotettu korko	3 kk:n euribor alkaen 30.5.2024	
sopimuksen eräpäivä		31.5.2049
ennenaikaisen päättymisen erit.ehdot	ehdon käyttäjä: Asiakas ja Pankki ennenaikaiset päättymispäivät: 10.6.2024 ja 12.6.2034 ilmoituspäivä: 5 pankkipäivää ennen ennenaikaista päättymispäivää arvostamisajankohta: 3 pankkipäivää ennen ennenaikaista päättymispäivää	

Osuuspankki 10771872

Koronvaihtosopimus on tehty lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi.

alkuperäinen pääoma	eur	30.000.000,00
nimellispääoma	eur	30.000.000,00
markkina-arvo 31.12.2019	eur	-14 861 315,00
maksettu korko		2,381 %
vastaanotettu korko		3 kk:n euribor
lyhennysohjelma	kertalyhennys	
sopimuksen alkamispäivä		16.6.2023

sopimuksen eräpäivä		16.3.2054
Ennenaikaisen päättymisen erit. ehdot	ehdon käyttäjä: Asiakas ja Pankki	
	ennenaikaiset päättymispäivät: 6.6.2029, 6.6.2034, 6.6.2044, 7.6.:	
	ilmoituspäivä: 5 pankkipäivää ennen ennenaikaista päättymis-	
	päivää arvostamisajankohta: 2 pankkipäivää ennen ennen-	
	aikaista päättymispäivää	

Osuuspankki SEINÄJOKI4

Koronvaihtosopimus on tehty lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi.

alkuperäinen pääoma	eur	30.000.000,00
nimellispääoma	eur	30.000.000,00
markkina-arvo 31.12.2019	eur	-472 678,01
maksettu korko		0,500 %
vastaanotettu korko		3 kk:n euribor
lyhennysohjelma	kertalyhennys	
sopimuksen eräpäivä		16.6.2023

Osuuspankki 11544556

Koronvaihtosopimus on ns. tasesuojaus.

alkuperäinen pääoma	eur	30.000.000,00
nimellispääoma	eur	30.000.000,00
markkina-arvo 31.12.2019	eur	1 650 132,48
maksettu korko		0,498 %
vastaanotettu korko		3 kk:n euribor
sopimuksen alkamispäivä		13.5.2024
sopimuksen eräpäivä		13.5.2054
Korkosuojaus voimaantulo	Portaittain ajalla 13.5.2024-14.8.2034 ja täytenä 14.8.2034 alkaen	
Ennenaikaisen päättymisen erit. ehdot	ehdon käyttäjä: Asiakas ja Pankki	
	ennenaikaiset päättymispäivät: 9.8.2029, 9.8.2034, 9.8.2044, 9.8.:	
	ilmoituspäivä: 5 pankkipäivää ennen ennenaikaista päättymis-	
	päivää arvostamisajankohta: 2 pankkipäivää ennen ennen-	
	aikaista päättymispäivää	

Osuuspankki 3283971

Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi.

alkuperäinen pääoma	eur	25.000.000,00
nimellispääoma	eur	24 166 666,66
markkina-arvo 31.12.2019	eur	-1 444 717,09
maksettu korko	Kiinteä 0,898 %	
vastaanotettu korko	6 kk:n euribor 2.1.2019 alkaen	
lyhennysohjelma	tasalyhenteinen, 6kk:n välein	
sopimuksen eräpäivä		2.1.2034

Nordea Pankki Suomi Oyj no 894640/1106626

Koronvaihtosopimus on tehty lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu 1 kk:n euribor-korko 6 kk:n euriborkoroksi.

alkuperäinen pääoma	eur	22 648 900,00
nimellispääoma	eur	1 132 445,00
markkina-arvo 31.12.2019	eur	346
maksettu korko		6 kk:n euribor
vastaanotettu korko		1 kk:n euribor
lyhennysohjelma	tasalyhenteinen, 6 kk:n välein	
sopimuksen eräpäivä		19.2.2020
sopimuksen purkuehto	sovelletaan osapuolten välillä tehtyä Nordea Master johdannaisyleissopimusta	

Nordea Pankki Suomi Oyj no 1012894/1275331

Koronvaihtosopimus on tehty lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu SEK Stiborkorko kiinteäksi euromääräiseksi koroksi.

alkuperäinen pääoma	eur	25 648 000,00
---------------------	-----	---------------

nimellispääoma	eur	3 847 200,00
markkina-arvo 31.12.2019	eur	-
maksettu korko		3,510 %
vastaanotettu korko		SEK STIBOR 1 kk Stibor
lyhennysohjelma	tasalyhenteinen, 6 kk:n välein	
sopimuksen eräpäivä		14.6.2021
sopimuksen purkuehto	sovelletaan osapuolten välillä tehtyä Nordea Master johdannaisyleissopimusta	

Nordea Pankki Suomi Oyj 1759119/2743447

Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi.

alkuperäinen pääoma	eur	1 000 000,00
nimellispääoma	eur	1 000 000,00
markkina-arvo 31.12.2019	eur	-119 730
maksettu korko		Kiinteä 1,480 %
vastaanotettu korko		3 kk:n euribor
sopimuksen purkuehto	sovelletaan osapuolten välillä tehtyä Nordea Master johdannaisyleissopimusta	

KORKOHERKKYYS				
Nordea	Nimellispääoma	Muutos korkotasossa (%-yksikköä)		
		-1 %	0 %	1 %
Koronvaihtosopimus 1759119/2743447	1 000 000	-198 303	-119 730	-41 762
Koron- ja valuutanvaihtosopimus 1012894/1275331	3 847 200	-690 443	-659 507	-628 645
Viitekoronvaihtosopimus 894640/1106626	1 132 445	-600	346	1 290
Kuntarahoitus	Nimellispääoma			
	7 000 000			
Korkopisteen arvo 1317,89		Korkopisteen arvo kuvaa sitä euromäärää, jonka sopimuksen markkina-arvo muuttuu kun sopimuksen kiinteän koron ja jäljellä olevan maturiteettia vastaavan markkinakoron ero muuttuu yhden korkopisteen, eli 0,01 %-yksikköä		
Korkoherkkyys -1157243,98		Korkoherkkyys kuvaa sopimuksen markkina-arvon muutosta, mikäli korkokäyrä siirtyy 100 korkopistettä eli 1,0 %-yksikköä.		
Osuuspankki	Nimellispääoma	Muutos korkotasossa (%-yksikköä)		
		-1 %	0 %	1 %
	39 680 400	-13 799 533	-17 995 568	9 767 892
	24 166 667	-1 743 188	-1 444 717	1 569 872
	30 000 000	-68 076	-472 678	66 409 956
	5000000	-8327204	1650132	5211343
	30000000	-13728192	-14861315	9636931

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Joupiskan rinnekeskuksen rakentamisen yhteistoimintakorvausta 15 vuoden ajan 99 000 €/vuosi alkaen vuonna 2011 ja päättyen vuonna 2025. Kv 26.4.2010 § 67.

Ylistaron kunnan myymiin maa-alueisiin kohdistuva mahdollinen puhdistamisvelvollisuus kauppakirjan sekä ympäristösuojelulain 86/2000 75 §:n mukaisesti.

Frami Oy on sitoutunut vuokraamaan rakennuksen tilat 30 vuodeksi Kiinteistöyhtiö STIK Oy:ltä vuokrasopimuksella, jonka sopimus- ja maksuvelvoitteiden takaaajana on Seinäjoen kaupunki. Frami Oy on 1.1.2015 alkaen Into Seinäjoki Oy.

V. 2010 tehty Casatino Oy:n kanssa lunastussopimus siirtokelpoisen koulun lunastamisesta 10 vuoden vuokra-ajan jälkeen.

Seinäjoen kaupungilla on tilinpäätöshetkellä Rengonharjulle 708780 euron takausvastuu. Takauksesta aiheutuu kaupungille vuosittain kustannuksia, v. 2019 nämä oli 203 058 €.

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12. ml. sijaiset ja määräaikaiset	2019	2018
Konsernipalvelut	119	117
Sosiaali- ja terveystoimiala		
terveyskeskus	1 544	1 495
Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala	2 167	2 163
Kaupunkiympäristön toimiala	370	373
Elinvoiman ja kilpailukyvyn toimiala	75	38
Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitos	141	129
Yhteensä	4 416	4 315

43) Henkilöstökulut	2019	2018
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	190 890 556,39	182 952 209,95
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	836 211,35	904 222,11
Yhteensä	191 726 767,74	183 856 432,06

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	2019	2018
Kokoomuksen Sjoen kunn.järj.ry	24 211,00	24 293,00
Keskustan Sjoen kunn.järj.ry	21 434,63	21 482,26
Sjoen Vasemmistoliitto ry	2 626,25	2 127,50
Suomen Kristillisdem.Sjoen osasto ry	1 597,50	1 336,50
Sjoen Perussuomalaiset ry	1 268,00	1 100,50
Sjoen Sosiaalidemokraattien kunn.järj.ry	13 090,00	13 016,00
Etelä-Pohjanmaan Vihreät ry	3 648,00	3 352,00
Pohjanmaan Sosiaalidemokraatit		18,00
Keskustan Etelä-Pohjanmaan piiri	306,00	480,00
Perussuomalaisten Etelä-Pohjanmaan piiri	39,00	39,00
Kansalaispuolue ry	806,00	2 120,00
Sininen tulevaisuus	240,00	171,50
Yhteensä	69 266,38	69 364,76

45) Tilintarkastajan palkkiot	2019	2018
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	19 568,56	21 436,90
Tilintarkastajan lausunnot	3 985,50	539,00
Yhteensä	23 554,06	21 975,90

46) Intressitahoihin liittyvät toimet
Seinäjoen Energia Oy on myynyt Seinäjoen kaupungille osakashinnoilla sähköä 29,8 GWh:ta. Kanta-asiakashintaan verrattuna alennusta kertyi 251869 €

V ERIYTETTY TILINPÄÄTÖS

V ERIYTETTY TILINPÄÄTÖS

13. Liikelaitoksen tilinpäätös

Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitos-liikelaitos

I Toimintakertomus

1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1 Liikelaitoksen johtajan katsaus

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos on toiminut nykymuotoisena 1.1.2004 alkaen. Tällöin 27 kunnan pelastuspalvelut yhdistettiin kuntien välisen yhteistoimintasopimuksen mukaan Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitokselle.

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos tuottaa Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueen kuntien pelastus- ja turvallisuuspalvelut. Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen pelastus- ja turvallisuuspalveluja tuottaa 30 hälytysvalmiudessa olevaa paloasemaa, 125 päätoimista pelastustoimen viran- tai toimenhaltijaa ja 794 vapaaehtoista ja sivutoimista henkilöä. Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos toimii Seinäjoen kaupungin alaisena kunnallisena liikelaitoksena.

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos on maakunnan merkittävin turvallisuusvaikuttaja. Turvallisuustyötä tehdään koko organisaation voimin panostamalla onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn ja onnettomuustilanteessa tehokkaaseen pelastustoimintaan. Onnettomuuksien ehkäisyn näkymättömin muoto kuntalaisille on turvallisuusviestintä, jonka tuloksia voidaan arvioida vasta vuosien kuluttua.

Vuonna 2019 turvallisuusviestintä on tavoittanut 20 % Etelä-Pohjanmaan väestömäärästä (521 tilaisuutta ja 38 085 asukasta).

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos tekee myös laajaa turvallisuusyhteistyötä kuntalaisten hyväksi, muiden turvallisuusalaalla toimivien tahojen kanssa. Hyvänä esimerkkinä on ensivastetoiminta, jota tuotetaan Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen jokaiselta paloasemalta.

Vuonna 2019 pelastusyksikkö /-yksiköt lähtivät 5032 hälytystehtävään (2018: 4851kpl). Onnettomuustyyppien välillä suurimmat muutokset ovat:

– Rakennuspaloissa nousua +32%	(93 kpl → 123 kpl)
– Liikenneonnettomuuksissa lisäystä +15%	(751 kpl → 864 kpl)
– Maastopaloissa laskua -42%	(289 kpl → 168 kpl)
– Ensivastetehtävissä nousua +14%	(1433 kpl → 1633 kpl)
– Ensihoidon avunantotehtävät + 20%	(199 kpl → 236 kpl)

Suuronnettomuuksia (yli 500 000€ vahingot) oli 2019 yhteensä kuusi: 4 rakennuspaloa, 1 liikenneonnettomuus, 1 maastopalo

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen alueella hälytystehtävien yhteydessä pelastettiin välittömästä vaarasta yhteensä 33 henkilöä.

- Rakennuspaloissa pelastettiin 2 henkilöä
- Rakennuspalovaarasta 1 henkilö
- Liikenneonnettomuuksissa pelastettiin 22 henkilöä
- Ihmisen pelastaminen puristuksista, vedestä tms. 8 kpl

ERICA- hätäkeskusjärjestelmä otettiin käyttöön. ERICA:n käyttöönotto vaati suuren työmäärän, jotta järjestelmä saatiin hallitusti käyttöön. Hallittu valmiuden nosto ruuhkatilanteissa on ollut merkittävä kustannustenhallintaan liittyvä toimenpide pelastuslaitoksella.

Pelastuslaitoksen ja kuntien välistä yhteistyötä on pyritty parantamaan, koska selvästi on nähtävissä erilasten häiriötilanteiden lisääntyminen yhteiskunnassa. Häiriötilanteet saattavat olla sellaisia, että ne eivät vaadi pelastuslaitoksen välitöntä apua, mutta ne koskevat laajoja väestömääriä. Yhteistyön tarve on korostunut erityisesti silloin kun häiriö sattuu virka-ajan ulkopuolella, jolloin pelastuslaitos on voinut olla apuna.

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen taloudellinen ja toiminnallinen tulos vuonna 2019 oli hyvä. Lähtökohtana olivat Seinäjoen kaupungin talousarvion laadintaohjeet vuodelle 2019.

Maastopalojen johdosta vuonna 2018 pelastuslaitos teki talousarvion sopeuttamistoimenpiteitä. Nämä toimenpiteet aiheuttivat hankintavelkaa vuodelle 2019.

Kaikki valtuustoon nähden sitovat talousarvion osat täytettiin hyvällä laatu ja taloudellisuustasolla.

1.2 Liikelaitoksen hallinto

Kuntien tekemän yhteistoimintasopimuksen mukaan pelastuslaitoksen johtokunnan valitsee Seinäjoen kaupunginvaltuusto seutukuntien tekemien ehdotusten mukaan.

JOHTOKUNTA 2017 - 2021

Varsinaiset jäsenet (12 kpl)

Kati Ojaniemi (puheenjohtaja)
Timo Renko (varapuheenjohtaja)
Henni Sippola
Heikki Holappa
Juha Alkio
Arja Kananoja
Tero Kilpiö
Mika Kankaansyrjä
Matias Peltonen
Hanna Kortesoja
Virpi Mertaniemi
Kari Havunen/Juha Takamaa

Henkilökohtaiset varajäsenet

Ritva Västi Niklas
Pöytälaakso Juha
Saarimaa Vappu
Kangas Mari
Hernesniemi Seppo
Korpi
Ahti Yli-Mannila
Reijo Keto Seppo
Perkiö Carita
Liljamo Lea Korpi
Raija Ranta

Johtokunta kokoontui vuoden aikana 6 kertaa.

SELONTEKO ETELÄ-POHJANMAAN PELASTUSLAITOS - LIIKELAITOKSEN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kaupungin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kaupunginhallitus. **Liikelaitoksen johtokunta vastaa liikelaitoksen sisäisen valvonnan järjestämisestä.**

Kaupunginvaltuusto on 15.11.2018 hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienarvioinnin ohjeet. Ohje koskee kaikkia kaupungin toimielimiä, johtoa ja esimiesasemassa olevia. Ohjeen tarkoituksena on varmistaa, että yhteisesti sovittuja ja hyväksytyjä toimintatapoja ja ohjeita noudatetaan kaupungin hallintokunnissa. Sisäistä valvontaa säätelevät lisäksi säännöllisesti päivitettävät säännöt ja ohjeet.

- Liikelaitoksen sisäisessä valvonnassa ei ole havaittu olennaisia puutteita ja virheitä.
- Johtamis- ja hallintojärjestelmä on asianmukainen, päivitetty 2019.
- Hallitustyöskentely on tehokasta ja hyvän hallintotavan mukaista.
- Organisaatorakenne on tarkoituksen mukainen ja se edistää osaltaan tehokasta toimintaa ja tavoitteiden saavuttamista, päivitetty 2019.
- Tehtävät, vastuut ja velvollisuudet on määritelty säännöillä ja ohjeilla riittävästi ja selkeästi. Tehtävät ja vastuut on päivitetty 2019.

Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa. Sisäistä tarkastusta suorittaa kaupungissa tarkastuspäällikkö, jonka toimintaa ohjaa sisäisen tarkastuksen toimintaohjeet.

Konserniriskienhallinta

Hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus vastaa riskienhallinnan toteuttamisesta, yhteensovittamisesta sekä päättää kaupungin omaisuuden ja vastuiden vakuuttamisesta. Kaupunginhallitus voi siirtää toimivaltaansa edelleen muille toimielimille ja viranhaltijoille. Kunkin tulosalueen ja liikelaitoksen on tiedostettava ja kartoitettava omat rahoitus-, henkilö-, omaisuus- ja toimintariskit ja ryhdyttävä itse riskien ehkäisemistoimiin tai tehtävä niistä esitys hallitukselle.

Riskien tunnistaminen ja niiltä suojautuminen tapahtuu kunkin palvelukeskuksen / liikelaitoksen toimesta ja vastuulla.

Riskienhallinnan raportointi johdolle on ollut systemaattista ja säännöllistä.

Riskien ajallisessa ja rahamääräisessä ennakkoinnissa on onnistuttu hyvin.

Kaupungin riskikartoitus tehdään vähintään kerran valtuustokaudessa. Kaupungin vakuutusten kattavuus tarkistetaan säännöllisesti.

Liikelaitoksella on oma riskienhallintasuunnitelma, joka on päivitetty 17.12.2019 peljoht § 47. Riskienhallinta suunnitelma on päivitetty Seinäjoen kaupungin ohjeen 5.11.2018 mukaisesti.

Seinäjoen kaupunki on ottanut käyttöön Granite ERM - riskienhallintajärjestelmän vuoden 2019 aikana. Riskiarviointityöpajassa 26.9.2019 annettiin ohjelmaan koulutus ja tuolloin ohjelmaan päivitettiin Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen riskit. Merkittävimpien riskien ja

riskienhallintatoimenpiteiden raportointi käsitellään johtokunnassa. Riskiarviointi 2020, 2021 -2023 suoritetaan talousarvion 2020 laadinnan jälkeen.

Jatkossa riskienhallintaprosessi kytkeytyy talousarvion vuosikelloon. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelma sekä merkittävimpien riskien ja riskienhallintatoimenpiteiden raportointi tapahtuu samassa lautakunta-/johtoryhmäkokouksessa kuin talousarvioehdotus.

1.3 Resurssienhallinta, henkilöstö

Pelastuslaitoksen hallintotoimisto sijaitsee Seinäjoen paloasemalla. Seinäjoen paloasemalla työskentelevät pelastusjohtaja, pelastuspäälliköt (3), sekä toimistosihteerit (4).

Pelastuslaitoksen palveluorganisaatio on päivitetty 2018. Palveluorganisaatiossa on neljä toimialaa; resurssienhallinta, riskienhallinta, pelastustoiminta ja ensihoito.

Palveluorganisaatio on päivitetty vastaamaan maakunta uudistuksen ja Sisäministeriön kehittämishankkeen valmistelua.

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen alueella olevat 30 paloasemaa on jaettu neljään paloasemaryhmään, joiden toimintaa johtaa palopäällikkö. Lisäksi jokaiselle palopäällikölle on määrätty erityisosaamisalue. Joita ovat asemaryhmä 1 palopäällikkö/johtava palotarkastaja, asemaryhmä 2 palopäällikkö/koulutus ja osaamisen kehittäminen, asemaryhmä palopäällikkö/ensihoito, asemaryhmä 4 palopäällikkö/varautuminen.

Pelastuslaitoksen henkilöstö:

Vakinaisia virkoja tai toimia 125

Vapaaehtoisia ja sivutoimisia 794

Koulutustoiminta 2019

Täydennyskoulutukseen on osallistuttu seuraavasti;

- Päätoimisen henkilöstön täydennyskoulutus 470 henkilöä.
- Talonpolttoharjoitukset 287 henkilöä.
- Sivutoimisen henkilöstön peruskurssit 203 henkilöä.
- Palokuntanuorten koulutus ja leirit 111 henkilöä.
- Harjoitusalue 544 henkilöä.
- Koulutuskeskus 86 henkilöä.

Sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön peruskurssit:

Sammutustyökurssi 2 kpl

Savusukelluskurssi 2 kpl

Ensiapukurssi 2 kpl

Pelastustyökurssi 2 kpl

Vaarallisten aineiden kurssi 0 kpl

Pintapelastuskurssi 0 kpl

Uintivalmennuskurssi 0 kpl

Ensivastekurssi 2 kpl

Öljyntorjuntakurssi 1 kpl

Psyykkinen ensiapukurssi 0 kpl

Viestiliikennekurssi 0 kpl

Henkilön ja nostot ja laskut kurssi 1 kpl Laskeutumisen ja

kattotyöskentelyn kurssi 1 kpl henkilön nostot ja laskut 1 kpl

Yksikönjohtajakurssi 0 kpl

Valmistuneita oli yhteensä 203 henkilöä.

Keskitetty huolto- ja muut tukitoiminnot 2019

Ajoneuvohuolto
Raskaankaluston korirakentaminen
Ajoneuvoasennukset
Pienkonehuolto
Co2 täyttöasema
Kemikaalipukujen huolto- ja korjaustoiminta
Koeponnistustoiminta
Letkuhuolto
Mittarikaluston huolto
Paineilmalaittehuolto
Hengitysilmahuolto
Sammutinhuoltopalvelut
Korkealla työskentelyn välineiden tarkastus Virve-
kaluston huolto
Paineilmakompressorien huolto + tarkastus

Tarrapalvelut**Viranomaispalvelut**

Ensivastepalvelut
Turvapuhelinpalvelut
Valvomopalvelut
Asiantuntijapalvelut

Koulutusyksikön tuottoselvitys

C-ajokorttikoulutus
Ammattiajopätevyyskoulutus
Hälytysajokoulutus
Sosiaali- ja terveysalan turvakorttikoulutus
AS1 koulutus
Tulityö + alkusammutuskoulutus
Harjoitusalue
Talonpolttoharjoitukset

Muu laskutettava työ

Keskitetystä huollosta ja muista tukitoiminnoista on tehty tuottoselvitys vuodelta 2019

1.4 Resurssienhallinta, talous

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen talousarviossa 2019 otettiin huomioon Seinäjoen kaupungin talouden tasapainottamisohjelma, johtokunnan päätöksen mukaisesti.

Talouden tasapainottamisohjelmassa huomio on kiinnitetty johtokunnan hyväksymään tuottavuus ja tehokkuusohjelmaan. Lisäksi tuottavuutta on parannettu tukitoimintoja ja huoltosuunnitelmaa päivittämällä, hälytysvasteita tarkentamalla ja valmiuden nostosuunnitelmalla kiireettömissä tehtävissä, erityisesti ruuhkatilanteissa. Lisäksi johtamistoiminnassa on painotettu taloudellisen vastuun huomioon ottamista onnettomuustilanteissa.

Säästötoimet ovat tuottaneet tulosta.

Taloudellinen tulos on hyvä ja Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos palauttaa omistajakunnille n. 71 000 €.

1.5 Riskienhallinta, valvontatoiminta

Valvontatoiminta 2019

Dokumentoituja valvontatoimenpiteitä suoritettiin yhteensä 8104 kpl. (sis. yleiset palotarkastukset, lausunnot, pyydetty tarkastukset yms.)

Valvontasuunnitelman mukaiset B1-B2 omavalvontakohteet (asuin- ja vapaa-ajanrakennukset): Suunniteltu 7215 tarkastusta, toteutui 6107 tarkastusta (84,6 %).

	Suunnitellut tarkastukset	Suoritetut tarkastukset	Tarkastus %
B1 asuinrakennukset Omavalvonta	7215	5212	84,6
B2 vapaa-ajan rakennukset Omavalvonta		592	
B1 asuinrakennukset Yleinen palotarkastus		283	
B2 vapaa-ajan rakennukset Yleinen palotarkastus		20	
B1-B2 yhteensä		6107	

Valvontasuunnitelman mukaiset A1-A6 erityiskohteet: Suunniteltu 1765 tarkastusta, toteutui 1666 tarkastusta (94,4 %).

	Suunnitellut tarkastukset	Suoritetut tarkastukset	Tarkastus %
A1 (Ympäri vuorokautiset kohteet)	1765	223	94,4
A2 (Opetusrakennukset ja päiväkodit)		162	
A3 (Kokoontumis- ja liikeyrakennukset)		292	
A4 (Teollisuus- ja varastorakennukset)		332	
A5 (Maatalouskohteet)		346	
A6 (Muut kohteet)		311	
A1-A6 yhteensä		1666	

Valvontasuunnitelmaa laadittaessa vuosittain tarkastettavien kohteiden määrä kirjataan suunnitelman laatimisajankohdan tilannekuvan mukaisesti kaksi vuotta eteenpäin.

Todellinen tarkastettujen kohteiden määrä vaihtelee tarkastuksissa kohteille määrätyn seuraavan tarkastusajankohdan mukaan. Seuraavan tarkastusajankohdan määrittämiseen vaikuttaa mm, kohteen yleinen turvallisuustilanne, toimintojen muuttuminen, toimintojen lopettaminen jne. A1-A6 kohteiden tarkastusväli voi vaihdella 1-3 vuotta.

Turvallisuusviestintä 2019

Turvallisuusviestintää annettiin yhteensä 38 085 henkilölle (20 % maakunnan asukasluvusta). Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos osallistui Valtakunnallisiin turvallisuusviestinnän kampanjoihin mm: NouHätä!, Päiväpaloasemalla ja 112-Päivä.

1.6 Pelastustoiminta

Pelastustoimen tehtävät vuosittain 2004 - 2019

Hälytysvertailu onnettomuustyypeittäin 2004-2019 EteläPohjanmaan pelastustoimialueella																
Onnettomuustyyppi	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Rakennuspalo	162	166	191	170	219	141	146	134	132	136	112	135	130	104	93	123
Rakennuspaloaara						138	141	143	131	135	127	117	123	129	146	145
Maastopalo	116	188	281	124	160	194	144	140	46	133	224	51	96	99	289	168
Liikennevälinepalo	117	109	100	103	95	132	123	120	92	101	84	113	98	90	138	114
Muu tulipalo	144	150	164	217	118	94	130	129	106	79	84	70	73	83	105	94
Liikenneonnettomuus	562	609	629	737	657	647	663	695	685	689	595	646	730	754	751	864
Öljyvahinko	76	83	71	97	62	97	74	88	91	75	67	65	77	63	72	57
Vaarallisten aineidenonnettomuus	11	32	11	4	6	16	4	8	8	6	12	13	7	8	5	9
Luonnononnettomuus	24	68	34	44	16	75	83	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Räjähdyks/räjähdyksaara	2	4	2	1	0	0	1	1	3	1	0	2	1	0	0	1
Sortuma/Sortumavaara						1	16	18	2	3	0	0	1	0	1	1
Autom.paloilmoitt. hälytys	942	1029	1128	941	962	858	1043	963	851	983	893	843	814	689	742	744
Palovarointimen tarkistus					39	50	69	48	61	69	60	52	61	46	64	52
Muu tarkistus ja varmistus	300	256	334	374	326	272	297	338	233	329	292	207	265	245	342	301
Ensivastetehtävä	1169	1152	1140	1218	1349	1721	1943	2118	1948	2220	865	1133	1128	1469	1433	1633
Ihmisen pelastaminen	23	25	45	45	50	38	45	54	69	71	76	86	54	54	50	53
Eläimen pelastaminen	51	51	49	62	61	71	63	43	48	59	54	41	64	46	59	54
Vahingontorjunta	112	155	173	208	155	161	260	677	404	450	251	413	426	182	314	360
Avunantotehtävä	106	150	113	73	96	41	76	87	92	76	59	72	89	118	199	236
Virka-aputehtävä	20	17	16	1	30	26	34	25	32	59	75	72	85	94	48	23
Yhteensä:	3959	4263	4505	4468	4454	4772	5359	5829	5034	5675	3930	4131	4322	4273	4851	5032

Pelastustoiminta 2019

Vuonna 2019 pelastusyksikkö /-yksiköt lähtivät 5032 hälytystehtävään (2018: 4851kpl).

Onnettomuustyyppien välillä suurimmat muutokset ovat:

- Rakennuspaloissa nousua +32% (93 kpl → 123 kpl)
- Liikenneonnettomuuksissa lisäystä +15% (751 kpl → 864 kpl)
- Maastopaloissa laskua -42% (289 kpl → 168 kpl)
- Ensivastetehtävissä nousua +14% (1433 kpl → 1633 kpl)
- Ensihoidon avunantotehtävät + 20% (199 kpl → 236 kpl)

Rakennuspaloissa menehtyi 1 henkilö ja liikenneonnettomuuksissa menehtyi 19 henkilöä, loukkaantui vakavasti 40 henkilöä ja lievästi 545 henkilöä.

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos on ottanut käyttöön suunnitellun valmiudennoston kiirettömissä tehtävissä tilanteissa, joissa hätäkeskus on ruuhkautunut. Toimintamalli on osoittautunut toimivaksi ja taloudellisesti tehokkaaksi.

ERHE-maksun tavoitteena on vaikuttaa pienentävästi automaattihälytysten määrään, mutta vaikutukset ovat olleet varsin vähäisiä. Automaattihälytyksiä oli 744 (vuonna 2018 oli 742). Erheellisiä automaattisia hälytyksiä oli 63%. ERHE-laskuja lähetettiin 157 kpl. Korjausmääräyksiä on annettu 105 kpl. Aiheelliset automaattihälytykset 37%.

Toimintavalmius riskialueittain:

Riskialue 1

Toimintavalmiusaikatavoitteiden täyttyminen											
Ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön toimintavalmiusaika							Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika (mmm:ss)				
Vuosi	Tehtävien lukumäärä	Tehtävien lukumäärä, joissa ens. yksikön toimintavalmiusaika mitattu					Tehtävien lukumäärä, joissa pelastustoiminnan toimintavalmiusaika mitattu				
		Täyttyy (lkm)	Ei täyty (lkm)	Täyttymis-%	Ajan mediaani (mm:ss)		Täyttyy (lkm)	Ei täyty (lkm)	Täyttymis-%	Ajan mediaani (mm:ss)	
2018	118	118	46	72	39	6:20	46	17	29	37	11:29
2019	117	117	59	58	50	5:59	44	26	18	59	10:48

1-riskialueen toimintavalmiusaika on analysoitu. Pronto- järjestelmässä ensitoimenpiteisiin kuluva aika on määritelty 1-riskialueella 5 minuuttiin, joka on suoraan lisätty järjestelmässä pelastustoiminnan toimintavalmiusaikaan kaikissa kiireellisissä tehtävissä. 1-riskialueella ensitoimenpiteisiin kuluva aika on arvioitu rakennuksen korkeuden mukaan rakennuspaloissa. Muissa kiireellisissä tehtävissä ensitoimenpiteisiin kuluva aika on arvioitu onnettomuustyyppin mukaan.

Riskialue 2

Toimintavalmiusaikatavoitteiden täyttyminen											
Vuosi	Tehtävien lukumäärä	Ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön toimintavalmiusaika					Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika (mmm:ss)				
		Tehtävien lukumäärä, joissa ens. yksikön toimintavalmiusaika mitattu	Täyttyy (lkm)	Ei täyty (lkm)	Täyttymis-%	Ajan mediaani (mm:ss)	Tehtävien lukumäärä, joissa pelastustoiminnan toimintavalmiusaika mitattu	Täyttyy (lkm)	Ei täyty (lkm)	Täyttymis-%	Ajan mediaani (mm:ss)
2018	998	998	933	65	93	5:16	278	260	18	94	10:35
2019	1 039	1 039	966	73	93	5:19	317	289	28	91	10:39

Riskialue 3

Toimintavalmiusaikatavoitteiden täyttyminen											
Vuosi	Tehtävien lukumäärä	Ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön					Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika (mmm:ss)				
		Tehtävien lukumäärä, joissa ens. yksikön toimintavalmiusaika mitattu					Tehtävien lukumäärä, joissa pelastustoiminnan toimintavalmiusaika mitattu				
		Täyttyy (lkm)	Ei täyty (lkm)	Täyttymis-%	Ajan mediaani (mm:ss)		Täyttyy (lkm)	Ei täyty (lkm)	Täyttymis-%	Ajan mediaani (mm:ss)	
2018	350	350	348	2	99	6:22	105	105	0	100	10:09
2019	357	357	356	1	100	7:19	129	124	5	96	10:49

1.7 Ensihoito Ensihoito

Nykyinen voimassa oleva ensivastesopimus on tehty EPSHP:n kanssa vuonna 2013. Ensihoitokeskus vastaa hälytysvasteiden käytöstä ja suunnittelusta. Lähtökohtaisesti ensivasteyksiköt hälytetään korkeariskisiin hälytystehtäviin.

Ensivastesopimus on toiminnallisesti ja taloudellisesti tasapainossa. Kustannukset on pyritty saamaan läpinäkyväksi kirjanpitoon tehtyjen toimintojen ja kohteiden kautta, jotka ovat laskutusperusteita. Laskutus tehdään puolivuositain.

Vuonna 2019 oli 1633 ensivastehälytystä. Lisäksi 2019 on suoritettu 236 erillistä ensihoidon avunantotehtävää, kuten ensihoidolle annettu kantoapu tai oven avaus.

Sairaanhoitopiiri vastaa myös ensivastehenkilöstön koulutuksesta ja tasotestaamisesta. Käytännössä tasotestaamista tehdään koulutusten yhteydessä näytöillä.

Harri Setälä
pelastusjohtaja

II LIKELAITOKSEN TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2. Tuloslaskelmaosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talous-arvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatulot					
Liikevaihto	18 537 000,00		18 537 000,00	18 358 426,39	-178 573,61
Liiketoiminnan muut tulot	80 000,00		80 000,00	111 148,15	31 148,15
Toimintamenot					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 113 200,00		-1 113 200,00	-1 124 824,33	-11 624,33
Palvelujen ostot	-1 602 700,00		-1 602 700,00	-1 380 502,31	222 197,69
Henkilöstömenot	-11 141 600,00		-11 141 600,00	-11 215 207,99	-73 607,99
Suunnitelmanmukaiset poistot	-873 000,00		-873 000,00	-780 568,22	92 431,78
Muut liiketoiminnan menot	-3 961 900,00		-3 961 900,00	-3 969 850,97	-7 950,97
Liikelylijäämä(-alijäämä)	-75 400,00		-75 400,00	-1 379,28	74 020,72
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot kunnalta	40 000,00		40 000,00	32 092,91	-7 907,09
Muut rahoitustulot			0,00	98,75	98,75
Korvaus peruspääomasta	-9 100,00		-9 100,00	-9 073,20	26,80
Muut rahoitusmenot			0,00	-108,93	-108,93
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	-44 500,00		-44 500,00	21 630,25	66 130,25

3. Investointien toteutuminen

IRTAIN OMAISUUS	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Menot	-858 500,00		-858 500,00	-831 198,04	27 301,96
Rahoitusosuudet	30 000,00		30 000,00	29 000,00	-1 000,00
Pysyvien vastaavien myynnit	0,00		0,00	46 918,54	46 918,54
Sisältää myyntivoittoa	0,00		0,00	46 918,54	46 918,54
Nettomenot	-828 500,00		-828 500,00	-755 279,50	73 220,50

4. Rahoitusosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Liikelyljäämä (-alijäämä)	-75 400,00		-75 400,00	-1 379,28	74 020,72
Poistot ja arvonalentumiset	873 000,00		873 000,00	780 568,22	-92 431,78
Rahoitustulot ja -menot	30 900,00		30 900,00	23 009,53	-7 890,47
Tulorahoituksen korjauserät	-10 000,00		-10 000,00	-46 918,54	-36 918,54
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-858 500,00		-858 500,00	-831 198,04	27 301,96
Rahoitusosuudet investointimenoihin	30 000,00		30 000,00	29 000,00	-1 000,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	10 000,00		10 000,00	46 918,54	36 918,54
Toiminta ja investoinnit, netto	0,00		0,00	0,43	0,43

III TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA TUNNUSLUVUT

5. Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
LIKEVAIHTO	18 358 426,39	17 735 966,96
Liiketoiminnan muut tuotot	111 148,15	127 497,23
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-1 124 824,33	-1 204 322,15
Palvelujen ostot	-1 380 502,31	-1 389 471,32
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-9 213 454,02	-8 860 411,07
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-1 709 130,87	-1 596 901,37
Muut henkilösivukulut	-292 623,10	-361 548,53
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelmanmukaiset poistot	-780 568,22	-725 845,98
Liiketoiminnan muut kulut	-3 969 850,97	-3 846 588,66
LIIEKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-1 379,28	-121 624,89
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot kunnalta	32 092,91	34 268,86
Muut rahoitustuotot	98,75	182,29
Korvaus peruspääomasta	-9 073,20	-9 073,20
Muut rahoituskulut	-108,93	-716,87
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	21 630,25	-96 963,81
ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ		
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	21 630,25	-96 963,81
ENNEN VARAUKSIA		
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	21 630,25	-96 963,81
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	1,2	-3,3
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto%	1,2	-3,3
Voitto, %	0,1	-0,5

6. Rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
Toiminnan rahavirta		
Liiketoimintajäämä(-alijäämä)	-1 379,28	-121 624,89
Poistot ja arvonalentumiset	780 568,22	725 845,98
Rahoitustuotot ja -kulut	23 009,53	24 661,08
Tulorahoituksen korjauserät	-46 918,54	-83 625,98
	<u>755 279,93</u>	<u>545 256,19</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-831 198,04	-852 914,63
Rahoitusosuudet investointimenoihin	29 000,00	147 835,04
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	46 918,54	159 823,36
	<u>-755 279,50</u>	<u>-545 256,23</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	0,43	-0,04
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	142 145,51	322 045,39
Saamisten muutos muilta	-61 544,91	40 767,83
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-134 512,00	-32 661,00
Korottomien velkojen muutos muilta	53 810,97	-330 152,18
Rahoituksen rahavirta	<u>-100,43</u>	<u>0,04</u>
Rahavarojen muutos	-100,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	100,00
Rahavarat 1.1.	100,00	100,00
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5v	0,0	0,0
Investointien tulorahoitus, %	100,0	100,0
Quick ratio	1,0	1,0
Current ratio	1,0	1,0

7. Tase

VASTAAVAA	31.12.2019	31.12.2018
A.PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
1. Aineettomat oikeudet	3 631,53	4670,33
	<u>3 631,53</u>	<u>4670,33</u>
II Aineelliset hyödykkeet		
3. Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	21 767,74	25 036,29
4. Koneet ja kalusto	2 428 953,21	2 428 129,85
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	155 111,81	129 998,00
	<u>2 605 832,76</u>	<u>2 583 164,14</u>
C. VAIHTUVAT VASTAAVAT		
II. Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	347 915,15	218 557,21
3. Saamiset kunnalta	1 927 426,43	2 069 571,94
4. Muut saamiset	222 037,40	305 484,60
5. Siirtosaamiset	0,00	39 150,79
	<u>2 497 378,98</u>	<u>2 632 764,54</u>
IV Rahat ja pankkisaamiset	0,00	100,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>5 106 843,27</u>	<u>5 220 699,01</u>
VASTATTAVAA		
A.OMA PÄÄOMA		
I Peruspääoma	302 440,15	302 440,15
IV Edellisten tilikausien ylijäämä	2 290 622,75	2 387 586,56
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	21 630,25	-96 963,81
	<u>2 614 693,15</u>	<u>2 593 062,90</u>
E.VIERAS PÄÄOMA		
II.Lyhytaikainen		
7. Ostovelat	541 158,70	433 563,14
8. Korottomat velat kunnalta	21 894,00	156 406,00
9. Muut velat	260 414,02	184 524,25
10.Siirtovelat	1 668 683,40	1 853 142,72
	<u>2 492 150,12</u>	<u>2 627 636,11</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>5 106 843,27</u>	<u>5 220 699,01</u>

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	51,2	49,7
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	13,5	14,5
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	2 312	2 291
Lainankanta 31.12., 1000 €	0	0
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000€	1 069	1 057
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	0

IV ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos-liikelaitoksen johtokunta ehdottaa, että tilikauden ylijäämä 21 630,25 euroa siirretään oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

V TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuottojen erittely	2019	2018
Yhteistoimintakorvaukset kunnilta	17 745 878,00	17 051 409,00
Ensivastetoimintatulot	180 639,70	162 946,14
Sammutinhuolto- ja paineilmahuoltomaksut	48 437,28	50 678,71
Turvapuhelinhälytysmaksut	23 700,00	43 200,00
Kurssimaksut	29 750,02	23 315,70
Erhemaksut	80 766,00	100 637,00
Palotarkastusmaksut	158 828,00	134 868,00
Koneiden, kaluston ja rakennusten vuokratuotot	34 755,22	35 819,66
Korvaukset valtiolta	13 206,75	76 561,47
Korvaus työterveyshuollosta	60 437,62	31 231,10
Käyttöomaisuuden myyntivoitto	46 918,54	83 625,98
Muut tuotot	46 257,41	69 171,43
Yhteensä	18 469 574,54	17 863 464,19

9) Palvelujen ostojen erittely	2019	2018
Asiakaspalvelujen ostot	14 655,56	38 156,81
Muiden palvelujen ostot	1 365 846,75	1 351 314,51
Yhteensä	1 380 502,31	1 389 471,32

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu hyödykkeiden hankintamenosta arvioitun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Aineettomat hyödykkeet	Tasapoisto
Atk-ohjelmistot	5 vuotta

Aineelliset hyödykkeet	
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	20 vuotta
Muut kuljetusvälineet	7 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	10 vuotta
Muut raskaat koneet	10 vuotta
ATK-laitteet	5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	5 vuotta

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa on kirjattu vuosikuluiksi.

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	2019	2018
Liiketoiminnan muut tuotot		
Koneiden ja kaluston myyntivoitot	46 918,54	83 625,98
Myyntivoitot yhteensä	46 918,54	83 625,98

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

19) Tiedot pysyvistä vastaavista tase-erä kohtaisesti				
Aineettomat hyödykkeet				
		Aineettomat oikeudet	Yhteensä	
Poistamaton hankintameno 1.1.		4 670,33	4 670,33	
Lisäykset tilikauden aikana		0,00	0,00	
Rahoitusosuudet tilikaudella		0,00	0,00	
Vähennykset tilikauden aikana		0,00	0,00	
Siirrot erien välillä		0,00	0,00	
Tilikauden poisto		-1 038,80	-1 038,80	
Poistamaton hankintameno 31.12.		3 631,53	3 631,53	
Aineelliset hyödykkeet				
	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	25 036,29	2 428 129,85	129 998,00	2 583 164,14
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	870 084,23	25 113,81	895 198,04
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	-93 000,00	0,00	-93 000,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	-3 268,55	-776 260,87	0,00	-779 529,42
Poistamaton hankintameno 31.12.	21 767,74	2 428 953,21	155 111,81	2 605 832,76

23) Saamisten erittely		
Lyhytaikaiset saamiset	2019	2018
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	1 523,91	1 361,52
Lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00
Yhteensä	1 523,91	1 361,52
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä		
Myyntisaamiset	224 034,67	84 818,49
Lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00
Yhteensä	224 034,67	84 818,49
Saamiset kunnalta		
Myyntisaamiset	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	1 927 426,43	2 069 571,94
Siirtosaamiset	0,00	0,00
Yhteensä	1 927 426,43	2 069 571,94
Yhteensä	2 152 985,01	2 155 751,95

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset	2019	2018
Tulojäämät		
Palautus tapaturmavakuutuksesta	0,00	39 150,790
Muut siirtosaamiset	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	39 150,79

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely	2019	2018
Peruspääoma 1.1. ja 31.12.	302 440,15	302 440,15
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	2 290 622,75	2 387 586,56
Tilikauden yli/alijäämä	21 630,25	-96 963,81
Yhteensä	2 614 693,15	2 593 062,90

30) Vieras pääoma	2019		2018	
	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	23 661,60	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	23 661,60	0,00	0,00
Velat osakkuusyhteisöille				
Ostovelat	0,00	46,37	0,00	258,86
Korottomat velat kunnalle	0,00	21 894,00	0,00	156 406,00
Yhteensä	0,00	21 940,37	0,00	156 664,86

33) Siirtovelkoihin sisältyvät erät	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Menojäämät		
Lomapalkkajaksotus	1 295 112,26	1 226 146,22
Kuntaosuuksien palautus	49 744,00	324 581,00
Menojäämäpalkat	322 507,14	287 337,05
Muut siirtovelat	1 320,00	15 078,45
Yhteensä	1 668 683,40	1 853 142,72

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

38) Vuokravastuut *)	2019	2018
Vuokravastuut yhteensä	1 069 455,15	1 056 773,86
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	1 069 455,15	1 056 773,86
PPP-hankkeet	0,00	0,00
sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet	0,00	0,00
Leasingvastuut **) yhteensä	16 462,40	0,00
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	4 115,60	0,00
siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasing-	0,00	0,00
siitä kiinteistöihin liit.rahoitusleasingvastuut	0,00	0,00
Yhteensä	1 085 917,55	1 056 773,86

*) Vuokravastuuihin ei sisällytetä mahdollista palvelumaksun osuutta, joka esitetään sopimusvastuissa

**) Leasingvastuut eivät sisällä arvonalisäveroa

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12. ml. sijaiset ja määräaikaiset	2019	2018
Yhteensä	141	129

VI ALLEKIRJOITUKSET

Seinäjoella 3. päivänä maaliskuuta 2020

Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitos -liikelaitos johtokunta

Aitua Västijärvi
Kati Ojaniemi
puheenjohtaja
Ritue Väster

Henni Sippola
Juha Saarimaa

Heikki Holappa
Heikki Holappa

Juha Alkio
Alkio

Arja Kananoja
Arja Kananoja

Tero Kilpiö
Kilpiö

Harri Setälä
liikelaitoksen johtaja
pelastusjohtaja

Timo Renko
varapuheenjohtaja
puheenjohtaja

Mika Kankaansyrjä

Matias Pelttonen
Matias Pelttonen

Hanna Kortesoja
Hanna Kortesoja

Virpi Mertaniemi

Juha Takamaa
Juha Takamaa

Olemme tarkastaneet tilinpäätöksen.

Seinäjoella 15 . päivänä huhti kuuta 2020

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö

Ari Lehto
Ari Lehto
JHT,KHT

14. Liikelaitoksen vaikutus

LIKELAITOKSEN VAIKUTUS KUNNAN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN

	Sitovuustarkastelu		Eliminoinnit		
	Talousarvion toteutuminen Kaupunki	Liikelaitos	Eliminointi kaupunki	Eliminointi liikelaitos	Kaupungin tuloslaskelma tilinpäätök- sessä
Toimintatulot					
Myyntitulot	33 702 528,75	17 873 687,45	-15 032 541,45	-5 866 737,91	30 676 936,84
Maksutulot	18 942 461,87	449 983,72	-549 327,66	-10 396,00	18 832 721,93
Tuet ja avustukset	4 313 940,54	60 437,62			4 374 378,16
Muut tulot	36 967 530,21	85 465,75	-24 287 928,67	-29 700,00	12 735 367,29
Toimintatulot yhteensä	93 926 461,37	18 469 574,54	-39 869 797,78	-5 906 833,91	66 619 404,22
Toimintamenot					
Henkilöstömenot	-179 676 374,40	-11 215 207,99	1 026,00		-190 890 556,39
Palvelujen ostot	-193 919 668,20	-1 380 502,31	21 215 213,54	237 963,77	-173 846 993,20
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-22 864 038,72	-1 124 824,33	261 919,96	177,78	-23 726 765,31
Avustukset	-25 734 830,12		10 030,53		-25 724 799,59
Muut menot	-36 063 783,42	-3 969 850,97	23 774 659,29	275 626,84	-15 983 348,26
Toimintamenot yhteensä	-458 258 694,86	-17 690 385,60	45 262 849,32	513 768,39	-430 172 462,75
TOIMINTAKATE	-364 332 233,49	779 188,94	5 393 051,54	-5 393 065,52	-363 553 058,53
Verotulot	257 099 827,15				257 099 827,15
Valtionosuudet	97 793 369,00				97 793 369,00
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot	5 514 810,11	32 092,91		-32 092,91	5 514 810,11
Muut rahoitustulot	4 794 776,02	98,75			4 794 874,77
Korkomenot	-1 613 052,65		32 092,91		-1 580 959,74
Korvausperuspääomasta	9 073,20	-9 073,20	-9 073,20	9 073,20	0,00
Muut rahoitusmenot	-318 240,93	-108,93	13,98		-318 335,88
VUOSIKATE	-1 051 671,59	802 198,47	5 416 085,23	-5 416 085,23	-249 473,12
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelmanmukaiset poistot	-21 394 512,29	-780 568,22			-22 175 080,51
Arvonalentumiset	-22 111,21				-22 111,21
Satunnaiset erät					
Satunnaiset menot					
Tilikauden tulos	-22 468 295,09	21 630,25	5 416 085,23	-5 416 085,23	-22 446 664,84

LIKELAITOKSEN VAIKUTUS KUNNAN TOIMINNAN RAHOITUKSEEN

	Sitovuustarkastelu		Eliminointi		
	Talousarvion toteutuminen		Eliminointi kaupunki	Eliminointi liikelaitos	Kaupungin rahoituslask tilinpäätöksessä
	Kaupunki	Liikelaitos			
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	-1 051 671,59	802 198,47	5 416 085,23	-5 416 085,23	-249 473,12
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-4 242 387,31	-46 918,54			-4 289 305,85
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-44 650 509,61	-831 198,04			-45 481 707,65
Rahoitusosuudet investointimenoihin	351 796,00	29 000,00			380 796,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	7 292 629,23	46 918,54			7 339 547,77
Toiminnan ja investointien rahavirta	-42 300 143,28	0,43			-42 300 142,85
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys					
Antolainasaamisten vähennys	3 638 387,26				3 638 387,26
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	40 803 600,00				40 803 600,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-30 084 878,10				-30 084 878,10
Lyhytaikaisten lainojen muutos	27 528 671,62		142 145,51		27 670 817,13
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääoman muutos					
Vaihto-omaisuuden muutos	55 930,69				55 930,69
Saamisten muutos	1 167 532,97	135 385,56	-134 512,00	-142 145,51	1 026 261,02
Korottomien velkojen muutos	2 823 096,94	-135 485,99		134 512,00	2 822 122,95
Vaikutus maksuvalmiuteen	3 632 198,10	-100,00	5 423 718,74	-5 423 718,74	3 632 098,10

VI ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

VI ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Seinäjoella 30. maaliskuuta 2020

SEINÄJOEN KAUPUNGINHALLITUS

Kati Gjanieri	Dee Gjanieri	Pini Pini
Sukka Penttilä	Hemafarm	Kati Järvi
Ulla Järvi	Ulla Järvi	Paula Siltä
Jiri	Jiri	Antti
Matti	Matti	

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Seinäjoella, 12. päivänä touko kuuta 2020

BDO Audiator Oy
tilintarkastusyhteisö
Ari Lehto
JHT, KHT

VII LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA

VII LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA

SEINÄJOEN KAUPUNKI

TILIKIRJALUETTELO:

Päiväkirja	Rondo arkisto	10 vuotta
Pääkirja	Rondo arkisto	10 vuotta
Ostoreskontra	Rondo arkisto	10 vuotta
Ostolaskut	Rondo arkisto	14 vuotta
Muistiot	Rondo arkisto+paperitulosteet	14 vuotta
Myyntireskontra	Rondo arkisto	10 vuotta
Pysyvien vastaavien kirjanpito	atk-tulosteina	10 vuotta
Palkkakirjanpito	Rondo arkisto	10 vuotta
Palkkakortit	Rondo arkisto	50 vuotta
Talousarvion toteutumisvertailu	Rondo arkisto	10 vuotta
Tase-erittelyt	Erillisinä lomakkeina	10 vuotta
Tilinpäätös/tasekirja	Sidottuna asiakirjana	Pysyvästi

KIRJANPIDOSSA KÄYTETYT TOSITELAJIT JA TOSITENUMEROSARJAT 2019 KAUPUNKI

TOSITELAJI	TOSITENUMEROT			SÄILYTYS	SELITE
ALKUSA	1001	-	1100	P	alkusaldot
BUD	2001	-	2010	P	talousarvio
BUDL	3001	-	3100	P	lisätalousarvio
KLALKU	99910001	-	99910999	P	konsernin alkusaldot
KLKIRJ	99930001	-	99930999	P	konsernikirjaukset
KLYHT	99920001	-	99920999	P	konsernin eliminointitositteet
KOMMUI	39001	-	39999	p	käyttöomaisuusmuistiot
KOMTOS	34001	-	34999	P	käyttöomaisuustositteet
LIITETIEDOT	1	-	100	P	liitetietojen perusteet
MUIRO2	15001	-	19999	S	Rondo muistio, ulkoinen
MUIRS2	260018	-	269999	S	Rondo muistio, sisäinen
MUISIS	20001	-	29999	P	Raindance muistio, sisäinen
MUIST1	10001	-	14999	P	Raindance muistio
OMAKSU	8990001	-	8999999	P	ostoreskontran maksu
OSTOP	8300001	-	8399999	s,p	PSOP ostolaskut
OSTOT	8000001	-	8899999	S	Rondo ostolaskut
PALKAT	100001	-	100999	S	palkkatositteet
PANKKI	101001	-	109999	P	pankkitositteet (tilitekirjaus)
SISRP1	500034	-	509999	S	Rondo sisäiset laskut
SISRP2	510017	-	559999	S	Rondo sisäiset laskut
SISRP3	560841	-	599999	S	Rondo sisäiset laskut
SISROP	400530	-	499999	S	Rondo sisäiset laskut
SOSTYO	151001	-	159999	P	perhehuolto
YMR10-99	10000001	-	99909999	S	MR laskulaji 10-99
YMRHYV	5310001	-	5399999	S	MR hyvityslaskujen kuittaus
YMRK	5410001	-	5499999	S	MR luottotappiot
YMRMAN	5110001	-	5199999	P	MR manuaaliset suoritukset
YMRVII	5210001	-	5299999	P	MR viitesuoritukset

SÄILYTYS-kohdassa sähköinen arkistointi on ilmaistu S-kirjaimella ja paperinen P-kirjaimella.

ETELÄ-POHJANMAAN PELASTUSLAITOS-LIIKELAITOS
TILIKIRJALUETTELO:

Päiväkirja	Rondo arkisto	10 vuotta
Pääkirja	Rondo arkisto	10 vuotta
Ostoreskontra	Rondo arkisto	10 vuotta
Myyntireskontra	Rondo arkisto	10 vuotta
Pysyvien vastaavien kirjanpito	atk-tulosteina	10 vuotta
Palkkakirjanpito	Rondo arkisto	10 vuotta
Palkkakortit	Rondo arkisto	50 vuotta
Talousarvion toteutumisvertailu	Rondo arkisto	10 vuotta
Tase-erittelyt	Erillisinä lomakkeina	10 vuotta
Tilinpäätös/tasekirja	Sidottuna asiakirjana	Pysyvästi

KIRJANPIDOSSA KÄYTETYT TOSITELAJIT JA TOSITENUMEROSARJAT 2019

TOSITELAJI	TOSITENUMEROT			SÄILYTYS	SELITE
ALKUSA	1001	-	1100	P	alkusaldot
BUD	2001	-	2010	P	talousarvio
KOMTOS	34001	-	34999	P	käyttöomaisuustositteet
MUIRO2	15001	-	19999	S	Rondo muistio, ulkoinen
MUIST1	10001	-	14999	P	Raindance muistio
OMAKSU	8990001	-	8999999	P	ostoreskontran maksu
OSTOT	8000001	-	8899999	S	Rondo ostolaskut
PALKAT	100001	-	100999	P	palkkatositteet
SISRP1	500001	-	509999	S	Rondo sisäiset laskut
SISRP2	510001	-	559999	S	Rondo sisäiset laskut
YMR92	92000001	-	92009999	S	MR laskulaji 92
YMR93	93000001	-	93009999	S	MR laskulaji 93
YMRHYV	5310001	-	5399999	S	MR hyvityslaskujen kuittaus
YMRMAN	5110001	-	5199999	P	MR manuaaliset suoritukset
YMRVII	5210001	-	5299999	P	MRviitesuoritukset
YMRK	5410001	-	5499999	P	MR tileistä poisto

SÄILYTYS-kohdassa sähköinen arkistointi on ilmaistu S-kirjaimella ja paperinen P-kirjaimella.

